Industriministeriet
Bibl.vær. H
ex. 2
65.126

Produktsikkerhed

Betænkning nr. 1256
Industriministeriet, oktober 1993

Publikation kan købes hos
boghandleren eller hos

STATENS INFORmATION
Postboks 1103
1009 København K

Tlf. 33 37 92 28(9-16)
Fax 33 37 92 99

Forsidetegning venligst udlånt
af Storm P.-museet.

Tryk: Formula Graphic AS
Trykt på 100% genbrugspapir
© **Industriministeriet**
København, Oktober 1993
ISBN 87-601-3893-9
Ha 00-526-bet

INDHOLDSFORTEGNELSE

Kapitel I Indledning **7**

1.1. Udvalgets nedsættelse 7
1.2. Udvalgets kommissorium af 4. marts 1993 7
1.3. Udvalgets sammensætning og arbejde 7
1.4. Tidligere udvalgsarbejde 8
1.5. Udvalgets forslag og overvejelser 10
1.6. Resumé af betænkningen 10

Kapitel 2 Gældende ret **13**

2.1. Gældende ret kontra produktsikkerhedsdirektivets retsfaktum/pligtside 13
2.1.1. Produktsikkerhedsdirektivets forbud mod markedsføring af farlige produkter 13
2.1.2. Produktansvarssanktionering af markedsføring af farlige produkter 14
2.1.2.1. Præsentation af reglerne om produktansvar 14
2.1.2.2. Anvendelsen i praksis set i lyset af produktsikkerheds-direktivet 17
2.1.2.3. Produktsikkerhedsdirektivet kontra produktansvars-reglerne 23
2.1.3. Fogedforbud mod markedsføring af farlige produkter 24
2.1.4. markedsføringslovens forbud mod markedsføring af farlige produkter 26
2.1.5. Kontraktrettens regler om mangler og farlige produkter 29
2.1.6. Kontraktrettens regler om ugyldighed og farlige produkter 35
2.1.7. Sammenfatning 35
2.2. Gældende ret kontra produktsikkerhedsdirektivets rets-følge/sanktionsside 35
2.3. Redegørelse om specielle produktsikkerhedslove på ud-valgte områder 37
2.3.1. Arbejdsministeriets lovgivning 37
2.3.2. Boligministeriets lovgivning 38
2.3.3. Sundhedsministeriets lovgivning 40
2.3.4. Søfartsstyrelsens lovgivning 41
2.3.5. Reglerne vedrørende sikkerhedskrav til legetøj mv. 44

Kapitel 3 Produktsikkerhedsdirektivet 46

3.1. Oversigt over direktivets tilblivelse og hovedindhold 46
3.2. Direktivets anvendelsesområde i forhold til anden fælles-skabslovgivning 47
3.3. Direktivets geografiske anvendelsesområde 48
3.4. Har direktivet retsvirkning i dansk ret? 49

Kapitel 4 Direktivets implementering 51

4.1. Implementeringsmåder 51
4.2. Hidtidige overvejelser 51
4.3. Udvalgets overvejelser 52
4.4. Afgrænsning af myndighedskompetencer 54

Kapitel 5 Fremmed ret 56

5.1. Udvalgte EF-lande 56
5.2. Norden 62
5.3. Konklusion 66

Kapitel 6 Direktivets anvendelsesområde: Et produkt 68

6.1. Produktbegrebet 68
6.2. Bør fast ejendom omfattes af produktbegrebet 70
6.3. Tjenesteydelser 72
6.4. Erhvervsmæssig og privat brug af farlige produkter 75
6.5. Begrebet "markedsført" produkt 77
6.6. Undtagelse for antikviteter og varer til reparation 79
6.7. Undtagelse fsv. angår handel mellem private 81
6.8. Lovens geografiske anvendelsesområde 81

Kapitel 7 Kravet om et "sikkert" produkt 83

7.1. Sikkerhedskravets baggrund og konsekvens 83
7.2. Sikkerhedskravets udformning 85
7.2.1. Nationale bestemmelser 86
7.2.2. Nationale standarder og tekniske specifikationer 87
7.2.3. God forretningsskik mv. 87
7.2.4. Begrebet "god forretningsskik" 88
7.3. Sikkerhedskrav til vejledninger mv. 89
7.4. Sikkerhedskrav ved "misbrug" 91

Kapitel 8 Direktivets primære pligtobjekt: Producent og distributør **93**

Kapitel 9 Hvordan realiseres produktsikkerhedsreglerne **96**

9.1. Behovet for håndhævelsesregler 96
9.2. Producenters og distributørers pligter 97
9.3. De offentligretlige foranstaltninger 98
9.4. Hvem kan kontrollen rettes imod 100
9.5. Lovens administration 101
9.6. Lovudkastets administrative og økonomiske konsekvenser. 103
9.7. Procedureregler 106
9.8. Aktindsigt, tavshedspligt mv 108

Kapitel 10 Forholdet mellem en generel produktsikkerhedslov og specielle love 111

Kapitel 11 Forholdet til de civilretlige sanktioner **113**

11.1. Købeloven, markedsføringsloven og produktansvarsloven .. 113
11.2. De civilretlige virkninger af overtrædelse af offentligretlige regler om produktsikkerhed 113
11.3. Reklamations- og forældelsesregler 115
11.4. Forholdet mellem de almindelige regler om det offentliges erstatningsansvar og overtrædelse af offentligretlig sikkerhedslovgivning 123

Kapitel 12 Samarbejdet i EF **125**

12.1. myndighedssamarbejdet 125
12.2. Notifikationssystemet 126
12.3. EHLASS, European Home and Leisure Accident Surveillance System 127
12.4. Samarbejde mellem produktsikkerhedsmyndigheder og toldvæsenet 127

Kapitel 13 Lovforslag med specielle bemærkninger **129**

Bilag

1. Rådets direktiv 92/59 EØF af 29. juni 1992 om produktsikkerhed i almindelighed.

2. markedsføringsloven, bekendtgørelse nr. 594 af 27. juni 1992 af lov om markedsføring.

3. Bekendtgørelse nr. 125 af 6. marts 1991 om sikkerhedskrav til legetøj og produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler.

4. Assurandør-Societetets bemærkninger om de forsikringsmæssige konsekvenser.

5. Oversigt over bekendtgørelser på Arbejdsministeriets område.

6. Rådets beslutning af 2. marts 1984 om indførelse af et fællesskabssystem for hurtig udveksling af oplysninger om farer i forbindelse med anvendelse af forbrugsgoder, Rådets beslutning af 21. december 1988 om et fællesskabssystem for hurtig udveksling af oplysninger om farer i forbindelse med anvendelse af forbrugsgoder (89/45/EØF), samt Rådets beslutning af 29. juni 1990 om ændring af beslutning 89/45/EØF om et fællesskabssystem for hurtig udveksling af oplysninger om farer i forbindelse med anvendelse af forbrugsgoder (90/352/EØF).

7. Rådets forordning (EØF) Nr. 339/93 af 8. februar 1993 om kontrol med, at produkter indført fra tredjelande overholder produktsikkehedsreglerne.

Kapitel I
Indledning

1.1. Udvalgets nedsættelse

EF's Forbrugerministre vedtog på Rådsmødet den 29. juni 1992 direktivet om produktsikkerhed (92/59 EØF). Om direktivets indhold henvises til kap. 3. 1.

Direktivet skal være opfyldt af medlemsstaterne senest den 29. juni 1994. Industriministeren nedsatte derfor i marts 1993 et lovforberedende udvalg vedrørende produktsikkerhed.

1.2. Udvalgets kommissorium af 4. marts 1993

> "Udvalget skal på baggrund af produktsikkerhedsdirektivet udarbejde udkast til en generel lov om produktsikkerhed.
>
> Udvalget skal kortlægge gældende dansk ret på produktsikkerhedsområdet og etablere en afgrænsning til den kommende lovgivning samt særlovgivningen på dette område. Udvalget skal ligeledes vurdere relevant udenlandsk produktsikkerhedslovgivning i det omfang, det har betydning for udvalgets arbejde.
>
> Udvalget skal endvidere fremsætte forslag til, hvordan administrationen skal organiseres, herunder kontrollen med at markedsførte produkter er sikre, samt den nødvendige koordination i forhold til de myndigheder, der er ansvarlige for særlovgivningen.
>
> Udvalget skal afslutte sit arbejde i september 1993 med henblik på fremsættelse af lovforslag i Folketingssamlingen 1993/94."

1.3. Udvalgets sammensætning og arbejde

Udvalget fik følgende sammensætning:

Formand:
Afdelingschef Christen Boye Jacobsen, Industriministeriet

medlemmer:
Cand.jur. Gitte Krogh, Arbejderbevægelsens Erhvervsråd
Kontorchef Flemming Lethan, Boligministeriet, Bygge- og Boligstyrelsen

Afdelingschef Anne Busk-Jensen, Dansk Industri
Fuldmægtig Hanne Tornhøj, Dansk Handel og Service
Fuldmægtig Kurt Nielsen, Arbejdsministeriet, Direktoratet for Arbejdstilsynet
Cand.jur. Søren Stagis, Forbrugerrådet
Vicedirektør Bente Saltorp, Forbrugerstyrelsen
Kontorchef Karin Jacobsen, Handelskammeret
Fuldmægtig Dorthe Wiisbye, Justitsministeriet
Fuldmægtig Erik Larsson, miljøministeriet, miljøstyrelsen
Fuldmægtig Hanne Bonne Jørgensen, Sundhedsministeriet

Sekretærer:
Fuldmægtig Ulla Brøns Schnohr, Forbrugerstyrelsen
Fuldmægtig marianne Brechling, Industriministeriet

I juni 1993 indtrådte fuldmægtig Line Holm Jacobsen, Handelskammeret, istedet for Karin Jacobsen.

Udvalget har afholdt ialt 9 møder.

Udvalget har indhentet et responsum fra professor Børge Dahl om gældende ret på det civil- og markedsføringsretlige område. Hans responsum er optaget i kap. 2.1 - 2.2., kap. 4.3. og kap. 11.1.

Sekretariatet har indhentet oplysninger fra Arbejdsministeriet, Boligministeriet, Sundhedsministeriet og Søfartsstyrelsen om dansk lovgivning og gældende bestemmelser, der regulerer produktsikkerhed.

Sekretariatet har endvidere via Udenrigsministeriet indhentet tilsvarende oplysninger, fsv. angår retstilstanden i Norden og udvalgte EF-lande.

Spørgsmålet om de forsikringsmæssige konsekvenser af udvalgets forslag har været drøftet med Assurandør-Societetet. Societetets bemærkninger gengives i bilag 4.

1.4. Tidligere udvalgsarbejde

Forbrugerkommissionen anbefalede i sin betænkning III: Forbrugerens retsstilling og retsbeskyttelse (nr. 738/1975), Handelsministeriet, nu Industriministeriet, at nedsætte en arbejdsgruppe med det formål, at fastsætte lovregler om forbud mod salg og markedsføring af farlige produkter.

Baggrunden var, at der i Danmark ikke fandtes en almindelig lov om produktsikkerhed, der åbner mulighed for at foretage tilstrækkeligt effektive indgreb, herunder tilbagekaldelse af varer eller tjenesteydelser, der udgør en akut fare for liv og helbred. Derimod var der inden for en række områ-

der speciallovgivning, der regulerer produktsikkerhedsspørgsmål som en ret kompleks blanding af civilretlige og offentlige bestemmelser.

Handelsministeriet tiltrådte Kommissionens anbefaling, og i august 1978 nedsatte ministeriet en arbejdsgruppe med det formål at vurdere behovet for en generel produktsikkerhedslov til beskyttelse af forbrugerne mod produkter, der ved normal anvendelse kan frembyde fare. Arbejdsgruppen fik tillige til opgave eventuelt at fremkomme med forslag til en lov, der giver hjemmel til at forbyde fremstilling og markedsføring af farlige produkter eller til at fastsætte visse sikkerhedskrav og pålægge oplysning om faren og eventuelle forholdsregler herimod.

Arbejdsgruppen, der var sammensat af embedsmænd, afgav betænkning nr. 923 i maj 1981. Heri foresloges det at gennemføre en almindelig lov om produktsikkerhed, der skulle finde anvendelse i det omfang, forholdet ikke allerede var reguleret af speciallovgivning om produktsikkerhed.

Den foreslåede lov var en bemyndigelseslov, der gav hjemmel til at fastsætte bestemmelser med henblik på at forebygge skade på person eller ejendom. Der var således ikke hjemmel til at fastsætte andre krav til produkter, der ikke havde nogen sikkerhedsmæssig begrundelse, fx. bestemte krav til kvaliteten.

Forslaget opererede, udover produktets tilbagetrækning fra markedet, endvidere med køberetlige sanktioner, såsom udbyderens reparation og ombytning af produktet eller tilbagebetaling af købesummen.

Efter forslaget var såvel produkter (både løsøre og fast ejendom) som tjenesteydelser omfattet, og enhver person var i princippet omfattet, uanset om det var en forbruger, en erhvervsdrivende eller en arbejdstager. Efter forslaget kunne sikkerhedsforskrifter fastsættes over for ethvert erhvervsmæssigt led i omsætningskæden, fx. producent, importør, grossist og detaillist.

Betænkningen blev sendt i høring til en række myndigheder og organisationer. På baggrund af kritik fra erhvervsorganisationerne blev forslaget imidlertid ikke fremsat.

For at gennemføre direktiverne om sikkerhedskrav til legetøj og om produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler, (88/378/EØF og 87/357/EØF), blev markedsføringsloven ændret i 1990, idet den blev suppleret med §§ 12a og 12b, der giver den fornødne hjemmel til at fastsætte visse sikkerhedsbestemmelser på dette område.

1.5. Udvalgets forslag og overvejelser

Udvalget foreslår, at der gennemføres en almindelig lov om produktsikkerhed, der bygger på direktivet om produktsikkerhed og de tilkendegivelser, der fremgår af kommissoriet. Betænkningen indeholder et udkast til en lov om produktsikkerhed med tilhørende bemærkninger (kap. 13).

Lovens anvendelsesområde foreslås i overensstemmelse med direktivet afgrænset over for den speciallovgivning, der er hjemlet i anden fællesskabslovgivning, men det er ikke udelukket, at begge kan anvendes på forskellige sikkerhedsaspekter af samme produkt.

Det forudsættes således, at alle myndigheder overvejer eget ressortområde og speciallovgivning for at vurdere, om der er behov for ændringer som følge af produktsikkerhedsdirektivets gennemførelse i dansk ret.

1.6. Resumé af betænkningen

Der er i dansk ret ikke nogen samlet lovgivning om produktsikkerhed. men spredt ud over forskellige ministeriers lovgivning findes en række meget detaljerede regelsæt for at fremme sikkerheden, fx. arbejdsmiljø, bygge- og boliglovgivning, levnedsmiddellovgivning og skibes sikkerhed. De regelsæt dækker en meget stor del af produkterne og deres anvendelse, men ikke alle produkter og ikke alle aspekter af produktsikkerhed. Lovgivningen bygger i stigende omfang på direktiver (kap. 2.3.).

En tilsvarende situation genfindes i Norden og i en række andre EF-lande. Nogle af disse lande har dog allerede en generel produktsikkerhedslovgivning (kap. 5).

Også markedsføringsreglerne, købeloven og kontraktretten berører produktsikkerhedsaspektet, men alene produktansvarsreglerne fokuserer klart på produkters farlighed, men virker normalt først, når skaden er sket (kap. 2.1.).

For at skabe en ensartet og bedre forbrugerbeskyttelse vedtog EF den 29. juni 1992 produktsikkerhedsdirektivet, hvis formål er, at garantere at markedsførte produkter er sikre, dvs. at de ikke frembyder risici eller kun minimale risici. Direktivet har således et højt ambitionsniveau og gælder overalt, hvor der ikke ved direktiv er fastsat særlige regler om produktsikkerhed. Selv om direktivet i et eller andet omfang kan udfylde gældende dansk ret, kræver det en gennemførelse i lovform (kap. 3). Udvalgets flertal finder, at gennemførelsen bedst kan ske i en selvstændig produktsikkerhedslov, som skal påses af Forbrugerstyrelsen. Dog skal loven vige for særlige produktsikkerhedsregler, fx. arbejdsmiljølovgivningen eller levnedsmiddellovgivningen, ligesom loven, når den skal bruges til at supplere anden gæl-

dende lovgivning, ikke skal håndhæves af Forbrugerstyrelsen, men af den myndighed, der i forvejen varetager det pågældende område (kap. 4 og kap. 9.5.).

Direktivets anvendelsesområde er "produkter". Som udgangspunkt omfatter det kun produkter, som er bragt i omsætning. Det omfatter ikke blot de produkter, som en forbruger erhverver, men også produkter, der anvendes af/på eller over for en forbruger. Kun produktionsanlæg, investeringsgoder mv., der alene anvendes som led i erhvervsmæssig produktion, falder udenfor. Ved afgrænsning af direktivets anvendelsesområde i praksis må man lægge vægt på, at hovedsigtet er, at det skal være muligt for myndighederne ved forebyggende indgreb at sikre, at forbrugeren ikke kommer i kontakt med produktet og/eller, at der ikke opstår en faresituation. Det rejser særlige problemer i relation til fast ejendom og tjenesteydelser. Selv om fast ejendom i betydeligt omfang er dækket af bestående lovgivning, finder udvalgets flertal, at det principielt bør omfattes af en produktsikkerhedslov. Vedrørende tjenesteydelser finder udvalgets flertal, at man ikke skal udskille de tjenesteydelser, der har tilknytning til et produkt fra produktet, hverken principielt eller praktisk, og at de derfor bør omfattes af lovforslaget (kap. 6).

Som nævnt kræver direktivet et højt sikkerhedsniveau. Direktivet giver dog en vis hjælp til bestemmelse af sikkerhedskravet ved at henvise til en rangorden af regelsæt: Specifikke nationale bestemmelser - ikke bindende nationale standarder, der bygger på CEN-standarder eller tekniske specifikationer på EF-plan - andre standarder i det land, hvor produktet bringes i omsætning - den tekniske udvikling med hensyn til den sikkerhed, forbrugeren med rimelighed kan forvente - eller god forretningsskik. Sikkerhedskravene giver sig også udtryk i, at der skal gives meningsfulde og let forståelige vejledninger om brug og om risici (kap. 7).

Pligten til at sørge for at produkter er sikre, påhviler primært producenter og distributører (kap. 8). De har pligt til at sikre sig, at de kun producerer og markedsfører sikre produkter, at give fornødne vejledninger og træffe egnede foranstaltninger til, at risici kan undgås. Eventuelt skal de sørge for, at produktet trækkes tilbage fra markedet (kap. 9.2.). Efter direktivet er det imidlertid nødvendigt, at der er offentlige myndigheder, der dels kan koordinere og bistå, dels kan gribe ind i tilfælde af, at de erhvervsdrivende ikke er i stand til eller ikke vil opfylde direktivets mål. Disse offentlige foranstaltninger strækker sig over forhandlinger, vejledninger og produktundersøgelser til påbud om ændringer i produktet, påbud om yderligere vejledninger og i særligt grove tilfælde påbud om tilbagetrækning af produkter og offentlige advarsler (kap. 9.3. og 9.4.).

Udvalget foreslår, at det offentlige tilsyn skal ligge hos de myndigheder, der i øvrigt varetager sådanne opgaver. I det omfang, det drejer sig om pro-

dukter eller tjenesteydelser, som ikke andre myndigheder efter anden lovgivning tager sig af, skal opgaven påhvile Forbrugerstyrelsen. Forbrugerstyrelsen får endvidere til opgave at sørge for, at myndighederne samarbejder om fortolkning og håndhævelse af produktsikkerhedsloven, og at forestå notifikation af og forhandlinger med EF-Kommissionen og deltagelse i dens rådgivende udvalg. Udvalget skønner i denne forbindelse, at de gældende forvaltningsretlige regler om aktindsigt ikke altid kan sikre hemmeligholdelse. Nogle medlemmer finder, at der er behov for en lovregel, der sikrer hemmeligholdelse. Udvalget mener, at dette bør drøftes i høringsrunden (kap. 9, 10 og 12). Endvidere har udvalget overvejet det forholdsvis strenge erstatningsansvar, der i Danmark påhviler offentlige myndigheder (kap. 11.4.).

Endelig drøfter udvalget i kap. 11 forholdet mellem produktsikkerhedslovens forebyggende indgreb og de - normalt efterfølgende - civilretlige sanktioner. De civilretlige virkninger i købelov, aftalelov og produktansvarslov giver ikke anledning til særlige problemer (kap. 11.2.). Derimod drøfter udvalget indgående konsekvenserne for reklamations- og forældelsesregler af en produktsikkerhedslov. Det gælder navnlig i spørgsmålet om, hvorvidt der skal være en tilbagekøbspligt for producenter og distributører. Udvalgets flertal mener, at en tilbagekøbspligt skal reguleres i en samlet civilretlig sammenhæng (kap. 11.3.).

På dette grundlag har udvalget i kap. 13 fremlagt et udkast til produktsikkerhedslov med specielle bemærkninger.

Kapitel 2
Gældende ret

Udvalget har indhentet redegørelsen om gældende ret fra professor Børge Dahl (kap. 2.1. og 2.2.) og udvalgte myndigheder (kap. 2.3.).

Nogle medlemmer (Anne Busk-Jensen, Hanne Tornhøj og Line Holm Jacobsen) kan ikke fuldt ud tilslutte sig kapitlerne 2.1. og 2.2., som man ikke finder helt afbalancerede fsv. angår bl.a beskrivelsen af produktansvarsreglerne og udvalget af domme.

2.1. Gældende ret kontra produktsikkerhedsdirektivets retsfaktum/pligtside

2.1.1. Produktsikkerhedsdirektivets forbud mod markedsføring af farlige produkter

Det overordnede formål med produktsikkerhedsdirektivet er at "garantere", at markedsførte produkter, som anvendes af forbrugere, er sikre, således at de ikke under brug indebærer uacceptable risici for skade på person eller ting, jf. nærmere art. 1, stk. 1, og art. 2, litra a og b. Dette søges primært opnået gennem en forskrift om, at alene sikre produkter må markedsføres, jf. art. 3, stk. 1, hvilket er det samme som et forbud mod at markedsføre farlige produkter, dvs. produkter, som under brug indebærer uacceptable risici for skade på person eller ting, jf. art. 2, litra c.

I lovgivningen vedrørende nærmere angivne produkter er der regler indeholdende et udtrykkeligt forbud mod markedsføring af farlige produkter af vedkommende slags, jf. fx. levnedsmiddellovens § 12:

> Levnedsmidler må ikke sælges, hvis de ved anvendelse på sædvanlig måde må antages at kunne overføre eller fremkalde sygdom eller at kunne medføre forgiftning, eller hvis levnedsmidlerne på grund af sygelig forandring, fordærvethed, forurening, fejlagtig tilberedning eller anden årsag må anses for at være utjenlige til at fortæres af mennesker.

Derimod er der ikke i dansk lovgivning specifikt nedfældet et generelt forbud mod markedsføring af farlige produkter. Ikke desto mindre må et sådant forbud anses for en del af gældende dansk ret for så vidt som sådan adfærd udløser sanktioner.

Reglerne om produktansvar, jf. herom nedenfor under 2.1.2., indebærer en sådan sanktionering af markedsføring af farlige produkter, at dette for så vidt berettiger til at anse et forbud mod markedsføring af farlige produkter som en del af gældende dansk ret. Hertil kommer, at adfærden som sådan - uden at en kausal, erstatningsberettiget skade er forvoldt - kan forbydes som retsstridig efter dansk rets almene regler om nedlæggelse af forbud, jf. herom nedenfor under 2.1.3. Nedlæggelsen af et forbud kan i øvrigt støttes på generalklausulen i markedsføringslovens § 1, hvorefter der i erhvervsvirksomhed ikke må foretages handlinger i strid mod god markedsføringsskik, jf. herom nedenfor under 2.1.4.1 øvrigt sanktioneres markedsføring af farlige produkter af kontraktrettens regler om mangler, jf. herom nedenfor under 2.1.5., og ugyldighed, jf. herom nedenfor under 2.1.6.

> I produktsikkerhedsdirektivet er forbudet mod at markedsføre farlige produkter formuleret som et sikkerhedskrav: "Producenter må kun markedsføre sikre produkter", art. 3, stk. 1. Det er imidlertid i de fleste relationer uden praktisk betydning, om beskrivelsen af, hvad der skal være galt med produktet for at udløse sanktioner, benytter farlighed eller sikkerhed som nøgleord, da der er tale om komplementære størrelser, som benyttes i flæng, jf. *Dahl m. fl.* i Juristen 1990 s. 148, *Gomard:* Obligationsret 1. del (2. udg. 1989) s. 136.

Kravet om, at markedsførte produkter skal være sikre, udbygges i art. 3, stk. 2 og 3, og art. 4. De heraf følgende pligter repræsenterer heller ikke noget principielt nyt, men kan, jf. gennemgangen i det følgende, på tilsvarende måde siges at være en del af allerede gældende ret.

2.1.2. Produktansvarssanktionering af markedsføring af farlige produkter

2.1.2.1. Præsentation af reglerne om produktansvar

Når et produkt under omsætning eller brug forvolder skade på person eller ting, siges der at foreligge en produktskade. Produktansvar er det ansvar, de forskellige led i produktions- og omsætningskæden ifalder for de produktskader, deres produkter forvolder.

Dansk rets almindelige regler om produktansvar er udviklet i retspraksis på grundlag af de almindelige regler om erstatning uden for kontrakt. Samtidig har produktansvarsloven (lov nr. 371 af 7. juni 1989) indført det regelsæt om produktansvar, som EF-landene i kraft af EF-direktivet om produktansvar er forpligtet til at indføre. Ved lovens § 13 opretholdes dansk rets hidtil gældende regler om produktansvar. Inden for produktansvarslovens anvendelsesområde gælder således to generelle regelsæt om produktansvar, dels lovens EF-direktivbaserede, dels det retspraksisudviklede, mens alene det sidstnævnte regelsæt gælder uden for lovens anvendelsesområde.

Grundbetingelsen for ansvarspålæg er efter begge regelsæt, at der skal have været noget galt med produktet og som følge deraf være sket skade på person eller ting. Produktet skal, som det siges i loven, have været defekt, hvad det er, når det ikke frembyder den sikkerhed, som med rette kan forventes, jf. nærmere § 5. Et produkts sikkerhed beror på dets evne til at forvolde skade under brug i videste forstand. Produktet må ikke udsætte brugerne for risici, de ikke kender til eller ikke kan håndtere. Når der under en brug, som ligger inden for de former for brug, produktet af brugeren med rimelighed udsættes for, sker en skade, som i relation til det pågældende produkt går ud over, hvad der kan anses for samfundsmæssigt acceptabelt, er produktet defekt. Dybfryseren, hvis kompressor kortslutter, sodavandsflasken, der eksploderer på grund af overtryk, fuldkornsbrødet, der indeholder småsten, bilen, hvis bremser er for svagt dimensionerede, flasken med syre, der har fået påklistret en forkert etikette, er eksempler på produkter, der er defekte. At en kniv kan skære og dynamit eksplodere, gør derimod ikke disse produkter defekte, men blot til produkter der må omgås med fornøden forsigtighed. Efter begge regelsæt påhviler det skadelidte at bevise skaden, defekten og årsagsforbindelsen mellem defekten og skaden, jf. lovens § 6, stk. 2.

Hvis et industrielt fremstillet produkt afviger fra standarden ("mandagsprodukt") og af den grund forvolder skade, udløser dette uden videre ansvar efter det retspraksisudviklede regelsæt. må skaden henføres til produktarten, konstruktionen eller den instruktion, vedkommende produkt er ledsaget af i form af brugsanvisning eller -afvisning (advarsel), ifaldes ansvar, hvis defekten ved produktet skyldes en fejl derved, at den kunne og burde have været undgået. Derimod ifaldes ikke ansvar, hvis det godtgøres, at faren ved produktet ud fra tidens videnskabelige og tekniske udvikling hverken var eller burde være kendt (udviklingsskade). Der ifaldes heller ikke ansvar, hvis det godtgøres, at en kendt fare ved produktet er uundgåelig i den forstand, at det ud fra tidens videnskabelige og tekniske udvikling ikke er muligt at eliminere faren ved forbedret konstruktion eller instruktion, forudsat at der er givet fornøden information om risikoen, og at risikoen ikke i sig selv gør det uforsvarligt at markedsføre produktet (systemskade). Når bortses fra ansvaret for afvigere er der således nærmest tale om et præsumptionsansvar.

Hvert led i den kæde, produktet har fulgt, ifalder efter det retspraksisudviklede regelsæt ansvar for fejl begået og afvigere opstået i vedkommende led. Derudover hæfter erhvervsvirksomheder for tidligere leds fejl og afvigere (og er for så vidt objektivt ansvarlige). Over for skadelidte er fx. producent og forhandler solidarisk ansvarlige for konstruktionsfejl, men i det indbyrdes forhold kan forhandleren gøre regres mod producenten.

Efter produktansvarslovens § 6 ifalder producenten ansvar, hvis hans produkt har været defekt. Det EF-direktivbaserede ansvar er for så vidt objek-

tivt (og således tilsyneladende strengere end det retspraksisudviklede). Efter lovens § 7, stk. 1, nr. 4, er producenten imidlertid ansvarsfri, hvis han kan bevise, at det på grundlag af den videnskabelige og tekniske udvikling på det tidspunkt, da produktet blev bragt i omsætning, ikke var muligt at opdage defekten. Den ukendte og uerkendelige fare eller defekt (udviklingsskaden) udløser altså ikke ansvar. Ligeledes antages det, at skade, som skyldes en kendt, men uundgåelig fare ved et produkt, som det ikke i sig selv er uforsvarligt at markedsføre, ikke pådrager ansvar, når der i fornødent omfang er informeret om risikoen, fordi produktet i så fald - uanset risikoen - er så sikkert, som det med rimelighed kan forventes, og derfor ikke defekt (systemskaden). De undskyldninger, der kan føre til ansvarsfrihed efter det retspraksisudviklede regelsæt, kan således også føre til ansvarsfrihed efter lovens EF-direktivbaserede regelsæt. I forhold til det retspraksisudviklede regelsæt indebærer loven altså ikke noget principielt nyt. Indførelsen af det EF-direktivbaserede regelsæt i andre EF-lande kan - alt afhængig af deres hidtil gældende regler - derimod meget vel indebære en ansvarsskærpelse. Dertil kommer, at med indførelsen af EF-direktivregelsættet i alle medlemslande etableres der en betydelig juridisk fællesmængde på produktansvarsområdet i EF.

For dansk rets vedkommende indebærer det anførte imidlertid, at den praktiske betydning af loven er beskeden. Dens anvendelsesområde er fastlagt i § 1, hvis nøgleord er nærmere defineret i §§ 2-5. Der skal foreligge en skade på person eller ting. Kun skade på såkaldte forbrugerting omfattes, jf. § 2, stk. 2 (skade på ting, der anvendes erhvervsmæssigt, erstattes således alene efter det retspraksisudviklede regelsæt). Skaden skal være forvoldt af en løsøregenstand. Det er uden betydning, om genstanden er gjort til en del af en fast ejendom eller leveret som led i en tjenesteydelse. Uforarbejdede landbrugsråvarers skadeforvoldelse falder uden for loven, jf. § 3, stk. 2 (og erstattes således alene efter det retspraksisudviklede regelsæt). Ansvaret påhviler producenten som defineret i § 4, stk. 1, 2, 4 og 5, jf. § 6, dvs. først og fremmest den, der har fremstillet varen eller importeret den ind i EF. mellemhandleren (defineret i § 4, stk. 3) hæfter imidlertid for producentens EF-direktivbaserede ansvar, jf. § 10 (ligesom hvert led i produktions- og omsætningskæden hæfter for de tidligere leds retspraksisudviklede ansvar).

De ansvarsfrihedsgrunde, der er nævnt i § 7 - udover den allerede omtalte i § 7, stk. 1, nr. 4, om udviklingsskader, gælder kun for det EF-direktivbaserede ansvar, og i samtlige tilfælde kan der meget vel være ansvar efter det retspraksisudviklede ansvar. Ligeledes ydes der efter det retspraksisudviklede regelsæt fuld erstatning, dvs. uden fradrag af en selvrisiko ved tingsskade som efter lovens § 8.

I de fleste tilfælde vil flere virksomheder være ansvarlige for en skade. Defekten kan hidrøre fra et delprodukt og gøre såvel underleverandør som færdigvareproducent foruden EF-importøren ansvarlige som producenter,

den danske importør, grossisten og forhandleren som mellemhandleren. I så fald hæfter de solidarisk, jf. § 11, stk. 1. Det indbyrdes forhold mellem flere ansvarlige - fordelingen af smerten mellem dem - er reguleret i § 11, stk. 2 og 3. mellemhandleren indtræder i skadelidtes krav mod producenten og har således fuld regres.

Ansvaret efter loven kan ikke fraskrives overfor skadelidte eller den, som indtræder i dennes krav, jf. § 12. Loven er derimod ikke til hinder for, at der i produktionskæden, fx. i et underleverandørforhold, træffes nærmere aftale om ansvarsbyrdens fordeling, fx. ved anvendelse af NL [1] 92. Gyldigheden af sådanne ansvarsfraskrivelser beror på aftalelovens § 36 (ligesom gyldigheden af ansvarsfraskrivelser vedrørende det retspraksisudviklede ansvar) .

Det EF-direktivbaserede ansvar forældes 10 år efter, at det konkret skadevoldende produkt forlod producentens kontrol, jf. § 14, stk. 2, og i øvrigt 3 år efter, at skaden er sket, og skadelidte havde eller burde have fået kendskab til skaden, defekten og vedkommende producents identitet, jf. § 14, stk. 1. 10-årsfristen i § 14, stk. 2, gælder ikke for det retspraksisudviklede ansvar.

Købelovens regler om ansvar for mangler regulerer ikke spørgsmålet om produktansvar. Disse regler indebærer således ikke en tredie erstatningsmulighed for produktskader i forholdet mellem køber og sælger. I internationale køb, hvorpå CISG [2] (jfr. den internationale købelov nr. 733 af 7. december 1988) finder anvendelse, gælder det samme om personskader, jf. CISG art. 5. modsætningsvis omfatter sælgerens ansvar for mangler efter CISG, tingskader, der rammer køberen (men ikke tredjemand, jf. CISG art. 4), således at CISG kan påberåbes som yderligere ansvarsgrundlag, hvilket dog er uden betydning i forbrugerkøb, som CISG ikke gælder for, jf. CISG art. 2, litra a.

2.1.2.2. Anvendelsen i praksis set i lyset af produktsikkerhedsdirektivet

Produktsikkerhedsdirektivets forbud mod markedsføring af farlige produkter er et forbud mod at markedsføre produkter, som "under almindelige eller rimeligt forudsigelige anvendelsesbetingelser" frembyder risici, der ikke kan anses for "acceptable", jf. art. 2, litra b. I art. 4, stk. 2, in fine, tales om "den sikkerhed, som forbrugerne med rimelighed kan forvente".

[1] *Almindelige betingelser for levering og montering af maskiner og andet mekanisk eller elektrisk udstyr mellem Danmark, Finland, Norge og Sverige.*
[2] *FN konvention af 11. april 1980 om aftaler vedrørende internationale løsørekøb.*

Ganske på samme måde sanktionerer produktansvaret markedsføringen af et produkt, "hvis det ikke ved almindelig brug frembyder den sikkerhed, man med rimelighed kan forvente af produkter af den pågældende art", jf. *betænkning nr. 829/1978 om lempelse af erstatningsansvar mv.* s. *22*, hvis produktet - som det er anført foran under 2.1.2.1. - under en form for brug, som det med rimelighed udsættes for, indebærer risici, som går ud over, hvad der kan anses for samfundsmæssigt acceptabelt.

> Jf. *UfR 1965 s. 319* om en campinggasflaske, der efter påfyldning hos en depotindehaver eksploderede på grund af overfyldning muliggjort ved, at en sikkerhedsventil tillod ifyldning af mere gas, end flasken var bygget til at rumme, hvor det udtales "at fabrikken, inden den begyndte at sælge sådanne gasflasker, der var bestemt til almindelig brug i dagliglivet og måtte påregnes ofte at skulle fyldes under primitive forhold, måtte have pligt til - *uanset om det offentlige havde givet nærmere regler herfor eller ej* - at sørge for en sådan indretning af flaskerne, at de ikke kunne overfyldes, i hvert fald ikke ved korrekt betjening" (kursiveret her).

I adskillige tilfælde vil faren ved et produkt være af en sådan karakter, at det uden videre er klart, at faren kunne og burde have været imødegået af producenten og indebærer en uacceptabel risiko.

> "Et vitrineskab beregnet til ophængning på væg, må, uanset prisbillighed, være konstrueret til at kunne bære glas, porcelæn, flasker og bøger i naturlig mængde i forhold til skabets størrelse", konstateres det af den sagkyndige i en forbrugerklagenævnsafgørelse, og da skabet ikke opfyldte dette minimumskrav og bunden alene af den grund var faldet ned, hvorved indholdet af glas mv. gik i stykker, pålagdes der ansvar, *Forbrugerklagenævnets Årsberetning 1984 s. 61*.

Risikoen for skade under brug beror på samspillet mellem bruger, produkt og miljø. Produktet skal være indrettet under hensyn til det miljø og den brug, som brugerne med rimelighed kan forventes at udsætte det for. Det er de anvendelsesrisici, som kan henføres til produktet, fordi brugerne ikke kender dem eller ikke kan håndtere dem, eller som af anden grund er uacceptable, der gør produktet farligt, ikke de anvendelsesrisici, som alene skyldes forkert brug.

> Jf. fx. den norske højesteretsdom i *NRt 1970 s. 1427:* Indtaget til et kartoffelkogeranlæg bestod af en støbt tragt med transportskruer i bunden. For at hjælpe et læs kartofler på vej, hoppede en landmand ned i tragten, hvorved han kom til skade. Denne skade fandtes indtrådt "som følge av en helt ekstraordinær adferd" fra skadelidtes side. Ulykken var ikke "utslag av at anlegget i seg selv skulle fremby noen særlig fare eller skaderisiko".

Den norske højesteretsdom i *NRt 1974 s. 41* illustrerer, hvor vanskelig bedømmelsen kan være. Problemet i sagen var, om en skydestige, som kun var bæredygtig med en bestemt side vendt indad, var farlig. Flertallet fandt, at det lå "klart i dagen", hvorledes stigen skulle sættes op, også for "en tilfeldig forbipasserende", som aldrig havde set en sådan stige før, og som måtte tage den i brug fx. under en brand, hvor "det verken er tid eller anledning til å studere stigen". mindretallet derimod fandt, at der forelå "en påregnelig fare for at den blir urigtig brukt, og at ulykke kan skje", da man ikke kunne "regne med at den vanlige forbruker måtte forstå at stigen kunne svikte hvis den ikke blev reist på en helt bestemt måte".

I direktivets art. 2, litra b, opregnes (under fire "pinde") en række momenter, som indgår ved bedømmelsen af, om et produkt må anses for sikkert/-farligt. Disse momenter indgår på helt tilsvarende vis ved en stillingtagen til et produkts sikkerhed/farlighed i produktansvarssammenhæng.

Produktets egenskaber spiller selvsagt en central rolle (første "pind").

I en *utrykt dom afsagt af Vestre Landsret den 14. maj* 1985 (9. afd. sag B 2780/1982) blev en forbruger under arbejde med en tysk fremstillet, fabriksny, netop indkøbt skruestik ramt i øjet af en metalsplint fra skruestikken. Da skruestikken efter de sagkyndige erklæringer "var mangelfuld i henseende til materialets hårdhedsgrad, og årsagen til splintens afspringning efter det fremkomne findes at måtte tilskrives udelukkende dette forhold og ikke forkert anvendelse af skruestikken", var den tyske fabrik "som producent af skruestikken ansvarlig" for skaden.

Se også den svenske højesteretsdom i *NJA 1977 s. 538* om et dansk produceret, af DEmKO godkendt hårcurlerapparat. En termostat skulle lukke af for strømmen, når voksmassen i curlerne havde nået en til hårkrølning passende temperatur. Termostaten svigtede, hvorefter opvarmningen fortsatte med det resultat, at curlerne eksploderede og en lille dreng fik den kogende voksmasse i ansigtet. Udtalt, at apparatet burde have været forsynet med en anordning, som ved termostatsvigt stoppede strømtilførslen (et "fail-safe" arrangement), og at det ikke var forsvarligt at fremstille og markedsføre produktet til almindelige forbrugere uden en sådan.

Det samme gælder produktets præsentationsmåde (tredie "pind").

I *UfR 1923 s. 678* havde en forbruger i en forretning købt en flaske med en etikette angivende indholdet som "blegevand" og producentens navn. Ved anvendelse under vask beskadigedes tøjet, fordi flasken i virkeligheden indeholdt saltsyre. Producenten blev dømt til at

betale erstatning, da det måtte antages, at han havde forsynet flasken med den forkerte etikette.

Forbrugerklagenævnets afgørelse refereret i *Forbrugerstyrelsens Juridiske Årbog 1989 s. 105* angår en uglaceret lerunderskål til en urtepotte. I bunden fandtes et stempel "Waterresistant", ligesom der havde været skiltet med, at underskålene var "Waterproof. På denne baggrund havde en køber kunnet forvente, at skålene ikke var utætte i en sådan grad, at der ved normal benyttelse kunne opstå vandskade på underlaget.

Ligeledes gælder i relation til produktansvar, at der skal tages særligt hensyn til børn (fjerde "pind").

En norsk højesteretsdom, NRt 1950 s. 1091, er illustrativ. I et større boligkompleks var indrettet et vaske- og strygerum. En 2-årig dreng, der var med sin mor i vaskerummet, mistede to fingre ved at stikke hånden op i rullens tandhjulsdrev, som ikke var indkapslet på undersiden. Det siges i dommen, at det måtte være klart for producenten, at anvendelsen af rullen i private husholdninger "stillet specielle krav til rullens konstruksjon for at rullen under bruk ikke skulle medføre unødig fare". Producenten burde "ha for øye at det ble folk uten fagmessig innsikt som kom til å bruke rullen. Det måtte videre påregnes at brukerne hovedsakelig ble husmødre, som under arbeid i rulleboden naturlig ville få besøk av barna, eller som var nødt til å ha småbarn med i rulleboden, fordi de ikke hadde noen å overlate dem til mens arbeidet der pågikk". Rullen kunne ved enkle foranstaltninger for ubetydelige meromkostninger blive praktisk talt sikker også for småbørn, uden at forbedringen i øvrigt ville vanskeliggøre brugen af rullen. Producenten kunne ikke få medhold i, at rullen var forsvarligt konstrueret, fordi tilsvarende ruller fremstillet af andre firmaer ikke var bedre sikret end hans; dette viste bare, "at heller ikke disse andre firmaer kan ha gjennomtenkt tilstrekkelig hvilke sikringsforanstaltninger nødvendigvis må kreves, når rullen skal brukes i bygg, bebodd av private familier". Producenten dømtes derfor til at betale erstatning til drengen, da de særlige fordringer til sikkerhed, som måtte stilles, ikke var iagttaget.

Også produktets sammensætning, emballering samt monterings- og vedligeholdelsesbetingelser (første "pind"), dets virkning på andre produkter (anden "pind"), dets mærkning og brugsanvisninger samt anden produktinformation (tredie "pind") indgår i farlighedsbedømmelsen efter produktansvaret.

Se fx. den svenske højesteretsdom i *NJA 1987 s. 417:* Ved markedsføring af det nyudviklede ICOPAL tagbelægning burde have været

taget højde for, at et stort antal ældre huse ikke opfylder nutidige ventilationskrav, ved at advare mod at lade det erstatte af fx. et tegltag uden samtidig at sørge for ordentlig udluftning.

Pligten til efter direktivets art. 3, stk. 1, kun at markedsføre sikre produkter er i art. 3, stk. 2, første "pind", udbygget med en pligt til i fornødent omfang at advare forbrugerne mod anvendelsesrisici. En sådan advarsels- eller instruktionspligt følger også af produktansvarsreglerne.

Et eksempel på en instruktionsfejl findes i byretsdommen *UfR 1974 s. 767*. Et medlem af en bogklub havde i henhold til en brochure købt en motionsribbe og opsat den i en dørkarm i overensstemmelse med den medfølgende, på engelsk affattede, brugsanvisning. Under en gæsts afprøvning af ribben, faldt denne ned, og gæsten kom til skade. Ribben var leveret med nogle beslag, som kunne anvendes til sikring af ribben, men disse, der skulle skrues ind i dørkarmen, var ikke anvendt for at undgå at beskadige karmen. Ribben kunne ikke benyttes uden sikringsbeslag. Da dette ikke fremgik af brugsanvisningen, idet sikringsbeslagene kun var omtalt i brochuren og på en sådan måde, at en køber måtte kunne regne med, at de ikke var påkrævede, dømtes bogklubben til at betale erstatning til gæsten.

Efter direktivets art. 3, stk. 2, anden "pind", skal producenten tilrettelægge markedsføringen på en sådan måde, at han i fornødent omfang under hensyn til produktets egenskaber bliver bekendt med eventuelle anvendelsesrisici og i givet fald kan iværksætte passende forholdsregler i form af udsendelse af advarsler, tilbagetrækning af produktet osv. En tilsvarende pligt følger af reglerne om produktansvar.

Det anføres således i *Dahl:* Produktansvar (1973) s. 334 ff, at der efter omstændighederne påhviler en producent en efterfølgende advarselspligt eller pligt til at hjemkalde produktet, og at det ved nogle produkter må forlanges, at producenten sørger for en effektiv efterfølgende advarselsmulighed, fx. ved nummerering af produkterne og aftagerregistrering gennem samtlige led i afsætningskæden. Generelt antages der at påhvile producenten, hvad der i tysk teori kaldes en "Produktbeobachtungspflicht", jf. *Dahl m.fl.* i Juristen 1990 s. 153.

Det anføres i direktivets art. 2, litra b, in fine, at "muligheden for at skabe større sikkerhed eller for at skaffe andre, mindre farlige produkter er ikke tilstrækkelig årsag til at betragte et produkt som ikke-sikkert eller farligt".

Dette gælder også i produktansvarssammenhæng. En Lada er ikke farlig, blot fordi en Volvo er sikrere.

Direktivets art. 4 opstiller en afkræftelig formodning for, at et produkt er sikkert, hvis det er i overensstemmelse med specifikke forskrifter eller anerkendte standarder mv., jf. art. 4, stk. 1 og 2 smh. med stk. 3. Produktansvarets modstykke hertil er, at en ansvarspådragende fejl i almindelighed anses at foreligge, hvis et produkt ikke opfylder de krav til sikkerhed, som følger af særlige forskrifter.

> Se fx. *UfR 1934 s. 707 H* og *1975 s. 406 H* om flasker med henholdsvis ilt og freon, hvis indhold ikke som påbudt i lovgivningen var angivet ved mærkning mv.

Ligesom eksistensen og overholdelsen af særlige sikkerhedsforskrifter ikke udelukker, at der kan foreligge et farligt produkt i direktivets forstand, er eksistensen og overholdelsen af sådanne forskrifter ikke ensbetydende med, at der ikke kan pålægges ansvar. Sådanne forskrifter er vejledende og ofte udslagsgivende, men ikke bindende for forsvarlighedsbedømmelsen. Produktansvar kan således også komme på tale uanset overholdelse af sådanne EF-sikkerhedsforskrifter, som efter produktsikkerhedsdirektivets art. 1, stk. 2, udelukker anvendelse af dette.

Produktansvar er primært et producentansvar. mellemhandlere hæfter imidlertid for producentens ansvar, jf. produktansvarslovens § 10, og pådrager sig et selvstændigt ansvar, hvis de tilsidesætter de krav til forsvarlig fremgangsmåde, som fremgår af produktsikkerhedsdirektivets art. 3, stk. 3.

> Se fx. *ASD 1968 s. 215* om forhandlers ansvar for salg af værktøj uden undersøgelse af, hvilke forskrifter der måtte gælde for dette.

Produktsikkerhedsdirektivet indeholder ikke som det bag produktansvarsloven liggende produktansvarsdirektiv en udtrykkelig begrænsning af direktivets produktbegreb til alene at omfatte løsøregenstande. Det retspraksisudviklede produktansvar omfatter enhver ydelse, der kan gøres til genstand for produktion, afsætning og brug, dvs. både løsøre, tjenesteydelser og fast ejendom. Erstatningsretligt omfatter forbudet mod markedsføring af farlige produkter således ikke blot løsøre, men også tjenesteydelser og fast ejendom.

> *UfR 1919 s. 557 H* angår et tilfælde, hvor en blikkenslager i et hus havde opsat en wc-cisterne, der to år senere ved en gæsts træk i snoren faldt ned og ramte vedkommende på ryggen. Da en til et wc hørende cisterne burde være så solidt befæstet, at den ikke kunne falde ned, selv om børn eller andre ved benyttelsen måtte trække skævt eller stærkere end nødvendigt i snoren, havde cisternen ikke været anbragt forsvarligt, hvorfor blikkenslageren dømtes til at betale erstatning til gæsten.

> Om fast ejendom, se *A. Vinding Kruse:* Ejendomskøb (6. udg. 1992) s. 249 f.

2.1.2.3. Produktsikkerhedsdirektivet kontra produktansvarsreglerne

Produktansvar sanktionerer markedsføring af produkter, som under normal eller påregnelig brug indebærer en uacceptabel risiko for skade på person eller ting. Der stilles erstatningsretligt det krav, at markedsførte produkter skal være sikre. Tilsidesættelse af dette krav sanktioneres derved, at der ifaldes erstatningsansvar, hvis der som følge deraf sker skade på person eller ting.

Der ifaldes ikke ansvar for systemskader, fordi risikoen ikke er uacceptabel og markedsføringen derfor ikke uforsvarlig, forudsat at der i fornødent omfang er givet oplysning om faren.

> Se om særlig modtagelighed og allergiske reaktioner *UfR 1947 s. 656* om et præparat til fodbad indeholdende formaldehyd (producenten ikke udvist nogen til erstatning forpligtende uforsigtighed eller forsømmelse ved at faldbyde "Apaform" uden at opfordre til forsigtighed ved fortsat længere brug) og *UfR 1931 s. 1044 H* om en frakkekrave af skind farvet med paraphenylendiamin (da "almindelig anvendt verden over", da det "kun i sjældne tilfælde og kun på særlig modtagelige individer kan fremkalde hudsygdomme" og da dets anvendelse "heller ikke" var forbudt af det offentlige, ej erstatningsansvar).
>
> Ud fra systemskadetankegangen er der ikke ansvar for lungekræft forårsaget af cigaretrygning, jf. *Dahl:* Produktansvar (1973) s. 333 f og 353, *Dahl rn.fl.* i Juristen 1990 s. 156 og 161 samt *Helsingfors Rådstuvurätts dom af 6. februar 1992.*

Der ifaldes ikke ansvar for udviklingsskader, fordi risikoen var ukendt og ikke burde være kendt.

> Dommen i *FFR 1972 s. 190* er god til illustration af tankegangen, omend resultatet ikke virker overbevisende. Sagen vedrører et ventilationsanlæg til en svinestald. Det var konstrueret således, at det ikke startede automatisk efter strømsvigt. I sagen havde der en aften været udfald fra elværket i ca. 10 minutter. Om natten døde 534 svin som følge af iltmangel. I dommen udtaltes, at under hensyn til "den bristande kännedomen i fackkretsar vid tiden för installationen om den risk för kvävning av svin", som ventilationssystemet kunde medføre, forelå der ikke "vårdlöshet", fordi producenten ikke havde "beaktat denna risk vid konstruktionen eller genom instruktionen för användningen av systemet".

Produktansvar for markedsføring af farlige produkter udløses således ved

tilsidesættelse af en adfærdsnorm. markedsføring af farlige produkter kan i det omfang, der er tale om tilsidesættelse af en sådan adfærdsnorm, siges at være retsstridig og forbudt.

Ses der bort fra udviklingsskadeproblematikken, er der god overensstemmelse mellem de adfærdsnormer vedrørende produktsikkerhed, som følger af henholdsvis produktsikkerhedsdirektivet og dansk rets regler om produktansvar. Produktsikkerhedsdirektivet indeholder ikke et forbehold vedrørende risici, som ud fra den eksisterende tekniske og videnskabelige udvikling hverken var eller burde være kendt. I praksis kan der ved bedømmelsen af, om et produkt indebærer risici, imidlertid ikke ses bort herfra, eftersom denne bedømmelse må foretages på grundlag af den eksisterende tekniske og videnskabelige udvikling. I takt med, at der i lyset af ny viden mv. måtte opstå grundlag for at anse et produkt for farligt efter produktsikkerhedsdirektivet, opstår der tilsvarende grundlag for sanktionering efter produktansvarsreglerne af den producent, som ikke gør, hvad der herefter må anses for påkrævet for at forebygge (yderligere) skader. Produktsikkerhedsdirektivet synes således ikke at medføre andre eller videregående adfærdskrav, end hvad følger af reglerne om produktansvar, hvorefter markedsføring af farlige produkter allerede kan anses for forbudt. Tværtimod indebærer reglerne om produktansvar for så vidt et videregående forbud derved, at produktansvarets produktbegreb omfatter enhver form for formueydelser, og derved, at produktansvar kan komme på tale, selv om et produkt er i overensstemmelse med specifikke EF-sikkerhedsforskrifter.

Til konstateringen af, at der er god overensstemmelse mellem de adfærdsnormer, som er nedfældet i produktsikkerhedsdirektivet, og de adfærdsnormer, som udspringer af reglerne om produktansvar, skal knyttes den bemærkning, at det i praksis næppe vil spille nogen rolle, at de i produktansvaret liggende adfærdsnormer udspringer af en ulovbestemt retlig standard, hvis indhold beror på en konkret bedømmelse i lyset af dansk retstradition, mens EF-retten er styrende for udfyldningen af de i produktsikkerhedsdirektivets almindelige sikkerhedskrav liggende adfærdskrav. Som adfærdsdirigerende middel må det imidlertid antages, at produktsikkerhedsdirektivet vil have en højere grad af retningsstyrende effekt end produktansvarsreglerne, fordi direktivet ikke blot siger, at markedsføring af et farligt produkt sanktioneres med erstatningsansvar, men udtrykkeligt fastsætter nogle sikkerhedskrav, som kun indirekte kan udledes af reglerne om produktansvar.

2.1.3. Fogedforbud mod markedsføring af farlige produkter

Formålet med et forbud efter retsplejelovens § 646 er at sikre overholdelsen af en undladelsespligt, hvis overholdelse ikke skønnes tilstrækkeligt sikret gennem lovgivningens almindelige regler om straf mv. Ved et forbud forbydes konkret angivne handlinger, der i forvejen er retsstridige. Gennem

forbudets nedlæggelse forøges sikkerheden for, at de truende retsstridige handlinger ikke bliver foretaget, idet handlinger i strid med forbudet er særligt strafsanktionerede, jf. retsplejelovens § 650, stk. 1, ligesom politiet på begæring skal yde bistand til forbudets opretholdelse, jf. retsplejelovens § 650, stk 2.

Handlinger, som pådrager ansvar efter culpareglen, indebærer tilsidesættelse af en adfærdsnorm og er for så vidt retsstridige. Heraf kan dog ikke uden videre sluttes, at sådanne handlinger kan forbydes. Selv om det er åbenbart, at der er en betydelig overensstemmelse mellem grundbetingelsen vedrørende adfærden (gerningsindholdet) for anvendelsen af sanktioner af forskellig art, gælder det ikke ubetinget, at der er sammenfald mellem anvendelsesområdet for forbud og de gerningsindhold, som medfører erstatningsansvar efter culpareglen. Sanktionernes nøjagtige virkefelt må fastsættes for hver sanktion for sig.

Efter retsplejelovens § 646 kan der nedlægges forbud mod handlinger, som strider imod forbudsrekvirentens ret, og som det derfor, selv uden forbudet, ville være uberettiget at foretage. Af denne bestemmelse følger, at domstolene kan nedlægge forbud til hævdelse af en undladelsesforpligtelse i det omfang, der i betragtning af de retsregler, som i øvrigt er gældende om det foreliggende spørgsmål, er grund til at værne rekvirentens interesser ved forbud. At den handling, der søges nedlagt forbud mod, vil udløse et erstatningskrav, udelukker i almindelighed ikke forbud.

> Se nærmere *Gomard:* Fogedret (3. udg. 1981) s. 353 ff, *Jens Anker Andersen m.fl.:* Fogedsager (1979) s. 534 ff.

Den i produktansvarsreglerne liggende pligt til at undlade markedsføring af farlige produkter vil i almindelighed kunne håndhæves ved forbud, når forbudet i kraft af udvist adfærd kan gives et bestemt indhold. Retsordenen tillægger beskyttelse af liv, helbred og ejendom særlig vægt, og når disse goder trues uden anden beskyttelse end muligheden for erstatning efter reglerne om produktansvar, må betingelserne for nedlæggelse af forbud i almindelighed anses for opfyldt. Gennem forbudet kan opnås en sådan konkretisering af forsvarlighedsstandarden, at den med denne tilsigtede beskyttelse får den fornødne effekt.

For så vidt kan denne forbudsmulighed siges at indebære, at produktsikkerhedsdirektivets forbud mod markedsføring af farlige produkter ikke repræsenterer noget principielt nyt. Der findes imidlertid ikke trykte afgørelser, som nærmere illustrerer forbudsmulighedens indhold og betydning på dette område. Spørgsmålet om søgsmålskompetence er således ikke nærmere afklaret. Set fra en praktisk synsvinkel er der derfor med produktsikkerhedsdirektivets udtrykkelige angivelse af, hvad der er forbudt, og hvilke almindelige sikkerhedskrav der i øvrigt skal opfyldes, tale om et anderledes

utvivlsomt og (efter implementering) umiddelbart anvendeligt retsgrundlag.

2.1.4. markedsføringslovens forbud mod markedsføring af farlige produkter

Efter markedsføringslovens § 1 må der i erhvervsvirksomhed ikke foretages handlinger, som strider mod god markedsføringsskik. Der må ikke anvendes urigtige, vildledende eller urimeligt mangelfulde angivelser, som er egnet til at påvirke efterspørgsel eller udbud af varer, fast ejendom og andre formuegoder samt arbejds- og tjenesteydelser, jf. § 2. Der skal gives en efter formuegodets eller ydelsens art forsvarlig vejledning, når denne er af betydning for bedømmelsen af godets eller ydelsens karakter eller egenskaber, herunder især brugsegenskaber, holdbarhed, farlighed og vedligeholdelsesmulighed, jf. § 3.

Handlinger i strid med markedsføringsloven kan forbydes ved dom, jf. lovens § 14. Der kan ved fogedretten nedlægges (foreløbigt) forbud efter de foran under 2.1.3. omhandlede regler, ligesom Forbrugerombudsmanden kan nedlægge et foreløbigt forbud, hvis der er øjensynlig fare for, at formålet med et forbud vil forspildes, hvis en dom skal afventes, jf. markedsføringslovens § 16, stk. 2.

Generalklausulen i markedsføringslovens § 1 fastsætter den for erhvervsvirksomhed grundlæggende adfærdsnorm, som enhver erhvervsmæssig adfærd af markedsmæssig relevans skal leve op til. markedsføring af farlige produkter kan siges at indebære en krænkelse af denne adfærdsnorm og for så vidt at være forbudt efter markedsføringsloven.

> Jf. fx. *Forbrugerombudsmandens afgørelse af 9. november 1978:* I strid med § 1 at forhandle "babyflasker med spejdersnus" forsynet med en løstsiddende, projektilformet plastikhætte, da denne kunne gå af og i værste fald forårsage tilstopning af luftrøret.
>
> I *Forbrugerombudsmandens Beretning 1984* gives følgende oversigt over praksis:
>
> "Selv om man ved udarbejdelsen af markedsføringsloven næppe havde overvejet det specielle spørgsmål, om den skulle kunne anvendes til at begrænse eller forbyde markedsføring af farlige produkter, viste der sig snart i Forbrugerombudsmandens virksomhed at være et betydeligt behov herfor, og tanken om at benytte loven til dette formål var derfor nærliggende, når man erindrer, at det var hensigten, at generalklausulen om god markedsføringsskik skulle anvendes til at regulere erhvervslivets markedsføringsforanstaltninger på en fleksibel måde og i takt med udviklingen.

Ved farlige produkter forstår man typisk produkter, der frembyder en særlig og som oftest upåregnelig fare ved normal eller forudseeligt forkert brug.

Efter markedsføringslovens § 2, stk. 1, vil der til sådanne produkter for det første kunne stilles krav om, at de ikke markedsføres med urigtige, vildledende eller mangelfulde angivelser, og dernæst vil det efter § 3 om oplysningspligt kunne fordres, at der på en tilstrækkelig oplysende måde gives køberen en forsvarlig vejledning om farligheden ved varen.

Når krav, som stilles efter disse bestemmelser er opfyldt, vil hovedparten af tilfældene være klaret, men tilbage bliver en gruppe produkter, hvor der er behov for at gribe ind over for selve forhandlingen af produktet.

Den første sag om farlige produkter blev taget op i 1976, hvor Forbrugerombudsmanden indledte forhandlinger med fabrikanter og importører af kaffefiltertragte med henblik på at få standset produktion og import af tragte med lavtsiddende ring. Sagen var blevet optaget til behandling, fordi den nævnte type kaffetragt havde vist sig at være farlig, idet den i modsætning til tragte med studs eller uden ring kunne vælte af kanden ved blot et ubetydeligt skub med den deraf følgende risiko for skoldninger.

Skoldninger som følge af væltede kaffetragte og kaffekander havde været gjort til genstand for to videnskabelige undersøgelser, refereret i Ugeskrift for Læger 1973 og 1976, og den seneste undersøgelse konkluderede i, at der fortsat var et betydeligt behov for sikrere kaffefiltertragte.

Forhandlingerne, i hvilke også Industrirådet og Forbrugerrådet deltog, resulterede i, at samtlige producenter og importører af kaffefiltertragte erklærede sig indforstået med, at de ikke i fremtiden ville producere eller importere tragte med lavtsiddende ring.

Efter hvad læger senere har anført over for Forbrugerombudsmanden, betød resultatet af forhandlingerne i denne sag, at et meget stort antal skoldningsulykker, der efter de hidtidige erfaringer ville have været alvorlige og ofte have ramt børn, blev undgået. Sagen viser derfor, hvor vigtigt det er, at farlige produkter bliver ændret eller taget ud af markedet.

I de følgende år har Forbrugerombudsmanden behandlet en lang række sager om farlige produkter, hvoraf en stor del har vedrørt legetøj til børn, og efterhånden har dette område udgjort en væsentlig del af Forbrugerombudsmandens virksomhed.

Ved vurderingen af produktsikkerhedsspørgsmål har Forbrugerombudsmanden holdt sig for øje, at en række speciallove indeholder - ofte detaljerede - bestemmelser til regulering af sikkerhedsaspekter. Disse love administreres af en række forskellige myndigheder. Forbrugerombudsmanden undersøger derfor forud for behandlingen af en sag om produktsikkerhed, om andre myndigheder måtte besidde speciel kompetence på området. I bekræftende fald er sagen blevet fremsendt til den pågældende myndighed til eventuel videre foranstaltning.

markedsføringsloven er således anvendt som »opsamlingslov« for produkter eller produktrisici, der ikke er reguleret ved speciallovgivning. I visse tilfælde har Forbrugerombudsmanden dog på opfordring fra og i samarbejde med en specialmyndighed behandlet produktsikkerhedsspørgsmål, der kunne have været behandlet af den pågældende speciallovsmyndighed.

Det bemærkes i denne forbindelse, at markedsføringsloven, der bygger på et »forhandlingsprincip«, er egnet for løsning af konkret opståede farlige situationer.

De sager, der har været optaget til behandling på området, har fået en afslutning, som i al væsentlighed må betegnes som tilfredsstillende. Dette skyldes bl.a., at det har vist sig muligt at etablere et godt samarbejde med de berørte erhvervsgrupper og andre myndigheder, der administrerer lovgivning om produktsikkerhed på specielle områder.

Som et eksempel på arbejdet inden for produktsikkerhed i de seneste år kan nævnes de forhandlinger, der har været ført med solarie-branchen, Sundhedsstyrelsen og Forbrugerrådet, og er mundet ud i dels en aftale om, at visse apparater, der giver en særlig stærk bestråling, holdes uden for markedet, dels et sæt retningslinier vedrørende apparaternes indretning og markedsføring i øvrigt, herunder reklame og vejledning af brugerne."

Om markedsføringsloven som grundlag for indskriden mod farlige produkter, se i øvrigt *Dahl:* Consumer Legislation in Denmark (1981) s. 106 og i Karnovs Lovsamling (13. udg. 1993) bind 3 s. 4027 note 9 B, *Anne-Dorte Bruun Nielsen* i Dansk forbrugerret (1986) s. 79 ff, *Palle Bo madsen:* markedsret (1988) s. 166 f.

Der findes ingen domme, som nærmere illustrerer markedsføringslovens forhold til produktsikkerhedsdirektivets forbud mod markedsføring af farlige produkter og øvrige sikkerhedskrav. Forbrugerombudsmandens praksis er ikke særligt omfattende og for spredt til at danne grundlag for opstilling af præciserede adfærdskrav, ligesom den ikke har ført til andet end henstil-

linger og forhandlingsresultater, hvis indhold ikke har været underkastet retlig prøvelse, og hvis praktiske effekt er usikker. Som adfærdsdirigerende middel på produktsikkerhedsområdet er der derfor grund til at tro, at produktsikkerhedsdirektivets sikkerhedskrav vil have en anderledes klar effekt end markedsføringslovens krav om god markedsføringsskik, uanset at dette krav kan siges at rumme tilsvarende sikkerhedskrav.

2.1.5. Kontraktrettens regler om mangler og farlige produkter

Er der ikke i en aftale om køb eller tjenesteydelser truffet særlig aftale om ydelsens sikkerhed, vil der foreligge misligholdelse, i almindelighed i form af mangler, hvis ydelsen er farlig som defineret i produktsikkerhedsdirektivet. Der foreligger (bl.a.) en mangel, hvis ydelsen er af anden eller ringere beskaffenhed eller brugbarhed, end den ifølge aftalen og de foreliggende omstændigheder skulle være, jf. princippet i købelovens § 76, stk. 1, nr. 4. Heri ligger, at ydelsen skal være så sikker, som erhververen med rimelighed kan forvente, at den ikke må indebære uacceptable risici for skade på person eller ting under sædvanlig eller den af køber særligt tilkendegivne brug.

Se nærmere *Dahl:* Produktansvar (1973) s. 87 ff, *Gomard:* Obligationsret 1. del (2. udg. 1989) s. 160 f, *A. Vinding Kruse:* Købsretten (2. udg. 1989) s. 83.

I *UfR 1918 s. 158 H* havde et firma solgt et parti dåseleverpostej, der viste sig at være fordærvet. I præmisserne hedder det bl.a., at det leverede produkt "så langt fra har været en leverpostej af normal godhed, at det har været ganske uberettiget at tilbyde eller sælge det under betegnelsen leverpostej".

I *UfR 1950 s. 97 SH* viste et indkøbt parti tørret spinat sig at være uegnet til menneskeføde på grund af stort indhold af sand mv. Uanset at køberen ikke havde godtgjort, at varen ikke svarede til modtagen prøve, kunne han hæve, da varens egnethed til menneskeføde var en absolut forudsætning i en handel af denne art.

Se også forbrugerklagenævnsafgørelser refereret i *Forbrugerstyrelsen Juridisk Årbog 1992 s. 161 og 1989 s. 88* om cykler, der ikke kunne bremse effektivt, da de var forsynet med stålfælge.

At en eventuel skade vil have karakter af en udviklingsskade, som ikke udløser produktansvar, er uden betydning for, om der foreligger en mangel og adgangen til at gøre mangelsbeføjelser gældende, jf. *UfR 1987 s. 434 H* om køb af en fast ejendom, hvis tagsten var understrøget med et skummateriale, der efter en årrække blev vandsugende: At "det på handelstidspunktet ikke var erkendt, at det

> benyttede materiale var uanvendeligt til formålet, findes ikke at kunne fratage appellanten hans sædvanlige mangelsbeføjelser".
>
> Er produktet så sikkert, som det med rimelighed kan forlanges, selv om det kan forårsage allergiske reaktioner, ifaldes ud fra systemskadetankegangen ikke produktansvar, jf. *UfR 1923 s. 195 0* og *UfR 1931 s. 1044 H,* begge om pelsværk farvet med et stof almindeligt anvendt verden over, mens der meget vel i en sådan situation kan foreligge en kontraktretlig mangel, jf. *UfR 1923 s. 195 0,* hvor køberen kunne hæve købet, da hun var allergisk overfor vedkommende farvestof (ikke rejst spørgsmål herom i *UfR 1931 s. 1044 H).*

Kontraktsrettens mangelsregler indebærer for så vidt en sanktionering af markedsføring af farlige produkter. Som præventiv foranstaltning må denne sanktionstrussel imidlertid antages at have en betydeligt mere beskeden effekt end produktsikkerhedsdirektivets udtrykkelige sikkerhedskrav. En forebyggende indsats må i første række rettes mod producenterne, således som produktsikkerhedsdirektivet da også gør. mangelsbeføjelser kan forbrugeren primært gøre gældende mod sin umiddelbare medkontrahent, forhandleren.

> Forbrugeren vil dog kunne kræve erstatning af producenten i anledning af en mangel, hvis denne i annoncer eller brochurer har givet urigtige oplysninger om produktet, herunder markedsført produktet under en urigtig betegnelse, fortiet forhold af afgørende betydning for ydelsens værdi eller i øvrigt udvist et forhold, der indebærer en urimelig risiko for tab hos den endelige aftager, jf. *Dahl* i Karnovs Lovsamling (13. udg. 1993) bind 3 s. 3172 note 585.

Hertil kommer, at mangelbegrebet fastlægges med udgangspunkt i aftalen. Ydelsen skal først og fremmest være i overensstemmelse med aftalen. At der i mangel af udtrykkelig aftale om sikkerhedsaspektet foreligger en mangel, hvis ydelsen er farlig, ændrer intet ved, at mangelbedømmelsen som afhængig af det konkret aftalte er relativ, mens farlighedsbedømmelsen sammenlignet hermed som afhængig af en samfundsmæssig vurdering er absolut. Da det ikke indgår som en beskyttelsespræceptiv del af kontraktsrettens mangelsregler, at der uanset aftalen foreligger en mangel, hvis ydelsen er farlig, er mangelsreglerne ikke til hinder for via aftale at få carte blanche til at markedsføre farlige produkter.

Om denne problemstilling hedder det i *betænkning nr. 1133/1988 om forbrugeraftaler om arbejder på løsøre og fast ejendom (forbrugertjenester)* s. 81 ff:

> I forbrugerkommissionens bet. III s. 15 f anføres, at det har været den overvejende opfattelse i Kommissionen, at samspillet mellem offentligretlige og civilretlige normer bør tages op til overvejelse.

Som begrundelse herfor anføres, at der på mange områder findes offentligretlige bestemmelser, der har til formål at sikre forbrugerne, men hvis overtrædelse alene medfører offentligretlige sanktioner, typisk i form af bøde, uden at den enkelte forbruger umiddelbart kan påberåbe sig overtrædelsen i det civilretlige forhold. Kommissionen fremhæver derfor det ønskelige i, at man ved lovgivningsovervejelser inddrager samspillet mellem offentligretlige og civilretlige sanktioner i langt højere grad, end det hidtil er sket.

Forskrifter udstedt af det offentlige indeholder ofte bestemte krav til en ydelses indhold eller beskaffenhed for at forebygge, at ydelsen har farlige egenskaber. En ydelse kan dog godt indebære en ikke ubetydelig faremulighed, selv om den ikke strider mod offentligretlige forskrifter. Har en ydelse farlige egenskaber, vil den normalt blive anset for mangelfuld, hvis modtageren af ydelsen ikke havde grund til at regne med dette. Forbrugerkommissionen har i betænkning III s. 47 ff drøftet denne problemstilling specielt for købs vedkommende og anbefaler i den forbindelse, at mangelsreglerne gøres ufravigelige, hvis den solgte genstand indebærer mere end en ubetydelig faremulighed for køberen.

Spørgsmålet om varers farlighed har tillige været drøftet af købelovudvalget i betænkning 845/78 s. 29 ff. Købelovudvalget giver her udtryk for, at udvalget er enig med forbrugerkommissionen i, at der er behov for at sikre forbrugerne mod varer, hvis anvendelse indebærer væsentlig risiko for personskade, og at mangelsreglerne derfor bør gøres ufravigelige på dette område, hvorimod udvalget ikke finder, at der er behov for en tilsvarende regel vedrørende varer, hvis anvendelse indebærer risiko for tingsskade. Købelovudvalget stillede som følge af det således anførte forslag om en ufravigelig regel gående ud på, at der foreligger en mangel ved salgsgenstanden, hvis denne ikke kan anvendes uden væsentlig risiko for skade på person. Den foreslåede regel blev imidlertid ikke gennemført ved købelovsrevisionen i 1979. Justitsministeriet anførte i den forbindelse, jf. Folketingstidende 1978/79, tillæg A, sp. 2155, at man som udgangspunkt var positivt indstillet overfor forslaget, men at ministeriet på den anden side var enig i den kritik, som var blevet fremsat af forskellige myndigheder og organisationer, hvorefter det kunne virke mindre rimeligt at tillægge køberen mangelsbeføjelser i tilfælde, hvor han bevisligt ved købets indgåelse var blevet gjort udtrykkelig bekendt med salgsgenstandens farlighed.

I den *svenske konsumenttjänstlag* fastslås det i § 9, stk. 1, nr. 2, at der foreligger en mangel ved tjenesten, hvis resultatet afviger fra "sådana föreskrifter eller myndighetsbeslut som väsentligen syftar till att säkerställa att föremålet för tjänsten är tillförlitligt från säkerhets-

synspunkt". I § 9, stk. 2, bestemmes bl.a., at tjenesten også skal anses for mangelfuld, hvis den "har utförts i strid mot förbud enligt § 4 marknadsföringslagen (1975:1418)". Også i det *norske* betænkningsudkast til lov om forbrukertjen ester er medtaget regler om, at det udførte arbejde er mangelfuldt, hvis det afviger fra de sikkerhedsmæssige krav, som er fastsat i forskrifter udstedt af det offentlige, jf. § 3-1 sammenholdt med § 2-4. I det *finske* betænkningsudkast er medtaget regler om, at arbejdet er mangelfuldt, hvis det ikke opfylder "krav som ställs i stadganden eller bestämmelser, som meddelats till skydd för hälsan" eller hvis det ikke i øvrigt er "sådan, at inte konsumentens eller annan persons hälsa äventyras på grund av tjänsten".

Ses på den *gældende retstilstand*, må arbejdet, hvis intet andet er aftalt, i almindelighed anses for mangelfuldt, såfremt det ikke lever op til den beskaffenhed og brugbarhed, som der er stillet krav om i forskrifter udstedt af det offentlige, eller såfremt det har farlige egenskaber, således at det indebærer en utilsigtet risiko for skade på person eller ejendom. Forbrugeren må således, hvor intet andet fremgår af aftalen, være berettiget til at regne med, at arbejdet er lovligt, og at det ikke indebærer særlige faremuligheder. Er forbrugeren imidlertid ved aftalens indgåelse blevet gjort udtrykkelig opmærksom på, at arbejdet kan være ulovligt, eller at det kan have farlige egenskaber, vil han normalt ikke kunne påberåbe sig, at arbejdet er mangelfuldt af den grund.

Et *flertal* i udvalget (formanden, Wendler Pedersen, Dahl og Tulinius) finder i den forbindelse ikke, at enhver aftale om at se stort på overholdelsen af offentligretlige forskrifter eller om at slække på den almindelige sikkerhedsmæssige standard bør udelukke forbrugeren fra at gøre mangelsbeføjelser gældende, også fordi forbrugeren ikke sjældent vil mangle de fornødne forudsætninger for fuldt ud at forstå, hvilke konsekvenser den indgåede aftale vil kunne få. Især på en række teknisk komplicerede områder findes således en omfattende offentligretlig regulering, som har stor sikkerhedsmæssig betydning, og som samfundet har en betydelig interesse i bliver overholdt. Som eksempler herpå kan nævnes byggeloven og de med hjemmel heri udstedte bygnings- og småhusreglementer, stærkstrømsloven og det med hjemmel heri udstedte stærkstrømsreglement samt færdelslovgivningens regler vedrørende køretøjers indretning og udstyr.

Da det set fra et forbrugersynspunkt især er vigtigt at sikre overholdelsen af forskrifter, som har sikkerhedsmæssig betydning, har det i udvalget været overvejet, om der som i de andre nordiske lande bør medtages en regel om, at arbejdet er mangelfuldt, hvis det strider mod forskrifter udstedt af det offentlige af sikkerhedsmæssige grun-

de. En offentligretlig forskrift varetager imidlertid ofte en række forskellige hensyn, og det kan i den forbindelse være vanskeligt at afgrænse, hvornår det sikkerhedsmæssige aspekt har en sådan betydning, at man kan tale om en sikkerhedsforskrift. Forskrifter om, at man ved byggearbejder skal respektere en vis mindsteafstand til andre bygninger eller til naboskel, om en vis minimumsloftshøjde osv. synes måske umiddelbart at have til formål at varetage hensynet til naboerne, at sikre lys og luft og lignende, men forskrifterne kan også have stor sikkerhedsmæssig betydning, fx. ved at nedsætte brandfaren, sikre adgangsforhold for brandvæsenets slukningsmateriel mv. Udvalgets flertal finder derfor, at der i lovudkastets mangelsdefinition bør medtages en generel regel om, at arbejdet som udgangspunkt er mangelfuldt, hvis det strider mod forskrifter udstedt af det offentlige, dvs. også hvor det strider mod forskrifter, som er uden sikkerhedsmæssig betydning. Flertallet har i den forbindelse tillige lagt vægt på, at der selv i relation til sådanne forskrifter kan være et behov for at beskytte forbrugerne mod aftaler om at tilsidesætte forskrifterne. Eksempelvis kan det for mange forbrugere være vanskeligt at overskue konsekvenserne af en aftale om at lade arbejdet udføre i strid med fredningsbestemmelser og lignende.

Selv om arbejdet ikke strider mod forskrifter udstedt af det offentlige, er dette dog ikke ensbetydende med, at det ikke kan indebære risiko for skade på person eller ejendom. Det nævnte flertal finder, at der også i sådanne tilfælde er behov for at begrænse parternes aftalefrihed. Flertallet skal herved henvise til, at såvel overordnede samfundsmæssige overvejelser vedrørende beskyttelse af liv, helbred og gods som hensynet til forbrugeren taler for en sådan løsning.

Flertallet stiller på baggrund af det anførte forslag om, at der som *§ 15, stk. 1, nr. 4 og 5, medtages ufravigelige regler* om, at arbejdet er mangelfuldt, hvis det *strider mod forskrifter udstedt af det offentlige,* eller hvis det *indebærer risiko for skade på person eller ejendom.* Reglerne foreslås samtidig suppleret af en regel om, at der dog ikke foreligger en mangel, såfremt det i det enkelte tilfælde vil være urimeligt, at forbrugeren påberåber sig forholdet, jf. lovudkastets § 75, *stk. 2.* Dette vil i almindelighed være tilfældet, hvis forholdet alene beror på fejl begået af en af forbrugeren antaget sagkyndig eller på skjulte mangler ved materialer hidrørende fra forbrugeren. Det vil også ofte være tilfældet, hvis forbrugeren selv har været anstifter til det ulovlige eller farlige arbejde eller har givet urigtige oplysninger fx. om, at der er indhentet byggetilladelse. Undtagelsen i stk. 2 vil endvidere kunne omfatte tilfælde, hvor den erhvervsdrivende har undladt at overholde en forskrift, som må anses for forældet og derfor ikke bør have materielretlige konsekvenser, eller hvor der er tale om et nødvendigt, men provisorisk udført arbejde.

Et *mindretal* (Blok, Trønning og Traberg Smidt) har som udgangspunkt kunnet tilslutte sig det ønskelige i, at der gives forbrugerne et værn mod, at arbejdet udføres i strid med forskrifter udstedt af det offentlige, og mod at arbejdet udføres, så det indebærer risiko for skade på person eller ejendom. Mindretallet finder imidlertid, at den almindelige mangelsdefinition i nr. 6 medfører en betydelig beskyttelse af forbrugerne, og at der af lovtekniske grunde på dette område bør gælde de *samme regler, som gælder for forbrugerkøb.* Er forbrugeren i forbindelse med aftalen bevisligt blevet gjort bekendt med arbejdets ulovlighed eller farlighed, bør forbrugeren ikke senere kunne gøre mangelsbeføjelser gældende på grund af et sådant forhold. mindretallet fremhæver i den forbindelse, at det vil følge af den erhvervsdrivendes almindelige vejledningspligt, at han har pligt til at vejlede forbrugeren om forholdet og i den forbindelse ofte fraråde forbrugeren at lade arbejdet udføre. Har den erhvervsdrivende tilsidesat sin pligt hertil, må arbejdet anses for mangelfuldt, uanset et af den erhvervsdrivende taget forbehold. Dette gælder, hvad enten den erhvervsdrivendes forbehold er af generel karakter, se herom bemærkningerne til lovudkastets § 16, eller er udformet konkret, se herom ovenfor under pkt. 3°.

Heroverfor anfører *flertallet,* at såvel forbrugerkommissionen som købelovudvalget enstemmigt gik ind for, at der ved køb skulle gælde en regel om, at varen skulle anses for mangelfuld, hvis den ikke var sikkerhedsmæssigt i orden. Det er rigtigt, at der under høringen over købelovudvalgets betænkning fremkom kritik af en sådan regel. Langt de fleste erhvervsorganisationer havde dog ikke bemærkninger ' til reglen, ligesom den udtrykkeligt tiltrådtes af fx. Industrirådet og Grosserer-Societetet. Af erhvervsorganisationer udtalte alene Dansk Automobilforhandler Forening sig mod reglen. Hertil kommer, at den rejste indvending, at det kunne virke mindre rimeligt at tillægge køberen mangelsbeføjelser i tilfælde, hvor han bevisligt ved købets indgåelse var blevet gjort udtrykkelig bekendt med salgsgenstandens farlighed, er der taget højde for gennem medtagelse af reglen i lovudkastets § 15, stk. 2. Denne modifikation var ikke medtaget i købelovudvalgets lovudkast. Sammenhæng og konsekvens i retssystemet kan civilretligt opnås ved at undlade at medtage de her foreslåede regler i loven om forbrugertjenester, men opnås såvel civil- som offentligretligt ved ikke blot at medtage den her foreslåede regulering i loven om forbrugertjenester, men også at indsætte tilsvarende regler i købeloven.

Der er ikke på grundlag af betænkningen taget noget lovgivningsinitiativ. Kontraktsrettens mangelsregler kan således kun via aftaleudfyldning benyttes til sanktionering af markedsføring af farlige produkter. Er der i aftalen udtrykkeligt taget stilling til sikkerhedsaspektet, er aftalen styrende for mangelsbedømmelsen (medmindre den tilsidesættes som ugyldig).

2.1.6. Kontraktrettens regler om ugyldighed og farlige produkter

Efter aftalelovens § 36 kan en aftale tilsidesættés helt eller delvis, hvis det vil være urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre den gældende. Denne bestemmelse vil vel kunne anvendes til annullation af en aftale om en ydelse, som til overraskelse for en forbruger viser sig at være farlig, hvis faren er af en vis alvorligere karakter og ikke kan imødegås ved instruktion om en farefri brugsmåde, som ligger inden for forbrugerens forudsætninger herom. I sådanne tilfælde vil det imidlertid i almindelighed give forbrugeren en bedre retsstilling at påberåbe sig mangelsreglerne. Det praktiske hovedspørgsmål bliver derfor, i hvilket omfang aftalelovens § 36 kan benyttes til at tilsidesætte den del af en aftale, som giver hjemmel til at levere et farligt produkt, således at forbrugeren uanset denne del af aftalen kan påberåbe sig mangelsreglerne i anledning af faren ved produktet.

> I en forbrugerklagenævnsafgørelse refereret i *Forbrugerstyrelsen Juridisk Årbog 1989 s. 88* om køb af 2 børnecykler med stålfælge og deraf følgende nedsat bremseevne i vådt vejr fandt nævnet, at uanset om forhandleren ved købet havde vejledt herom, var kombinationen af stålfælge og fælgbremser ikke hensigtsmæssig på cykler, der skal anvendes af mindre børn, hvorfor cyklerne havde savnet væsentlige brugsegenskaber og derfor var behæftet med mangler i købelovens forstand.

Nogen særlig udviklet praksis til belysning af det nævnte praktiske hovedspørgsmål foreligger ikke. Det henstår derfor som usikkert, i hvilket omfang aftalelovens § 36 reelt understøtter et forbud mod markedsføring af farlige produkter.

2.1.7. Sammenfatning

Det eksisterende regelsæt, som mest utvivlsomt giver belæg for at udtale, at et forbud mod markedsføring af farlige produkter er en del af gældende dansk ret, er reglerne om produktansvar. Disse aktiveres imidlertid først, når skaden er sket. Forbudet ligger i øvrigt implicit i reglerne, som sætter fokus på erstatningssanktionen. Tilsvarende gælder for de øvrige regelsæt, at deres fokus er et andet end produktsikkerhed, og at kravene hertil ikke er nærmere formuleret, men ligger implicit i reglerne. Selv om produktsikkerhedsdirektivets sikkerhedskrav for så vidt ikke repræsenterer noget principielt nyt, er det anderledes direkte målrettet i sin adfærdsdirektion.

2.2. Gældende ret kontra produktsikkerhedsdirektivets retsfølge/sanktionsside

Af direktivets art. 5 fremgår, at de i direktivet foreskrevne adfærdspligter skal gennemføres nationalt "på en sådan måde, at markedsførte produkter

er sikre" (stk. 1), og at der navnlig skal etableres et myndighedsapparat, som fører kontrol med, at kun sikre produkter markedsføres, og som har de fornødne indgrebsbeføjelser og sanktioneringsmuligheder (stk. 2). Vedkommende myndighed skal ifølge art. 6 bl.a. have beføjelse til at indkræve oplysninger, foretage undersøgelser, stille sikkerhedskrav forud for et produkts markedsføring, forlange udsendelse af advarsler, forbyde markedsføring og påbyde tilbagetrækning, eventuelt destruktion. Direktivet overlader det til medlemsstaterne nærmere at udforme kontrol- og sanktionssystemet. Der stilles dog krav om, at tilbagetrækningspåbud "skal være således udformet, at de tjener til at tilskynde distributører, brugere og forbrugere til at medvirke **til,** at de gennemføres", jf. art. 14, stk. 1, 3. led.

I den specielle produktsikkerhedslovgivning findes en tilsvarende - mere eller mindre - finmasket regulering med undersøgelses-, indgrebs- og sanktionsbeføjelser af samme art i varierende omfang. Uden for den specielle lovgivnings område findes der ikke en myndighed med den særligt definerede opgave at føre kontrol med, at kun sikre produkter markedsføres. Som anført foran under 2.1.4. var det ikke en gennemarbejdning af denne problemstilling i forbindelse med markedsføringslovens tilblivelse, men det praktiske behov for at kunne begrænse eller forbyde markedsføring af farlige produkter der aktiverede en indsats fra Forbrugerombudsmandens side på området. Samtidig eksisterer der ikke en bred vifte af indgrebs- og sanktioneringsmuligheder. Alene forbudet (og ved overtrædelse af markedsføringslovens § 2 også straf) står til disposition. Ganske vist kan der i forbindelse med et forbud gives sådanne accessoriske pålæg, som er egnede til og nødvendige for at sikre forbudets efterlevelse, jf. markedsføringslovens § 16, stk. 4, men heri ligger ikke en hjemmel til at påbyde fx. tilbagekaldelse af produkter.

I forhold til gældende ret indebærer produktsikkerhedsdirektivet således noget afgørende nyt derved, at der skal etableres et myndighedsapparat med de nævnte kontrolopgaver og indgrebsmuligheder.

Direktivet overlader det til national ret nærmere at specificere kontrolopgaven, indgrebsmulighederne og sanktioneringen. Der er således intet i vejen for at udbygge indgrebsbeføjelserne i forhold til opregningen i art. 6. Indgreb må dog ikke i strid med proportionalitetsprincippet gå videre end formålet tilsiger (de skal være "passende" i forhold til "risikoens alvor"), ligesom indgreb skal respektere EF-traktaten, navnlig beskyttelsen af de frie varebevægelser, og derfor ikke må stride mod EF-traktatens art. 30 uden fornøden hjemmel i art. 36 eller den såkaldte "Cassis de Dijon"-doktrin, jf. herom Karnovs EF-samling (3. udg. 1991) s. 98 ff. jf. kap. 7.2.1.

Direktivet overlader det til national ret at afgøre, hvorledes de foreskrevne produktsikkerhedsregler skal give sig udslag i regler om økonomisk eller anden form for kompensation til forbrugerne, herunder hvorledes en tilba-

gekaldelsesaktion skal tilrettelægges under hensyn til "Repair/Replace/Refund"-problemstillingen. Tilbagekaldelsesaktioner skal dog tilrettelægges under hensyn til tilskyndelsesforskriften i art. 14, stk. 1,3. led, ligesom nye regler om produktansvar efter produktansvarsdirektivet ikke må afvige fra dettes regelsæt.

2.3. Redegørelse om specielle produktsikkerhedslove på udvalgte områder

Eftersom produktsikkerhedsregler i dag er spredt udover praktisk talt alle ministeriers ressort, finder udvalget ikke at det vil være muligt, at give en fuldstændig oversigt over eksisterende lovgivning, der regulerer produkters sikkerhed.

I det følgende har man derfor udvalgt forskellige områder, der kan tjene til illustration af den gældende retstilstand. Redegørelsen omfatter en kort beskrivelse af Arbejdsministeriets, Boligministeriets og Sundhedsministeriets lovgivning, samt beskrivelse af den lovgivning, der administreres af Søfartsstyrelsen, idet den adskiller sig fra hovedparten af den danske produktsikkerhedslovgivning ved, at administrationen vedrørende alle sikkerhedsaspekter ved et produkt er samlet hos én forvaltningsmyndighed, og da lovgivningen som alt overvejende hovedregel ikke er reguleret i fællesskabsretten, men i internationale aftaler. Endelige vil der i det følgende blive redegjort for reglerne om sikkerhedskrav til legetøj, der er et eksempel på en lovgivning, der er baseret på fællesskabsforskrifter med specifikke bestemmelser om sikkerheden ved et produkt, og dermed undtaget fra den generelle produktsikkerhedslovs anvendelsesområde.

2.3.1. Arbejdsministeriets lovgivning

Arbejdsmiljøloven, Lovbkg. nr. 646 af 18. december 1985 med senere ændringer tilsigter bl.a. at skabe et sikkert og sundt arbejdsmiljø.

Stort set omfatter loven som udgangspunkt alt arbejde for en arbejdsgiver.

Dog er også arbejde, der ikke udføres for en arbejdsgiver, fx. selvstændiges arbejde og arbejde i husholdningen rav., omfatter af de fleste væsentlige bestemmelser i loven, herunder bl.a. bestemmelserne om tekniske hjælpemidler, om stoffer og materialer og om arbejdets udførelse.

Arbejdsmiljøloven er i det væsentlige en rammelov, som opstiller generelt formulerede krav.

Loven udfyldes af en række bekendtgørelser, der stiller krav til udformningen af produkter, samt krav om, at produktet skal ledsages af en passende brugsvejledning og eller advarselsmærkning. Arbejdstilsynet er tilsyns-

myndighed efter loven og har bl.a. beføjelse til at udstede påbud/forbud i flere situationer, herunder om at levering eller markedsføring standses, og om at der foretages tilbagekaldelse fra markedet.

Nogle bekendtgørelser med regler om sikkerhedskrav til produkter indeholder bestemmelser, der implementerer fællesskabslovgivning. Der henvises til bilag 5.

Arbejdsministeriet/Arbejdstilsynet administrer derudover en række bekendtgørelser, der alene er hjemlet i national lovgivning (udstedt med hjemmel i arbejdsmiljøloven). Der henvises til bilag 5.

Flere af de nævnte bekendtgørelser er ophævet på grund af direktiv 89/392/EF (maskindirektivet), men de enkelte bekendtgørelser bevarer i en vis periode deres gyldighed (som alternativ til det implementerede maskindirektiv) efter nærmere bestemmelser derom.

Arbejdsministeriet/Arbejdstilsynet deltager for tiden i forhandlinger om udformningen af nye direktiver om produkter, fx. elevatorer.

Arbejdsmiljøloven fastsætter endvidere visse forpligtelser for installatører, reparatører m.fl., herunder om tjenesteydelser som også produktsikkerhedsloven efter lovforslaget skal finde anvendelse på.

Da arbejdsmiljøloven bredt dækker forhold vedrørende arbejdsmiljø herunder også de fysiske rammer, hvorunder arbejdet udføres, samt de materialer, der indgår i arbejdsprocessen, forekommer der overlappende kompetence i forhold til andre ministeriers lovgivning. Det er bl.a tilfældet ved kemiske stoffer og produkter, der tillige er dækket af kemikalielovgivningen, som administreres af miljøstyrelsen.

I tilfælde, hvor der foreligger dobbeltkompetence, sigter arbejdstilsynets regeldannelse og administration primært mod beskyttelse af ansattes arbejdsmiljø, mens beskyttelse af forbrugernes sikkerhed må varetages af anden lovgivning.

Som nævnt gælder arbejdsmiljølovgivningens regler om' bl.a. tekniske hjælpemidler samt stoffer og materialer også for arbejde, der ikke udføres for en arbejdsgiver, fx. selvstændiges arbejde og arbejde i husholdningerne. Et tilsyn med privat/fritidsarbejde ligger dog uden for Arbejdstilsynets egentlige interesseområde og prioriteres lavt med hensyn til praktisk tilsynsarbejde.

2.3.2. Boligministeriets lovgivning

Boligministeriet er ansvarlig for lovgivningen vedrørende byggeområdet samt el- og gasmateriel.

Byggeområdet reguleres af Byggeloven, *(Lovbkg. nr 357 af 3. juni 1993)*, der jf. § 1 har til formål at sikre, at bebyggelse udføres og indrettes således, at den frembyder tilfredsstillende tryghed i brand-, sikkerheds- og sundhedsmæssige henseende. De mere specifikke sikkerhedskrav til bygninger og byggematerialer fremgår af bygningsreglementerne, der er udstedt med hjemmel i loven, samt byggevaredirektivet, der er implementeret i dansk ret ved bekendtgørelse nr 480 af 25. juni 1991.

Bygningsreglementerne indeholder for visse byggematerialer krav om, at disse skal være fremstillet i overensstemmelse med normer og standarder omfattet af en "frivillig" kontrolordning eller være godkendt af Boligministeriet.

I byggevaredirektivet opstilles en række krav til bl.a. sikkerhed, sundhed, holdbarhed, energibesparelser, og miljøbeskyttelse. Disse krav præciseres i en række basisdokumenter, som danner grundlag for udarbejdelsen af harmoniserede standarder og europæiske tekniske godkendelser.

Såvel bygningsreglementerne som byggevaredirektivet stiller krav til bygninger som hele færdige produkter og dermed også til de enkelte materialer, konstruktioner og bygningselementer,

Gasmateriel er reguleret i Lov om gasinstallationer (Lov nr. 250 af 8. juni 1978) samt gasreglementet, der er udstedt med hjemmel i loven. I gasreglementet er implementeret Gasaspparatdirektivet (direktiv 90/396/EØF), der opstiller en række sikkerhedskrav til gasforbrugende apparater.

Det følger af lovgivningen, at gasapparater enten skal være forsynet med et CE-overensstemmelsesvurdering eller en DG-overensstemmelsesvurdering. For at opnå vurderingen skal det gasforbrugende apparat være konstrueret således, at det kan anvendes sikkert og ved normal anvendelse ikke frembyder fare for mennesker, husdyr og ejendom.

Danmarks Gasmateriel Prøvning fører tilsyn med reglernes overholdelse.

Elsikkerhed er i det væsentligste reguleret i Stærkstrømsreglementet, der er en bekendtgørelse udstedt i medfør af stærkstrømsloven (Lovbkg. nr. 669 af 28. december 1977).

De generelle sikkerhedskrav indenfor området, er omtalt i Stærkstrømsreglementet afsnit 1, § 10 eller i bekendtgørelse af 19. januar 1978 med senere ændringer af 23. juli 1980 og 3. december 1992.

For elmateriels vedkommende er reglerne om sikkerhedskrav hovedsagelig bygget på de fællesskabsdirektiver, der findes på området.

Området er således reguleret på fællesskabsplan af lavspændingsdirektivet, direktiv om eksplosionsbeskyttet materiel direktivet om elektromedicinsk materiel, maskindirektivet og legetøjsdirektivet.

Lovgivningen vedrørende elsikkerhed indeholder sikkerhedskrav til elmateriel, ligesom der i forbindelse med reglernes administration er mulighed for at foretage indgreb overfor farlige produkter. Lovgivningen administreres af Elektricitetsrådet.

2.3.3. Sundhedsministeriets lovgivning

Sundhedsministeriet er ansvarlig for lovgivning indenfor lægemidler, medicinsk udstyr, og levnedsmidler. Lovgivningen indenfor alle 3 områder indeholder en betydelig regulering af produkternes sikkerhed. Reguleringen er i vidt omfang baseret på fællesskabslovgivning og derfor ikke omfattet af produktsikkerhedsdirektivets anvendelsesområde. Der findes dog også regler, der alene er hjemlet i national lovgivning.

Lægemidler

På lægemiddelområdet er bestemmelserne om produktsikkerhed fastsat i *Lov om lægemidler (lovbkg. nr. 452 af 10. juni 1992 med senere ændringer)* med tilhørende bekendtgørelser. Det fremgår af lovens §§ 4-6, at Sundhedsstyrelsen fastsætter regler om lægemidlers kvalitet, at forhandling af lægemidler kun må ske gennem apoteker og at Sundhedsstyrelsen fastsætter regler om lægemidlers pakning, herunder indlægssedler og etiketter. Der er vedtaget EF-regler om et fremtidigt system for fri samhandel med lægemidler i EF i juni 1993. Disse vil blive implementeret i dansk ret ved en ændring af lægemiddelloven. Lovgivningen vedrørende lægemidler administreres af Sundhedsstyrelsen.

medicinsk udstyr

Sikkerhedskrav til implantablet medicinsk udstyr er fastsat i direktiverne om henholdsvis aktivt implantabelt medicinsk udstyr og om medicinske anordninger. I forhold til produktsikkerhedsdirektivet regulerer disse udtømmende sikkerheden vedrørende disse produkter. Direktivet om aktivt, implantabelt medicinsk udstyr er implementeret ved Sundhedsministeriets bekendtgørelse nr. 130 af 19. marts 1993. Direktivet om medicinske anordninger vil blive implementeret inden 1. juli 1994.

Levnedsmidler

Levnedsmidlers sikkerhed er reguleret i *levnedsmiddelloven (Lov nr. 310 af 06. juni 1973 med senere ændringer).* Hovedbestemmelsen om levnedsmidlers sikkerhed findes i lovens § 12. Levnedsmiddelloven indeholder en

hjemmel for ministeren til at fastsætte nærmere regler vedrørende sikkerhed i forbindelse med levnedsmidler og i forbindelse med emballage, maskiner, transportmidler og rengøringsmidler mv., der kommer i kontakt med levnedsmidler.

Foruden den generelle regulering i levnedsmiddelloven bliver en række levnedsmidler også reguleret via særlovgivning. Landbrugsministeriet har fastsat regler for kød-, mælk- og ægprodukter; Fiskeriministeriet for fiskeprodukter.

Såvel den overordnede levnedsmiddellovgivning som særlovgivningen har til hovedformål at beskytte forbrugerne mod sundhedsrisici.

En lang række bekendtgørelser inden for Sundhedsministeriet, Landbrugsministeriet og Fiskeriministeriets områder indeholder nærmere bestemmelser om levnedsmidlers sikkerhed. Fx. gælder særlige krav til brug af tilsætningsstoffer og grænseværdier for indhold af farlige stoffer, hygiejneforskrifter osv.

Alle levnedsmiddelvirksomheder i Danmark er autoriserede. I forbindelse med autoriseringen stilles indgående krav til virksomhederne for at gøre deres produkter så sikre som muligt.

Kontrol med at sikkerhedskravene overholdes varetages af de kommunale levnedsmiddelkontrolenheder og centrale myndigheder, herunder Levnedsmiddelstyrelsen, Veterinærdirektoratet og Fiskeritilsynet. Herudover udfører levnedsmiddelvirksomhederne selv løbende kontrol med deres produkter (egenkontrol).

2.3.4. Søfartsstyrelsens lovgivning

Ifølge lov om skibes sikkerhed mv. jf. lovbekendtgørelse nr. 400 af 18. juni 1993 § 11 har Søfartsstyrelsen bl.a. til opgave at påse, at loven og de i medfør heraf fastsatte regler, påbud og forbud overholdes. Derudover er en del af de beføjelser, som ifølge bl.a. lov om skibes sikkerhed mv. er henlagt til industriministeren, overført til Søfartsstyrelsen, jf. bekendtgørelse nr. 570 af 26. september 1988 om henlæggelse af visse beføjelser til Søfartsstyrelsen.

Loven indeholder generelle regler om skibes sikkerhed, administrations- og straffebestemmelser mv. Det bestemmes i § 2, stk. 1-4:

> "Ethvert skib skal være bygget og udstyret således, at menneskeliv på søen er sikret fuldt betryggende, og således, at det er egnet til det formål, det til enhver tid er bestemt for. Der skal tillige tages mest muligt hensyn til beskyttelse af havet mod forurening.

Stk. 2. Skibet skal være forsynet med navigeringsmidler, maskinanlæg, radioanlæg, redningsmateriel, lægemidler samt brandsikrings- og brandslukningsmidler i et sådant omfang, at de ombordværende, skibet og ladningen er sikret bedst muligt.

Stk. 3. Skibets arbejdssteder og opholdsrum mv. skal være indrettet således, at der tages mest muligt hensyn til sikkerheden og sundhedstilstanden ombord, de ombordværendes velbefindende og deres beskyttelse mod støj og andre skadelige påvirkninger.

Stk. 4. Skibet skal være forsynet med konstruktionsmæssige og tekniske indretninger til beskyttelse af havet mod forurening"

I medfør af bemyndigelser i loven er der fastsat detaljerede bestemmelser i bekendtgørelser, tekniske forskrifter og vejledninger. Disse indeholder bl.a. regler for konstruktion (inddeling, stabilitet, brandsikring mv.), opholdsrum, støjniveau, redningsmidler og -arrangementer, radioanlæg, radiotjeneste, navigationsudstyr, transport af farligt gods, lastelinier og forebyggelse af olieforurening fra skibe.

Særligt skal nævnes følgende regelværker:

meddelelser fra Søfartsstyrelsen B, der gælder for alle store passager- og lastskibe.
meddelelser fra Søfartsstyrelsen E, der gælder for fiskeskibe med bruttotonnage på 20 og derover.
Skibstilsynets meddelelser F, der gælder for erhvervsfartøjer med undtagelse af passagerskibe med en bruttotonnage på 5 og derover men under 20.

Forskrifterne bygger i vidt omfang på retningslinier vedtaget i FN'.s søfartsorganisation, IMO (International maritime Organisation).

Typegodkendelse

En meget stor del af de produkter, som er omfattet af forskrifterne, skal typegodkendes, før de sendes på markedet, eksempelvis redningsmidler og navigationsudstyr. Typegodkendelsen varetages af Søfartsstyrelsen. Typegodkendelse kræver, at de tekniske forskrifter er opfyldt, og at produktet består en praktisk prøve, som Søfartsstyrelsen foranstalter.

Det typegodkendende land er flaglandet.

Godkendelse og syn

med undtagelse af lastskibe og fiskeskibe med bruttotonnage på under 5 og fritidsskibe med bruttotonnage under 20 skal ethvert skib, forinden det går i

»fart enten som nybygget eller som indkøbt i udlandet, godkendes af Søfartsstyrelsen. Derudover skal alle passagerskibe, lastskibe med bruttotonnage på 20 og derover, men under 500, samt visse lastskibe med bruttotonnage på under 20 underkastes periodiske syn. I et vist omfang foretages synene af anerkendte klassifikationsselskaber.

Skibets reder skal sørge for, at fejl og mangler som han bliver bekendt med udbedres, og at skibet gennemgår de lovpligtige syn. Skibsføreren er ansvarlig for, at skibet er i sikkerheds- og sundhedsmæssig forsvarlig stand mv. Den, der leder arbejdet ombord skal sørge for, at de ansatte er tilstrækkeligt beskyttede mod ulykker og sundhedsfare. Alle ombordværende skal respektere de sikkerhedsforanstaltninger, som træffes ombord.

Søfartsstyrelsen foretager syn af skibe. Ved udøvelsen af dette og styrelsens øvrige hverv har de ansatte ret til uden retskendelse at gå ombord i ethvert skib, der omfattes af loven. Dog har styrelsens ansatte pligt til at drage omsorg for, at skibet ikke unødigt opholdes, og at arbejdet ombord unødigt forsinkes. Skibets reder, fører og maskinchef og enhver, der handler på deres vegne skal yde Søfartsstyrelsen al fornøden bistand ved dens undersøgelser og give enhver oplysning i forbindelse hermed.

Administration

Politi, toldvæsen, arbejdstilsyn og havnemyndighed skal efter nærmere instruks underrette Søfartsstyrelsen om forhold, som strider mod loveri eller regler fastsat i medfør af loven.

Søfartsstyrelsen kan påbyde, at forhold i strid med loven og regler eller afgørelser udstedt i medfør af loven bringes i orden straks eller inden en frist. Desuden kan styrelsen tilbageholde et skib, hvis det som følge af fejl eller mangler er forbundet med fare for ombordværendes sikkerhed eller sundhed at lade skibet sejle, eller hvis redderen, føreren eller den der handler på deres vegne lægger hindringer i vejen for en forsvarlig udøvelse af Søfartsstyrelsens pligter. Kun særligt bemyndigede ansatte i Søfartsstyrelsen kan tilbageholde skibe. Søfartsstyrelsen kan dog bemyndige havnefogeder til at foretage en foreløbig tilbageholdelse.

Søfartsstyrelsens beslutning om tilbageholdelse kan indbringes for Tilbageholdelsesnævnet, hvis afgørelser er endelige. Nævnet består af en formand, som skal opfylde betingelserne for udnævnelse til .dommer, samt fire andre medlemmer med teknisk eller nautisk sagkundskab.

Straf

Der kan pålægges straf af bøde, hæfte eller fængsel indtil 1 år for tilsidesættelse af pligter i henhold til loven, for ikke at efterkomme påbud om at

bringe forhold i orden, og for ikke at efterkomme forbud mod sejlads. Straffen kan stige til fængsel i 2 år, hvis der voldes skade eller fremkaldes fare for skade på person under 18 år eller hvis der er opnået eller tilsigtet opnået økonomisk fordel, herunder ved besparelse. Såfremt der ikke sker konfiskation af udbytte ved overtrædelsen, er det i loven bestemt, at der ved udmålingen af straffen skal tages særligt hensyn til størrelsen af en opnået eller tilsigtet økonomisk fordel.

Internationale regler og konventioner

Ved lov om skibes sikkerhed gøres det muligt for Danmark at gennemføre de internationale konventioner om henholdsvis sikkerhed for menneskeliv til søs (SOLAS) og forebyggelse af forurening fra skibe (mARPOL). Af andre konventioner skal nævnes konvention om lastelinier (ILC).

EF-retsakter med betydning for søfartsområdet er begrænset til direktiver, der vedrører arbejdsmiljøet ombord, samt beskyttelse af dyr under transport.

2.3.5. Reglerne vedrørende sikkerhedskrav til legetøj mv.

EØF-direktiv nr. 88/378 om sikkerhedskrav til legetøj, fastsætter på fællesskabsplan specifikke sikkerhedskrav til legetøj og er dermed et eksempel på lovgivning, der træder istedet for den generelle produktsikkerhedslov. Endvidere er reglerne opbygget efter den nye metode (se kap. 3.2), hvorefter der i selve direktivet fastsættes en række generelle sikkerhedskrav, mens den tekniske udmøntning af disse henvises til en sæt harmoniserede standarder.

Ved direktivets vedtagelse fandtes der ikke en dansk lovgivning vedrørende legetøj, og det blev derfor i forbindelse med implementeringen af direktivet i dansk ret diskuteret, hvorledes dette mest hensigtsmæssigt kunne ske. .

Blandt overvejelserne var udarbejdelse af en generel produktsikkerhedslov, der så samtidig kunne indeholde en bemyndigelse til at implementere legetøjsdirektivet ved en bekendtgørelse. Imidlertid fandt man, under hensyntagen til at det generelle produktsikkerhedsdirektiv var under forhandling, det mest hensigtsmæssigt at lade den generelle produktsikkerhedslov afvente direktivets vedtagelse. Det blev i stedet besluttet at placere reglerne i markedsføringsloven, idet det dog forudsattes, at de i forbindelse med udarbejdelsen af en generel produktsikkerhedslov ville blive overført hertil.

markedsføringslovens kap. 4a, bemyndiger industriministeren til at fastsætte nærmere regler vedrørende sikkerhedskrav til legetøj og forbud mod levnedsmiddelefterligninger. Reglerne kan bl.a. indeholde en hjemmel til at udstede påbud om salgsforbud, tilbagetrækning og tilbagekøb. Endvidere

følger det af markedsføringslovens § 15, stk. 2 og 3, at kompetencen til at udstede påbud og forbud tillægges Forbrugerombudsmanden. Forbrugerombudsmanden udstyres herved med en hjemmel til selv at nedlægge forbud og udstede påbud, i modsætning til markedsføringslovens øvrige system, hvor det er Sø- og Handelsretten, der nedlægger forbudet, eller i tilfælde af et foreløbige forbud, indenfor en snæver tidsfrist stadfæster det.

I Industriministeriets bekendtgørelse nr. 125 af 6. marts 1991, om sikkerhedskrav til legetøj og produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler, udpeges Forbrugerstyrelsen, Boligministeriet og miljøministeriet som kontrolmyndigheder. Det følger af bekendtgørelsens § 24, stk. 3, at kompetence til at udstede påbud om afhjælpning, tilbagetrækning og tilbagekøb er tillagt Forbrugerombudsmanden. Kontrolmyndighederne selv kan udstede påbud om advarselsmærkning. Der åbnes samtidig mulighed for, at Forbrugeombudsmanden kan delegere sin kompetence til kontrolmyndighederne. En sådan delegation har imidlertid ikke fundet sted.

I forbindelse med produktsikkerhedslovens udstedelse foreslås hjemlen til at fastsætte regler om legetøj og levnedsmiddelefterligninger overført til denne lov. Om den forsatte administration af reglerne henvises til afsnit 9.5.

Siden bekendtgørelsens ikrafttræden har såvel Forbrugerstyrelsen som Boligministeriet og miljøministeriet iværksat en markedskontrol, der bl.a. omfatter udtagelse af stikprøver. Der har siden reglernes ikrafttræden været udstedt et påbud om tilbagetrækning fra markedet, hvorimod hjemlen til at give påbud om tilbagekøb endnu ikke er bragt i anvendelse.

Kapitel 3
Produktsikkerhedsdirektivet

3.1. Oversigt over direktivets tilblivelse og hovedindhold

EF's ministerråd for Forbrugerministre vedtog den 29. juni 1992 direktivet om produktsikkerhed i almindelighed (92/59/EØF) (bilag 1).

Direktivforslaget blev første gang forelagt Rådet af Kommissionen i juni 1989. Et ændret forslag forelå for Rådet i juni 1990, og i december 1991 opnåede man en fælles holdning til direktivet med tilslutning fra alle medlemslande, undtagen Tyskland.

Direktivet er baseret på art. 100A i EØF-traktaten, og kunne derfor vedtages med kvalificeret flertal.

Direktivet tilsigter at "garantere, at markedsførte produkter er sikre" for både mennesker og ting gennem en for forbrugerne overskuelig og ensartet produktsikkerhedslovgivning på EF-niveau, og derved generelt at styrke tilliden til Det Indre marked. Samtidig tilsigter direktivet at fjerne tekniske handelshindringer, som en uensartet produktsikkerhedslovgivning vil kunne give anledning til. Baggrunden for direktivet findes i Kommissionens meddelelse af 23. juli 1985 om et fremstød på det forbrugerpolitiske område. Af denne meddelelse fremgår det, at produktsikkerhed er et fundamentalt krav og en forudsætning for etablering af Det Indre marked. Rådet har i en resolution af 23. juni 1986 givet sin tilslutning til bl.a. dette mål.

Direktivets ambitionsniveau er højt. Sikkerhedskravet i art. 2 er udformet som en harmonisering på højeste niveau. Et sikkert produkt frembyder ikke "nogen risici eller kun minimale risici, der er forenelige med produkters anvendelse, og som under hensyntagen til et højt beskyttelsesniveau for borgernes sundhed og sikkerhed anses for acceptable".

Direktivets art. 3 indeholder et almindeligt sikkerhedskrav til alle produkttyper, ligesom det indeholder nogle almindelige kriterier for risikovurdering. Direktivet bygger endvidere på en formodning om, at produkter, der er fremstillet i overensstemmelse med specifikke fællesskabsbestemmelser, eller specifikke nationale bestemmelser, er sikre produkter i direktivets forstand (art. 1 og 4).

Der er krav om en almindelig pligt til løbende myndighedskontrol med produktsikkerhed (art. 6). Kontrollen indebærer bl.a., at farlige produkter kan

forbydes eller trækkes tilbage fra markedet. Tilsvarende kan det fastsættes, at der skal advares imod en eventuel risiko eller stilles betingelser for produktets markedsføring. Til gennemførelse af sikkerhedskravet skal medlemslandene oprette eller udpege myndigheder, der kompetencemæssigt er i stand til at opfylde direktivets krav om kontrol af produkter samt underrette EF-Kommissionen om de foranstaltninger, der er iværksat (art. 5, 6, 7 og 14).

Endelig indeholder direktivet regler om samarbejde mellem medlemsstater og Kommissionen, bl.a. om proceduren for hastetilfælde og indgreb på fællesskabsplan (art. 8 og 9) og om en komitologiprocedure (art. 10 og 11).

Direktivet skal være gennemført i de nationale lovgivninger senest 2 år efter vedtagelsen, dvs. senest den 29. juni 1994 (art. 17).

3.2. Direktivets anvendelsesområde i forhold til anden fællesskabslovgivning

Direktivets anvendelsesområde fremgår af art. 1, stk. 2. Herefter finder direktivet anvendelse, med mindre der foreligger fællesskabsforskrifter med specifikke bestemmelser om sikkerheden ved de pågældende produkter.

Når der findes specifikke fællesskabsforskrifter, der tager sigte på fuldstændig harmonisering, herunder navnlig forskrifter vedtaget efter den nye metode, og som fastsætter forpligtelser vedrørende produktsikkerhed, skal de erhvervsdrivende ikke pålægges yderligere forpligtelser i forbindelse med markedsføring af produkter, der er omfattet af sådanne forskrifter (7. betragtning).

Imidlertid opstår der problemer om anvendelse ved den delvise harmonisering.

Art. 1, stk. 2, 3. pkt. fastslår, at når en specifik fællesskabsforskrift indeholder bestemmelser, der kun omhandler visse sikkerhedsaspekter eller risikokategorier i forbindelse med de pågældende produkter, er det disse bestemmelser, der finder anvendelse for de pågældende sikkerhedsaspekter eller risici, (jf. også 8. betragtning).

Dette må betyde, at de sikkerhedsaspekter og risikokategorier, som ikke er omfattet af specifikke fællesskabsforskrifter, er reguleret i produktsikkerhedsdirektivet.

Den såkaldte ny metode *(The New Approach)* indebærer, at Rådets rolle begrænses til fastsættelse af de væsentligste sikkerheds- og sundhedskrav, som produkter, der markedsføres i Fællesskabet, skal overholde. Når pro-

dukterne overholder disse krav, skal de til gengæld frit kunne omsættes i hele EF. Det overlades til de europæiske standardiseringsorganisationer at udarbejde de harmoniserede standarder, som udfylder de af Rådet fastsatte krav. Indtil der er udarbejdet harmoniserede standarder, fastlægger Kommissionen i samarbejde med et udvalg, hvori medlemsstaterne er repræsenteret, hvilke nationale standarder, der opfylder de fastsatte sikkerheds- og sundhedskrav. Standarderne er ikke obligatoriske, og fabrikanten kan vælge at anvende andre tekniske specifikationer. I så fald har fabrikanten risikoen, dvs. bevisbyrden for, at produktet overholder direktivets krav.

Det betyder, at det generelle produktsikkerhedsdirektiv skal vige for specialdirektiver om produktsikkerhed inden for de enkelte områder, i det omfang disse indeholder en total harmonisering. Er der ikke tale om totalharmonisering, vil særdirektiver med specielle bestemmelser om sikkerhedskrav og risikoaspekter træde i stedet for de tilsvarende bestemmelser i det generelle direktiv om produktsikkerhed, og således udtømmende regulere dette (del)spørgsmål, jf. art. 1, stk. 2.2. og 3. pkt.

Produktsikkerhedsdirektivet vil have forrang for særdirektiver i det omfang, der i disse ikke er beføjelser til hurtig vedtagelse af foranstaltninger på fællesskabsplan, således som det er tilfældet efter produktsikkerhedsdirektivet. Endvidere vil produktsikkerhedsdirektivet have forrang for særdirektiver i det omfang, der ikke i disse påbydes en kontrolforpligtelse eller pligt til at give passende oplysninger, når et produkt frembyder en vis fare.

Produktsikkerhedsdirektivet er derimod ikke til hinder for, at der på områder, der ikke udtrykkeligt er omfattet af direktivet som fx. fast ejendom, eller som er undtaget herfra som tjenesteydelser, på nationalt plan vedtages forbrugerbeskyttelseslovgivning, som alene regulerer det pågældende område, og som adskiller sig fra direktivet. Spørgsmålet om, at fast ejendom bør omfattes af produktbegrebet er nærmere omtalt under kap. 6.2. Fsv. angår tjenesteydelser henvises til kap. 6.3.

3.3. Direktivets geografiske anvendelsesområde

Udvalget har drøftet, hvor langt direktivets geografiske anvendelsesområde rækker, herunder om der kan foretages indgreb over for producenter, der eksporterer farlige produkter til tredielande, og om en udlænding i givet fald kan påberåbe sig direktivets sikkerhedskrav.

Direktivets geografiske anvendelsesområde er "medlemsstaterne", jf. art. 8, stk. 1. men spørgsmålet er ikke direkte løst, og der er ej heller i teksten sikre holdepunkter for løsninger.

Direktivet indeholder, i modsætning til eksempelvis den norske produktsik-

kerhedslov, ikke bestemmelser om, at et forbud mod at markedsføre farlige produkter også omfatter eksport af produkter til tredielande, og det må antages, at der ikke uden en udtrykkelig bestemmelse herom er hjemmel i direktivet til at udstrække reglerne til også at omfatte produkter, der er beregnet på eksport til tredielande. Dette spørgsmål er følgelig overladt til den enkelte medlemsstats nationale lovgivning.

Når direktivet ikke omhandler denne situation, kan det skyldes, at de ekstraterritoriale konsekvenser, der er forbundet hermed, ikke umiddelbart lader sig overskue. Ligeledes kan det være vanskeligt for myndighederne at afgøre, om et produkt også er farligt i et tredieland, fordi brugsomstændighederne og de klimatiske forhold er anderledes.

Af ovennævnte følger, at en udlænding fra et tredieland ikke vil kunne påberåbe sig direktivets regler i forhold til et produkt fremstillet i et EF-medlemsland til eksport. Imidlertid vil EØS-aftalerne medføre, at direktivet kan påberåbes af borgere også i EØS-landene.

Derimod følger det af den meget vide definition af begrebet "producent" i direktivets art. 2, litra d, jf. nedenfor under kap. 8, at en importør ikke må markedsføre farlige produkter fra tredielande. Foranstaltninger til imødegåelse af sikkerheds- og sundhedsmæssige risici for borgerne skal dog i øvrigt træffes under overholdelse af Fællesskabet internationale forpligtelser (jf. direktivets 25. betragtning). Disse er omtalt i kap. 12.

Fsv. angår sikkerhedskravets udformning opstiller direktivet en række forhold, der skal inddrages i vurderingen af et produkts sikkerhed. I mangel af specifikke fællesskabsforskrifter om sikkerhedskrav, vil myndighederne skulle tage udgangspunkt i egne nationale bestemmelser på området. Danske lovregler vil således her i landet danne grundlag for vurderingen, forudsat de er i overensstemmelse med Traktatens art. 30 og art. 36. Der henvises herom til kap. 7.2.1.

3.4. Har direktivet retsvirkning i dansk ret?

Direktivets formulering er i høj grad præget af rets standarder.

Selve definitionen af et sikkert produkt i art. 2, som er gengivet i 3.1., er en typisk retsstandard. Den supplerer art. 1, stk. 1: "Dette direktiv skal garantere, at markedsførte produkter er sikre", og art. 3, stk. 1: "Producenter må kun markedsføre sikre produkter".

Sådanne regler kræver en udfyldning. Det kan ske gennem lov eller af en myndighed, eller gennem uskreven ret, kutymer og retspraksis. Dansk ret er på dette område fortrolig med begge kategorier.

Udvalget har drøftet, om direktivet indeholder regler, som borgerne umiddelbart kan støtte ret på.

Ifølge art. 189 i EØF-traktaten er et direktiv bindende for medlemsstaterne. Der kræves nationale gennemførelsesforanstaltninger i alle tilfælde, hvor der ikke allerede eksisterer nationale regler, der opfylder direktivets krav. Det overlades til de nationale myndigheder at fastsætte, hvorledes direktivet skal gennemføres.

Såfremt direktivet ikke er implementeret korrekt, kan en borger for en national domstol påberåbe sig en direktivbestemmelse over for staten, såfremt bestemmelsen er ubetinget og præcis. De nationale domstole har i dette tilfælde pligt til at anvende direktivbestemmelsen frem for national lovgivning. Dette bliver navnlig praktisk, hvis tjenesteydelser må anses medinddraget under direktivets anvendelsesområde. medlemsstaternes pligt til at implementere påvirkes dog ikke af, om direktivet betragtes som umiddelbart anvendeligt.

På grund af produktsikkerhedsdirektivets generelle karakter, brede anvendelsesområde og høje ambitionsniveau kan den umiddelbare anvendelighed også vise sig i den form, at direktivet er ufuldstændigt gennemført, fx. som følge af omskrivning eller forglemmelse. Den nationale dommer eller myndighed må i disse tilfælde støtte sin afgørelse på direktivteksten frem for de ufuldstændige nationale gennemførelsesbestemmelser.

Udvalget finder, at produktsikkerhedsdirektivet både indeholder bestemmelser, som vil kunne opnå umiddelbar anvendelighed og bestemmelser, som ikke opfylder betingelserne herfor. Selve formuleringen af sikkerhedskravet i art. 2 er af en art, som danske domstole fra erstatningsretten og køberetten i høj grad er fortrolige med at anvende.

De sidste to betragtninger sløres i nogen grad af, at direktivet både efter dansk ret og Fællesskabsret kan indgå i fortolkning og udfyldning af dansk ret.

Kapitel 4
Direktivets implementering

4.1. Implementeringsmåder

Fællesskabsretten kræver som nævnt i kap. 3.2., at produktsikkerhedsdirektivet gennemføres som skreven i dansk ret.

Direktivet kan implementeres på flere forskellige måder, spændende fra en total omskrivning til en dansk lov til en ren inkorporering, hvor direktivet er et bilag til en kort lov.

En inkorporering har den fordel, at det er en enkel metode, der giver sikkerhed for, at direktivet er korrekt gennemført. Til gengæld kan en sådan fremgangsmåde virke systemfremmed. Denne løsning vil derfor næppe være hensigtsmæssigt af hensyn til de mange myndigheder, forbrugere, virksomheder og disses organisationer, der alle kan betegnes som "brugerne".

Ved at foretage en total omskrivning opnås, at man kan benytte et lovsprog og en lovsystematik, som brugerne er fortrolige med. Samtidig kan man udelade bestemmelser, som ikke skal gennemføres i national ret.

Som omtalt i kap. 2 er der ikke i dag en generel produktsikkerhedslov, men dog væsentlig produktsikkerhedslovgivning inden for adskillige ministeriers ressort. Den mest hensigtsmæssige løsning kan derfor være at lade implementeringen ske som en kombination af en generel lov, der dækker "resten", og ændringer i eksisterende sektorlovgivning. Der er dog også den mulighed, at udstede en bekendtgørelse i medfør af en generel bemyndigelseshjemmel.

4.2. Hidtidige overvejelser

I betænkning nr. 923/1981 overvejede arbejdsgruppen at gøre markedsføringslovens administrative og processuelle regler anvendelige på produktsikkerhedsspørgsmål. Gruppen fandt det imidlertid ikke hensigtsmæssigt ud fra følgende begrundelse:

> "Arbejdsgruppen mener imidlertid ikke at kunne anbefale en sådan løsning, idet markedsføringslovens regelsystem efter gruppens opfattelse er mindre egnet som grundlag for en administration af produktsikkerhedslovgivning. I tilfælde, hvor Forbrugerombudsmanden ikke

kan opnå tilslutning til sine forslag om sikkerhedsforskrifter ved forhandling, skal han således efter markedsføringslovens regler udfærdige stævning og gå til domstolene, og det vil efter gruppens opfattelse være forbundet med betydelige vanskeligheder - hvis det overhovedet er muligt - at udfærdige en stævning og opnå dom, der indeholder sikkerhedsforskrifter, der er tilstrækkeligt præcise og detaljerede til at kunne fungere. Det vil også i den sammenhæng være en væsentlig ulempe ved markedsføringslovens retshåndhævelsessystem, at en eventuel dom om produktsikkerhed i princippet kun binder den eller de erhvervsdrivende, der er omfattet af dommen".

Det udvalg, der afgav betænkning nr. 1236, Ny markedsføringslov, i juni 1992, anbefalede i enighed, at bestemmelserne om sikkerhedskrav til legetøj, §§ 12a og 12b, udgik af markedsføringsloven som systemfremmed, idet man fandt, at sådan positiv produktsikkerhedsregulering falder uden for rammerne af markedsføringsloven. Bestemmelserne foresloges derfor udskilt til en ny særskilt lov om produktsikkerhed.

4.3. Udvalgets overvejelser

Udvalget har overvejet den danske implementering af direktivet ud fra den dobbelte antagelse, *dels* at der fremover vil være en generel produktsikkerhedslov side om side med en række special reguleringer, der til dels kan have et andet eller mere specielt formål, *dels* at produktsikkerhed også fremover vil blive varetaget af et større antal myndigheder.

I tilslutning til sit responsum til udvalget om gældende ret (kap. 2.1.) har professor Børge Dahl anført følgende herom:

"Produktsikkerhedsdirektivet har et veldefineret formål, nemlig at beskytte forbrugerne mod markedsføring af farlige produkter. Dette formål har direktivet i høj grad til fælles med den eksisterende produktsikkerhedslovgivning. Det er karakteristisk for denne lovgivning, at den er vertikal i den forstand, at hver enkelt produktart har sin egen lov. Produktsikkerhedsdirektivet adskiller sig fra den eksisterende produktsikkerhedslovgivning ved som udgangspunkt at omfatte alle produkter og for så vidt være horisontal. Direktivet knytter sig imidlertid til den eksisterende produktsikkerhedslovgivning, udfylder de huller, denne efterlader, og sikrer inden for sit anvendelsesområde eksistensen af et fælles bundramme i henseende til opnåelsen af det fælles formål. Dette taler for at gennemføre direktivet i en selvstændig lov ved siden af og i et vist omfang hen over og oven på den eksisterende produktsikkerhedslovgivning. På denne måde opnås den klareste markering af direktivets forhold til den eksisterende produktsikkerhedslovgivning og det lovteknisk mest overskuelige udgangspunkt for håndtering af samspilsproble-

mer i forhold til denne. Dette svarer i øvrigt til den model, som er valgt af EF.

En sådan løsning har endvidere den fordel, at der ikke opstår særlige problemer i forhold til markedsføringsloven, som gælder ved siden af den eksisterende produktsikkerhedslovgivning, idet samspillet kan løses på ganske samme måde som i forhold til denne. Omvendt bør produktsikkerhedsdirektivet ikke implementeres ved inkorporering i markedsføringsloven, da sådan positiv produktsikkerhedsregulering falder uden for rammerne af markedsføringsloven (modsat den af § 1 følgende opfangningsmulighed), jf. *Betænkning nr. 1236/1992 Ny markedsføringslov s. 17.* markedsføringsloven regulerer ligesom konkurrenceloven virksomhedernes adfærd på markedet. Konkurrenceloven skal sikre en effektiv konkurrence, markedsføringsloven, at konkurrencen udøves og erhvervsvirksomhed bedrives tilbørligt og rimeligt under hensyn til såvel konkurrenter og andre erhvervsdrivende som forbrugerne og almene samfundsinteresser. markedsføringsloven bør derfor ikke tynges af specialbestemmelser, som bringer dette overordnede, komplekse formål ud af fokus, som kun er relevante for nogle virksomheder, og som nødvendiggør en helt anden og mere detaljeret regulering i henseende til tilsyn og indgreb, end hvad der er fundet bedst overensstemmende med lovens indhold i øvrigt."

Der har i udvalget ikke kunnet opnås enighed om implementeringsformen.

Et flertal i udvalget har givet udtryk for, at det vil være mest hensigtsmæssigt at lade direktivet gennemføre i dansk ret ved en omskrivning i en ny selvstændig lov. De foretrækker en særlig lov både af hensyn til markedsføringsreglerne og produktsikkerhedsreglerne. Således vil en særlig lov være en lettelse for samtlige myndigheder i fastlæggelsen af, hvorledes direktivet ønskes forstået i Danmark. Flertallet finder endvidere, at det vil være en fordel, at der skabes større gennemsigtighed og opmærksomhed omkring tilblivelsen af en egentlig lov om produktsikkerhed, der vil få en selvstændig behandling i Folketinget.

Et mindretal (Anne Busk-Jensen) har tilkendegivet, at Dansk Industri fastholder sit hidtidige synspunkt om, at direktivet bør implementeres via markedsføringsloven. mindretallet har nærmere anført, at det er industriens helt klare opfattelse, at produktsikkerhedsbestemmelser på områder, hvor der er speciallovgivning, bør være udformet med særligt henblik på og afstemt med denne lovgivning. Bliver særlovsmyndighederne kontrolmyndighed på speciallovsområderne i henhold til produktsikkerhedsloven med mulighed for at bruge denne som hjemmel til at supplere den eksisterende speciallovgivnings sikkerhedsbestemmelser, efterlader det en uklar retstilstand. Virksomhederne vil ikke kunne være sikre på, i hvilken udstrækning

speciallovgivningen er udtømmende, fsv. angår sikkerhedsbestemmelser, før - eller hvis? - produktsikkerhedsbestemmelserne implementeres direkte i speciallovgivningen.

På den baggrund finder Dansk Industri det naturligvis nødvendigt og mest korrekt at gennemføre produktsikkerhedsdirektivets implementering direkte i speciallovgivningen og lade residualområderne regulere over markedsføringsloven ved tilføjelse af supplerende, mere detaljerede bestemmelser, som kun dækker dette begrænsede formål, fx. om salgsforbud og tilbagekaldelse, i denne.

Udvalget har udarbejdet lovudkastet i kap. 13 i overensstemmelse med flertallets opfattelse.

4.4. Afgrænsning af myndighedskompetencer

Der er i udvalget enighed om, at en produktsikkerhedslov kun skal supplere speciallovgivning om produktsikkerhed, men ikke erstatte den. Som det fremgår af kap. 3.2. om direktivets anvendelsesområde, skal produktsikkerhedsdirektivet anvendes, når der ikke inden for et område findes en fuldstændig harmonisering, eller når de pågældende særdirektiver savner tilsvarende former for sikkerhedsforanstaltninger, som produktsikkerhedsdirektivet indeholder.

Drøftelserne i udvalget har imidlertid vist, at der allerede inden for den eksisterende speciallovgivning findes områder, fx. inden for arbejdsmiljø og forbrugerforhold, hvor flere myndigheder samtidig - udfra forskellige hensyn - har kompetence til fx. at trække et produkt tilbage fra markedet.

Dette forhold gør det vanskeligt i alle tilfælde at trække en skarp grænse mellem en generel produktsikkerhedslov og speciallovgivning.

Det er udvalgets opfattelse, at dobbeltkompetence, dvs. hvor flere myndigheder parallelt forfølger forskellige aspekter af produktsikkerhed, hverken kan undgås eller frembyder et væsentligt problem. Dette forekommer allerede i dag, hvor for eksempel såvel byggemyndighederne som arbejdstilsynet i visse tilfælde kan gribe ind over for bygninger, der udgør en fare.

Udvalget finder principielt, at forbrugere og andre som vil rette myndighedernes opmærksomhed mod et produktsikkerhedsspørgsmål, bør kunne gøre dette uden først at skulle foretage en dyberegående undersøgelse af, hvilken myndighed er den rette. Det er derfor væsentligt, at såvel den generelle produktsikkerhedslov som speciallovgivningen er klar i sin funktionsopdeling (anvendelsesområde) og udtrykkeligt tager stilling til, hvilke beføjelser der tilkommer de forskellige tilsynsmyndigheder.

Udvalget anser det dog samtidig for vigtigt, at den myndighed, som ifølge speciallovgivningen har ansvaret for tilsynet med sikkerheden for visse varer og tjenesteydelser, også fortsat er den myndighed, der har det primære ansvar for området, og som selv må sørge for at tillempe sin lovgivning til produktsikkerhedsloven. Dette indebærer fx., at Levnedsmiddelstyrelsen fortsat har det primære ansvar for spørgsmål om tilbagekaldelse af farlige levnedsmidler.

For at forene princippet om, at systemet skal være så brugervenligt som muligt, med princippet om, at kompetencen og ansvaret skal forblive hos de eksisterende specialmyndigheder, vil det være hensigtsmæssigt, at der udpeges en koordinerende myndighed. Den skal have til opgave løbende at sørge for kontakt og forhandlinger med andre myndigheder med henblik på afklaring af kompetencespørgsmål mv. i forbindelse med lovens administration, samt bidrage til en ensartet administration uafhængig af, hvilken myndighed der gør sine beføjelser gældende. Der henvises i øvrigt til kap. 9.5. om lovens administration.

Kapitel 5
Fremmed ret

Udvalget har gennem Udenrigsministeriet fra ambassaderne i udvalgte EF-lande og i Norden indhentet oplysninger om, hvorvidt de pågældende lande har en generel produktsikkerhedslov og i bekræftende fald udbedt sig en oversigt over de væsentligste regler i den pågældende lovgivning.

Endvidere har man indhentet oplysninger om, hvorvidt der inden for speciallovgivningen findes regler om produktsikkerhed.

Endelig har udvalget anmodet Udenrigsministeriet om at søge oplysninger om, hvilke gennemførelsesforanstaltninger, produktsikkerhedsdirektivet har givet anledning til.

Redegørelsen indeholder en gennemgang af retstilstanden i de enkelte lande. Et resumé gives i afsnit 5. 3.

5.1. Udvalgte EF-lande

Storbritannien

Storbritannien har en forbrugerbeskyttelseslov, der pålægger producenter og importører en pligt til at sørge for, at deres produkter er sikre. Loven "Consumer Protection Act 1987" (CPA) kriminaliserer salg af ethvert forbrugsgode, som ikke opfylder det i CPA definerede generelle sikkerhedskrav. Dette generelle sikkerhedskrav omfatter alle forbrugsgoder bortset fra et begrænset antal sektorbestemte undtagelser, som allerede er omfattet af anden særlig lovgivning om sikkerhed.

Ifølge Consumer Protection Act bemyndiges ministeren til at udstede regulativer om sikkerhed (safety regulations), som bl.a. nærmere opregner de sikkerhedsstandarder, som specificerede produkter skal opfylde.

Hvis et produkt opfylder kravet efter de fastsatte sikkerhedsstandarder, kan det ikke anses for at være i strid med det almindelige sikkerhedskrav.

Departement of Trade and Industry's Consumer Affairs Division har oplyst, at ingen del af produktsikkerhedsdirektivet endnu er implementeret i Storbritannien, skønt der er en betydelig overlapning mellem direktivet og bestemmelserne i CPA fx. fsv. angår håndhævelse. Fra britisk side har man til hensigt at implementere direktivet gennem regulativer med hjemmel i den britiske tiltrædelseslov til EF "European Communities Act".

Forud for den britiske implementering vil der senere i år blive gennemført en konsultationsprocedure med høring af alle interesserede parter, såsom handelssammenslutninger og ledende producenter og detailhandlere tilligemed forbrugerorganisationer og andre. Først når resultaterne fra konsultationsproceduren foreligger, vil der blive truffet endelig beslutning om detaljerne vedrørende implementeringen.

Tyskland

I Tyskland finder der ikke nogen almindelig lov om produktsikkerhed.

Bestemmelser om produktsikkerhed findes i en række særlove, specielt i maskinsikkkerhedsloven fra 24. juni 1968, som gælder såvel for produkter, som anvendes på arbejdspladserne som maskiner, der anvendes i husholdningen.

I loven fastslås, at producenter og importører kun må markedsføre produkter, som er i overensstemmelse med den rådende teknologiske og videnskabelige viden og i overensstemmelse med de regler, der gælder for sundhed og sikkerhed.

Det er kun den korrekte anvendelse af produktet, der er omfattet af loven.

Anden betydningsfuld speciallovgivning findes inden for levnedsmiddel- og nydelsesmiddellovgivningen og kemikalielovgivningen.

Speciallovgivning findes desuden inden for kosmetik, fyrværkeri, tobak og brandsikkerhed for tekstiler.

Endelig findes der enkelte bestemmelser om produktsikkerhed inden for visse produktgrupper.

Det tyske Udenrigsministerium har oplyst, at der endnu ikke er truffet beslutning om, hvilke gennemførelsesforanstaltninger eller overvejelser EF's direktiv om produktsikkerhed giver anledning til.

Frankrig

Den juridiske ramme fsv. angår generel produktsikkerhed udgøres dels af en lov fra 1. august 1905 (Fraudes et Falsifications Textes), dels en lov fra 21. juli 1983 (Relative å la sécurité des consommateurs et modifiant diverses dispositions de la loi du 1. aout 1905).

Navnlig den generelle produktsikkerhedslov fra 1983 er af interesse. Forbrugerproduktbegrebet er ikke defineret i loven, men man kan udlede heraf, at loven omfatter både varer og tjenesteydelser, som ikke særskilt er regule-

ret på anden måde. Et gennemgående krav er, at varer og tjenesteydelser, som bruges i overensstemmelse med deres formål, skal udvise et tilstrækkelig sikkerhedsniveau og ikke bringe forbrugernes sundhed i fare.

Salg af varer og tjenesteydelser, som ikke opfylder dette krav, kan forbydes eller omgærdes med forskellige vilkår. Beslutning herom træffes ved forordning (décret).

Lovgivningen på området indebærer også, at regeringen i tilfælde af alvorlig eller umiddelbar fare midlertidigt kan forbyde tilvirkning, import, eksport, markedsføring, distribution og salg af det pågældende produkt. Endvidere kan der meddeles pålæg om information eller advarsel eller tilbagekaldelse, reparation og ombytning og i sidste instans om destruktion af farlige produkter.

Lovgivningen har nøje angivet, hvilke myndigheder, som er beføjet til at foretage undersøgelser og indsamle informationer om farlige produkter. Resultatet af disse undersøgelser rapporteres til den ansvarlige instans på regionalt niveau sammen med forslag til foranstaltninger. Den pågældende instans informerer de ansvarlige ministre.

Overtrædelse af de beslutninger, som meddeles af myndighederne, kan medføre sanktioner, som stadfæstes af domstolene. Domstolene kan beslutte, at produktet skal tilbagekaldes, eller at tjenesteydelsen ikke mere må udføres. Domstolene kan endvidere midlertidigt forbyde salg af en vare eller udførelse af en tjenesteydelse, ligesom det kan besluttes, at almenheden skal informeres.

Ifølge loven af 1983 er der oprettet en særskilt kommission for forbrugersikkerhed i Frankrig (Commission de la Securité des Consommateurs). Kommissionens opgave er at overvåge loven og arbejde for, at de forbrugsprodukter og tjenesteydelser, som udbydes, ikke medfører nogen risiko for brugerne. Kommissionen skal indsamle information om farlige produkter, og komme med forslag og synspunkter til, hvorledes eventuelle risici kan undgås. Kommissionen kan også forestå information af almenheden. Den har dog ingen beføjelser til at meddele salgsforbud eller tilbagekaldelse.

med hensyn til implementering af direktiv 92/59/EØF vedrørende generel produktsikkerhed er det gennem den danske ambassade oplyst, at de hidtidige analyser havde vist, at Frankrig med den eksisterende lovgivning (dvs. med de to ovenfor nævnte love) allerede har gennemført direktivet. Det kan dog ikke udelukkes, at den endelige analyse vil indebære, at der vil skulle gennemføres ændringer i de to love, men disse vil i givet fald formentlig blive små og få.

Holland

Lovgivning om generel produktsikkerhed findes i lov om varer eller fornødenheder (Warenwet), der trådte i kraft i august 1988. Loven gælder både levnedsmidler og andre forbrugsvarer.

Loven indeholder et almindeligt forbud mod markedsføring af farlige forbrugsvarer.

Loven indeholder en bemyndigelse for sundhedsministeren til at pålægge erhvervsdrivende, der markedsfører såvel farlige fødevarer som ikke-fødevarer, at indrykke en offentlig advarsel i aviser, radio, fjernsyn eller et hvilket som helst medium, der er nødvendig, for at gennemføre en hensigtsmæssig advarsel i forhold til det produkt, der er tale om. Hvis den erhvervsdrivende nægter at gøre det, eller hvis han er for langsommelig eller ufuldstændig ved meddelelsen af denne advarsel, kan ministeren selv indrykke den og få omkostningerne herved refunderet hos den erhvervsdrivende.

Loven giver endvidere sundhedsministeren bemyndigelse til på forhånd i sager af stor vigtighed for den offentlige sundhed at udstede bekendtgørelser om produktsikkerhed. Disse bekendtgørelser kan vedrøre et hvilket som helst produktsikkerhedsaspekt afhængig af det pågældende produkt. En bekendtgørelse kan højst gælde i ét år, efter at den er trådt i kraft.

Loven indeholder bestemmelser, der omhandler tilsynsmyndigheden og de beføjelser, der er underlagt Sundhedsministeriet. Tilsynsmyndigheden er organiseret i 13 regioner, der har ansvaret for markedsovervågningen.

Overtrædelse af loven er sanktioneret ved bøde.

Ved siden af lov om varer eller fornødenheder findes der en betydelig mængde regler i speciallovgivningen. En stor del af denne lovgivning drejer sig om gennemførelsen af EF-direktiver eller anden bindende EF-lovgivning såvel indenfor som uden for fødevareområdet. Denne lovgivning er hovedsageligt baseret på lov om varer eller fornødenheder (mest kongelige anordninger). Af anden speciallovgivning kan især nævnes lov om pesticider, lov om farligt indhold og lov vedrørende farlige maskiner.

Det hollandske Sundhedsministerium har oplyst, at den største del af EF-direktivet om farlige produkter allerede er gennemført ved bestemmelserne i lov om varer eller fornødenheder. Den eneste del af direktivet, som stadig mangler at blive gennemført, er den del, som omhandler producenters og distributørers forpligtelser, der er nævnt i art. 3, stk. 2 og 3. Den del af EF-direktivet vil blive gennemført ved en kongelig anordning baseret på lov om varer eller fornødenheder. Denne kongelige anordning om generel produktsikkerhed forventes at træde i kraft i slutningen af dette år.

Belgien

Belgien har endnu ingen generel produktsikkerhedslov, men visse kategorier af produkter er dækket af speciallovgivning. Det drejer sig især om regler inden for levnedsmiddelområdet, maskiner og elapparater, kemikalier, kosmetik og legetøj.

Produktsikkerhedsdirektivet vil blive gennemført ved en særskilt lov. Et lovforslag, der nærmest inkorporerer indholdet af direktivet i lovform, tilpasset den belgiske stats administration, er blevet vedtaget i maj 1993 og skal forelægges Senatet, hvor debatten begynder i efterårssamlingen.

Formålet med lovforslaget er ligesom direktivet at sikre, at der ikke findes produkter på markedet, der er farlige for forbrugerne.

Forslaget supplerer særlovgivningen, og indeholder et generelt krav om, at producenterne kun må markedsføre sikre produkter og tjenesteydelser, ligesom forbrugerne skal gøres opmærksom på særlige risici.

Lovforslaget opstiller generelle kriterier for, hvornår produktet er sikkert. Såfremt et produkt eller en tjenesteydelse alligevel udgør en fare, indeholder forslaget mulighed for at iværksætte lignende foranstaltninger som efter produktsikkerhedsdirektivet, om nødvendigt i form af tilbagetrækning eller destruktion.

Loven skal administreres af en Kommission for Forbrugersikkerhed, der udnævnes for fire år, og som bl.a. er sammensat af repræsentanter for erhvervs- og forbrugerorganisationerne.

Overtrædelse af loven er sanktioneret ved bødestraf.

Spanien

Lov nr. 26 af 19. juli 1984 om beskyttelse af forbrugere og brugere, fastsætter i sit afsnit II (Beskyttelse af sundhed og sikkerhed), i art. 3:

> "1. Produkter, aktiviteter og tjenesteydelser, der markedsføres til forbrugere og brugere, må ikke medføre risici for sundhed og sikkerhed, der går udover de sædvanligt accepterede eller foreskrevne under normale betingelser eller ved forudseeligt brug.
>
> 2. I almindelighed gælder, at risici, der hidrører fra en forudseelig brug af varer og tjenesteydelser, henset til disses art og de personer, som de er bestemt for, forudgående bør meddeles forbrugerne via passende kanaler, i overensstemmelse med det angivne i paragraf 13 f)".

Desuden fastsætter lov nr. 21 af 16. juli 1992 om industri i sin art. 10o (Forebyggelse og begrænsning af risici) at:

> "1. Installationer, udstyr, aktiviteter og industriprodukter, såvel som deres brug og funktion, skal rette sig efter de lovmæssige og reglementerede krav om sikkerhed".

Dekret nr. 2484 af 21. september 1967, den spanske fødevarelov (C.A.E.), fastsætter i afsnit II (1.02.15. Forbud) et generelt krav, der er anvendeligt over for udviklingen i en hvilken som helst bestemmelse om fødevarer, fødevareprodukter og -udstyr:

> "Af hensyn til den offentlige sundhed forbydes til menneskeligt forbrug fabrikation, opbevaring, bearbejdelse, reklame, salg, anvendelse eller besiddelse af fødevarer, fødevareprodukter og -udstyr, der ikke opfylder kravene fastsat i denne fødevarelov og i supplerende bestemmelser".

Fsv. angår andre produkter end fødevarer, eksisterer der i den spanske lovgivning regler, der på den ene eller anden måde, indeholder en specifik forpligtelse med hensyn til sikkerhed. Som eksempler kan fremhæves:

Lovgivning afledt af de "horisontale" EF-bestemmelser:

> - Kgl. dekret nr. 820 af 22. juni 1990, ifølge hvilket forbydes fabrikation og salg af produkter med misvisende udseende, der sætter forbrugernes sundhed og sikkerhed i fare.

Lovgivning afledt af direktiverne "Ny metode":

> - Kgl. dekret nr. 880 af 29. juni 1990, om sikkerhedsreglerne for legetøj angiver i sin paragraf 2o. 1. at:
>
> "Legetøj kun kan forhandles, hvis det ikke sætter brugernes eller tredjepersoners sikkerhed og/eller sundhed i fare, når legetøjet bruges efter sin normale bestemmelse eller i overensstemmelse med en forudseelig brug, når man tager højde for børns sædvanlige adfærd".

Lovgivning afledt af andre EF-regler:

> - Kgl. dekret nr. 7 af 8. januar 1988 vedrørende sikkerhedskravene for elektrisk materiel bestemt til brug for visse spændingsbegrænsninger, angiver i paragraf 2o, at:

"De materialer, der omtales i paragraf lo, bør udfærdiges i overensstemmelse med de gældende tekniske kriterier for sikkerhed i EF, således at der

ikke er risiko for sikkerheden for personer, husdyr og ejendele, når installation og vedligeholdelse er korrekte, og brugen svarer til formålet. Til dette formål må følgende sikkerhedsbetingelser, som minimum, opfyldes ...".

- Kgl. dekret nr. 349 af 15. april 1988, hvorved godkendes den teknisk sanitære regulering for kosmetiske produkter, angiver i sin paragraf 4:

"1. Kosmetiske produkter, der markedsføres for forbrugere, må ikke medføre fare for sundheden eller sikkerheden, når de bruges efter de forudsætninger, der ligger til grund for anvendelsen.

2. De risici, der kunne forudses afledt af en almindelig brug af kosmetiske produkter, henset til deres art og de personer, som produkterne er bestemt for, bør meddeles forbrugerne via instrukser eller angivelser af korrekt brug og advarsler".

For tiden arbejder de kompetente myndigheder med en gennemførelse af produktsikkerhedsdirektivet til spansk ret. Det forudses at ville medføre en inkorporering i lovform af indholdet i direktivet, tilpasset den spanske stats administrative organisation.

5.2. Norden

Sverige

Der eksisterer allerede en svensk lov om produktsikkerhed af 22. december 1988. Loven trådte i kraft den 1. juli 1989 og ændredes i begrænset omfang i 1991.

Af lovens § 1 fremgår det, at den skal forhindre, at varer og tjenesteydelser forvolder skader på personer eller ejendom. For at sikre dette kan en erhvervsdrivende (fysisk eller juridisk person) af marknadsdomstolen bl.a.

- få påbud om at afgive sikkerhedsinformation,
- forbydes salg af visse varer og tjenesteydelser,
- få påbud om at afgive advarende information, og
- få påbud om at tilbagekalde varer og tilsagn om tjenesteydelser.

Pligten til at afgive sikkerhedsinformation indebærer, at den erhvervsdrivende i tilknytning til salg eller udlejning af produktet skal oplyse om sådanne forhold, der er af afgørende betydning for forebyggelse af person- og ejendomsskader.

Et salgsforbud indebærer, at den erhvervsdrivende ikke må sælge eller udleje en vare, som skønnes at udsætte personer eller ejendom for fare.

Advarende information er den oplysning, som erhvervsdrivende skal give køberne af farlige produkter.

Et påbud om tilbagekaldelse medfører, at den erhvervsdrivende skal tage solgte produkter tilbage fra køberne.

Loven omfatter alle varer og tjenesteydelser, som i erhvervsøjemed i et ikke ubetydeligt omfang sælges til private forbrugere, dog med visse forbehold efter § 3. I de fleste tilfælde er Konsumentverket den tilsynsførende myndighed.

Lovændringen i 1991 betød, at marknadsdomstolen af sikkerhedshensyn også kunne forbyde eksport af visse varer.

Som regel er det Konsumentombudsmannen, der indbringer en sag for marknadsdomstolen, hvorefter domstolen træffer afgørelse om eventuelle påbud eller forbud. marknadsdomstolen kan også bestemme, at farlige produkter skal destrueres.

Det er først og fremmest virksomhederne selv, som er ansvarlige for,.at produktsikkerheden er tilfredsstillende og de skal så vidt muligt selv træffe de nødvendige foranstaltninger, der hindrer skader. Inden en sag indbringes for marknadsdomstolen skal den almindeligvis være drøftet mellem den tilsynsførende myndighed og den erhvervsdrivende.

Produktsikkerhedsloven gælder i henhold til § 3 ikke for alle varer og tjenesteydelser. Der skal således være tale om varer og tjenesteydelser, som forbrugerne anvender eller vil kunne anvende til privat brug. Produkter, som udelukkende anvendes i erhvervsmæssigt øjemed, eller som kun undtagelsesvis anvendes privat, hører derimod ikke ind under loven.

Desuden er produkter, som udelukkende eller i overvejende grad anvendes inden for den offentlige sektor (eksempelvis inden for sundhedsvæsenet, i skoler, daginstitutioner og fritidshjem samt inden for ældreforsorgen) i princippet ikke omfattet af loven bestemmelser.

Bortset fra produktsikkerhedslovens mere generelle bestemmelser findes specifikke sikkerhedsregler i en lang række svenske love om fx. levnedsmidler, medicin, kemiske produkter, trafikmidler, elektriske apparater og installationer samt arbejdsmiljø. I de tilfælde, hvor de specifikke sikkerhedsregler ikke kan finde anvendelse, træder produktsikkerhedslovens bestemmelser i stedet.

Konsumentverket har oplyst, at EF's lovgivning om produktsikkerhed på forbrugerområdet vil være gældende i Sverige ved EØS-aftalens ikrafttræden. Da EF-direktivet på en række områder afviger fra gældende svensk

lov, vil dette nødvendiggøre en del ændringer i den eksisterende lovgivning.

For tiden er en arbejdsgruppe i færd med at undersøge, hvad dette vil komme til at betyde for svenske forhold og hvilke lovændringer, der kan blive aktuelle. Arbejdsgruppen skal fremlægge sine forslag angående tilpasningen af produktsikkerhedsloven til EF-direktivet senest den 1. oktober 1993, og den endelige rapport skal være færdig senest den 1. juli 1994. Gruppen skal desuden undersøge muligheden for at inddrage regler om produktsikkerheden inden for den offentlige sektor i lovgivningen.

Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at tilvejebringe oplysninger om de foreløbige overvejelser.

Finland

Den gældende produktsikkerhedslov (914/86) omfatter alene varer, som en erhvervsdrivende udfører, sælger mv. til forbrugere. Derimod omfatter loven ikke rene tjenesteydelser eller tjenesteydelser, der anvendes i tilknytning til produkter.

Uden for lovens anvendelsesområde falder således varer, som en næringsdrivende udelukkende overlader til en anden næringsdrivende eller produkter, som udelukkende overlades til storhusholdning, som fx. sygehuse. Loven gælder ikke for varer, der er fremstillet i Finland, men som er beregnet på eksport.

Loven indeholder ingen regel, som gør det muligt at pålægge en næringsdrivende at tilbagekalde en farlig vare. Næringsstyrelsen, som administrerer loven kan, hvis en forbrugsvare udgør en fare for helbred eller ejendom, forbyde udførelse eller salg og anden overladelse af varen. Næringsstyrelsen og toldmyndigheden kan også beslutte, at varen skal destrueres.

Tilsynsmyndigheden har også beføjelse til at pålægge næringsdrivende, at informere om faren og om forbrugernes rettigheder.

Den almindelige produktsikkerhedslov gælder kun i det omfang, der ikke findes anden særskilt lov eller bestemmelser om forebyggelse af risiko for skader på person og ejendom.

De mest vidtgående bestemmelser om sikkerhed for forbrugsvarer findes i levnedsmiddellovgivningen.

Et lovforslag til en ny produktsikkerhedslov er imidlertid vedtaget af Rigsdagen, og den nye lov vil træde i kraft den 1. januar 1994. Lovens relation til EF's produktsikkerhedsdirektiv fremgår af bemærkningerne til lovforslaget.

Loven indebærer en udvidelse af anvendelsesområdet, således at loven også gælder for tjenesteydelser på forbrugerområdet. Tilsvarende udvides anvendelsesområdet for varer til også at gælde produkter, der er bestemt til almenheden, kommunale parker, legepladser eller andre former for storhusholdningsbrug, og loven kan derfor tillempes i overensstemmelse hermed.

De midler, som står til rådighed for tilsynsmyndigheden foreslås udvidet til at omfatte et midlertidigt forbud, som kan iværksættes med henblik på undersøgelse af varens farlighed og et særligt tilbagekaldelsespåbud i de tilfælde, hvor farlige produkter eller tjenesteydelser allerede er kommet i forbrugerens besiddelse.

De erhvervsdrivendes omsorgspligt er blevet suppleret med bestemmelser om, at erhvervsdrivende umiddelbart skal underrette tilsynsmyndigheden, i det omfang de får viden om, at et produkt eller en tjenesteydelse kan være årsag til fare for forbrugernes helbred eller ejendom.

Island

Der findes ikke i dag én samlet lov om produktsikkerhed.

En lang række love indeholder regler om produktsikkerhed. Der er tale om regler, som løbende er indføjet i love om forskellige emner.

Til implementering af EF's produktsikkerhedsdirektiv har det islandske Industriministerium udarbejdet et udkast til lov om produktsikkerhed og offentlig markedsovervågning. Udkastet, der bl.a. samler de spredte bestemmelser om produktsikkerhed, vil sammen med andre lovforslag til opfølgning af EØS-aftalen blive fremlagt til Altingets efterårssamling.

Norge

I Norge findes der en generel lov om produktkontrol fra 1977 og en forskrift om intern kontrol fra 1991.

Produktkontrolloven gælder som udgangspunkt for alle produkter, men en del produkter, også forbrugerprodukter har særlovgivning. Fx. reguleres elektriske egenskaber ved produkter, der er bestemt til forbrugere, af bestemmelser, der administreres af Elektricitetstilsynet.

Produktkontrolloven omfatter også miljøhensyn. I loven fastslås en almindelig omsorgspligt, som gælder alle, der kommer i kontakt med produkterne, dvs. personer, der fremstiller produkterne, importerer dem, sælger og markedsfører dem, såvel som personer, der anvender dem.

I det omfang, der findes specialbestemmelser om visse produkter eller produktgrupper, skal disse træde i stedet for loven om produktkontrol.

Loven om produktkontrol gælder dog ved siden af. I det omfang specialmyndighederne ikke fastsætter foranstaltninger, kan de myndigheder, som har ansvaret for tilsynet med loven om produktkontrol, fastsætte tiltag.

Ifølge loven kan tilsynsmyndighederne opstille krav til fremstillingen, importen, forhandlingen, mærkningen og anvendelsen af et produkt. Ligeledes kan myndighederne opstille krav om retur- og panteordninger, om genbrug og affaldshåndtering samt regler fsv. angår varernes støjniveau. med støtte i loven kan der også kræves forhåndsgodkendelse.

Tilsynsmyndighederne kan meddele et midlertidigt forbud samt endeligt forbyde fremstilling, import eller forhandling af en vare. myndighederne kan endvidere pålægge en næringsdrivende at iværksætte visse tiltag over for allerede solgte varer, som viser sig at være farlige, samt forbyde eksport af varer.

Endvidere påhviler det de erhvervsdrivende at underrette tilsynsmyndighederne, hvis de får kendskab om, at et produkt, som allerede er markedsført, viser sig at være farligt.

Forskrift om intern kontrol blev fastsat ved kgl. resolution den 22. marts 1991, og trådte i kraft den 1. januar 1992.

Forskrift om intern kontrol giver bestemmelser om, at den ansvarlige for en virksomhed har pligt til at sørge for systematisk opfølgning af gældende krav fastsat i arbejdsmiljøloven, forureningsloven, brand- og eksplosionslovgivningen, produktkontrolloven, civilforsvarsloven og lov om tilsyn med elektriske anlæg og elektrisk udstyr. Formålet er at fremme sundhed, miljø og sikkerhed. Forskriften understreger ledelsens særlige ansvar, men forudsætter bred medvirken fra alle i virksomheden.

med hensyn til gennemførelsen af det generelle produktsikkerhedsdirektiv 92/59 EØF har Det Kongelige Barne- og Familiedepartement oplyst, at det vil blive gennemført ved en særskilt forskrift. I hovedsagen dækker lov om produktkontrol og lov om behandlingsmåden i forvaltningssager de krav, som stilles i direktivet.

5.3. Konklusion

Det kan konkluderes, at en række europæiske lande *(Storbritannien, Frankrig, Holland, Spanien, Sverige, Finland og Norge)* allerede har en generel produktsikkerhedslov, der indeholder forbud mod at markedsføre farlige produkter eller pålægger producenterne en pligt til at sørge for, at deres produkter er sikre.

De forskellige landes generelle produktsikkerhedslove regulerer i varieren-

de grad rene forbrugsgoder, fast ejendom og tjenesteydelser og indeholder bl.a. mulighed for at udstede advarsler, forbud mod markedsføring, distribution og salg samt tilbagekaldelse og eventuelt destruktion. Overtrædelser af påbud er strafsanktioneret.

Ved siden heraf er mange særskilte områder reguleret af særlovgivning

I *Tyskland, Belgien* og *Island* er produktsikkerhed alene reguleret i særlovgivningen.

Belgien og *Island* har udarbejdet lovforslag, der skal gennemføre produktsikkerhedsdirektivet. For andre lande *(Frankrig, Holland, Finland og Norge)* gælder, at den eksisterende lovgivning på området enten helt eller delvist gennemfører direktivet. *Spanien* forudser, at direktivet vil blive gennemført ved en inkorporering af direktivet i lovform. *Storbritannien, Tyskland og Sverige* har endnu ikke truffet beslutning om hvilke gennemførelsesforanstaltninger, der skal iværksættes.

Der er således en høj grad af overensstemmelse mellem grundprincipperne i store dele af europæisk produktsikkerhedslovgivning og det lovforslag, der anbefales af udvalget, jf. kap. 13.

Kapitel 6
Direktivets anvendelsesområde: Et produkt

6.1. Produktbegrebet

Centralt for direktivets anvendelsesområde står begrebet "et produkt".

Et produkt defineres i direktivets art. 2, litra a, som "et produkt, som er bestemt til forbrugerne, eller som kan forventes anvendt af forbrugerne, og som mod betaling eller gratis leveres som led i handelsvirksomhed, hvad enten det er nyt, brugt eller istandsat". Denne definition må sammenholdes med definitionen af en producent og distributør i art. 2, litra d og e.

Udvalget konstaterer således, at direktivets definition af "produkt" er meget omfattende og ikke giver nogen vejledning for afgrænsningen, idet det i praksis åbner mulighed for et anvendelsesområde, der omfatter alle produkter, som forbrugerne på den ene eller den anden måde kommer i kontakt med både i hjemmet, i fritiden og på arbejdspladsen.

Det vil derfor i de konkrete enkeltsager i den fremtidige praksis være nødvendigt at afgrænse anvendelsesområdet ud fra en formålsfortolkning, således at produktsikkerhedsloven (kun) anvendes, hvor produktsikkerhed er det primære. Således bør den omstændighed, at en bil eller en jernbanevogn er et "produkt" ikke medføre, at trafiksikkerhed reguleres i henhold til produktsikkerhedsloven.

Direktivet omfatter såvel genus- som specielydelser og tillige produkter, der indgår som accessorier til tjenesteydelser.

Begrebet dækker ikke alene produkter, der erhverves af forbrugere, men tillige produkter, der *anvendes* af, på eller over for forbrugere. Som eksempel kan nævnes kørende forlystelser i forlystelsesparker, der ejes af teltholderne, men benyttes af betalende gæster. Kun "produktionsanlæg, investeringsgoder og andre produkter", der *alene* anvendes som led i erhvervsmæssig produktion, er undtaget (5. betragtning).

Udtrykket "anvendes" må i denne sammenhæng forstås meget bredt, idet man ved fortolkning bør lægge vægt på direktivets formål, nemlig at garantere, at markedsførte produkter er sikre og derigennem opnå et højt beskyttelsesniveau for borgernes sundhed og sikkerhed.

En generel produktsikkerhedslov bør derfor efter udvalgets opfattelse yde

beskyttelse mod farlige produkter, som forbrugeren kommer i forbindelse med, uanset om denne rent fysisk håndterer produktet. Som eksempel kan nævnes en maling, der udvikler giftige dampe. Det vil være uhensigtmæssigt, såfremt man her skulle sondre mellem tilfælde, hvor forbrugeren selv har malet, og tilfælde, hvor en maler har udført arbejdet. Afgørende må være, at malingen, når den er blevet påført væggene, udgør en fare ved ophold i rummet, og at brugerne af rummet skal beskyttes mod denne fare. Ligeledes vil et produkt, der mere indirekte anvendes til en forbruger være omfattet. Som eksempel kan nævnes, en maskine, der blander sølv til tandfyldninger med en forkert og farlig materialesammensætning.

En tilsvarende fortolkning anvendes i dag inden for visse dele af Arbejdstilsynets arbejde, hvor der i tilsynet lægges vægt på at opnå "publikumsbeskyttelse" og ikke blot beskyttelse af personer, der direkte arbejder med produkterne.

Direktivet åbner herudover mulighed for et råderum for en formålsfortolkning og en afgrænsning ud fra såvel principielle som praktiske hensyn.

I de daglige sammenhænge forekommer et stort antal produkter, som kan afstedkomme skader, uden at man betragter dem som farlige - i alt fald ikke i den udstrækning, at man ikke er parat til at se bort fra faremomentet. Et eksempel herpå er biler.

Udvalget finder, at det er vigtigt at afgrænse de produkter, som bør omfattes af en generel produktsikkerhedslovgivning, fra sådanne i og for sig risikofyldte produkter, som alligevel må accepteres evt. på visse vilkår. Der henvises nærmere herom til kap. 7.1. om sikkerhedskravets baggrund og konsekvens.

Fsv. angår spørgsmålet, om tjenesteydelser bør inddrages under lovens anvendelsesområde, henvises til kap. 6. 3.

Udvalget finder, at der ikke i begrebet "produkt" bør fastlægges en minimumsgrænse, således som det er tilfældet i produktansvarsdirektivet. Her undtages uforarbejdede produkter, der hidrører fra jordbrug, fiskeri og jagt. Denne undergrænse er naturlig i forbindelse med civilretlige erstatningskrav, idet der med hensyn til sådanne genstande ikke vil være nogen "producent" at rette kravet mod. Anderledes forholder det sig i relation til produktsikkerhedsregler, der har til formål at fjerne farlige produkter fra markedet, forinden der opstår skade. Udvalget finder således, at der bør være mulighed for at træffe foranstaltninger over for distribution af farlige naturprodukter, eksempelvis indsamlede bær, der viser sig at være giftige, eller frugter, der indeholder sprøjtegifte, uanset at disse ikke har undergået en forarbejdning.

Det er udvalgets opfattelse, at en generel lov om produktsikkerhed i hvert fald bør gøres anvendelig på dels typiske forbrugsvarer dels varer som anvendes eller kan forventes anvendt af mennesker i hjemmet, i fritiden eller i privatlivet i øvrigt.

Udvalget finder imidlertid, at loven ikke kan begrænses til forbrugsprodukter, men at også produkter, der anvendes af erhvervsdrivende, i et vist omfang bør være omfattet, jf. nedenfor under kap. 6.4. om erhvervsmæssig og privat brug af farlige produkter.

6.2. Bør fast ejendom omfattes af produktbegrebet

Direktivet tager ikke udtrykkeligt stilling til, om fast ejendom er omfattet af produktbegrebet.

I betænkning nr. 923/1981 s. 20 hed det:

> "Lovforslaget definerer ikke nærmere, hvad der skal forstås ved et produkt. Udtrykket omfatter imidlertid såvel løsøre som fast ejendom. Det foreslåede produktbegreb omfatter - på samme måde som det juridiske løsørebegreb - også elektricitet, væsker, gas, varme og lignende."

I produktansvarsdirektivet har man valgt at definere et produkt som en løsøregenstand. Danmark har i produktansvarsloven fastholdt denne begrænsning og dermed undtaget fast ejendom (og tjenesteydelser).

Som produktsikkerhedsdirektivet definerer begrebet, er det vanskeligt at begrænse loven til alene at omfatte løsøre.

Det er ikke nødvendigt, at der skabes symmetri mellem produktansvarslovens og produktsikkerhedslovens anvendelsesområder, idet de to love vil opfylde forskellige formål. Hvor produktansvarsloven har til formål at åbne mulighed for at opnå en civilretlig erstatning for en skade forvoldt af et farligt produkt, skal produktsikkerhedsloven forhindre, at farlige produkter markedsføres og tilvejebringe mulighed for hurtigt og effektivt at fjerne farlige produkter fra markedet. Det vil derfor være naturligt, at produktsikkerhedsloven med dens præventive sigte får et bredere anvendelsesområde. Dertil kommer, at produktansvarsloven suppleres af dansk rets almindelige ikke lovfæstede erstatningsret, der har et bredere anvendelsesområdet end loven.

Der er - i modsætning til produktansvarsdirektivet - ikke i selve direktivet eller præamblens betragtninger taget stilling til spørgsmålet. Danmark har under forhandlingerne forud for direktivets vedtagelse tilkendegivet, at man ønskede at give direktivet så bredt et anvendelsesområde så muligt.

Dette sammenholdt med direktivets formål, nemlig at opnå den størst mulige beskyttelse af forbrugernes sikkerhed og sundhed, kunne føre til, at man fortolker direktivet så bredt som muligt og inddrager fast ejendom under en produktsikkerhedslovs område.

Udvalget har herefter drøftet, om produktsikkerhedsloven skal omfatte fast ejendom, eller om det vil være muligt/tilstrækkeligt at "opløse" en fast ejendom i dens enkelte produktbestanddele.

Udvalget er enige om, at den klassiske sondring om, hvorvidt et produkt, er indlagt i fast ejendom eller ej, som bl.a. fremgår af tinglysningslovens §§ 37 og 38, ikke er anvendelig her. Selv om et produkt omfattes af disse bestemmelser eller ligefrem er blevet "mur og nagelfast", er det stadig et "produkt" i henhold til produktsikkerhedsreglerne. I relation til produktsikkerhed vil det tværtimod i de fleste tilfælde være muligt at udsondre de enkelte byggematerialer, der har medgået til opførelsen af den faste ejendom og rette et eventuelt indgreb mod dette specifikke produkt. Udvalget har således nævnt, at et farligt badeværelsesgulv bør kunne betragtes som et produkt og være genstand for indgreb, uanset det efter tinglysningslovens regler er absorberet af den faste ejendom.

Det kunne på den baggrund umiddelbart forekomme tilstrækkeligt at lade de enkelte bestanddele være omfattet af loven, idet en konkret fare ved en fast ejendom for det meste vil kunne tilbageføres til en defekt ved en af bygningens bestanddele.

De tilbageværende tilfælde, hvor faren ikke skyldes en farlig bestanddel, men en fejlagtig isættelse af delen i ejendommen, vil typisk ikke være egnede til kontrol og indgreb efter produktsikkerhedsreglerne. Faren vil som hovedregel først vil blive konstateret, når skaden er sket, og fordi der typisk vil være tale om enkeltstående fejl, vil foranstaltninger i forhold til andre faste ejendomme ikke komme på tale.

Det kan dog ikke udelukkes at der kan forekomme tilfælde, hvor en fast ejendom er farlig, men hvor faren ikke er knyttet til en bestanddel, og hvor der vil være behov for indgreb for at forhindre yderligere skader. Som eksempel kan nævnes en bebyggelse af 100 ens huse, der er farlige, fordi de bærende konstruktioner på grund af en beregningsfejl ikke er stærke nok. Her vil faren ikke være knyttet til en bestanddel, ligesom der vil være behov for at foretage foranstaltninger, når et hus falder sammen, for at afværge faren ved de resterende 99 huse. Noget tilsvarende kan anføres om indeklimagener.

Et flertal har tilkendegivet, at det ønsker at medtage fast ejendom under lovforslagets anvendelsesområde. Flertallet finder således, at det vil kunne medføre kunstige og urimelige sondringer, såfremt fast ejendom undtages

fra lovens område, når andre komplicerede produkter såsom fly og skibe omfattes af produktbegrebet. Det kan ej heller udelukkes, at der kan forekomme tilfælde, hvor der vil være behov for at kunne træffe foranstaltninger for at imødegå fare ved fast ejendom, og hvor der formentligt ikke vil være hjemmel hertil, med mindre fast ejendom som sådan omfattes af loven. man ønsker således ikke at afskære sig muligheden for at kunne foretage indgreb i disse tilfælde. Flertallet er dog enig i, at det kun i undtagelsestilfælde vil være relevant og hensigtsmæssigt at føre en egentlig kontrol med fast ejendom, når der ikke foreligger en konkret og påviselig fare ved ejendommen.

Et mindretal (Line Holm Jacobsen) finder, at der opnås en tilstrækkelig beskyttelse ved at opløse fast ejendom i dens bestanddele. Dette medlem henviser derudover til, at den almindelige og naturlige forståelse af begrebet "produkt" udelukker fast ejendom og fast ejendom naturligt vil falde uden for direktivets anvendelsesområde, idet direktivet jf. 1. betragtning, skal sikre varernes fri bevægelighed, og det savner mening at tale om "fri bevægelighed" af fast ejendom.

6.3. Tjenesteydelser

Direktivet omfatter ikke produktsikkerhed i forbindelse med tjenesteydelser, men er modsat ikke til hinder for, at der i en dansk produktsikkerhedslov fastsættes bestemmelser herom.

Direktivets formål er at forhindre, at farlige produkter sættes i omsætning, hvorfor direktivets kerneområde er det, hvor der kan foretages præventive indgreb. Det vil ofte være vanskeligt at foretage præventive indgreb i forhold til tjenesteydelser, idet sikkerheden ved en tjenesteydelse som hovedregel vil være afhængig af den individuelle udførelse af ydelsen.

I betænkning nr. 923/1981 s. 22 hedder det:

> "Det foreslås, at loven skal omfatte såvel produkter som tjenesteydelser. . . . . .Udtrykket "tjenesteydelser" har ikke noget præcist juridisk indhold i dansk ret. I forslaget skal udtrykket imidlertid forstås i den brede betydning, hvori det navnlig anvendes på det forbrugerretlige område, jf. Forbrugerkommissionens Betænkning III, nr. 738/1975: Forbrugernes retsstilling og retsbeskyttelse, s. 78. Udtrykker dækker således håndværksydelser, ydelser fra liberale erhverv, serviceydelser og transport for at nævne nogle praktiske vigtige tjenesteydelser. Der er næppe noget større behov for at fastsætte sikkerhedsforskrifter vedrørende tjenesteydelser, idet de fornødne regler herom i det væsentlige må antages at findes i den gældende specallovgivning. Det kan imidlertid ikke udelukkes, at der fx. ved skønheds- og slankekure og lignende og i forbindelse med undervisning i

visse sportsaktiviteter (go-cart mv.) kan være behov for sikkerhedsforskrifter, der ikke allerede kan fastsættes med hjemmel i specialovgivningen."

Den svenske produktsikkerhedslov omfatter sikkerhedsrisici ved såvel varer som tjenesteydelser. Konsumentverket oplyser dog, at der ikke udover opfølgning af henvendelser til Konsumentombudsmanden føres et egentligt tilsyn med stikprøvekontrol af tjenesteydelser. Der har ikke siden lovens indførelse været foretaget indgreb over tjenesteydelser.

I Norge foreslås det i en rapport om organisering af en ny etat for produktsikkerhedsarbejdet, at der i den norske produktsikkerhedslov indføres regler om varetagelse af personsikkerhed ved forbrugertjenesteydelser. Bestemmelserne skal omfatte alle forbrugertjenesteydelser, herunder ydelser, der ydes af andre end erhvervsdrivende, eksempelvis idrætsklubber, og det offentlige. Rapporten skitserer dog ikke, hvorledes man har tænkt sig at håndhæve reglerne, herunder om man vil føre et egentligt tilsyn eller begrænse sig til at foretage indgreb overfor konkrete farer.

Inden for arbejdsmiljøloven, der er udbygget ved en række bekendtgørelser, navnlig bekendtgørelsen om projekterende og rådgivere, er der fastsat pligter for den, der leverer et projekt eller rådgiver herom i forbindelse med opførelse, udvidelse, reparation mv. af byggeri, anlæg eller produktionsanlæg eller af et teknisk hjælpemiddel (arbejdsmiljølovens § 33).

Den, der leverer et projekt eller en rådgivning, kan fx. være et arkitekt-, ingeniør-, eller totalleverancefirma, en leverandør af et byggesystem eller et offentligt eller privat institut. Også en entreprenør kan være omfattet af bekendtgørelsen, eksempelvis når han udarbejder arbejdsplan til et bygge- og anlægsarbejde. Endvidere er specialistbistand (rationalisering, læge, ergo- og fysioterapeut mv.) omfattet.

Den projekterendes og rådgiverens pligter med hensyn til overholdelse af arbejdsmiljølovgivningen skal principielt tage sigte på projektets udførelse, det færdige produkt og driften deraf. Ved vurderingen af, om den projekterende eller rådgiveren har opfyldt disse pligter, undersøges om pågældende har taget et sådant hensyn til forhold vedrørende sikkerhed og sundhed, som en projekterende eller rådgiver inden for pågældende faglige område og på grundlag af sit kendskab til det enkelte forhold har eller bør have kendskab til.

Udvalget har drøftet, om en generel lov skal omfatte tjenesteydelser og i givet fald om hele tjenesteydelsesområdet bør være indbefattet, dvs. såvel arbejde i forbindelse med løsøre, fast ejendom og bygninger som forskellige former for rådgivning, transport, legemesbehandling og forlystelsesvirksomhed.

For tjenesteydelser gælder, at de er af meget forskellige karakter, som rådgivning, reparation og vedligeholdelse, leasing eller software-ydelser. En lang række tjenesteydelser består således dels af en arbejdspræstation, dels brug af reservedele. Reparatører udskifter således ofte dele med nye dele, som de typisk selv leverer i forbindelse med reparationen. Viser det sig, at en reservedel volder risiko for fare, vil der i medfør af direktivet kunne foretages indgreb. Såfremt de anvendte dele derimod ikke er farlige, men reparatøren har begået fejl i forbindelse med udførelsen af arbejdet, vil direktivets regler om tilbagekaldelse ikke finde anvendelse. Det kan imidlertid i praksis ofte være uoverskueligt og problematisk at afgøre, hvor fejlen ligger, og forholdet kompliceres yderligere af, at producentbegrebet i art. 2, litra d, er meget omfattende, jf. kap. 8 nedenfor. I nogle tilfælde kan reparationsindgreb - med eller uden brug af reservedele - således medføre, at det reparerede produkt i sig selv bliver farligt. Endelig er der tilfælde ved tjenesteydelser, hvor det farlige produkt "opstår" ved tjenesteydelsens (forsømmelige) undladelse af at reparere det.

De oven for skitserede problemstillinger har bevirket, at man har undladt at inddrage tjenesteydelser under produktansvarsloven.

For tjenesteydelserne gælder endvidere ifølge de erhvervsorganisationer, der er repræsenteret i udvalget, at deres inddragelse under en lovgivning økonomisk er et betydeligt spørgsmål.

I de tilfælde, hvor den erhvervsdrivendes ydelse alene består i en arbejdspræstation, som fx. rådgivning af andre i tilknytning til liberalt erhverv og lignende, finder *et flertal,* at sådanne rene tjenesteydelser som helhed bør falde uden for lovens anvendelsesområde.

For rene tjenesteydelser gælder endvidere ofte, at der er tale om enkeltstående faresituationer, hvor den teoretiske mulighed fer at gribe ind derfor ikke er tilstede. Det generelle hensyn af præventiv karakter, der ligger til grund for loven, er derfor ikke tilstede.

Anderledes stiller forholdet sig imidlertid, hvis tjenesteydelsen retter sig mod et produkt, og der i den forbindelse opstår farlig situation.

Flertallet finder med henvisning til lovens præventive formål om at beskytte mod skader, at loven bør omfatte alle tjenesteydelser, der retter sig mod et hvilket som helst produkt, og som udgør en fare. Da flertallet i kap. 6.2. har tilkendegivet, at det mener, loven bør omfatte fast ejendom, bør tjenesteydelser i form af håndværksydelser mv. rettet mod fast ejendom naturligt medtages.

Ved afgrænsningen mellem rene tjenesteydelser, der er undtaget, og blandede ydelser der foreslås omfattet, finder *flertallet,* at det i den henseende er

afgørende, om den for produktsikkerhed væsentligste del af ydelsen vedrører produktet eller tjenesteydelsen. man er enige om, at det i lighed med fast ejendom kun i undtagelsestilfælde vil være relevant og hensigtsmæssigt, at føre en egentlig kontrol med tjenesteydelser, når der ikke foreligger oplysninger om, at der er en konkret og påviselig fare ved ydelsen.

Et *mindretal* (Søren Stagis, Gitte Krogh og Erik Larsson) finder med henvisning til betænkning nr. 923/1981 og de nordiske regler om produktsikkerhed, at alle tjenesteydelser bør medtages under reguleringen. De lægger endvidere vægt på, at en afgrænsning af tjenesteydelser kan skabe komplicerede afgrænsningsproblemer og fører til, at man i enkelte tilfælde, hvor der er behov for indgreb, ikke har den fornødne hjemmel hertil.

mindretallet kritiserer, at sikkerhedsmæssige fejl ved et produkt, der overses i forbindelse med et eftersyn, vil falde uden for lovens regulering, og det samme vil være tilfældet, hvis man som følge af forkert rådgivning får et farligt produkt.

Et *andet mindretal* (Hanne Tornhøj, Line Holm Jacobsen og Anne Busk-Jensen) finder, at det vil medføre uoverskuelige konsekvenser at sidestille tjenesteydelser med produkter, og de er derfor af den opfattelse, at hele tjenesteydelsesområdet bør undtages fra lovens regulering.

Vedrørende udformningen af lovregler på dette område vil *udvalget* påpege, at man så vidt muligt bør undgå regler, der er formuleret som eller reelt er bevisbyrderegler, fx. inden for reparationsområdet.

6.4. Erhvervsmæssig **og privat brug af farlige produkter**

Direktivets anvendelsesområde er begrænset til forbrugerprodukter. Direktivet definerer ikke nærmere, hvad der skal forstås ved begrebet forbruger, men det må i overensstemmelse med de øvrige direktiver på forbrugerbeskyttelsesområdet antages at skulle fortolkes som bestemt til ikke erhvervsmæssig anvendelse for erhververen. Som eksempel kan nævnes forbrugerbegrebet i direktivet om kreditaftaler. I dette direktivs art. 1, defineres en forbruger som "en fysisk person, der ved en retshandel, som er omfattet af dette direktiv, optræder med et formål, der må anses for at ligge uden for hans erhvervsmæssige virkefelt".

Udvalget har drøftet, hvorvidt der er grundlag for at begrænse kredsen af beskyttede personer på tilsvarende måde, eller om lovens anvendelsesområde burde udstrækkes og i princippet omfatter enhver fysisk person, uanset om vedkommende er forbruger, erhvervsdrivende, arbejdstager eller andet.

Det har også været drøftet at vælge en løsning, hvorefter mindre erhvervsdrivende er omfattet. mindre erhvervsdrivende kan i mange tilfælde have

samme beskyttelsesbehov som forbrugere, idet de i realiteten ikke har nogen større mulighed for at sikre sig imod farlige produkter end forbrugere, da mange produkter anvendes af såvel forbrugere som erhvervsdrivende med "tilsvarende" beskyttelsesbehov. På den anden side er det vanskeligt at afgrænse mindre erhvervsdrivende over for andre erhvervsdrivende.

I betænkning nr. 923/1981 s. 12, hedder det:

> "Arbejdsgruppen har ikke fundet grundlag for at begrænse kredsen af beskyttede personer. Loven bør således efter gruppens opfattelse i princippet omfatte enhver fysisk person".
>
> "Der er dog for arbejdsgruppen ingen tvivl om, at der i praksis navnlig vil kunne blive tale om at beskytte det enkelte individ i hans egenskab af forbruger eller bruger af konkrete produkter eller tjenesteydelser. Gruppen finder imidlertid, at der også kan være behov for at beskytte navnlig mindre erhvervsdrivende mod farlige produkter, der er erhvervet med henblik på at indgå i virksomhedens produktion. Fsv. angår arbejdstager må beskyttelsesbehovet i vidt omfang anses at være opfyldt gennem anden lovgivning og vil derfor falde uden for lovens område".

Udvalget finder, at hovedformålet med loven må være at beskytte enhver fysisk person mod farer fra produkter og tjenesteydelser, uanset om vedkommende er forbruger, erhvervsdrivende, arbejdstager eller andet, og uanset om den erhvervsdrivende, der udbyder produktet eller tjenesteydelsen, kender eller burde kende faren ved produktet. Udvalget vil derfor i lighed med forslaget i betænkning 923/1981 foreslå, at kredsen af beskyttede personer ikke indskrænkes, men defineres som enhver fysisk person.

Det er dog udvalgets opfattelse, at produkter, der udelukkende medgår til produktionen i en erhvervsvirksomhed, ikke på samme måde er egnet til at være omfattet af en generel lov om produktsikkerhed. *Et mindretal* (Anne busk-Jensen og Line Holm Jacobsen) finder endvidere, at samtlige produkter og tjenesteydelser, der udelukkende er bestemt for en erhvervsvirksomhed bør undtages fra lovens anvendelsesområde.

Specialindretninger inden for industrien, som produktionsanlæg, arbejdsmaskiner og lignende, transportanlæg, energitilførsel som stærkstrømsledninger og kemiske midler er meget vanskelige at indpasse i lovens generelle regler om fx. udbedring.

I mange tilfælde er sådanne produkter desuden individuelt tilpasset til den enkelte virksomheds særlige behov, eller savner i hvert fald karakter af standardprodukt.

Når disse produkter medfører risiko for fare, kan der ofte være behov for at fastsætte meget individuelle krav. Hertil kommer, at der allerede inden for speciallovgivningen er gode forudsætninger for at undgå risikofyldte situationer i arbejdsmiljøet gennem arbejdsmiljøbeskyttelseslovgivningen og arbejdskontrollen.

De personer, der kommer i forbindelse med sådanne farlige produkter, vil desuden i højere grad end forbrugerne have mulighed for ved professionel hjælp eller ved hjælp fra brancheorganisationerne at kunne bedømme produktets farlighed og gennem civilretlige sanktioner at varetage deres interesser.

Det vil derimod kunne få betydning for mærkningens udformning, produktets brugsanvisning og anden oplysning om en eventuel risiko ved produktet, om der er tale om et produkt, der i overvejende grad er bestemt til privat brug eller alene til erhvervsmæssig brug. Om sikkerhedskrav til vejledninger henvises til kap. 7. 3.

6.5. Begrebet "markedsført" produkt

Flere steder i direktivet tales om "markedsførte" produkter på en sådan måde, at det kunne synes, som om anvendelsesområdet begrænses til produkter, der er "markedsførte", fx. art. 1 og 5.

I markedsføringsloven er definitionen af "markedsføring" bred. Den omfatter enhver handling, der foretages i erhvervsøjemed.

Forståelsen af begrebet "markedsført" ville efter den definition være knyttet til de foranstaltninger, den erhvervsdrivende foretager for at drive sin virksomhed og afsætte sine produkter eller tjenesteydelser.

I betænkning nr. 923/1981 valgte man at anvende den samme definition af begrebet.

Produktsikkerhedsdirektivet benytter sandsynligvis begrebet "markedsført" i en anden betydning.

Der er i direktivet tale om den fysiske handling, der finder sted, når et produkt bringes i omsætning. Et produkt er således ikke "markedsført", før det forlader producentvirksomhedens eller fællesskabs-importørens lager, og bringes til den person eller virksomhed, der distribuerer produktet i fællesskabet.

Denne fortolkning støttes af, at der i den engelsk version af direktivet er anvendt udtrykket "placed on the market" og i den franske udtrykket "mis sur le marché". Begge udtryk beskriver den fysiske handling, der bringer

produktet i omsætning. Kommissionen har i et arbejdsdokument, der fortolker en række udtryk, som er fælles for "new approach"-direktiver om harmonisering af teknisk normer og standarder, defineret "place on the market" som den handling, der bringer et produkt i omsætning. En tilsvarende definition kendes fra Arbejdstilsynets område.

Efter vedtagelsen af produktsikkerhedsdirektivet, er begrebet "markedsføring", i et direktiv efter den nye metode, direktiv nr. 93/42 om medicinske anordninger, blevet defineret som "den handling, der stiller anordningen mod betaling eller gratis til rådighed med henblik på distribution og/eller anvendelse på fællesskabsmarkedet". Kontrolmyndighederne skal ifølge direktivet sikre, at kun anordninger, der ikke udgør en sikkerhedsrisiko markedsføres og ibrugtages.

Det følger imidlertid af direktivets art. 6, stk. 1, litra d, at kontrolmyndighederne forud for et produkts markedsføring, hvilket her må forstås i den snævre fortolkning, kan stille betingelser for at gøre produktet sikkert. Der åbnes således mulighed for, at myndighederne på så tidligt et stadium som muligt kan foretage indgreb over for farlige produkter, såfremt det skønnes, at den erhvervsdrivende agter at bringe dem på markedet. Det har derfor næppe betydning for adgangen til at foretage præventive indgreb, om der anvendes den snævre eller brede fortolkning af udtrykket i lovudkastet. Det vil derimod være rimeligt, at der i forhold til indgrebs- og sanktionsmuligheder sondres imellem, om produktet er bragt i omsætning eller ej. Det forekommer således ikke naturligt at pålægge en erhvervsdrivende, der endnu ikke har bragt et farligt produkt på markedet straf, hvorimod det vil være i tråd med direktivets målsætning, at kontrolmyndighederne kan gribe ind og forhindre at disse produkter kommer ud på markedet. Der henvises i øvrigt til kap. 9.3. om de offentligretlige foranstaltninger.

Erhvervsorganisationernes udvalgsmedlemmer har desuden påpeget, at anvendelse af begrebet markedsføring i markedsføringslovens forstand på grund af reglerne om aktindsigt i offentlighedsloven og forpligtelsen til at rapportere indgreb i notifikationssystemet kan medfører, at en producent bliver sat i et dårligt lys i pressen og i de øvrige medlemslande, uden at have haft en reel chance for selv at konstatere faren ved et produkt, udbedre produktet og/eller undlade at bringe det på markedet. Det må også ses i sammenhæng med, at kontrolsystemer i en virksomhed ofte kan være efterfølgende i forhold til produktionsprocessen.

Udvalget har på denne baggrund overvejet, om begrebet "markedsført" overhovedet bør medtages i lovteksten, og i givet fald om begrebet bør anvendes i den brede eller snævre forståelse. Der er næppe tvivl om, at såfremt udtrykket "markedsført" skal anvendes, må det være i den snævre betydning, idet det ellers vil være vanskeligt at opnå direktivets sondring mellem foranstaltninger, der træffes, før produktet er bragt i omsætning, og

indgreb, der foretages efter produktet er kommet på markedet. På den anden side vil dette være uhensigtmæssigt, idet begrebet "markedsført" da anvendes i en anden betydning end den, der benyttes i anden nærliggende lovgivning, eksempelvis i markedsføringsloven. Det bør derfor tilstræbes, at udtrykket ikke anvendes i lovteksten, men erstattes af udtryk som "udbydes" eller "bringes i omsætning".

I forhold til individuelle produkter eller tjenesteydelser, der er fremstillet eller udført efter køberens bestilling, er det uhensigtsmæssigt at tale om markedsføring, idet disse ikke er bestemt til at skulle udbydes eller bringes på markedet. I sådanne tilfælde vil det være naturligt i stedet at sondre mellem tilfælde, hvor produktet eller tjenesteydelsen er leveret til den pågældende, og tilfælde, hvor disse endnu befinder sig hos producenten.

Denne anvendelse synes ikke at indskrænke myndighedernes indgrebsmuligheder, og der undgås eventuelle terminologiske problemer i forhold til direktivet. Om de offentligretlige foranstaltninger henvises som omtalt til kap. 9. 3.

6.6. Undtagelse for antikviteter og varer til reparation

Produktsikkerhedsdirektivet undtager i art. 2, litra a, antikviteter og andre brugte produkter, der forud for deres brug skal repareres eller sættes i stand, og hvor leverandøren klart har underrettet modtageren herom, fra dets anvendelsesområde.

Om *brugte produkter* blev det i betænkning nr. 923/1981, s. 26 anført:

> "Det forekommer således, at produkter - navnlig brugte produkter - udbydes i defekt tilstand med henblik på, at køberen skal udtage brugelige komponenter eller selv skal reparere defekten. I tilfælde af at køberen i strid med aftalen benytter det defekte produkt til et andet formål end aftalt, og produktet som følge heraf frembyder en urimelig fare for skade, bør der ikke træffes foranstaltninger efter forslaget over for den erhvervsdrivende, hvis den indgåede aftale efter en samlet vurdering kan anses for anerkendelsesværdig og rimelig. Faren er i sådanne tilfælde en følge af køberens uforsvarlige brug af produktet."

Udvalget er enig i denne vurdering, idet man dog bemærker, at en naturlig fortolkning af udtrykket "brugte produkter" i den givne sammenhæng må føre til, at der alene er tænkt på løsøreeffekter.

Som det fremgår af kap. 6.2.-6.3. er der i udvalget overvejende tilslutning til, at fast ejendom og tjenesteydelser i tilknytning hertil omfattes af produktsikkerhedsbegrebet og dermed loven, selv om det kun i særlige tilfælde

vil være nødvendigt at føre en egentlig kontrol med fast ejendom, når der ikke foreligger en konkret og påviselig fare ved ejendommen. Udvalget har i tilslutning hertil drøftet, om fast ejendom, der skal gennemgå en totalrenovering, bør undtages fra lovens anvendelsesområde, men finder ikke, at det vil være rimeligt eller i overensstemmelse med lovens formål.

Forholdene omkring kondemnering og totalistandsættelse af huse er dog allerede i dag stort set dækkende reguleret i boliglovgivningen. Udvalget går desuden ud fra, at Boligministeriet i forbindelse med direktivets implementering vil bringe lovgivningen på dette område i overensstemmelse med direktivets regler. Hertil kommer, at reparation og ombygning af fast ejendom i øvrigt i vidt omfang er reguleret gennem speciallovgivning.

Et flertal i udvalget finder derfor, at det ud fra naturlige og praktiske hensyn må føre til, at en hvilken som helst reparation af fast ejendom, der ikke er reguleret ved speciallovgivning, er omfattet af loven, uanset om det drejer sig om nye eller gamle ejendomme.

Et mindretal (Flemming Lethan) stiller sig skeptisk over for at inddrage hovedreparationer af ejendomme under lovens område. Dette medlem finder, at hvis fast ejendom inddrages under produktbegrebet og dermed omfattes af loven, bør direktivets undtagelsesbestemmelse fsv. angår reparation af eksisterende ejendomme også gælde og fremgå af loven.

Udvalget har rettet henvendelse til Told- og Skattestyrelsen, Nationalmuseet og Kulturministeriet med henblik på bistand til fortolkning af begrebet *"antikviteter"*.

Told- og Skattestyrelsen har henvist til told-nomenklaturen, brugstariffen, kap. 97 om kunstværker, samleobjekter og antikviteter. Heraf følger, at varer, der er over 100 år gamle, i tarifmæssig henseende behandles som antikviteter, forudsat de ikke hører under en anden specifik position. Varer, der er yngre, betragtes ikke som antikviteter. De inddelinger og tekster, der fremgår af kap. 97, hidrører fra Det Internationale Toldsamarbejdsråd og er udtryk for opnået enighed på EF-niveau.

Nationalmuseet tilslutter sig Told- og Skattestyrelsens afgrænsning.

Kulturministeriet anvender ikke i sin lovgivning begrebet "antikviteter", men derimod "Kulturværdier" og "kulturværdibeskyttelse", som til dels afgrænses af toldnomemklaturen.

Udvalget finder, at antikviteter i overensstemmelse med toldlovgivningen bør afgrænses som varer, der er over 100 år gamle. Da der, fsv. angår antikviteter, gør sig lignende forhold gældende som for brugte varer, vil det i højere grad være nødvendigt at tage hensyn til parternes individuelle aftaler

i forbindelse med købet. Udvalget er derfor enig i at undtage antikviteter fra lovens regulering.

6.7. Undtagelse for så vidt angår handel mellem private

Direktivet fastslår i art. 2, litra a, at det finder anvendelse på produkter, som leveres som led i handelsvirksomhed. Handelsvirksomhed omfatter al erhvervsmæssig adfærd vedrørende produkter, herunder salg og formidling, ligesom leje, lån eller anden fysisk overdragelse, er omfattet. Det kræves ikke, at der i forbindelse med virksomheden tilsigtes en økonomisk gevinst, selv om det som oftest vil være tilfældet.

Heraf følger modsætningsvis, at produkter, der er fremstillet af og overdraget mellem private falder uden for direktivets anvendelsesområde.

Udvalget finder i lighed hermed, at der ikke er behov for at inddrage helt private forretninger under lovforslagets anvendelsesområde. Det ville savne mening, hvis der fra kontrolmyndighedens side skulle kunne iværksættes foranstaltninger, fx. krav om tilbagekaldelse af et farligt produkt og pålæg om udbedring, over for den privat person, der tilfældigvis havde overdraget det farlige produkt til en anden privat person.

Selv om der således ikke kan iværksættes kontrolforanstaltninger, når det drejer sig om overdragelse af et farligt produkt mellem private, vil der dog stadigvæk være mulighed for i medfør af loven at pålægge den erhvervsdrivende, der oprindelig har produceret det farlige produkt at trække det tilbage fra den person, der har det i sin besiddelse. Herved opfyldes lovens formål, at sikre imod farlige produkter.

6.8. Lovens geografiske anvendelsesområde

Som omtalt i kap. 3.3. er direktivet geografisk afgrænset til medlemsstaterne. Udvalget har drøftet, om den danske produktsikkerhedslov bør udstrækkes til tillige at omfatte produkter, der er fremstillet med henblik på eksport til tredielande.

Udvalget har dog i den forbindelse afstået fra at tage stilling til de handelspolitiske følger af eventuelle fremtidige udvidelser af loven. Dette hænger til en vis grad sammen med, at forskellige krav til mærkning ofte vil kunne være genstand for kritik og diskussion fra eksportlande. Kritikken vil både kunne rettes mod mærkningsbestemmelsernes krav om mærkning på hjemlandets sprog og krav om mærkningsanalyse.

Et flertal i udvalget finder, at en generel stillingtagen til dette spørgsmål bør afvente en nærmere undersøgelse, som det ikke inden for den afsatte tidsramme vil være muligt at foretage, ligesom det vil være hensigtsmæs-

sigt at afvente indhøstede erfaringer, før det overvejes, om der er behov for at tilpasse loven på dette område.

Flertallet foreslår derfor, at loven som udgangspunkt finder anvendelse på ethvert produkt, der udbydes i Danmark, eller som en dansk producent udbyder i et EF-land. Loven finder ligeledes anvendelse på et til Danmark parallelimporteret produkt. Lovforslaget behandler således udenlandske og indenlandske varer ens, nogen diskriminering sker ikke.

Flertallet vil imidlertid ikke udelukke, at der kan være situationer, hvor der er et behov for at udstrække loven til også at gælde for produkter, der eksporteres til tredielande, eller hvor dette direkte følger af internationale aftaler, herunder EØS-aftalen. Det foreslås derfor, at der indsættes en hjemmel i loven til, at industriministeren i* konkrete tilfælde kan udstrække loven til at finde anvendelse på produkter, der er beregnet til eksport til tredielande, ligesom loven bør tage højde for internationale forpligtelser.

Et mindretal (Gitte Krogh og Søren Stagis) finder, at produktsikkerhedsloven mere generelt også bør anvendes på produkter, der er beregnet til eksport til tredielande. Uanset at konsekvensen af en sådan udvidelse ikke umiddelbart lader sig undersøge eller overskue, så forekommer det mindretallet urimeligt at farlige produkter, der eksporteres til tredielande, først kan stoppes i det øjeblik de udbydes i Danmark eller EF.

Kapitel 7
Kravet om et "sikkert" produkt

7.1. Sikkerhedskravets baggrund og konsekvens

Direktivets formål er ifølge art. 1, stk. 1, og art. 3, stk. 1, at skabe en tilstand af sikkerhed ved at forbyde farlige produkter (art. 3, stk. 1, art. 5, art. 6, stk. 1, art. 9), ved at indføre en overvågnings- og rapporteringsmekanisme til at opfange farlige produkter (art. 5-8) og ved oplysningskrav (art. 3 og 6).

Direktivet har ikke alene til formål at forebygge skader på person, men også på ejendom.

Derimod falder forhold, der alene forvolder formuetab, uden for direktivets anvendelsesområde.

I praksis betyder det, at kun varer, som på grund af deres egenskaber og/eller brugervejledning mest sandsynligt ikke bringer forbrugernes sikkerhed i fare, vil være tilladt. Der skal således fastlægges sikkerhedskrav for varer. Forbrugerne skal informeres om eventuelle risici, der er forbundet med anvendelsen af bestemte varer, og forbrugerne skal beskyttes mod fysiske skader forårsaget af varer.

En vurdering af, om et bestemt produkt indebærer en risiko for skade er i mange tilfælde ikke særlig åbenbar.

Ved bedømmelsen af nye produkter må man således ofte foretage tests eller benytte sig af resultater fra kendte produkter af nogenlunde samme slags. Begge processer er forbundet med usikkerhed, bl.a. fordi virkeligheden ofte ikke altid er identisk med det, der udgør grundlaget for sammenligningen, og fordi risikovurderingen undergår forandringer i takt med udviklingen.

I tilslutning hertil har udvalget drøftet, om skader, der skyldes en kendt, men uundgåelig risiko ved produktet, bør omfattes af en generel produktsikkerhedslov. Som eksempel kan nævnes tobak og spiritus. Tilsvarende har mange lægemidler kendte eller ukendte virkninger, som kan forvolde skader. Udvalget har i den forbindelse overvejet forholdet omkring udviklingsskader, dvs. skader, der skyldes egenskaber ved produktet, der på grund af utilstrækkelig teknisk og videnskabelig viden ikke var kendt på det tidspunkt, produktet blev markedsført. Som eksempel herpå kan nævnes et lægemiddel, der efterfølgende viste sig at give fosterskader i form af

misdannelser. Produktansvarsloven undtager sådanne skader fra lovens anvendelsesområde. Hvor dette kan forekomme rimeligt i forhold til ansvarsreglerne, finder udvalget imidlertid ikke, at der er nogen grund til at udelukke udviklingsskader fra produktsikkerhedsloven. Det bør således være muligt at gribe ind over for sådanne farlige produkter, hvis og så snart man bliver bekendt med produktets farlige egenskaber.

Derimod finder udvalget, at det falder uden for rammerne af en generel produktsikkerhedslov at inddrage langsigtede sundhedsskader ved visse produkter eksempelvis, tobak, alkohol og visse lægemidler, der i øvrigt ofte vil være omfattet af særlige regler om advarselsmærkning mv., og som derfor vil få indflydelse på vurderingen af sikkerheden. Indgreb mod sådanne farer må henhøre under markedspolitikken. Den måde, et produkt præsenteres på, vil således ofte være afgørende for bedømmelsen og klassifikationen af skadesrisikoen.

Der er i udvalget fx. enighed om, at et stykke legetøj må være konstrueret sådan, at det ikke volder nogen skade, når det kommer i hænderne på små børn, medens en erfaren hobbymekaniker kan anvende potentielt farlige produkter, blot de er forsynet med nødvendig beskyttelsesanordning, og der oplyses om risikoen. Faren for et produkt må således bl.a. bedømmes ud fra hvilken kategori af mennesker, som skal anvende det.

Hertil kommer, at en analyse af risikoen er et resultat af samspil mellem forskellige faktorer. Det, at et produkt indgår i et ulykkesforløb, betyder ikke nødvendigvis, at produktet er farligt, men kan skyldes en forkert anvendelse af det, eller at det anvendt sammen med et andet produkt får nogle uventede egenskaber.

For trafikulykkers vedkommende træder samspillet mellem de forskellige faktorer tydeligt frem. Ulykkesrisikoen afhænger således bl.a. af førerens opmærksomhed (erfarenhed, tidspunkt på dagen mv.), bilens tilstand (bremser, styretøj, lys mv.) og at trafikforholdene i øvrigt (oversigtsforhold, vejrlig, trafiktæthed mv.).

Først når man har analyseret de risici, der er knyttet til et bestemt produkt, kan man vurdere, om der bør gribes ind over for produktet. Ved vurderingen må man, således som det fremgår nedenfor under kap. 9.3. også afveje risikoen ved brug af produktet over for produktets nytteværdi med henblik på at fastlægge det acceptable risikoniveau.

I risikovurdering er der således set fra såvel samfundet som den enkelte forbrugers side involveret til dels modstridende interesser, hvis vægtning kan skifte i tidens løb og altså ikke kan fastlægges én gang for alle.

At det acceptable risikoniveau ikke er en absolut størrelse, kan illustreres

med de meget stærke og modsatrettede følelser, der kommer til udtryk, når man diskuterer fare ved bilisme, cigaretrygning, alkoholindtagelse mv. og giver sig også udtryk i forskellige vurderinger af de samme produkter fra land til land.

At risikovurdering ikke er en entydig norm, men ændrer sig med tiden på grund af indhøstede erfaringer, viser fx. myndighedernes ændrede holdning til byggematerialer, der indeholder asbest.

De skader, som en generel produktsikkerhedslov bør have til formål at forebygge, er navnlig pludselig opståede alvorlige person- og tingsskader, ligesom der bør være mulighed for at foretage indgreb, når det viser sig, at varer og tjenesteydelser forårsager person- eller ejendoms skader.

7.2. Sikkerhedskravets udformning

Direktivets art 2, litra b, definerer et sikkert produkt, som "ethvert produkt, der under almindelige eller rimeligt forudsigelige anvendelsesbetingelser, herunder anvendelsestid, *ikke frembyder nogen risici eller kun minimale risici"*. Det opstiller herefter i art. 3 og 4 en række forhold, der skal inddrages i vurderingen af, om produktets sikkerhed er acceptabel. Der er imidlertid ikke taget stilling til, hvorledes de krav, der opstilles, nærmere fastlægges i forhold til det enkelte produkt, da direktivet er et rammedirektiv. men de her udhævede ord i art. 2 viser, at udgangspunktet er et meget højt sikkerhedskrav.

Ser man eksempelvis på legetøjsdirektivet, opstiller det tre krav til produktet. Dels et formelt krav om, at legetøjet skal være CE-mærket, dels et krav om dokumentation for, at det er produceret enten i henhold til en standard eller er typegodkendt, og endelig et krav om, at legetøjet ikke materielt udgør en fare for sikkerhed og sundhed.

Etablering af et tilsvarende system vil ikke være muligt endsige hensigtsmæssigt ved implementeringen af det generelle produktsikkerhedsdirektiv. Der er således ikke - og vil næppe nogensinde blive - udarbejdet standarder for alle produkter, der vil være omfattet af direktivet, og de standarder, der er udarbejdet, er ofte ikke bindende for producenten.

Det følger af direktivets art. 1, stk. 2, at det ikke finder anvendelse på produkter, i det omfang der i en specifik fællesskabsforskrift er bestemmelser om sikkerhedskrav til produktet. I så fald skal den erhvervsdrivende efter direktivets 7. betragtning ikke pålægges yderligere forpligtelser i forbindelse med markedsføringen. Der henvises til kap. 3.2. og 6.8. om direktivets anvendelsesområde i forhold til anden fællesskabslovgivning.

Art. 4. opstiller for de øvrige tilfælde en rangorden over henholdsvis speci-

fikke nationale forskrifter, internationale standarder, nationale standarder, god forretningsskik og de for produktet aktuelle tekniske stade.

7.2.1. Nationale bestemmelser

Ifølge art. 4, stk. 1, er der således en formodning for, at et produkt er sikkert, såfremt det er fremstillet i overensstemmelse med *nationale specifikke bestemmelser i den medlemsstat, på hvis område produktet er i omsætning.* Det vil sige, at et dansk produkt, der er fremstillet i overensstemmelse med danske forskrifter, må anses for sikkert og frit kan forhandles inden for Fællesmarkedet. Tilsvarende gælder for et portugisisk produkt fremstillet i overensstemmelse med portugisiske regler. Dette princip gælder dog kun "såfremt disse er i overensstemmelse med Traktaten, særlig art. 30 og 36, og vedrører de sundheds- og sikkerhedsmæssige krav, som det pågældende produkt skal opfylde for at kunne markedsføres."

Når der er tvivl om, hvilken regel, der skal lægges til grund, opstiller direktivet således en lovvalgsregel, der prioriterer nationale specifikke bestemmelser i den medlemsstat, hvor produktet omsættes. Dette er et udslag af det grundlæggende princip om, at enhver myndigheds administration som udgangspunkt sker i medfør af nationale regler. Om direktivets geografiske anvendelsesområde henvises til kap. 3. 3.

Ifølge EF-domstolens afgørelse i "Cassis de Dijon"-sagen skal EØF-traktatens art. 30 fortolkes således, at nationale regler ikke kan lægge hindringer i vejen for, at varer, som er lovligt fremstillet og bragt i omsætning i en medlemsstat, indføres til de andre medlemsstater, medmindre sådanne regler er uomgængelige nødvendige af hensyn til især beskyttelse af den offentlige sundhed, god handelsskik, effektiv skattekontrol og forbrugerbeskyttelse.

Traktatens art. 36 tillader afvigelser fra forbudet i art. 30 mod nationale importrestriktioner, hvis reglerne, der medfører sådanne restriktioner, er nødvendige af hensyn til den række forhold, der er nævnt i bestemmelsen.

Direktivets art. 4 omfatter således kun nationale regler i det omfang, de enten ikke medfører importrestriktioner, eller, hvis reglerne som medfører restriktioner, har baggrund i hensyn som betragtes som nødvendige ifølge enten art. 36 eller "Cassis de Dijon"-afgørelsen. Det skal tilføjes, at EF-Domstolen ved dommen Kommissionen mod Danmark (dom af 20. september 1988 i sag 302/86) har tilføjet beskyttelse af miljøet til listen over nødvendige hensyn.

Ved vurderingen af, om et produkt er sikkert, vil specifikke nationale regler vedrørende sikkerheds- og sundhedskrav, i mangel af specifikke fællesskabsforskrifter, således kunne anvendes i det omfang, de varetager et nødvendigt hensyn, selv om disse regler lægger hindringer i vejen for import fra andre medlemslande.

Traktatens art. 30 er dog ikke til hinder for, at der nationalt kan opstilles anvendelsesforskrifter, der supplerer fremstillingskravene til produktets sikkerhed. I sådanne situationer kan importlandets myndigheder stille krav om, at produktet kun må markedsføres, såfremt importlandets gældende vej ledningskrav til anvendelsen opfyldes. Det kan således fx. være nødvendigt at stille krav om høreværn for at undgå støjgener fra maskiner. Tilsvarende kan der være behov for at forsyne produktet med en anden anvisning om brug eller ved mærkning at angive, at fx. en elevator ikke må benyttes til det antal personer, hvortil den oprindelig var beregnet. Det er derfor vigtig at sondre mellem fremstillingsforskrifter og anvendelsesforskrifter i denne relation.

7.2.2. Nationale standarder og tekniske specifikationer

Såfremt der ikke findes sådanne specifikke sikkerhedsbestemmelser, opstiller art. 4, stk. 2, et hierarki af forskrifter, hvorefter produktets sikkerhed vurderes.

Findes der *ikke-bindende nationale standarder, der bygger på europæiske standarder (CEN-standarder) eller tekniske specifikationer på fællesskabsplan,* bliver disse anvendt i sikkerhedsvurderingen. Direktivet giver således internationalt fastsatte standarder og andre tekniske specifikationer forrang for rent nationalt fastsatte forskrifter. Således anvendes i mangel af internationale forskrifter *standarder, der er gældende i det land, hvor produktet er i omsætning.*

Det bemærkes, at der i modsætning til eksempelvis legetøjsdirektivet ikke udtrykkeligt i direktivet er givet en regel med en formodning om, at et produkt er sikkert, såfremt det er produceret i overensstemmelse med en europæisk standard.

I praksis vil der dog næppe være tvivl om, at produkter, der er fremstillet efter sådanne standarder, som hovedregel må antages at være sikre og opfylde direktivets krav om et højt beskyttelsesniveau for forbrugernes sikkerhed og sundhed.

7.2.3. God forretningsskik mv.

Findes der slet ingen forskrifter hverken af international eller national art, må sikkerhedsvurderingen ske i henhold *til god forretningsskik med hensyn til sundhed og sikkerhed inden for den pågældende sektor, eller i lyset af den teknisk udvikling og den sikkerhed, forbrugeren med rimelighed kan forvente.*

Det er dog vigtig at være opmærksom på, ät det i direktivets art. 2, litra b, sidste led, anføres, at muligheden for at skabe større sikkerhed eller for at

skaffe andre, mere sikre produkter ikke er tilstrækkelig årsag til at betragte et produkt som ikke-sikkert eller farligt. Først når man generelt kan forvente, at den pågældende sikkerhedsforanstaltning er almindeligt forekommende ved den type produkter, kan fraværet af en sådan foranstaltning anses som en sikkerhedsrisiko ved produktet.

7.2.4. Begrebet "god forretningsskik"

Udvalget har drøftet om begrebet "god forretningsskik" er en retlig standard, der bør indgå i loven, og om den skal være hovedreglen og i givet fald udformes i retning af generalklausulen i markedsføringslovens § 1.

Ved at indsætte en programerklæring i loven svarende til direktivets, skaber man en større retssikkerhed for brugerne, selv om begrebet er en ubestemt standard, der kan skabe tvivl om retstilstanden for producenter og andre erhvervsdrivende.

Spørgsmålet om formodningsregler skal endelig ses i sammenhæng med direktivets art. 4, stk. 3, jf. art. 6, stk. 1. Den pålægger kontrolmyndighederne at træffe passende foranstaltninger for at begrænse markedsføring af et produkt eller kræve dets tilbagetrækning fra markedet, hvis produktet til trods for det er fremstillet i overensstemmelse med kravene i art. 4, stk. 1 og 2, viser sig at være farligt.

Som i andre sammenhænge, hvor der bruges både en generet retsstandard og en detaljeret teknisk regulering, er det praktisk vigtigt, at lovgivningen giver vejledning om forholdet mellem dem. Som eksempel kan nævnes årsregnskabslovens § 4:

> "§ 4. Årsregnskabet skal opstilles på overskuelig måde i overensstemmelse med denne lovs bestemmelser.
>
> . Stk. 2. Årsregnskabet skal give et retvisende billede af selskabets aktiver og passiver, dets økonomiske stilling samt resultatet.
>
> Stk. 3. Hvis anvendelsen af bestemmelserne i denne lov ikke er tilstrækkelig til at give et retvisende billede som nævnt i stk. 2, skal der gives yderligere oplysninger i årsregnskabet.
>
> Stk. 4. Hvis anvendelsen af en bestemmelse i denne lov i særlige tilfælde vil stride mod kravet til årsregnskabet i stk. 2, skal den fraviges, således at dette krav opfyldes. En sådan fravigelse skal anføres i noterne og behørigt begrundes med oplysning om, hvilken indvirkning fravigelsen har på selskabets aktiver og passiver, dets økonomiske stilling samt resultatet."

Efter en samlet vurdering, rimelighedshensyn og lovens formål, finder udvalget, at det vil være hensigtsmæssigt, at en formodningsregel svarende til direktivets art. 4, stk. 2, afspejles i loven, og at begrebet god forretningsskik også indgår heri. Tilsvarende finder udvalget, at der i loven bør tages højde for de harmoniserede EF-standarder, jf. direktivets art. 4, stk. 1.

7.3. Sikkerhedskrav til vejledninger mv.

En producent/distributør er forpligtet til at imødegå risici ved brug ved at forsyne produktet med brugsvejledning, der indeholder advarsler om risici forbundet med fejlagtigt brug.

Det følger af direktivets art. 3, stk. 2, at producenten "skal give forbrugeren relevante oplysninger, hvorved denne kan vurdere de risici, der er forbundet med et produkt i dets normale eller med rimelighed forventede anvendelsestid, hvis disse ikke kan opfattes umiddelbart uden passende advarsel, og således sikre sig herimod." Heraf følger, at sikkerhedskravene skal være opfyldt i hele produktets normale, forventede levetid, jf. også art. 6, stk. 1, litra a.

En tilsvarende pligt følger allerede i dag af markedsføringslovens § 3, hvorefter der i forbindelse med køb skal gives en for produktet tilstrækkelig brugsvejledning. Forbrugerombudsmanden har i sin administration af bestemmelsen lagt vægt på, at der ikke blot foreskrives en bestemt brug, men at det også af brugsvejledningen fremgår, hvilken fare den foreskrevne brug skal imødegå.

Som eksempel kan nævnes en sag vedrørende varmluftspistoler, der benyttes til fjernelse af maling. Det er her vigtigt, at der luftes grundigt ud ved brug, idet der ved opvarmning af maling, kunststof, lak og lignende kan forekomme giftige gasser. Denne oplysning fremgik imidlertid ikke af alle brugsvejledninger til varmluftspistoler. Efter en forgiftningsulykke, hvor forbrugeren ikke havde været opmærksom på dette forhold, påbød Forbrugerombudsmanden forhandlere af varmluftspistoler at ændre brugsvejledningen til også at indeholde denne oplysning.

Dette kunne indicere, at vej ledningskravet skulle forstås meget omfattende og omfatte fx. korrekt anvendelse, transport og vedligeholdelse, afstemt efter, hvad forbrugerne må antage at vide på det pågældende område.

I forbindelse med indførelse af en særlig hjemmel for kontrolmyndigheden til at give påbud om advarselsmærkning og information til forbrugeren, vil den faktiske anvendelse af markedsføringslovens § 3 naturligt falde. mens bestemmelsen i markedsføringsloven således nærmest har karakter af en ordensforskrift, der for at kunne medføre sanktioner for den erhvervsdrivende, først skal omsættes til et forbud, vil kontrolmyndigheden, såfremt

den erhvervsdrivende ikke af egen drift bringer forholdet i orden, med hjemmel i produktsikkerhedsloven kunne udstede et påbud om advarselsmærkning eller information, der, såfremt det ikke rettidigt efterkommes af den erhvervsdrivende, vil kunne føre til pålæggelse af tvangsbøder og ifaldelse af straf.

Bestemmelsen i markedsføringslovens § 3 vil dog fortsat bestå, og Forbrugerombudsmanden vil eksempelvis, såfremt en kontrolmyndighed ikke skrider ind, kunne anvende bestemmelsen i markedsføringsloven til at kræve en advarselsmærkning eller brugsvejledning. Anvendelsesområdet for markedsføringslovens § 3 er dog samtidig videre end hjemlen i den kommende produktsikkerhedslov, idet bestemmelsen ikke er indskrænket til at gælde mærkning og information vedrørende produktets sikkerhedsmæssige egenskaber, men også kan anvendes til at kræve vejledning om et produkts vedligeholdelse, mest hensigtsmæssige opbevaring og brug.

Anne Busk-Jensen bemærker, at det kan være vanskeligt for industrien, at oplyse om enhver påregnelig risiko for fare, idet det i praksis er svært at vide, hvilke oplysninger, der skal gives og hvilken detaljeringsgrad, der er nødvendig. meget afhænger således af folks generelle oplysningsniveau; fx. er det inden for levnedsmiddelindustrien vanskeligt at vurdere i hvilken udstrækning, der er almindelig viden om forholdet mellem fedtindhold og åreforkalkning, og hvilke advarselsoplysninger, der i visse situationer måske skal gives. Noget tilsvarende vil gøre sig gældende inden for mange andre områder. Problemerne må i vidt omfang ses i lyset af og sammenholdes med myndighedernes kontrol. Om et produkt forvolder skade vil i praksis ofte tillige afhænge af, hvorledes produktet bruges, vedligeholdes eller opbevares. Oplysninger om den rette brug, vedligeholdelse eller opbevaring af produktet vil således kunne forebygge skade.

Udvalget finder ikke, at der kan opstilles en almengyldig grænse for, hvor omfattende advarselsmærkningen skal være, eller hvorledes oplysningerne praktisk kan gives. En vis vejledning kan hentes i Arbejdstilsynets bekendtgørelse om indretning af tekniske hjælpemidler, hvor der vedrørende brugsanvisning i § 34 er anført:

> "med leveringen af et teknisk hjælpemiddel skal følge en sådan brugsanvisning, som er nødvendig for, at hjælpemidlet kan anvendes, transporteres og opstilles sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt samt holdes i forskriftsmæssig stand.
>
> Hertil hører fornødne angivelser, planer, diagrammer o.l. for hjælpemidlets indretning og funktion, oplysning om farer eller andre særlige forhold ved hjælpemidlet, herunder begrænsninger i brugen, som kan have betydning for sikkerhed og sundhed i arbejdsmiljøet, og som ikke er almindelig kendt. Den skal desuden indeholde oplysning

om evt. særlige sikkerhedsforanstaltninger, som er nødvendige i forbindelse med hjælpemidlets anvendelse, transport, opstilling og vedligeholdelse. Er personlige værnemidler nødvendige, skal brugsanvisningen give oplysning om disses art og anvendelse, som er i overensstemmelse med de regler, der måtte være givet herom.

Stk. 2. Brugsanvisningen skal være fyldestgørende og let forståelig for dem, der kan påregnes at skulle benytte den. Den skal være affattet på dansk, medmindre andet følger af særregler, eller direktøren for Arbejdstilsynet tillader eller stiller krav om et andet sprog.

Stk. 3. I det omfang, det kan have sikkerheds- eller sundhedsmæssig betydning, skal brugsanvisningen, væsentlige dele heraf eller henvisninger til den, være angivet direkte på hjælpemidlet, eller på skilt, opslag e.l. til opsætning ved dette."

Alt efter produktets karakter kan man tænke sig, at oplysningerne må gives på selve produktet, fx. i form af en advarselsmærkning, på emballagen eller i medfølgende brochurematerialе. I sidste instans vil spørgsmålet dog skulle afgøres ved en konkret vurdering af det individuelle produkt.

Udvalget har i tilslutning til krav til brugsvejledning og advarselsmærkning drøftet, om der bør opstilles et krav om, at sådanne skal være affattet på dansk. Udvalget er enige om, at et sådan krav som hovedregel bør stilles. man kan således ikke gå udfra, at en fare ved et produkt på tilfredsstillende måde imødegås, såfremt advarselsmærkningen ikke er på dansk. Udvalget finder dog ikke, at der kan opstilles et ubetinget lovkrav om dansk mærkning, såfremt advarselsmærkningen er udformet på en måde, der er forståelig for brugeren. Eksempelvis fordi den er affattet på et sprog, der ikke adskiller sig væsentligt fra dansk, eller fordi der er anvendt letforståelige piktogrammer. Et ubetinget krav om dansk mærkning vil i sådanne tilfælde tillige kunne blive underkendt af EF-domstolen som en handelshindring. Såfremt der er behov herfor, bør sprogkrav præciseres ved bekendtgørelse på de enkelte områder.

I en generel lovgivning synes det naturligt at foreskrive, at der bør advares, såfremt misbrug eller forkert brug er sandsynlig og påregnelig, og såfremt der er fare forbundet hermed.

7.4. Sikkerhedskrav ved "misbrug"

Som hovedregel kan det ikke gøre et produkt usikkert, at der kan opstå skader som følge af brug i strid med de forskrifter, der følger med produktet. Producenten må dog tage højde for forudseeligt misbrug/fejlbrug i konstruktionen af produktet.

I legetøj sdirektivet er dette kommet direkte til udtryk i art. 2, hvori det hedder:

> "Legetøj må kun markedsføres, hvis det ikke indebærer en risiko for sikkerhed og/eller sundhed for brugerne eller andre personer, når det anvendes til det beregnede formål, eller på den måde, som børn normalt må forventes at anvende det på."

Udvalget finder, at denne norm normalt bør gælde for de enkelte produkter. Derimod kan den være vanskelig at generalisere i en lov. Udvalget finder, at der bør advares, såfremt en forkert brug er sandsynlig og påregnelig, og der er fare forbundet hermed.

Kapitel 8
Direktivets primære pligtobjekt: Producent og distributør

Producenter må kun markedsføre sikre produkter.

Direktivet definerer i art. 2, litra d, en *producent* som henholdsvis,

- fabrikanten af et produkt, såfremt denne er etableret i Fællesskabet,
- enhver, der optræder som fabrikant ved at påføre produktet sit navn, mærke eller kendetegn,
- enhver som sætter produktet i stand,
- repræsentanten for fabrikanten, såfremt denne ikke er etableret i Fællesskabet,
- importøren, såfremt producenten ikke er repræsenteret i Fællesskabet, og
- andre erhvervsdrivende i afsætningskæden, for så vidt deres virksomhed kan påvirke de sikkerhedsmæssige egenskaber ved et markedsført produkt.

distributør defineres i art. 2, litra e, som,

- enhver erhvervsdrivende i afsætningskæden, hvis virksomhed ikke påvirker produktets sikkerhedsmæssige egenskaber.

Begrebet "producent" skal således ikke forstås snævert som alene den, der fysisk har fremstillet produktet, men omfatter tillige den, som repræsenterer en fabrikant, der ikke er etableret i EF, og den, som importerer produktet til Fællesskabet. Derimod må den, der importerer produktet fra et EF-land til et andet, betragtes som en distributør.

Ethvert senere led i omsætningskæden, der påvirker produktets sikkerhedsmæssige egenskaber, bliver betragtet som producent af produktet. Det vil fx. sige, at en grossist, der opbevarer et produkt på en sådan måde, at det skaber en sikkerhedsrisiko ved produktet, vil være at betragte som producent, uanset han ikke har fabrikeret produktet.

Forskellen mellem distributører og producenter fremgår også af de pligter, de tillægges i art. 3, stk. 2 og 3.

Som det fremgår af omtalen ovenfor af direktivets art. 2, litra a, skal et produkt være markedsført som led i handelsvirksomhed. Det vil sige, at direktivets krav retter sig mod fysiske eller juridiske personer, der som *led i han-*

delsvirksomhed fremstiller eller distribuerer produkter, der anvendes af forbrugerne. Det er uden betydning, om der kræves vederlag for produktet, eller det leveres gratis. Om forståelse af udtrykket "anvendes" henvises til kap. 6.1. Uden for direktivets anvendelsesområde falder handel mellem private, jf. kap. 6.7.

I betænkning nr. 970/1982 om fonde har Fondsudvalget på grundlag af indhentede oplysninger fra ressortministerier foretaget en gennemgang af begrebet "erhvervsdrivende" i lovgivningen, forarbejderne hertil, administrativ og retlig praksis mv.

I betænkningens side 181-182 er anført:

> "Af ressortministeriernes besvarelser om begrebet erhvervsdrivende fremgår, at udtrykket erhvervsdrivende ikke anvendes entydigt i lovene. Den forskellige afgrænsning synes dog ikke at grunde sig på principielle forskelle i retsopfattelsen, men må ses som udtryk for lovenes forskellige formål og tilblivelsestidspunkt.
>
> Som generelt træk ved afgrænsningen kan det konstateres, at retsopfattelsen har udviklet sig fra et snævrere erhvervsbegreb henimod et mere rummeligt og fleksibelt begreb.....
>
> I de tilfælde, hvor lovgivningen omtaler erhvervsdrivende som udøvere af handel, håndværk og industri, har der i de senere år været tendens til med henvisning til det. almindelige erhvervsbegreb tillige . at medtage udøvere af de liberale erhverv.....
>
> med hensyn til de forskellige loves afgrænsning af begrebet erhvervsdrivende synes det herefter at være et fællestræk, at arten af den udøvende virksomhed er afgørende. Tilsigtes dermed normalt at indvinde økonomisk udbytte, vil man betragte virksomheden som erhvervsdrivende, uanset om virksomheden faktisk/konkret ikke betaler sig.....
>
> • Undersøgelsen viser, at begrebet hviler på visse fælles grundprincipper om virksomhed af økonomisk art, og at det i øvrigt synes at være rummeligt og fleksibelt. Den nærmere afgrænsning af begrebet må derfor fastlægges under hensyntagen til den enkelte lovs formål."

I betænkning nr. 923/1981 valgte man at lade sikkerhedsbestemmelserne være rettet mod "erhvervsdrivende", således som dette udtryk må forstås i den vide betydning, hvori det anvendes i anden nyere lovgivning. Det anføres således, at den pågældende ikke udelukkende skal være beskæftiget som erhvervsdrivende, ligesom der ej heller kan stilles krav om, at der tilsigtes opnået økonomisk gevinst (overskud) ved virksomheden. Uanset der

er anvendt forskellige begreber til at indkredse de fysiske eller juridiske personer, der påhviler et ansvar for produktets sikkerhed, anses det ikke at udgøre ændring af den personkreds, der omfattes af henholdsvis direktivet og betænkningen.

Som det fremgår af definitionen i art. 2, litra d, omfatter begrebet "producent" ikke blot den, som fremstiller et produkt, men tillige den som sætter et produkt i stand. Ved vurderingen af hvem, der kan anses for at være producent i relation til et istandsat produkt, må det dog være afgørende, hvornår faren ved produktet er opstået. Er der således tale om en risiko ved produktet, der er opstået i forbindelse med fremstillingen, må fabrikanten betragtes som "producent", i relation til denne risiko. Er der derimod tale om en risiko, der først opstår i forbindelse med istandsættelsen, og fabrikanten derfor ikke har haft nogen indflydelse herpå, må alene istandsætteren betragtes som producent. De køberetlige regler om ansvar og mangler er formentlig kun af begrænset vejledende betydning.

Afgrænsningen kompliceres yderligere af, at der efter art. 6, stk. 2, litra c, kan træffes foranstaltninger "mod enhver anden", når det er påkrævet. De problemer, dette kan give for navnlig detailhandlen, drøftes i kap. 9.4. Realiteterne i direktivets afgrænsning er, at (kun) retsforhold medlem private falder uden for. Er der her produkter, der frembyder farer, må der gribes ind herimod efter straffelovens § 77a eller andre almindelige regler.

Kapitel 9
Hvordan realiseres produktsikkerheds-reglerne

9.1. Behovet for håndhævelsesregler

En produktsikkerhedslov kræver effektive sanktioner og indgrebsmuligheder. Direktivet fastslår da også i art. 5, at medlemsstaterne skal have de love og administrative bestemmelser, der er nødvendige for at sikre, at producenter og distributører overholder deres forpligtigelser, således at markedsførte produkter er sikre.

Derimod nævner direktivet ikke, hvilke strafsanktioner der kan komme på tale i forbindelse med overtrædelser af eventuelle forbud eller påbud, men overlader udtrykkeligt dette til medlemsstaterne, der i overensstemmelse med individuelle behov og retstraditioner kan fastsætte de strafbestemmelser, der skønnes egnede, jf. art. 14, stk. 3.

Indgreb er især vigtige i det omfang, de kan medvirke til at realisere direktivets sikkerhedsformål. Som fremhævet i kap. 6 er direktivets kerneområde de tilfælde, hvor det generelt kan antages, at præventive myndighedsindgreb kan hindre farlige produkter, jf. art. 2, litra c. Derfor er det vigtigt i forbindelse med den generelle produktsikkerhedslov at sondre mellem præventive indgreb, sanktioner for overtrædelser og civilretlige krav, der kan opstå i den forbindelse. Der er i udvalget enighed om, at loven i overensstemmelse med direktivets formål må lægge vægt på de præventive forskrifter om den erhvervsdrivendes egen forebyggende virksomhed, myndighedsindgreb (godkendelse, eventuelt forbud og påbud), og i lighed med andre offentligretlige love, tvangsbøder og kun i sidste række de strafferetlige sanktioner.

Uanset at overtrædelse af produktsikkerhedsnormer i mange tilfælde kan betyde, at der opstår et civilretligt krav, er det vigtigt at fastslå, at direktivet ikke ændrer de civilretlige sanktionsmuligheder, der omtales i kap. 11. Direktivet giver således ikke hjemmel til at pålægge en erhvervsdrivende at betale købesummen tilbage i de tilfælde, hvor produktet tilbagekaldes, eller betale erstatning i tilfælde af, at et produkt forvolder skade på person eller ejendom. Afgørelsen af, om der er grundlag for hæveadgang, ugyldighedsindsigelse eller et erstatningsansvar, må træffes efter formuerettens almindelige regler, herunder, om ansvar for farlige egenskaber (produktansvarsreglerne), jf. kapital 11.

Efter udvalgets opfattelse er det en naturlig og væsentlig samfundsopgave

at beskytte offentligheden mod markedsførte produkter, hvortil der er knyttet en urimelig fare for skade på person eller ejendom. Farlige produkter bør kunne tilbagekaldes fra markedet, selv om køberen i det konkrete aftaleforhold ikke har mangelsbeføjelser efter købeloven.

Direktivet kræver primært, at producenter og distributører (kap. 8) foretager en række foranstaltninger til at skabe sikre produkter (kap. 9.2.). Det forekommer således både naturligt og rimeligt at udforme beskyttelsen således, at det bliver muligt at pålægge den eller de erhvervsdrivende, der har bragt det farlige produkt på markedet, at trække produktet tilbage.

Dernæst kræver det, at der findes et offentligretligt system, der kan håndhæve og sanktionere produktsikkerhedsreglerne (kap. 9.3.-9.5.).

9.2. Producenters og distributørers pligter

Langt det vigtigste middel til at garantere, at produkter er sikre, er producenters og distributørers pligt hertil. Denne pligt kan et myndigheds- og sanktionsapparat vel supplere og understøtte, men på grund af dens omfang ikke erstatte.

Derfor foreskriver direktivets art. 3, jf. art. 6, stk. 2, en række pligter for distributører og producenter.

Ifølge art. 3, stk. 1, må kun sikre produkter markedsføres, og producenterne skal ifølge stk. 2 bl.a.:

- give relevante oplysning om de risici der er ved et produkt, hvis disse ikke kan opfattes umiddelbart, og
- træffe egnede foranstaltninger for at risici kan undgås, eventuelt trække produktet tilbage fra markedet.

De foranstaltninger, der kan komme på tale kan fx. være mærkning af produktet eller produktpartiet, så det kan identificeres, stikprøvekontrol med markedsførte produkter, behandling af klager og oplysning til distributører om denne kontrol. Det er næppe muligt i en generel lov at lave en udtømmende liste.

Distributørerne skal på deres side aktivt bidrage til at sikre, at sikkerhedskravet opfyldes bl.a. ved ikke at levere produkter, der ikke er sikre, ved at deltage i stikprøvekontrol og øvrige foranstaltninger og ved at videregive oplysninger om risici ved produkterne.

De pligter, der nævnes i art. 3, stk. 2 og 3, synes naturlige og selvfølgelige for en virksomhed, der ledes hæderligt og ordentligt, og som ønsker at forblive i branchen. I en generel lov er det næppe muligt med en større grad af

præcision at angive den erhvervsdrivendes pligter. Derfor vil det være en vigtig opgave for myndighederne - i takt med, at behovet herfor bliver fastlagt i speciallovgivningen - at præcisere disse pligter i forhold til det enkelte produkt, ved udarbejdelse af bekendtgørelser og vejledninger mv. og i det vejledende og rådgivende arbejde. Dette er vigtigt både af hensyn til en effektiv produktsikkerhed og af hensyn til den enkelte erhvervsdrivende.

9.3. De offentligretlige foranstaltninger

Direktivets art. 5 og 6 beskriver de beføjelser til at træffe passende foranstaltninger i tilfælde af manglende overholdelse af direktivets krav til sikre produkter.

Ifølge art. 6 skal de kontrollerende myndigheder bl.a. have beføjelser til,

- at foretage produktsikkerhedsundersøgelser,
- at kræve alle nødvendige oplysninger,
- at udtage prøver til analyse,
- at stille betingelser forud for et produkts markedsføring,
- at påbyde at personer, der kan blive udsat for risiko ved anvendelse af et produkt, advares i tide,
- midlertidigt, så længe det er nødvendigt med henblik på foretagelse af kontrol, at forbyde at et produkt leveres, tilbydes leveret eller udstilles,
- at forbyde markedsføring af produkter, der har vist sig at være farlige, og
- at organisere tilbagetrækning af sådanne produkter.

Direktivet kræver således, at kontrolmyndighederne får mulighed for på et hvilket som helst tidspunkt at foretage egnede produktundersøgelser og udtage prøver af et produkt. myndighederne har indgrebsmuligheder såvel forud for som efter et produkt er bragt i omsætning (eller for specielgenstande både før og efter leveringen). Dette er vigtigt, da produkters farlighed ofte først opdages efter, at de er bragt ud i omsætningen, i visse tilfælde også selv om de oprindeligt blev markedsført som sikre produkter.

Udvalget har overvejet, om der bør sondres i de beføjelser, der tillægges kontrolmyndighederne, alt efter, om produktet er bragt i omsætning eller ej. man finder dog ikke at det er tilfældet. myndighederne har det samme behov for at kunne udtage prøver, foranstalte undersøgelser, samt give påbud og forbud, hvad enten produktet er sat i omsætning eller ej. Det savner dog begrebsmæssigt mening at have beføjelse til at forbyde at et produkt udbydes, der har vist sig at være farligt eller tilbagekalde produkter, såfremt indgrebet sker før produktet er bragt i omsætning.

Udvalget finder endvidere ikke, at den blotte annoncering af et produkt, der er farligt, bør kunne udløse straf efter denne lov. Derimod bør der skabes

mulighed for at strafbelægge overtrædelse af et af kontrolmyndigheden udstedt påbud/forbud, ligesom manglende medvirken til kontrollens udførelse bør strafsaktioneres. Dette bør gælde uanset om produktet er sat i omsætning eller ej.

Udvalget har endvidere drøftet, hvorvidt det skal være strafbart at bringe et farligt produkt i omsætning, eller om der kun skal kunne straffes i grove eller gentagne tilfælde. Da strafsaktionering efter udvalgets mening skal ses som et middel til at sikre at lovens formål opfyldes, finder udvalget, at det vil være tilstrækkeligt at straffe for grov eller gentagen overtrædelse.

Derimod bør der åbnes mulighed for pålæggelse af tvangsbøder i tilfælde, hvor en erhvervsdrivende ikke efterkommer kontrolmyndighedens påbud eller undlader at give oplysninger til denne.

Et flertal (Dorthe Wiisbye, Anne Busk-Jensen, Hanne Tornhøj, Hanne Bonne Jørgensen, Line Holm Jacobsen og Flemming Lethan) har dog udtalt, at der er betænkelighed ved en eventuel mulighed for at pålægge tvangsbøder administrativt, idet retssikkerhedsmæssige grunde taler for, at disse som udgangspunkt bør fastsættes af domstolene.

Et mindretal (Bente Saltorp, Gitte Krogh, Søren Stagis, Kurt Nielsen og C. Boye Jacobsen) finder, at det er både nødvendigt og hensigtsmæssigt, at kontrolmyndigheden i et vist omfang har mulighed for at pålægge tvangsbøder. Disse medlemmer henviser til, at erfaringerne inden for administrationen af selskabs- og konkurrencelovgivningen viser, at en sådan mulighed i mange tilfælde er et både hurtigt og effektivt middel til at gennemtvinge lovens overholdelse og dermed af væsentlig betydning for at opfylde lovens formål.

Udvalget har drøftet, hvor intenst myndighedskontrollen bør være og hvilke krav, der kan stilles til produktets skadeevne. I direktivets art 2, litra b, opstilles det strenge sikkerhedskrav, at et sikkert produkt er et produkt, der ikke frembyder nogen risici eller kun minimale risici, der er forenelige med produktets anvendelse, jf. kap. 7.2. Udvalget finder, at skadeevnen som udgangspunkt bør vurderes på grundlag af, hvad der kan anses for at være en rimelig og normal benyttelse af et produkt af den pågældende art. Der henvises i øvrigt til hvad, der er anført om forudseelig misbrug i kap. 7. 4.

men bortset fra disse tilfælde forudsætter udvalget, at der ved afgørelsen af hvilke indgreb, der kan pålægges, må foretages en afvejning mellem på den ene side den nytteværdi, der er knyttet til produktet eller tjenesteydelse, og på den anden side produktet eller tjenesteydelses skadeevne.

Vurderingen af et produkts farlighed vil også få indflydelse på arten af myndighedernes indgreb. Som udgangspunkt skal der en ringere faregrad

til, for at myndighederne kan udstede generelle forskrifter med sikkerhedsbestemmelser om advarsler mv., hvorimod forbud mod at markedsføre et produkt (eller tjenesteydelse) kun kan nedlægges, hvis der til produktet (eller tjenesteydelsen) er knyttet en ikke ubetydelig fare for skade, og andre sikkerhedsbestemmelser må anses for utilstrækkelige.

Udvalget forudsætter, at myndigheden får pligt til at tilbagekalde produkter, der udgør en urimelig fare for personer, idet de fx. er sundheds- eller livstruende. I øvrige tilfælde foreslås det, at kontrolmyndigheden har adgang til at udstede mere konkrete påbud mod markedsføringen af produkter eller generelle forbud i det omfang, der skønnes at være et behov herfor. Når det ikke foreslås, at kontrolmyndigheden i alle tilfælde har pligt til at fastsætte bestemte sikkerhedsbestemmelser eller tilbagekalde produkter, hænger dette sammen med den risiko for et erstatningsansvar fra producenten eller andre, som myndigheden udsættes for i de tilfælde, hvor et produkt er tilbagekaldt, og det efterfølgende viser sig, at faren ved produktet var ubegrundet eller minimal i forhold til nytteværdien. Der henvises herom til kap. 9.5. og kap. 11.4.

9.4. Hvem kan kontrollen rettes imod

Direktivet tager ikke stilling til, hvorledes den endelige ansvarsfordeling mellem producent og distributør bør være. Efter direktivet kan myndigheden rette foranstaltningen mod det led i omsætningskæden, hvor indgrebet skønnes mest hensigtsmæssigt for effektivt at kunne imødegå risikoen.

De foranstaltninger, der kan komme på tale, kan således rettes mod producenten, mod distributøren eller enhver anden med tilknytning til det pågældende produkt.

Opgøret mellem producenten og senere led i omsætningskæden må overlades til en civilretlig afgørelse. For den erhvervsdrivende er det imidlertid af stor økonomisk betydning, at også offentligretlige regler om myndighedsindgreb håndhæves således, at indgreb i videst muligt omfang rammer den, der har påført produktet en risiko.

Derfor har udvalget drøftet, hvem kontrolmyndighedens påbud skal rette sig imod.

Indgreb bør rettes mod så tidligt et led i omsætningskæden som muligt, typisk producenten eller importøren af produktet. Det vil samtidig være naturligt, at den økonomiske byrde, der kan være forbundet hermed, søges placeret hos den, der er årsag til, at produktet frembyder en fare.

Der kan dog opstå tilfælde, hvor påbud ikke kan rettes mod en producent, typisk fordi han er gået konkurs, er bosiddende i udlandet, eller på anden

måde ikke kan kontaktes. Der kan ligeledes være tilfælde, hvor faren ved produktet først opstår som følge af en fejl begået af et senere omsætningsled, og der kan derfor være behov for at kunne stille krav til flere led i omsætningskæden, således at et hvert led er ansvarlig for opfyldelsen af de pågældende sikkerhedsbestemmelser.

I bekendtgørelsen om sikkerhedskrav til legetøj og produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler, påhviler det ifølge § 14 fabrikanten at fremlægge dokumentation for, at legetøjet er fremstillet i overensstemmelse med de harmoniserede standarder. Såfremt fabrikanten ikke er etableret inden for EF, påhviler forpligtigelsen importøren. Tilsvarende skal legetøj efter § 17 være mærket med fabrikantens navn, dennes repræsentant eller navn og adresse på importøren. Efter § 24 påbydes det enhver, der har markedsført et farligt produkt, at give oplysninger om faren, at afhjælpe forhold, der er årsagen til faren, at trække produktet tilbage eller tilbagekøbe produktet til en pris, der normalt ikke må være højere end anskaffelsesprisen for et tilsvarende ufarligt produkt.

På denne baggrund foreslår *et flertal,* at lovens foranstaltninger af kontrolmyndigheden skal kunne rettes imod enhver erhvervsdrivende. Det vil dog være naturligt, at det endelige ansvar og i den forbindelse den økonomiske byrde, der er forbundet hermed, så vidt muligt søges placeres hos den, der er ansvarlig for risikoens opståen.

Et mindretal (Hanne Tornhøj) er i princippet enig i ovennævnte indstilling, men udtrykker samtidig betænkelighed ved de problemer i forhold til købelovens reklamations- og forældelsesregler og konkurslovens regler, sml. kap. 11, som indgreb i forbindelse med farlige produkter kan skabe for detailhandlen, da detailhandlen i visse situationer vil være afskåret fra at gøre regres mod tidligere omsætningsled.

9.5. Lovens administration

Det følger af direktivets art. 5, 2. led, at medlemsstaterne skal udpege eller oprette myndigheder, der skal føre kontrol med, at produkterne opfylder kravet om, at kun sikre produkter må markedsføres. medlemsstaterne skal samtidig sørge for, at de udpegede myndigheder har de fornødne beføjelser til at træffe de foranstaltninger, der foreskrives i direktivets art. 6 og 7.

Udvalget går ud fra, at den myndighed, der i dag er ansvarlig for produktsikkerhedslovgivningen på specialområder, skal fortsætte hermed efter produktsikkerhedslovens ikrafttræden, og at sådan ny lovgivning også fremtidigt kan gives. En produktsikkerhedslov får således karakter af en residuallovgivning i forhold til den til enhver tid gældende speciallovgivning.

Der må udpeges en myndighed, der kan forestå administrationen af loven

på de områder, der i dag ikke er dækket af lovgivning, samt forestå koordinationen af produktsikkerhedsarbejdet både på nationalt plan og i forhold til Fællesskabet.

I betænkning nr. 923/1981 foresloges administrationen af en ny generel produktsikkerhedslov henlagt til et produktsikkerhedsråd. Arbejdsgruppen fandt således ikke, at det ville være hensigtsmæssigt at henlægge administrationen af loven som en ny selvstændig opgave til Forbrugerombudsmanden, idet den fandt, at administrationen forudsætter et indgående kendskab til produktsikkerhedsspørgsmål, herunder såvel teknisk sagkundskab samt kendskab til eksisterende lovgivning om produktsikkerhed.

Produktsikkerhedsrådet skulle bestå af en formand udpeget af Industriministeriet samt 4 medlemmer fra henholdsvis Indenrigsministeriet, Industriministeriet, Justitsministeriet og miljøministeriet. Rådet skulle bistås af et sekretariat. Det ville få kompetence til at foretage indgreb over for farlige produkter, og skulle derudover overvåge markedet samt forestå administrationen af notifikationssystemerne for farlige produkter i Nordisk,- EF-, og OECD-regi.

Siden betænkningens afgivelse er der sket en omstrukturering af Industriministeriet, hvorved Forbrugerstyrelsen er blevet dannet ved en sammenlægning af Forbrugerklagenævnet, Forbrugerombudsmanden og Statens Husholdningsråd.

Forbrugerstyrelsen forestår i dag kontrollen med legetøjs sikkerhed samt kontrol med levnedsmiddelefterligninger i henhold til bekendtgørelse om sikkerhedskrav til legetøj og andre produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler. Ansvaret for markedskontrollen deler Forbrugerstyrelsen med miljøministeriet, miljøstyrelsen (legetøjs kemiske egenskaber), Boligministeriet og DEmKO (legetøjs elektriske egenskaber).

Styrelsen forestår koordinationen mellem de forskellige kontrolorganer samt for kontakten til Kommissionen. Således skal styrelsen, jf. bekendtgørelsens § 24, stk. 4, straks have underretning om foranstaltninger truffet over for markedsføringen af et produkt, ligesom styrelsen er ansvarlig for at underrette Kommissionen herom.

Forbrugerstyrelsen forestår samtidig koordinationen af notifikationer om indgreb over for farlige produkter i systemet oprettet ved Rådets beslutning i 1984. Styrelsen modtager samtlige notifikationer fra Kommissionen og videresender dem til den relevante specialmyndighed. Såfremt der ikke findes en specialmyndighed, behandles notifikationen som en sag i medfør af markedsføringsloven. Det er ligeledes Forbrugerstyrelsen, der foretager afrapporteringen til Kommissionen. På tilsvarende måde forestår Forbruger-

styrelsen Danmarks deltagelse i notifikationssystemerne indenfor OECD og de nordiske lande.

Forbrugerstyrelsen råder i kraft af sine laboratorier over såvel teknisk sagkundskab som afprøvningsfaciliteter til visse undersøgelse vedrørende produktsikkerhed, som arbejdsgruppen i betænkning 923/1981 lægger så afgørende vægt på i forbindelse med administrationen af en generel produktsikkerhedslov.

På denne baggrund finder udvalget ikke, at der er behov for at oprette et produktsikkerhedsråd, som foreslået i betænkning nr. 923/1981. Det forekommer mest hensigtsmæssigt, at administrationen af den kommende lov forestås af Forbrugerstyrelsen, således at styrelsen varetager kontrollen i forhold til de produkter, hvor der ikke er en anden myndighed, der allerede tager sig af produktsikkerheden eller i forbindelse med sin øvrige virksomhed naturligt kunne gøre det.

I direktivets art. 5, 2. pkt. forudsættes det, at kompetencen til at udføre kontrol og til at foretage indgreb, herunder udstede påbud er samlet hos én myndighed. Udvalget er enig heri, og finder det vil være mest hensigtsmæssigt, såfremt kompetencen til at foretage indgreb placeres hos samme kontrolmyndighed, der er ansvarlig for det pågældende produkts sikkerhed.

Endvidere tillægges Forbrugerstyrelsen en koordinerende funktion både i forhold til danske specialmyndigheder og til Kommissionen efter de oven for beskrevne principper.

Om samarbejde mellem myndigheder og med organisationerne henvises til kapital 10.

9.6. Lovudkastets administrative og økonomiske konsekvenser

Indførelse af en generel produktsikkerhedslov samt etablering af et egentligt tilsyn med produktsikkerhed må påregnes at indebære en forøget administrativ belastning og et forøget ressourceforbrug hos de offentlige myndigheder, der skal varetage tilsynet med produktsikkerhed.

Forbrugerstyrelsen skal som nævnt i kap. 9.5. varetage opgaven som koordinerende produktsikkerhedsmyndighed, ligesom de skal håndhæve den del af produktsikkerhedsloven, der ikke i dag henhører under andre myndigheder. Forbrugerstyrelsen har til brug for betænkningen udarbejdet følgende skøn over forslagets økonomiske og administrative konsekvenser for styrelsen:

> "Forbrugerstyrelsen har til brug for betænkningen udarbejdet følgende skøn over forslagets økonomiske og personalemæssige konsekvenser:

Varetagelsen af de administrative opgaver, der henføres til Forbrugerstyrelsen ved gennemførelsen af en generel produktsikkerhedslov, vil efter styrelsens vurdering kræve i størrelsesordenen 6-8 årsværk på årsbasis, heraf et årsværk i bevillingslønramme 37.

På finanslovforslaget for 1994 har styrelsen fået tilført 1,2 mill. kr. lønsum i 1994 - stigende til 2,4 mill. kr. fra 1995 og fremefter - til aflønning af administrativt personale.

Kontrollen med produkters sikkerhed kan tilrettelægges med følgende elementer:

a. Kontrol i kampagneform, hvor der hvert år udvælges en eller flere brancher eller produktområder inden for hvilke, der udtages produkter til afprøvning.

b. Kontrol som følge af konkrete klager.

c. Kontrol af produkter efter eget initiativ fx. som følge af omtale af produktulykker i medierne.

d. Særlig tilrettelæggelse af kontrollen med produkter indført fra tredielande, hvor der etableres et tæt samarbejde med toldmyndighederne.

e. Opfølgning af kontrollen.

Fælles for de elementer, der indgår i markedskontrollen er, at der kræves afprøvningsekspertise for at undersøge produkternes sikkerhed.

Når især mere komplicerede produkters sikkerhed skal afprøves, vil der, for at der kan være tale om en dækkende undersøgelse, ofte være behov for afprøvning i relation til flere sikkerhedsaspekter, der kræver flere forskellige ekspertiser. Hvilke selvfølgelig afhænger af produkternes karakter.

Det kan dreje sig om mekaniske/fysiske afprøvninger, brandtekniske undersøgelser, analyser af stofsammensætninger (indholdsanalyser), undersøgelse af elektriske indretninger og motorteknisk bistand osv.

På de områder, hvor styrelsen ikke selv råder over den fornødne afprøvningsekspertise eller ikke har ressourcer til at foretage de nødvendige afprøvninger, må styrelsen benytte sig af ekstern bistand, som tilfældet er, fsv. angår markedskontrollen med sikkerhedskrav til legetøj, hvor styrelsen benytter sig af ekstern bistand (DEmKO), jf. kap. 9.5.

> På baggrund af de erfaringer, der er indhøstet med markedskontrollen på legetøjsområdet, vurderer styrelsen, at kontrollen efter en generel produktsikkerhedslov som minimum vil koste 5 mill. kr. årligt til dækning af omkostninger ved produktafprøvninger, stikprøveprogrammers gennemførelse samt opfølgning konkret og generelt over for producenter, importører, detailled og forbrugerne."

Udvalget har taget Forbrugerstyrelsens oplysninger til efterretning.

Da udvalget (jf. kap. 4.4.) har lagt vægt på, at en myndighed, som ifølge speciallovgivningen i dag er ansvarlig for tilsyn med sikkerheden for visse varer og tjenesteydelser, bevarer ansvaret for området, vil lovforslaget også få indvirkning på andre myndigheder end Forbrugerstyrelsen. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for disse myndigheder skønnes dog udover engangsomkostninger i forbindelse med indarbejdelsen af lovgivningen ikke at medføre nævneværdigt forøgede, varige omkostninger. Dette skal ses i lyset af, at disse myndigheder allerede har allokeret ressourcer til dette formål og at koordinationsopgaverne varetages af Forbrugerstyrelsen.

Udvalget er enige om, at kontrolmyndigheden til en vis grad kan foretage en prioritering af sit arbejde. Fx. vurdere, om en sag er af tilstrækkelig almen interesse **til,** at myndigheden af egen drift bør undersøge denne. Ligeledes kan myndigheden afvise at optage en anmeldelse til realitetsbehandling, såfremt den er åbenbar grundløs eller omkostningerne til at undersøge sagen står i åbenbart misforhold til den fare, produktet udgør.

man kan fx. forestille sig, at en teknisk undersøgelse af, om et produkt kan give et let elektrisk stød, løber op i flere millioner.

Et *mindretal* (Bente Saltorp, Kurt Nielsen, C. Boye Jacobsen) finder, at loven endvidere bør indeholde en klar lovhjemmel til en videregående prioritering, således at borgerne ikke får et retskrav på at få en anmeldelse realitetsbehandlet, såfremt kontrolmyndigheden skønner, at anmeldelsen mangler tilstrækkelig almen interesse, eller fordi myndigheden har fastsat en anden prioritering for sin indsats. Disse medlemmer finder således, at der kun herved kan sikres den mest hensigtsmæssige udnyttelse af de offentlige ressourcer, der anvendes på produktsikkerhed, idet det erfaringsmæssigt har vist sig, at et tilsyn, der i vidt omfang er styret af indkomne klager, bliver usystematisk, ligesom behandlingen af enkelte klager kan lægge beslag på en uforholdsmæssig stor andel af de tilstedeværende ressourcer.

Kravet om, at man kun må producere og distribuere sikre produkter vil naturligt også få en økonomisk indvirkning på producentvirksomhederne. Da virksomhederne i forvejen anvender ressourcer på at kvalitetssikre deres produkter, og da det i modsat fald er et samfundsmæssigt ønske, at der bliver anvendt ressourcer til dette formål, må lovforslagets økonomiske

konsekvenser dog antages at blive overskuelige for de enkelte virksomheder. Derimod kan et påbud om tilbagetrækning af et produkt medføre en betragtelig økonomisk byrde for såvel producenten som de efterfølgende led i omsætningskæden. Det vil derfor være relevant at søge at nedbringe denne risiko ved forsikring. Om det økonomiske opgør mellem producent og de senere omsætningsled henvises til kap. 9.4. og kap. 11.2. Udvalget har desuden indhentet en udtalelse fra Assurandør-Societetet om forslagets forsikringsmæssige konsekvenser (bilag 4).

Om forslagets eventuelle økonomiske konsekvenser for forbrugere, der har erhvervet et farligt produkt, henvises ligeledes til kap. 11.2. om de civilretlige virkninger af overtrædelse af offentlige regler om produktsikkerhed.

9.7. Procedureregler

Direktivet fastslår i art. 14, at der, forinden der træffes beslutning om begrænsning af markedsføringen af et produkt eller om at trække det tilbage fra markedet, skal gives en passende begrundelse herfor. Den berørte part skal hurtigst muligt underrettes om beslutningen og om de klagemuligheder og klagefrister, der findes.

De berørte parter skal endvidere såvidt muligt have lejlighed til at fremkomme med deres synspunkter, før foranstaltningen træffes, medmindre sagen er af hastende karakter.

I så fald skal parterne høres inden for en rimelig tid, efter at foranstaltningen er iværksat.

De foranstaltninger, der kan komme på tale, skal være udformet således, at de tjener til at tilskynde såvel distributører som brugere og forbrugere til at medvirke til, at de gennemføres.

Endelig skal medlemsstaterne sikre, at foranstaltninger, der er truffet af kontrolmyndighederne, kan indbringes for domstolene.

En kommende produktsikkerhedslov bør på tilsvarende måde sikre, at parternes udtalelse så vidt muligt indhentes før indgreb foretages, at beslutning om indgreb begrundes, og at der gives klagevejledning mv.

Udvalget har drøftet, om proceduren bør følge samme principper som markedsføringsloven eller en mere "klassisk" procedure for myndighedsindgreb. Som anført ovenfor i kap. 4.2. fandt betænkning 923/1981 ikke, at markedsføringslovens procedure var egnet.

Procedurespørgsmålet bør sammenholdes med forvaltningslovens regler om myndighedernes pligt til at høre parterne, til at begrunde afgivne afgørelser og give klagevejledning.

Heraf følger, at en forvaltningsmyndighed i afgørelsessager, dvs. udtalelser fra en myndighed der går ud på at fastsætte retlige bindende afgørelser i forhold til de implicerede personer, har pligt til at høre en part, inden der træffes afgørelse, jf. forvaltningslovens § 19, stk. 1. Der er dog efter lovens § 19, stk. 2, mulighed for at undlade partshøring hvis fx. væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser taler imod en udsættelse af sagen.

Forvaltningsloven indeholder i §§ 22 og 23 regler om begrundelsespligt for bebudende afgørelser. Heraf følger, at såvel skriftlige som mundtlige afgørelser skal begrundes, medmindre de giver den pågældende part fuldt ud medhold. Fsv. angår mundtlige afgørelser, gælder begrundelsespligten dog kun i det omfang, den pågældende forlanger det. Der henvises til John Vogter, Forvaltningsloven med kommentarer s. 263-276.

Forvaltningsloven tillader således ligesom direktivets art. 14, at der foretages hasteindgreb uden forudgående partshøring. I de tilfælde, hvor forudgående partshøring kan undlades indebærer reglerne om begrundelsespligten imidlertid, at der, hvis afgørelsen meddeles skriftligt, samtidigt skal gives en skriftlig begrundelse for afgørelsen, der bl.a. skal indeholde en kort redegørelse for de oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er tillagt væsentlig betydning for afgørelsen, jf. forvaltningslovens § 24, stk. 2, samt John Vogter, Forvaltningsloven med kommentarer s. 244 samt kap. 6. s. 277 ff.

Forvaltningsloven stiller derimod ikke krav om, at der i sådanne tilfælde efterfølgende skal iværksættes høring, således som det kræves efter direktivets art. 14, stk. l,pkt. 2.

Forvaltningsloven indeholder derudover regler om, at forvaltningsmyndigheden skal give skriftlig klagevejledning i de tilfælde, hvor sagen kan påklages. Klagevejledningen skal angive hvilken myndighed, der er klageinstans og nærmere oplyse om fremgangsmåden. I de tilfælde, hvor afgørelsen kun kan indbringes for domstolene inden for en lovbestemt frist, skal afgørelsen være ledsaget af oplysning herom, jf. nærmere lovens §§ 25 og 26 og John Vogter, anf. værk, s. 299-306.

Udvalget finder, at det vil være mest hensigtsmæssigt i selve lovteksten at henvise til forvaltningslovens regler om partshøring og supplere disse med en bestemmelse om, at kontrolmyndighederne, i sager af hastende karakter hvor indgreb finder sted uden en forudgående høring, efterfølgende skal indhente den berørte parts synspunkter, for at foretage en overvejelse af, om der er grundlag for at ændre beslutningen.

Udvalget finder ikke, at der bør være administrativ rekurs efter loven, men tværtimod, at der som hovedregel ikke skal være mulighed for administrativt at påklage kontrolmyndighedernes afgørelser, således som det sædvanligvis ellers følger af forvaltningsretlige principper.

Disse afgørelser vil typisk være baseret på et teknisk skøn, som en administrativ rekursmyndighed ikke vil have forudsætninger for at tage stilling til. Derimod vil afgørelserne naturligvis være underlagt domstolskontrol. Udvalget finder i den forbindelse, at nogle sager vedrørende produktsikkerhedsloven vil kræve et særlig kendskab til handelsforhold og derfor i disse tilfælde bør behandles ved Sø- og Handelsretten i København. Dette gælder såvel civile som straffesager. Udvalget finder dog, at der bør være mulighed for parterne til at aftale et andet værneting.

9.8. Aktindsigt, tavshedspligt mv.

Under udvalgets drøftelser har erhvervsorganisationernes udvalgsmedlemmer ytret betænkeligheder omkring de problemer, en erhvervsvirksomhed kan møde, hvis den har en sag for kontrolmyndigheden. Reglerne om begæring om aktindsigt, offentlige myndigheders tavshedspligt, videregivelse af oplysninger til en anden forvaltningsmyndighed og til EF-Kommissionen, giver ifølge disse medlemmer fare for, at virksomhedernes fortrolige oplysninger kan komme i pressen eller i konkurrenternes besiddelse via klager.

Særlig vil en kontrol baseret på princippet om kontrol af virksomhedernes egne kontrolresultater ikke fungere tilfredsstillende, medmindre der indføres en lovregel, der sikrer, at sådanne oplysninger i alle tilfælde ikke er undergivet aktindsigt.

Adgangen til aktindsigt omfatter som udgangspunkt efter lov om offentlighed i forvaltningen alle dokumenter, der vedrører en sag, og efter forvaltningsloven alle dokumenter, hvori der træffes afgørelser i en sag.

Begge love indeholder imidlertid undtagelser fra reglen om aktindsigt.

De væsentligste undtagelser for hovedreglen om aktindsigt indeholdes i reglerne om interne arbejdsdokumenter, jf. offentlighedsloven §§ 7-8 og forvaltningsloven §§ 12-13. Bestemmelserne beskytter myndigheden mod begæring om aktindsigt i myndighedens interne arbejdsdokumenter.

Efter § 12, stk. 1, nr. 2, kan oplysninger om virksomhedens drifts- eller forretningsforhold hemmeligholdes hvis oplysningerne afgørende vil kunne skade virksomhedens konkurrenceevne eller i øvrigt medføre væsentlige økonomiske skadevirkninger, hvis de oplyses. Det er dog forudsat, at bestemmelserne kun vil blive anvendt i tilfælde, hvor hemmeligholdelse er klart påkrævet og hver enkel afgørelse forudsætter en konkret stillingtagen hertil.

Såfremt der ikke foreligger interne dokumenter, vil en begæring om aktindsigt kunne afslås, hvis en hemmeligholdelse efter forholdets særlige karak-

ter er påkrævet af hensyn til offentlige eller private interesser, jf. offentlighedsloven §13 og den tilsvarende bestemmelse i forvaltningsloven § 15.

Offentlige myndigheder er desuden undergivet tavshedspligt, og videresendelse af oplysninger i strid hermed vil kunne sanktioneres i medfør af straffeloven. Tavshedspligt gælder for alle, der er eller har været ansat i den offentlige forvaltning, ligesom tavshedspligt også kan pålægges private foretagender, men derimod ikke koncessionerede selskaber, jf. forvaltningsloven § 27 og offentlighedsloven § 14.

Et hovedsigte med tavshedspligtsreglerne er, at oplysninger som offentlige myndigheder bliver bekendt med som led i varetagelse af deres opgaver, ikke bliver røbet overfor almenheden eller uvedkommende privatpersoner. I almindelighed vil oplysninger om enkeltpersoners rent private forhold derfor ikke kunne videregives, jf. § 28, stk. 3, bortset fra de tilfælde, der er omfattet af § 28, stk. 2, medens andre fortrolige oplysninger kun må videregives til en anden forvaltningsmyndighed, hvis det må antages, at oplysningerne vil være af væsentlig betydning for myndighedens virksomhed; med andre ord hvis videregivelsen er berettiget.

men ikke blot i forhold til andre danske forvaltningsmyndigheder kan der blive spørgsmål om videregivelse af oplysninger. Den danske stat er efter produktsikkerhedsdirektivet i et vist omfang forpligtet til at videregive visse fortrolige oplysninger til udenlandske myndigheder.

I det omfang, hvor der foreligger international aftale om videregivelse af fortrolige oplysninger, vil den danske myndighed være berettiget hertil. I vurdering heraf må navnlig indgå formålet med videregivelsen, herunder om videregivelsen har betydning for, at den danske forvaltningsmyndighed kan varetage sine forvaltningsopgaver eller hensynet til varetagelse af danske interesser i øvrigt, og til forholdene i modtagerlandet, herunder hvordan de fortrolige oplysninger i praksis må antages at blive anvendt i det pågældende land. Der må dog også lægges vægt på, hvilken karakter den pågældende oplysning har, herunder risikoen for at oplysningen eventuelt misbruges, jf. John Vogter, Forvaltningsloven med kommentarer 347ff.

Det må konstateres, at reglerne i offentlighedsloven og forvaltningsloven ikke i alle tilfælde er tilstrækkelige til at kunne hemmeligholde indsendte oplysninger.

Nogle medlemmer (Anne Busk-Jensen, Line Holm Jacobsen, Hanne Tornhøj og Bente Saltorp) finder, at der er behov for en generel hemmeligholdelse, særlig i relation til oplysninger, der er indhentet,

- til brug for myndighedernes kontrol af egenkontrol,
- gennem den offentlige kontrol, der svarer hertil, og

- som oplysninger om virksomhedens kvalitetscertificering (ISO 9000 godkendelse).

Disse medlemmer finder på det grundlag, at der bør udformes en lovbestemmelse, der sikrer en generel hemmeligholdelse på disse områder.

De øvrige medlemmer finder det vanskeligt at danne sig en mening på det foreliggende grundlag og finder, at spørgsmålet bør afklares i forbindelse med høringsrunden over betænkningen.

Kapitel 10
Forholdet mellem en generel produktsikkerhedslov og specielle love

Direktivets gennemførelse i dansk ret kræver, at der tages stilling til kompetencefordelingen mellem de myndigheder, der administrer særlovgivning, og den myndighed, der bliver ansvarlig for tilsynet efter den generelle produktsikkerhedslov, jf. art. 1, stk. 2, sidste afsnit.

Et hovedspørgsmål er fordelingen af opgaver på de enkelte produktområder mellem de myndigheder, der håndhæver de regler, der er fastsat om enkelte produkters sikkerhed, og Forbrugerstyrelsen som den myndighed, der varetager tilsvarende opgaver, fsv. angår produkter, for hvilke der ikke er fastsat særregler.

Teoretisk kunne det synes et ideal, at der for et produkt kun er én kompetent myndighed i relation til (for)brugere, producenter og distributører. Som gennemførelsen af legetøjsdirektivet viser (kap. 9.5.), er dette næppe praktisk muligt, og en dobbeltkompetence giver, som anført i kap. 4.4. ej heller udvalget anledning til principielle betænkeligheder, idet det forudsættes, at Forbrugerstyrelsen sørger for det fornødne samarbejde mellem myndigheder og med organisationer. Formålet er at sikre, at (et stort antal) myndigheder - og organisationer - anvender direktivet på ensartet måde, og at den danske deltagelse i udvalget efter art. 10 og 11 bliver bedst mulig.

Udvalgets lovudkast adskiller sig på visse måder fra nogle af de større lovkomplekser, der regulerer produktsikkerhed på særlige produktområder, hvor der også er særregulering på EF-plan, fx.,

- maskindirektivet,
- levnedsmiddeldirektiverne,
- byggevaredirektiverne, og
- direktiver vedrørende el og gas.

På disse områder er lovgivningen ofte "tættere", end hvad der kan forventes i en generel produktsikkerhedslovgivning.

Dette gør det naturligt, at disse myndigheder også varetager den supplerende kontrol, der følger af udvalgets lovudkast, jf. kap. 9.5. I det omfang, myndighederne ikke råder over den fornødne hjemmel, giver udvalgets lovudkast mulighed for, at andre myndigheder kan "låne" hjemmel her.

Udvalget finder, at der som udgangspunkt bør tilstræbes en klar arbejdsde-

ling mellem den generelle produktsikkerhedslov og speciallovgivningen, men at det kan være nødvendigt i produktsikkerhedsloven at indsætte en hjemmel til, at industriministeren kan bemyndige de ansvarlige ministre til at udføre kontrolopgaver efter loven, indtil myndighederne inden for de pågældende områder har iværksat den nødvendige ændringslovgivning.

Som omtalt ovenfor i kap. 1.5. forudsætter udvalget, at myndighederne i forbindelse med høringen over denne betænkning inden for eget ansvarsområde overvejer, om der er behov for lovændringer som følge af produktsikkerhedsdirektivet, således at der i det mindste ikke er egentlige modsigelser mellem produktsikkerhedsloven og anden lovgivning.

Kapitel I I
Forholdet til de civilretlige sanktioner

I I. I. Købeloven, markedsføringsloven og produktansvarsloven

I kap. 2.1. og 2.2. redegøres generelt for forholdet mellem produktsikkerhedsreglerne og den almindelige lovgivning om markedsføring, køb og produktansvar.

I det følgende drøftes de problemer, der er knyttet til anvendelse af de civilretlige sanktioner, når der foreligger farlige produkter efter produktsikkerhedsregler.

Det bemærkes, at udvalget ikke har drøftet forholdet til mærkningsreglerne. I sit responsum udtalte professor Børge Dahl herom:

"Eksisterende eller fremtidige mærkningsordninger er uden særlig relevans for implementeringen. Sådanne ordninger kan alt efter mærkningsbetingelserne gerne inden for deres respektive områder bidrage til indfrielse af produktsikkerhedsdirektivets formål, men har primært et helt andet hovedsigte. mens produktsikkerhedsdirektivet fokuserer på producenten og interesserer sig for produktet i hele dets levetid, skal mærkningsordninger primært støtte forbrugerens valg i købssituationen. mærkningsordningers produktsikkerhedsmæssige reguleringer adskiller sig i øvrigt ikke principielt fra, hvad der her er omtalt som den specielle produktsikkerhedslovgivning, som ofte regulerer andre kvalitetsaspekter og indeholder mærkningsbestemmelser, hvorfor mærkningsordninger set i forhold til produktsikkerhedsdirektivet kan sidestilles med den specielle produktsikkerhedslovgivning."

I 1.2. De civilretlige virkninger af overtrædelse af offentligretlige regler om produktsikkerhed

I en række offentligretlige regler stilles der krav om, at alle genstande, der er i brug eller fremstilles og udbydes til salg af en vis art, skal opfylde visse krav til kvalitet og sikkerhed. Sådanne offentligretlige kvalitets- eller sikkerhedskrav er i modsætning til reglerne i købeloven og de almindelige obligationsretlige regler uafhængige af parternes aftale.

Offentlige kvalitets- og sikkerhedskrav vil fremgå af lovgivningen, og sanktioner ved overtrædelse af sådanne regler er i almindelighed straf, forbud eller konfiskation. Kravene til rigtig opfyldelse af indgåede privatretlige aftaler vil derimod i første række fremgå af den indgåede aftale og par-

ternes relevante forudsætninger i forbindelse med indgåelsen af aftalen, der tillige er udgangspunktet for bedømmelsen af, hvilke lovregler der herefter vil kunne finde anvendelse på kontraktforholdet. Retsvirkningerne ved utilstrækkelig eller helt manglende opfyldelse af en aftale om køb af en genstand er, at der tillægges medkontrahenten visse nærmere beføjelser i form af krav på forholdsmæssigt afslag, ophævelse, omlevering, afhjælpning eller erstatning efter købeloven som nedenfor beskrevet.

På et enkelt område indeholder den almindelige formueretlige lovgivning regler om civilretlige virkninger af, at et produkt ikke frembyder den sikkerhed, som med rette kan forventes (er defekt), og som følge heraf forårsager skade. I lov nr. 371 af 7. juni 1989 om *produktansvar* er der således fastsat regler om det ansvar, der påhviler en producent og en mellemhandler for skade, der er forårsaget af en defekt ved et produkt, der er produceret eller leveret af den pågældende. Efter lovens § 6 er der objektivt ansvar for producenten for sådanne skader. Endvidere er det i lovens § 10 fastsat, at en mellemhandler hæfter for produktansvar umiddelbart over for skadelidte og senere mellemhandlere i omsætningskæden.

De skader, som efter loven skal erstattes, er erstatning og godtgørelse for personskade og erstatning for tab af forsørger. Endvidere omfatter loven erstatning for skade på ting, hvis den pågældende genstand efter sin art sædvanligvis er beregnet til ikke-erhvervsmæssig benyttelse og hovedsagelig er anvendt af skadelidte i overensstemmelse hermed. Loven omfatter ikke skade på selve det defekte produkt. Ved fastsættelse af erstatning for skade på ting fradrages efter lovens § 8 et beløb på 4.000 kr.

Den almindelige formueretlige lovgivning indeholder ikke i øvrigt generelle regler om civilretlige virkninger af, at et produkt er farligt. Ved anvendelsen af de almindelige regler i bl.a. *købeloven og aftaleloven,* jf. henholdsvis lovbekendtgørelse nr. 28 af 21. januar 1980 og nr. 660 af 8. september 1986, vil der imidlertid kunne tages hensyn til et produkts farlige egenskaber, og disse regler medfører derfor en vis civilretlig beskyttelse mod farlige produkter.

Købelovens § 76 fastsætter, hvornår der i forbrugerkøb skal anses at foreligge en mangel ved salgsgenstanden. Der foreligger en (faktisk) mangel ved salgsgenstanden, hvis genstanden er af en anden eller ringere beskaffenhed eller brugbarhed, end den ifølge aftalen og de foreliggende omstændigheder skulle være, jf. bestemmelsens stk. 1, nr. 4. Reglerne om mangelsbegrebet i forbrugerkøb er udformet i overensstemmelse med de almindelige regler om mangler i øvrigt, hvorefter forholdet ofte udtrykkes på den måde, at en salgsgenstand siges at lide af en mangel, når dens egenskaber ikke svarer til, hvad der er aftalt eller med føje forudsat af køber, jf. nærmere Ussing, Køb, 4. udg. Ved A. Vinding Kruse, s. 120ff, Gomard, Obligationsret, 1. Del, s. 132, og Ussing, Obligationsretten, Almindelig Del, 4. udg., s. 36.

De beføjelser, der efter købeloven tilkommer køberen, hvis der i forbrugerkøb eller ved andre køb viser sig at være mangler ved en solgt genstand, fremgår af købelovens §§ 42, 43, 78 og 80. De beføjelser der efter disse bestemmelser kommer på tale, er forholdsmæssigt afslag, ophævelse, omlevering, afhjælpning og erstatning.

Produktansvarsloven giver som ovenfor nævnt den enkelte skadelidte et civilretligt krav på erstatning fra producenter og mellemhandlere i konkrete skadestilfælde. Loven har således ikke karakter af en offentligretlig håndhævelseslovgivning, hvorefter myndigheder af præventive hensyn kan gribe ind over for markedsføring, salg osv. af farlige produkter.

Imidlertid må det normalt antages, at et produkt, der ikke opfylder lovgivningens sikkerhedskrav, anses som defekt i produktansvarslovens forstand. Det må i denne forbindelse med rette kunne forventes, at produkter frembyder den sikkerhed, som opnås ved at overholde de sikkerhedsforskrifter, der er optaget i lovgivningen, jf. i det hele Gomard, Obligationsret, 1. Del, s. 140.

Efter det mangelbegreb, som *købeloven* bygger på, må en genstand eller en tjenesteydelse, der ikke opfylder et offentligretligt kvalitets- eller sikkerhedskrav, ofte men ikke altid anses for mangelfuld i misligholdelsesreglernes forstand, jf. Gomard, Obligationsret, 1. Del, s. 140. Frembyder et produkt - på grund af tilsidesættelse af offentligretlige kvalitets- eller sikkerhedskrav eller af anden grund - fare for skade på person eller ting, uanset at køberen udviser almindelig forsigtighed, må det således normalt antages, at der foreligger en mangel ved produktet, jf. i samme retning Gomard anf. værk, s. 141. Køberen vil derfor kunne benytte sig af de beføjelser over for sælgeren, som han har efter købeloven, fx. retten til at hæve købet ved væsentlige mangler.

Det bemærkes, at der efter misligholdelsesreglerne ikke foreligger misligholdelse, hvis køberen er fuldt orienteret om, at sikkerhedskrav ikke er opfyldt, jf. anf. st. Omvendt må undladelse af at give oplysning om farlighed i almindelighed konstituere en mangel efter købelovens §.76, jf. anf. st.

Frembyder en solgt genstand en alvorlig fare for, at der forvoldes en væsentlig skade, vil det efter omstændighederne kunne anses for urimeligt eller i strid med redelig handlemåde at gøre købsaftalen gældende. Aftalen vil i så fald kunne tilsidesættes efter § 36 i *aftaleloven.*

11.3 Reklamations- og forældelsesregler

Om forholdet til købeloven er der i betænkning nr. 923/1981, s. 25 bl.a. anført:

> "I almindelighed må et produkt anses for mangelfuldt i køberetlig forstand, hvis der til produktet er knyttet en urimelig fare for skade på person eller ejendom, således at køberen vil kunne gøre mangelsbeføjelse gældende. Efter købeloven skal køberen imidlertid reklamere inden en hvis frist, og han er som oftest afskåret fra at gøre mangelsbeføjelser gældende, hvis der er gået mere end et år fra overgivelsen af det købte, jf. købeloven § 54. De foreslåede regler får derfor i forhold til købeloven navnlig den selvstændig betydning, at produkter, hvortil der er knyttet en urimelig fare for skade kan tilbagekaldes fra markedet efter udløbet af den nævnte et års frist i købeloven".

Forbrugerstyrelsen har i tilslutning hertil henvist til Forbrugerklagenævnets afgørelser i nogle klagesager om østtyske varmepuder, hvor DEmKO et par år efter, at de første puder var markedsført, tilbagekaldte DEmKO-godkendelsen og forbød fortsat brug, idet man efter 3 brande, havde konstateret, at en overvejende del af puderne havde en eller flere konstruktionsfejl, der havde forårsaget brande.

I forbindelse med sagens behandling forespurgte DEmKO Justitsministeriet om detailhandleren - i tilfælde af, at han er erstatningsansvarlig over for forbrugeren - kan sætte en bestemt tidstermin for, hvornår forbrugeren skal gøre sine beføjelser gældende.

Justitsministeriet afgav den 18. august 1983 følgende svar:

> "En detailhandler kan kun fastsætte en bestemt tidstermin for, hvornår en forbruger skal gøre en mangel gældende, såfremt mangelen er eller burde være opdaget af køberen, og den fastsatte tidsfrist må anses for rimelig lang, jf. herved købelovens §81, hvorefter en køber i forbrugerkøb, hvis han vil påberåbe sig en mangel ved det solgte, skal give sælgeren meddelelse herom inden rimelig tid, efter at han har eller burde have opdaget mangelen.
>
> Ved køb mellem handlende skal køberen, hvis han vil påberåbe sig en mangel, give sælgeren meddelelse herom straks, efter at han har eller burde have opdaget mangelen, jf. købelovens § 52, stk. 1. Vil køberen hæve købet eller kræve omlevering, skal han endvidere uden ugrundet ophold give sælgeren meddelelse om dette, jf. købelovens § 52, stk. 2.
>
> Har køberen i forbrugerkøb ikke inden et år efter salgsgenstandens overgivelse til ham, meddelt sælgeren, at han vil påberåbe sig en mangel, kan han ikke senere gøre mangelen gældende, medmindre sælgeren har påtaget sig at indestå for genstanden i længere tid eller har handlet i strid med almindelig hæderlighed, jf. købelovens § 83.

For så vidt angår køb, som ikke er forbrugerkøb, gælder en tilsvarende regel, jf. købelovens § 54.

En indeståelse for salgsgenstanden vil kunne foreligge, også uden at sælgeren har afgivet en udtrykkelig garanti. Sælgeren må således normalt også uden et udtrykkeligt tilsagn antages at love, at genstanden har de egenskaber, som klart i almindelighed er af afgørende betydning for brugbarheden af genstande af den pågældende type, medmindre køberen har givet sælgeren grund til at tro, at han ikke lagde vægt på egenskaben, jf. bet. nr. 845/78, s. 86, og Folketingstidende 1978/79, tillæg A, sp. 2160. Det må i den forbindelse normalt anses for at være af afgørende betydning for brugbarheden af en genstand, at den kan anvendes uden en betydelig risiko for personskade. Er genstanden med urette blevet solgt med et påtrykt officielt godkendelsesmærke, er det særligt klart, at det må anses for tilsikret, at genstanden ikke har sådanne farlige egenskaber, som ville have umuliggjort en godkendelse.

Det er således Justitsministeriets opfattelse, at sælgeren i de situationer, som DEmKO henviser til, ikke kan påberåbe sig, at køberens mangelsindsigelse forældes efter et år. Dette må formentlig antages at gælde også i forholdet mellem tidligere omsætningsled."

Forbrugerklagenævnet fandt i en række sager, at forbrugeren havde reklameret inden rimelig tid, jf. købelovens § 81, men at 1-års fristen i § 83 var overskredet, og at det herefter måtte afgøres, om forhandleren kunne antages at have påtaget sig at indestå for, at varmepuden i mere end 1 år fra salgstidspunktet kunne anvendes uden risiko for person- og tingsskade. Et flertal af nævnets medlemmer fandt, at dette var tilfældet, også selv om sælgeren ikke udtrykkeligt havde givet et sådant tilsagn.

Udvalget har drøftet reklamationsproblematikken mere generelt, og i den forbindelse, om der i en generel produktsikkerhedslov bør indføres regler om tilbagekøb og reklamationsfrister.

Udvalget er af den opfattelse, at særligt reklamationfristen i købeloven udgør et problem i forhold til produktsikkerhedsloven, idet den kan betyde, at den økonomiske risiko ikke altid ligger rigtigt[3]).

Hensigten med reklamations- og forældelsesfrister er at søge at skabe en vis sikkerhed i omsætningen og fremtvinge en frist for opgør af gamle retsforhold. man vil undgå at fx. erhvervsdrivende i ubegrænset tid skal svæve i uvished om, hvilke krav, som kan fremsættes imod dem. På den anden side står købernes interesse i at kunne fremtvinge en udbedring eller ombytning for at få sikre produkter.

[3])*Dorthe Wiisbye kan ikke tilslutte sig dette.*

Når de erhvervsdrivende således har en åbenbar interesse i at beskytte sig mod krav på reparation, ombytning, tilbagekaldelse mv. efter meget lang eller ubegrænset tid, hænger dette sammen med, at den næringsdrivende ofte vil være afskåret fra at kunne gøre et tilsvarende krav gældende mod sin leverandør eller fabrikant, da han ofte først sælger produkterne til en køber, efter at fristen for reklamation for hans vedkommende er udløbet.

Spørgsmålet om forældelsesfrister bør også ses i forhold til forskellige produkters varierende livslængde. En hel del levnedsmiddelprodukter har en anvendelsestid på nogle få dage, medens andre produkter, som fx. hårde hvidevarer, i sædvanlige tilfælde fungerer tilfredsstillende i 10-20 år. Den beregnede livslængde for et produkt får således betydning ved vurderingen af, om forskellige foranstaltninger til fjernelse af faren eller tilbagekaldelse og tilbagekøb af produktet er meningsfuld. Et produkts begrænsede anvendelsesperiode kan derfor i praksis udelukke sådan indgriben. Der kan fx. forekomme tilfælde, hvor en almindelig forekommende husholdningsartikel viser sig at udgøre en fare. Når skadesrisikoen opdages, er omsætningen af produktet måske ophørt for 8 år siden, medens produktets normale livslængde er 5 år. Dette betyder, at man på det tidspunkt, hvor et indgreb påtænkes udført, må regne med, at der kun vil være ganske få eksemplarer tilbage i husholdningerne. Det kvantitative aspekt bør dog ikke være det eneste afgørende for, om et indgreb skal vedtages. I en situation som den beskrevne bør det også indgå i betragtningen, om der er risiko for meget alvorlig personskader, og om fx. kredsen af brugere udgøres af børn eller ældre mennesker, hvor et videregående indgreb kan forekomme rimeligt.

Det er udvalgets opfattelse, at det må være en afgørende forudsætning for såvel detailhandlere som forbrugere, at varer skal være kontraktmæssige, og at den økonomiske risiko i sidste instans ikke bør ligge hos detailhandleren, men hos den, der er årsag til, at produktet er farligt, hvilket i langt de fleste tilfælde vil være producenten, forstået som den, der har fremstillet produktet, eller den som har importeret produktet til Fællesskabet.

Købelovens reklamationsregler kan imidlertid i mange tilfælde forhindre, at dette sker [4]). Istedet bliver det i praksis de sidste led i omsætningskæden, der kommer til at bære tabet, medmindre der fastsættes regler om en pligt til at tilbagekøbe det farlige produkt i forbindelse med et påbud om tilbagekaldelse. Således vil det i tilfælde af tingsskade, hvor der sker tilbagekaldelse af varer, der er mere end et år gamle, i mange tilfælde være forbrugerne, der kommer til at bære en væsentlig del af den økonomiske byrde, idet de skal aflevere et produkt, de har erhvervet, til leverandøren, men er afskåret fra at kræve købesummen eller en del heraf tilbagebetalt. Ligeledes vil detailhandlen i vidt omfang komme ud for, at reklamationsfristen i forhold til deres leverandør er sprunget, inden faren ved produktet er konstateret.

[41] *Anne Busk-Jensen finder ikke, at dette er korrekt.*

En sådan løsning stemmer imidlertid dårligt med direktivets formål og hensigt, der netop lægger vægt på, at risikoen for farlige produkter i praksis i sidste instans bør påhvile producenten og leverandøren.

Produktansvarsloven opstiller i § 10 to tidsfrister, der skal overholdes, hvis skadelidte vil bevare sit erstatningskrav, dels en 3-års frist fra skadens indtræden, og dels en frist på 10 år, fra det tidspunkt, da produktet blev bragt i omsætning. § 10 vedrører imidlertid kun forholdet mellem skadelidte og producenten, medens eventuelle regreskrav mellem en leverandør og en producent eller mellem flere producenter forældes efter dansk rets almindelige forældelsesregler.

Produktansvarsloven adskiller sig imidlertid på væsentlige punkter fra produktsikkerhedsloven, både hvad angår formål, anvendelsesområde og virkemidler. Produktsikkerhedsloven er en offentligretlig lov, der har til formål at forebygge eller begrænse skader, hvorimod produktansvarslovens formål er at regulere det civilretlige opgør, efter en skade *er* sket. mens det således er nærliggende at inddrage forældelse og reklamationsfrister i en civilretlig regulering som produktansvarsloven, hører regler herom ikke naturligt hjemme i produktsikkerhedsloven, som er af offentligretlig karakter.

I relation til indgrebsbeføjelserne har udvalget endvidere overvejet, om det vil være muligt at gennemføre en effektiv tilbagetrækning af et produkt, såfremt der ikke samtidig gives en godtgørelse til forbrugeren. Det er således tænkeligt, at der er en del forbrugere, der ikke vil have noget incitament til at tilbagelevere en farlig vare, medmindre de modtager en økonomisk kompensation svarende til produktets værdi. Det kan derfor alene udfra et produktsikkerhedssynspunkt være hensigtsmæssigt, at et påbud om tilbagekaldelse suppleres af et påbud om tilbagekøb. Det primære formål med indførelse af en hjemmel til at påbyde tilbagekøb vil således ikke være at tage stilling til det civilretlige opgør mellem forbrugeren og den erhvervsdrivende, men at sikre en så effektiv tilbagekaldelse af et farligt produkt som muligt.

Det skal nævnes, at der bl.a. i den svenske og den amerikanske produktsikkerhedslov findes en hjemmel for kontrolmyndighederne til at udstede påbud om at yde forbrugerne økonomisk kompensation i forbindelse med tilbagekaldelse af et farligt produkt.

I betænkning 923/1981 foreslog et flertal i arbejdsgruppen, at kontrolmyndigheden fik hjemmel til at pålægge enhver, der har markedsført et farligt produkt at tage produktet tilbage og eventuelt tilbagebetale købesummen helt eller delvist. I bemærkningerne til bestemmelsen anføres s. 28 bl.a.:

> "Det vil typisk blive fabrikanten eller importøren af det pågældende produkt, som en sådan bestemmelse vil blive rettet mod."

Et mindretal fandt ikke reglen hensigtsmæssig idet, "en købers beføjelser udførligt er reguleret i købeloven, der bl.a. har til formål at fastlægge, hvilke beføjelser køber og sælger har og under hvilke betingelser".

På den anden side er det blevet fremført, at produktsikkerhedsloven, hvis den fungerer efter sin hensigt, vil bevirke, at erhvervslivet i første række vil være interesseret i og medvirke til, at farlige produkter fjernes fra markedet. Kun hvor dette ikke er tilfældet, vil kontrolmyndigheden skulle gribe ind, og her vil den skulle vælge det indgrebsmiddel, som er det mindst ressourcekrævende for at nå målet, nemlig at forebygge skade.

I mange tilfælde vil det således være tilstrækkeligt at foreskrive, at der skal oplyses om faren ved produktet eventuelt ved mærkning, brugsanvisning og lignende, fremfor at foretage mere indgribende foranstaltninger, som tilbagetrækning.

Et *flertal i udvalget* finder, at muligheden for at udstede et offentligretligt påbud om tilbagekøb griber dybt ind i aftalefriheden på formuerettens område. Således sker den nuværende prisdannelse på markedet under hensyntagen til en række forskellige faktorer, så som produktets art, standard, lagermuligheder og naturligt også risikoen for senere krav som følge af sikkerhedsmæssige mangler ved produktet. Et offentligretligt påbud om tilbagekøb vil komme til at gå på tværs af de individuelle aftaler indgået mellem de forskellige led i omsætningen og vanskeliggøre parternes mulighed for at tage højde herfor i aftalen. Flertallet er derfor af den opfattelse, at en regulering af denne problemstilling bør ske i en samlet civilretlig sammenhæng, og finder samtidig, at det falder uden for udvalgets kommissorium at fastsætte sådanne civilretlige regler i forbindelse med udformningen af en offentligretlig regulering af produktsikkerhed.

Nogle af flertallets medlemmer (C. Boye Jacobsen og Kurt Nielsen) ønsker dog at tilføje, at den nære sammenhæng mellem de civilretlige regler og produktsikkerhedsreglerne, som også illustreres af udenlandske erfaringer, tilsiger, at emnet snarest tages op.

Et medlem af flertallet (Anne Busk-Jensen) finder derimod ikke, at der er behov for snarest at tage dette spørgsmål op.

Et første mindretal (Gitte Krogh, Søren Stagis, Bente Saltorp) har fundet, at det i loven bør være muligt for kontrolmyndigheden at påbyde, at produkter eller tjenesteydelser omfattet af loven skal kunne tilbagekøbes på samme måde som myndigheden kan påbyde, at produkter trækkes tilbage og/eller destrueres.

Da indgrebet mod et farligt produkt ofte vil ske efter udløbet af de almindelige reklamations- og forældelsesfrister, vil incitamentet for forbrugeren og

detailhandleren til at medvirke, således at farlige produkter fjernes fra markedet, være ringe.

I mange tilfælde vil det være umuligt at sikre en effektiv tilbagekaldelse, uden at der gives den tilbageleverende en godtgørelse. Det er særligt i tilfælde, hvor det på trods af den farlige egenskab fortsat er muligt at anvende produktet nærliggende at antage, at ejeren vil beholde det farlige produkt, hvis han ikke har udsigt til at få købesummen helt eller delvis retur ved tilbageleveringen. Købelovens 1-årige reklamationsfrist fører til urimelige resultater for forbrugerne og detailhandelen.

Det er derfor nødvendigt for at opfylde direktivets art. 14, stk. 3, at påbud om tilbagetrækning kombineres med tilbagekøb af det farlige produkt.

Adgangen til at give påbud om tilbagekøb vil åbne mulighed for direkte at placere den økonomiske byrde, der er forbundet med tilbagetrækning af et farligt produkt, hos det led i omsætningen, der er ansvarlig for, at produktet befinder sig på markedet. Dette er i øvrigt i overensstemmelse med lovens intentioner.

Tilbagekøbspligt i forbindelse med farlige produkter er ikke ukendt i dansk lovgivning. markedsføringslovens § 12 b indeholder således en bemyndigelse for industriministeren til at fastsætte nærmere regler om udstedelse af påbud om bl.a. tilbagekøb af legetøj, der betragtes som farligt. Denne hjemmel er udnyttet ved legetøjsbekendtgørelsens § 24, stk. 1, punkt 3).

Ifølge den svenske produktsikkerhedslovs § 8, er det udelukket at nedlægge påbud om tilbagekaldelse uden samtidig at påbyde virksomheden ved tilbageleveringen enten at udlevere forbrugeren en anden fejlfri vare af samme værdi eller at yde forbrugeren en godtgørelse, der sætter ham i stand til at købe en anden tilsvarende vare.

muligheden for tilbagekøb kan etableres ved regler i produktsikkerhedsloven og/eller ved ændring af købelovens § 83 og § 54.

Vælges en ændring af købeloven skal man være opmærksom på, at der i mange tilfælde kun bliver direkte adgang til at placere den økonomiske byrde hos den ansvarlige, hvis der samtidig gives klare regler om køberens adgang til at fremsætte direkte krav mod tidligere salgsled ("springende regres"). En rent civilretlig løsning inden for købelovens rammer har dog den ulempe, at aktiveringen af lovens regler beror på den enkelte køber, og at den ikke giver nogen sikkerhed for, at større tilbagekøbsaktioner organiseres således, at de kommer til at foregå så hensigtsmæssigt som muligt. Al praktisk erfaring baseret på bl.a. Forbrugerklagenævnets behandling af sager, der fulgte i kølvandet på tidligere tilbagekaldelsesaktioner, jf. varmepudesagerne refereret i betænkningens kap. 11.3. viser således, at langt fra

alle købere reagerer, og at individuel klagebehandling af et stort antal identiske klager kan være unødigt ressourcebelastende.

En køberetlig løsning bør derfor under alle omstændigheder suppleres med regler i produktsikkerhedsloven, der giver kontrolmyndigheden mulighed for at foranledige påbud om tilbagekøb i forhold til alle købere.

Et andet mindretal (Hanne Tornhøj) mener, at detailhandelen risikerer at blive "sorteper", hvad enten produktsikkerhedsloven "kun" indeholder regler om tilbagekaldelse, eller man går skridtet videre og kombinerer tilbagetagelse med tilbagekøb.

Som påpeget af mindretallet (Gitte Krogh, Søren Stagis og Bente Saltorp) vil der være et større incitament til tilbagelevering for forbrugeren, dersom der udbetales et beløb i forbindelse med tilbagelevering af varen. Som det ligeledes påpeges af mindretallet, kan detailhandelens interesser varetages ved hjælp af regler, der sikrer springende regres. Det løser imidlertid ikke det problem, at detailhandelen ikke får dækket udgifterne til tilbagebetaling til forbrugeren i de tilfælde, hvor producenten er gået konkurs.

Dersom der "kun" indføres regler om tilbagetagelse uden tilbagekøbsret/pligt, lider detailhandelen ligeledes et tab, nemlig i de tilfælde, hvor den ligger inde med et varelager, som ikke kan sælges på grund af dets farlighed, og som heller ikke kan leveres tilbage til producenten på grund af reklamations- og forældelsesreglerne. Det samme er tilfældet, dersom producenten er gået konkurs.

Detailhandelens problemer i forbindelse med produktsikkerhedsloven bliver således kun delvist løst, hvad enten der "kun" indføres regler om tilbagetagelse, eller reglerne udvides med muligheden for tilbagekøb.

Under hensyn til opfyldelsen af formålet med produktsikkerhedsreglerne kan *Hanne Tornhøj*, dog tilslutte sig mindretallets indstilling om at indføre regler om tilbagekøb under forudsætning af, at tilbagekøb kombineres dels med muligheden for springende regres, således at forbrugerens krav på tilbagebetaling kan rettes direkte mod producenten, og dels med muligheden for at producenten skal tilbagekøbe detaillistens varelager. For at sikre detailhandelen mod tab i de tilfælde, hvor producenten er gået konkurs, bør der samtidig indføres regler om en lovpligtig producentforsikring, der sikrer detailhandelen mod økonomisk tab i de tilfælde, hvor producenten er gået konkurs og derfor ikke kan tilbagekøbe varen fra forbrugeren.

I I.4. Forholdet mellem de almindelige regler om det offentliges erstatningsansvar og overtrædelse af offentligretlig sikkerhedslovgivning

Dansk ret indeholder ikke almindelige lovfæstede regler om erstatningsansvaret for offentlige myndigheder under myndighedsudøvelse. Sådanne regler er i stedet udviklet i retspraksis, der indeholder en række nærmere krav til pålæggelse af ansvar.

I den juridiske teori antages det, at det offentlige ifalder erstatningsansvar efter væsentligt de samme regler som private; et grundlæggende krav til pålæggelse af ansvar for myndigheden vil således være culpa, dvs. fejl eller forsømmelser udvist af myndigheden. Afgørende for culpabedømmelsen vil være, hvilke krav der kan stilles til den offentlige virksomhed, der har medført skaden. Bedømmelsen af, om en handling eller undladelse må anses som en fejl eller forsømmelse, stiller sig forskelligt alt efter, hvilken type af virksomhed der er tale om. Endvidere vil culpabedømmelsen også inden for den enkelte forvaltningsvirksomhed kunne være variabel. Jf. i det hele fx. Henning Skovgaard, Offentlige myndigheders erstatningsansvar, 1983, s. 51ff, og Orla Friis-Jensen i Forvaltningsret, Almindelige emner, Offentligretlig erstatningsansvar, 2. udg., s. 507ff.

Ifølge sidstnævnte værk kan det sammenfattende siges om culpaansvaret for den offentlige myndighed, at ansvarsbedømmelsen ikke så meget beror på en vurdering af individuel adfærd som på overvejelser af, hvilke krav der bør stilles til den offentlige virksomhed, som har medført skaden.

Pålæggelse af erstatningsansvar forudsætter endvidere, at en række andre betingelser er opfyldt. Efter disse betingelser kræves det bl.a., at der foreligger årsagssammenhæng mellem den skadevoldende handling (eller undladelse) og den indtrådte skade, at skaden er et typisk udslag af den skadevoldende handlings farlige egenskaber (adækvansbetingelsen), at der er lidt et økonomisk tab, og at skaden har ramt en person og en interesse, der er beskyttet af erstatningsreglerne. Der henvises i det hele til Anders Vinding Kruse, Erstatningsretten, 5. udg., s. 29ff.

Lovregler om sikkerhedskrav af offentligretlig og præventiv karakter gælder, uanset hvad det måtte være aftalt mellem de parter, der er impliceret i produktion eller brug som producent, mellemhandler eller forbruger.

Det kan tænkes, at en godkendelse, der efter regler herom skal gives af en offentlig myndighed eller anden institution, med urette er givet, uanset at genstanden ikke opfylder de krav, der efter de pågældende regler er en forudsætning for godkendelse. Køberen kan i tilfælde af, at genstanden er mangelfuld, udøve sine misligholdelsesbeføjelser over for sin sælger eller dennes leverandører som ovenfor nævnt. Køber og en eventuelt skadelidt

trediemand kan endvidere efter omstændighederne holde myndigheden ansvarlig for det lidte tab efter de almindelige erstatningsretlige regler.

En forudsætning for, at der efter de almindelige regler kan pålægges en offentlig myndighed erstatningsansvar for fejlagtig meddelelse af godkendelse, må imidlertid efter disse regler bl.a. være, at den indtrufne skade må anses at være forårsaget af den manglende overholdelse af den offentligretlige regel.

Kan overtrædelsen således åbenbart ikke have medvirket til skadens indtræden, fx. fordi en overtrædelse af en sikkerhedsforskrift er af rent formel karakter, ifaldes der ikke erstatningsansvar, idet der ikke er årsagsforbindelse mellem overtrædelse og skade. Kan overtrædelsen derimod have medvirket til skaden, anses den i almindelighed i mangel af bevis for det modsatte for at være culpøs og causal i relation til spørgsmålet om erstatning uden for kontrakt, jf. i det hele Gomard, Obligationsret, 1. del, s. 140.

Gomard, anf. værk, s. 141f, nævner tillige, at det må antages at være en forudsætning for erstatningsansvar for myndigheden, at formålet med de offentligretlige regler om godkendelse må antages også at omfatte betryggelse ved erstatning af brugerne af de godkendte genstande.

Udvalget vil i tilslutning hertil anføre, at reglerne også på produktsikkerhedsområdet synes hensigtsmæssige og tilstrækkelige.

I praksis er der en stigende tendens til, at culpaansvaret er skærpet i retning af et objektivt ansvar i forhold til myndigheder inden for specialområder. Ved vurderingen af et eventuelt myndighedsansvar bør det indgå, hvor mange produkter, myndighedens ansvarsområde omfatter, hvilke risici, der er tale om, og om myndigheden er pålagt godkendelsesbeføjelser og stikprøvekontrol.

Kapitel 12
Samarbejdet i EF

12.1. myndighedssamarbejdet

Der findes ikke traditionelt udbyggede myndighedssamarbejder i EF om produktsikkerhed. Det vigtigste samarbejde er *PROSAFE, Product Safety Enforcement Forum of Europe,* som blev stiftet i 1991. Det består af embedsmænd fra en række EF- og EFTA-lande, som arbejder med administration af produktsikkerhedslovgivning bortset fra den del, der er knyttet til levnedsmidler. Kommissionen har observatørstatus under møderne og yder tillige finansiel støtte. Desuden afholdes årlige konferencer.

medlemmerne er hjemmehørende i EF-landene samt Norge, Sverige, Finland, Island, Schweiz og Østrig. Et stadig stigende antal lande repræsenteres i PROSAFE.

Formålet med netværket er gennem udveksling af hovedsagelig information og ideer at forsøge at skabe en mere effektiv og ensartet administration af det stigende antal fælles regelsæt på produktsikkerhedsområdet, herunder direktivet om produktsikkerhed i almindelighed.

Arbejdet i PROSAFE har hidtil omfattet alt lige fra vurdering af konkrete produkter til afgivelse af responsa til Kommissionen. Der er i PROSAFE gjort en del for at mindske de problemer, der opstår som følge af, at landenes administrationsstrukturer er forskellige.

Fra dansk side deltager Forbrugerstyrelsen i arbejdet, men PROSAFE dækker også emner, der hører under andre myndigheders sagsområde.

Indenfor levnedsmiddelområdet findes et tilsvarende internationalt samarbejde. FLEP *(Food Law Enforcement Practitioners)* er en uformel gruppe af ledende praktikere indenfor administrationen af levnedsmiddellovgivningen i EF- og EFTA-landene. Levnedsmiddelstyrelsen repræsenterer Danmark.

Formålet er at samarbejde om opnåelse af en bedre administration af direktiver, forordninger, standarder og retningslinier.

Af emner som har været behandlet i FLEP skal nævnes: Kvaliteten af laboratoriearbejde, forberedelse af dokumentation om kontrollens effektivitet, udarbejdelse CEN-standarder, procedure til løsning af praktiske administrative problemer gennem internationale kontakter.

12.2. Notifikationssystemet

En vigtig del af EF's indsats for forbrugerne består i, at medlemslandene underrettes om fund af skadelige produkter på andre medlemslandes markeder, således at alle medlemsstater får mulighed for at træffe passende foranstaltninger vedrørende de pågældende produkter.

I en lang række direktiver inden for områder som levnedsmidler, rengøringsmidler, personlige værnemidler, legetøj og maskiner findes bestemmelser, der kræver, at Kommissionen underrettes om farlige produkter, som en medlemsstat har fundet på markedet. Kommissionen videresender derefter meddelelsen til de øvrige medlemslande.

For at sikre, at der gælder en notifikationspligt vedrørende alle produkter, der viser sig at være farlige, har Rådet i 1984 ved beslutning oprettet systemet for hurtig udveksling af oplysninger om farer i forbindelse med anvendelse af forbrugsgoder (bilag 6). Beslutningen gælder alle produkter bortset fra produkter, der udelukkende anvendes erhvervsmæssigt, og produkter, for hvilke der gælder tilsvarende meddelelsesprocedurer.

medlemsstaternes underretningspligt indtræder, når der træffes hasteforanstaltninger til at hindre, indskrænke eller knytte særlige betingelser til markedsføringen af et produkt som følge af en alvorlig og umiddelbar fare, som produktet udgør for forbrugernes sundhed eller sikkerhed.

I direktivet om produktsikkerhed i almindelighed er der i art. 8 indsat bestemmelser om et system svarende til det ovenfor beskrevne.

Desuden indeholder art. 7 krav om underretning i tilfælde, som ikke er hastende, og hvor faren ikke betragtes som alvorlig og umiddelbar. Underretningspligten udløses her blot ved, at der i et medlemsland træffes foranstaltninger til begrænsning af markedsføringen. Denne bestemmelse finder, ligesom art. 8 kun anvendelse, såfremt en tilsvarende underretning ikke er foreskrevet ifølge specifikke fællesskabsbestemmelser.

For at forberede indførelsen af systemet i direktivets art. 7 har Kommissionen fremsat forslag til Rådsbeslutning om indførelse af et fællesskabssystem for udveksling af oplysninger i forbindelse med visse produkter, som kan udgøre en fare for forbrugernes sundhed og sikkerhed. Dette system, som er meget lig det i direktivets art. 7 beskrevne, gælder kun indtil fristen for implementering af direktivet er udløbet den 29. juni 1994.

Udvalget har drøftet, i hvilket omfang disse systemer bør lovfæstes i dansk ret. Der er enighed om, at bestemmelserne med fordel kan overføres til bekendtgørelser eller samarbejdscirkulærer i de tilfælde, hvor forskrifterne kun er rettet til anden myndighed. Det er i den henseende væsentligt i for-

nødent omfang at sikre tavhedsforskrifter for såvel oplysninger, der er i myndighedens besiddelse, som oplysninger, der videregives til anden myndighed.

12.3. EHLASS, European Home and Leisure Accident Surveillance System

Da ulykkesregistrering kan være et nyttigt redskab i forbindelse med produktsikkerhedsarbejde, overvejer EF-Kommissionen at indføre et permanent overvågningssystem for ulykker, der sker i hjemmene og i fritiden. Formålet med systemet er dels at forbedre forbrugernes sikkerhed og dels at sikre at fremtidige beslutninger om produktsikkerhed kan bero på nøjagtige og ensartede informationer. med henblik på udviklingen af dette system, har der siden 1986 været igangsat et projekt, benævnt EHLASS, der har til opgave at udvikle de nødvendige procedurer til etableringen af det permanente system.

EHLASS har til formål at registrere og beskrive årsager til ulykker i hjemmene og i fritiden, ulykkernes følger og de forbrugsprodukter, der har været involveret i ulykkesforløbet. Oplysningerne indsamles på udvalgte skadestuer suppleret af oplysninger fra andre kilder. Der er i alt tilsluttet 58 europæiske hospitaler til projektet herunder 5 danske. Det påhviler de nationale projekter at analysere og beskrive de nationale ulykkesdata i en årlig standardrapport.

I forbindelse med indførelsen af en generel produktsikkerhedslov i Danmark bør det overvejes, hvorledes EHLASS-systemet kan indgå i kontrolarbejdet og herunder, om systemet kan udbygges eksempelvis således, at der opbygges en melddelelsesprocedure i forbindelse med ulykker, der involverer produkter. man kan således forestille sig, at skadestuerne udover at registrere ulykker, tillige bliver forpligtet til at kontakte kontrolmyndigheden, således at den kan tage stilling til, om der foreligger et farligt produkt, der skal foretages indgreb overfor.

12.4. Samarbejde mellem produktsikkerhedsmyndigheder og toldvæsenet

Den 8. februar 1993 vedtog Rådet en forordning om kontrol med, at produkter indført fra tredielande overholder produktsikkerhedsreglerne (bilag 7). Forordningen trådte i kraft den 17. marts 1993. Et tilsvarende system indførtes til bekæmpelse af varemærkeforfalskning ved Rådets forordning 3842/86 af 1. december 1986.

Baggrunden for reglerne er, at der efter gennemførelsen af Det Indre marked fra 1. januar 1993 var behov for at styrke kontrollen med varer fra tredielande.

Forordningen kræver, at toldvæsenet, når de ved den kontrol, de i øvrigt foretager ved de ydre grænser,

enten konstaterer at et produkt giver grund til alvorlig mistanke om, at almindelig anvendelse af produktet vil frembyde alvorlig og umiddelbar fare for sundheden eller sikkerheden,

eller at der mangler et dokument, der skal ledsage produktet eller en mærkning, som foreskrevet i produktsikkerhedsreglerne,

suspenderer frigivelsen af produktet og straks underretter de nationale produktsikkerhedsmyndigheder.

Hvis myndighederne efter at have modtaget en sådan underretning inden for tre dage meddeler toldvæsenet, at de med det samme griber ind over for markedsføringen, foretages den videre behandling efter produktsikkerhedsreglerne. Hvis myndighederne inden for samme frist meddeler, at de vil påbegynde undersøgelser af produktet, kan suspensionen forlænges.

Kommissionen udfærdiger og reviderer med bistand af et udvalg en liste over produkter, som særlig berøres af bestemmelsen om kontrol med dokumentmedfølgelsen og mærkningen. Første liste omfatter legetøj, levnedsmidler og farmaceutiske produkter. Indenfor disse områder fastlægges de specifikke produktlister med nomenklaturhenvisninger i et samarbejde mellem Told- og Skattestyrelsen og henholdsvis Forbrugerstyrelsen, Levnedsmiddelstyrelsen og Sundhedsstyrelsen.

Der er i samarbejde mellem Industriministeriet og Told- og Skattestyrelsen udarbejdet nærmere retningslinier for samarbejdet.

Forordningen skaber i modsætning til tidligere en ret og en pligt for toldmyndighederne til i forbindelse med den kontrol, de i øvrigt udfører, at kontrollere produkter fra tredielande i henhold til produktsikkerhedsdirektivet. Ligeledes pålægges produktsikkerhedsmyndighederne en pligt til at medvirke til dette arbejde.

Forordningen angiver ikke, hvorledes samarbejdet mellem told- og produktsikkerhedsmyndighederne nærmere skal tilrettelægges. Disse regler skal fastlægges i samarbejdsaftaler mellem de involverede myndigheder. Det skønnes derimod ikke nødvendigt at supplere forordningen med regler fastsat i henhold til produktsikkerhedsloven.

Kapitel 13
Lovforslag med specielle bemærkninger

Forslag til lov om produktsikkerhed

Kapitel I

Lovens anvendelsesområde

§ 1. Loven gælder for ethvert produkt, der bringes i omsætning. Loven gælder endvidere for tjenesteydelser, der har tilknytning til et produkt.

Stk. 2. Loven gælder, uanset om produktet eller ydelsen tilbydes mod vederlag eller vederlagsfrit.

Stk. 3. Loven gælder ikke for produkter eller tjenesteydelser, der udveksles mellem private, eller som udelukkende fremstilles eller udføres til brug for produktionen i en erhvervsvirksomhed.

Stk. 4. Loven gælder endvidere ikke for brugte løsøregenstande, som, inden de skal benyttes, skal repareres eller sættes i stand, og erhververen er gjort opmærksom herpå, eller for antikviteter.

Stk. 5. Loven finder ikke anvendelse i det omfang, der ved eller i henhold til anden lov er fastsat bestemmelser til gennemførelse af specifikke fællesskabsforskrifter om sikkerhedsaspekter eller risikokategorier i forbindelse med et produkt.

§ 2. Loven finder anvendelse på alle produkter og tjenesteydelser, der fremstilles, udbydes, sælges, tilbydes eller udføres her i landet, eller som er bestemt for udførsel til et andet EF-land.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse på produkter og tjenesteydelser, der udføres til et land uden for EF, medmindre andet er hjemlet i international aftale eller følger af regler fastsat af industriministeren.

Kapitel 2

Definitioner

Produkt

§ 3. Ved et produkt forstås enhver løsøregenstand, uanset om den er en råvare eller et naturprodukt, samt fast ejendom og bestanddele og tilbehør hertil.

Producent

§ 4. Som producent anses den, der

1) fremstiller et produkt eller et delprodukt,

2) bringer en råvare eller et naturprodukt i omsætning,

3) udgiver sig for at være produktets fabrikant ved at anbringe sit navn, mærke eller andet kendetegn på et produktet,

4) sætter et produkt i stand.

Stk. 2. Som producent anses endvidere den, der repræsenterer fabrikanten, når denne ikke er etableret i EF. Hvis en repræsentant for fabrikanten ikke er etableret i EF, anses importøren for producent.

Stk. 3. Andre erhvervsdrivende anses som producenter i det omfang, deres virksomhed påvirker de sikkerhedsmæssige egenskaber ved et produkt.

Distributør

§ 5. Som distributør anses den, der uden at påvirke produktets sikkerhedsmæssige egenskaber, er et led i afsætningskæden.

Stk. 2. Som distributør anses ligeledes den, der bringer en fast ejendom i omsætning.

Sikkert produkt

§ 6. Et produkt er sikkert, hvis det ikke indebærer sundheds- og sikkerhedsfare for personer eller ejendom, når det anvendes til det forudsatte formål eller på en måde, som det forventes at blive anvendt på.

Stk. 2. Et produkt anses ikke for at være farligt, alene fordi det er muligt at forøge sikkerheden, eller fordi det er muligt at skaffe et andet og mere sikkert produkt.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 gælder tilsvarende for tjenesteydelser.

§ 7.1 det omfang, et produkt er konstrueret og fremstillet eller en tjenesteydelse er udført i overensstemmelse med de sundheds- og sikkerhedskrav, der er fastsat i lovgivningen, anses produktet i henseende til disse sikkerhedsaspekter for sikkert.

Stk. 2. Er der ikke i lovgivningen fastsat sundheds- og sikkerhedskrav vurderes et produkts eller en tjenesteydelses sikkerhed i forhold **til:**

1) en dansk standard, der er baseret på en harmoniseret europæisk standard, eller tekniske specifikationer på fællesskabsplan, eller i mangel heraf,

2) en dansk standard, eller i mangel heraf,

3) det aktuelle tekniske niveau, samt den sikkerhed, som brugerne med rimelighed kan forvente, eller i mangel heraf,

4) god forretningsskik inden for det pågældende område.

Stk. 3.1 det omfang, der i fællesskabsretten eller med hjemmel heri er fastsat harmoniserede sikkerhedskrav til produkter eller tjenesteydelser, træder disse i stedet for tilsvarende sikkerhedskrav i de i stk. 1 og 2 anførte forskrifter.

Kapitel 3

markedsføring og fremstilling

§ 8. Kun sikre produkter må bringes i omsætning, ligesom tjenesteydelser kun må udføres, hvis de er sikre.

Stk. 2. Enhver, der bringer eller har bragt et produkt i omsætning, skal træffe alle rimelige foranstaltninger for at hindre fare for person eller ejendom. Tilsvarende gælder for tjenesteydelser.

§ 9. Det påhviler enhver, der bringer et produkt i omsætning eller udfører en tjenesteydelse, på egnet måde at oplyse om en eventuel risiko for fare, og om hvorledes den kan forebygges. Sådan oplysning fritager ikke i sig selv for lovens øvrige krav.

Stk. 2. Det påhviler producenten og distributøren at træffe de nødvendige forholdsregler for at undgå, at farlige produkter bringes i omsætning. Dette kan ske ved mærkning af produktet, ved stikprøvekontrol med produkter, der er bragt i omsætning og ved behandling af klager, samt videregivelse af oplysninger om fare ved produkterne.

Stk. 3. Såfremt foranstaltninger efter stk. 1 og 2 ikke er tilstrækkelige, påhviler det producenten at trække produktet tilbage fra markedet.

Kapitel 4

markedskontrol

§ 10. Kontrolmyndigheden fører tilsyn med, at produkter og tjenesteydelser er sikre. Ethvert led i omsætningen skal i fornødent omfang medvirke til kontrollen.

§ 11. Udgør et produkt, som endnu ikke er bragt i omsætning, eller en tjenesteydelse, som endnu ikke er udført, en sundheds- eller sikkerhedsrisiko, kan kontrolmyndigheden bestemme:

1) at et produkt kun må bringes i omsætning, eller en tjenesteydelse kun må udføres med nærmere angivne oplysninger om de farer, der kan være forbundet med produktet eller tjenesteydelsen,

2) at et produkt eller et parti af et produkt ikke må bringes i omsætning, eller en tjenesteydelse ikke må udføres, hvis der til disse er knyttet en fare, med mindre nærmere angivne krav til produktet eller tjenesteydelsen er opfyldt,

3) at det midlertidigt, så længe det er nødvendigt med henblik på gennemførelse af kontrolforanstaltninger, forbydes, at et produkt eller et parti heraf eller en tjenesteydelse tilbydes, leveres eller udstilles, hvis der er forbundet fare hermed,

4) at et produkt ikke må bringes i omsætning, eller en tjenesteydelse ikke må udføres, hvis der til produktet eller tjenesteydelsen er knyttet en fare, og oplysninger eller krav efter nr. 1,2 eller 3 må anses for utilstrækkelig-

§ 12. Hvis et produkt eller en tjenesteydelse, der udgør en fare, er bragt i omsætning eller udført, kan kontrolmyndigheden påbyde enhver, der har bragt produktet i omsætning eller udført tjenesteydelsen straks, eller inden for en nærmere frist,

1) efterfølgende at give oplysninger om faren ved produktet eller tjenesteydelsen og om, hvordan faren kan forebygges,

2) at afhjælpe forhold, som er årsag til faren,

3) at trække produktet tilbage,

4) at destruere produktet på forsvarlig måde.

Stk. 2. Enhver, der har været led i omsætningen fra det tidspunkt, hvor faren er opstået, kan påbydes at medvirke til at gennemføre et påbud vedrørende et produkt eller en tjenesteydelse, som er meddelt en anden erhvervsdrivende i henhold til denne bestemmelse.

§ 13. Kontrolmyndighederne kan, når det skønnes påkrævet, ved bekendtgørelse forbyde forhandling af og annoncering med produkter og tjenesteydelser, som ikke er sikre.

Stk. 2. Kontrolmyndigheden kan i forbindelse med et påbud eller forbud i henhold til § 12, stk. 1, eller § 13, stk. 1 bestemme, at indehaveren af et produkt på nærmere angiven måde skal medvirke til, at produktet repareres eller tages tilbage.

Stk. 3. Hvis produktet eller tjenesteydelsen, uagtet det overholder kravene i § 7, stk. 1 og 2, af kontrolmyndigheden skønnes at indebære fare for sundhed eller sikkerhed, kan myndigheden bestemme, at produktet enten ikke må bringes i omsætning, eller tjenesteydelsen ikke må udføres, eller at dette kun må ske under bestemte vilkår, eller at produktet skal trækkes tilbage.

§ 14. Kontrolmyndighederne kan, når der er behov herfor, oplyse offentligheden om faren ved et produkt eller en tjenesteydelse.

Kapitel 5

Sikkerhedskrav til legetøj og produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler

§ 15. Industriministeren kan fastsætte regler om sikkerhedskrav til legetøj og produkter, der på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler og herigennem være til fare for forbrugernes sundhed eller sikkerhed.

§ 16.1 regler, der er udstedt i medfør af § 15, kan der endvidere fastsættes regler om,

1) forbud mod fremstilling og udbud, herunder forbud mod indførsel til Danmark,

2) krav vedrørende fremstilling i overensstemmelse med standarder, vedrørende typegodkendelse samt vedrørende mærkning,

3) betaling af gebyr for typegodkendelser,

4) betaling af omkostninger forbundet med myndighedskontrol, såfremt det i forbindelse med kontrollen konstateres, at legetøjet ikke opfylder de væsentlige sikkerhedskrav eller ikke er fremstillet i overensstemmelse med standarderne eller en godkendt prototype,

5) udstedelse af påbud om tilbagekøb.

Kapitel 6

Lovens administration

§ **17.** Kontrolmyndigheden forestår kontrollen med produkters og tjenesteydelsers sikkerhed efter denne lov.

Stk. 2. medmindre andet følger af § 18, varetager Forbrugerstyrelsen opgaven som kontrolmyndighed. Styrelsen forestår endvidere koordinationen af kontrolmyndighedernes arbejde.

§ 18. Såfremt der i eller i henhold til anden lovgivning er fastsat bestemmelser om forebyggelse af fare ved særlige produkter eller tjenesteydelser, udøver den myndighed, der påser overholdelsen af denne lovgivning, tillige beføjelserne som kontrolmyndighed efter nærværende lov fsv. angår disse produkter eller tjenesteydelser. Den minister, under hvis forretningsområde den anden lovgivning henhører, kan fastsætte regler om sagsbehandling og klageadgang, der afviger fra bestemmelserne i denne lov.

Stk. 2. Såfremt der ikke i særlig lov er fastsat bestemmelser om sikkerhed, kan industriministeren efter forhandling med de berørte myndigheder ved bekendtgørelse overføre beføjelser i henhold til denne lov til en anden myndighed.

§19. Tilsyns-, godkendelses-, og kontrolforanstaltninger efter kap. 5 udføres af dertil af industriministeren bemyndigede statslige eller kommunale myndigheder eller private foretagender.

Stk. 2. Påbud i henhold til kap. 5 meddeles af Forbrugerstyrelsen. Styrelsen kan bemyndige de i stk. 1 nævnte myndigheder til at udstede påbud.

§ 20. Kontrolmyndigheden kan af egen drift eller efter anmeldelse optage en sag til behandling. Kontrolmyndigheden kan bestemme, at en anmeldelse ikke skal behandles, hvis myndigheden finder, at der ikke skønnes at være et tilstrækkeligt grundlag til at optage anmeldelsen.

Stk. 2. Forvaltningslovens regler om partshøring finder anvendelse på foranstaltninger, som er omfattet af denne lov. Såfremt kontrolmyndigheden i sager af hastende karakter foretager indgreb uden at have hørt den berørte

part, skal der gives denne mulighed for at udtale sig snarest muligt efter, at den pågældende foranstaltning er iværksat.

§ 21. Kontrolmyndigheden kan kræve meddelt alle oplysninger, som skønnes nødvendige for myndighedens virksomhed, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens bestemmelser.

§ 22. Kontrolmyndigheden har adgang til uden betaling at udtage prøveeksemplarer af produktet eller bestanddele heraf med henblik på undersøgelser og afprøvninger. Kontrolmyndigheden har uden retskendelse mod behørig legitimation adgang til fabrikations-, salgs- og lagerlokaler mv. og transportmidler, som tilhører nogen, der omfattes af §§ 4 og 5.

Stk. 2. Politiet yder kontrolmyndigheden bistand. Justitsministeren kan efter forhandling med industriministeren fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 3. Kontrolmyndigheden afholder udgifterne til indhentelse af sagkyndige erklæringer, som myndigheden skønner nødvendige til afgørelsen af, om et påbud eller forbud skal udstedes. Udgifterne hertil kan kræves refunderet af den, som har fået meddelt et påbud eller forbud.

§ 23. En kontrolmyndigheds afgørelse efter denne lov kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. dog § 18.

§ 24. Forbrugerstyrelsen skal straks af kontrolmyndigheden have underretning om væsentlige foranstaltninger vedrørende produktets sikkerhed truffet i medfør af § 11, stk. 1, nr. 2-4, § 12, stk. 1, nr. 2-4 og § 13, stk. 1 og 3, i denne lov eller efter anden lovgivning. Forbrugerstyrelsen underretter Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber om foranstaltninger truffet i medfør af loven, i det omfang det kræves efter Rådsdirektiv 92/59 EØF.

§ 25. Industriministeren fastsætter nærmere regler om lovens administration, herunder efter forhandling med de berørte ministre om formen for koordination af kontrolmyndighedens indsats.

Stk. 2. Industriministeren kan overlade beføjelserne efter stk. 1 til kontrolmyndigheden.

Stk. 3. Industriministeren kan endvidere fastsætte de regler, der er nødvendige for den fremtidige gennemførelse eller anvendelse her i landet af De Europæiske Fællesskabers retsakter om produktsikkerhed. Fsv. angår retsakter, der vedrører produkter, der henhører under andre ministeriers ressort, fastsættes reglerne af den pågældende minister.

Kapitel 7

Domstolsbehandling

§ 26. Straffesager om overtrædelse af denne lov behandles ved Sø- og Handelsretten i København, såfremt nærmere kendskab til produktsikkerhedsforhold skønnes at være af væsentlig betydning for sagens afgørelse.

Stk. 2. Rejses tiltale ved Sø- og Handelsretten i København for overtrædelse af loven, jf. stk. 1, overlades udførelsen af tiltalen til Forbrugerstyrelsen, såfremt styrelsen begærer dette.

Kapitel 8

Straffebestemmelser, øvrige beføjelser

§ 27. medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning straffes med bøde den, som forsætligt overtræder § 8, stk. 1.

Stk. 2. medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning, straffes med bøde den, der ved forsæt eller grov uagtsomhed eller gentagne gange undlader at efterkomme et påbud eller overtræder et forbud efter §§ 11 og 12.

Stk. 3. Undladelse af at meddele kontrolmyndigheden en i henhold til § 21 afkrævet oplysning straffes med bøde.

Stk. 4. Industriministeren kan i forskrifter udstedt med hjemmel i §§ 13 og 15 fastsætte straf af bøde for overtrædelse af forskrifterne.

§ 28. Er en overtrædelse begået af et selskab, en forening, en selvejende institution, en fond eller lignende, kan der pålægges den juridiske person som sådan bødeansvar. Er overtrædelsen begået af staten, en kommune eller et kommunalt fællesskab, jf. § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges staten, kommunen eller det kommunale fællesskab bøde.

Kapitel 9

Ikrafttrædelsesbestemmelser og overgangsbestemmelser

§ 29. Loven træder i kraft den 15. juni 1994.

Stk. 2. Samtidig ophæves §§ 12a og 12b, samt § 15, stk. 2 og 3, og § 19, stk. 6, i lov om markedsføring, jf, lovbekendtgørelse nr. 594 af 27. juni 1992.

Stk. 3. De bestemmelser, der er fastsat efter § 12a i lov om markedsføring forbliver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af bestemmelser, fastsat i henhold til denne lov.

§ 30. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

\

Udkast til bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § I

Til stk. I

Bestemmelsen fastlægger lovens anvendelsesområde. Loven gælder for produkter, der bringes i omsætning. Produkter, der parallelimporteres og bringes i omsætning i Danmark er således også omfattet af loven. med hensyn til en afgrænsning af produktbegrebet henvises til bemærkningerne til § 3 nedenfor.

Ved at anvende begrebet "bringes i omsætning" fastslås det, at sikkerhedsbestemmelserne kun kan rettes mod erhvervsdrivende, det vil sige fysiske eller juridiske personer, der handler erhvervsmæssigt. Også offentlige virksomheder vil blive betragtet som erhvervsdrivende, i det omfang de udøver en virksomhed, der kan sidestilles med privat erhvervsvirksomhed.

Lovforslaget fastsætter ikke, hvad der skal forstås ved erhvervsdrivende. men udtrykket må forstås i den vide betydning, hvori det anvendes i anden nyere lovgivning. Det kan således ikke kræves, at den pågældende udelukkende er beskæftiget som erhvervsdrivende.

Produktsikkerhedsdirektivet anvender betegnelsen "markedsførte" produkter, og produktsikkerhedsdirektivet benytter sandsynligvis dette begreb i en anden betydning end markedsføringsloven. Der er i direktivet tale om den fysiske handling, der finder sted, når et produkt bringes i omsætning. Et produkt er således ikke "markedsført", før det forlader producentvirsomhedens eller fællesskabsimportørens lager, og bringes til den person eller virksomhed, der distribuerer produktet i Fællesskabet. I markedsføringsloven er definitionen af "markedsføring" bredere. Den omfatter enhver handling, der foretages i erhvervsøjemed. Da begrebet "markedsføring" imidlertid ved en umiddelbar fortolkning naturligt må forstås i overensstemmelse med det tilsvarende begreb i den generelle markedsføringslov, er det derfor fundet mest hensigtsmæssigt i loven at anvende begrebet "bragt i omsætning", for at opnå samme fortolkning som i direktivet. Sondringen imellem om et produkt er bragt i omsætning eller ej får navnlig betydning i forhold til indgrebs- og sanktionsmulighederne. Det følger således af § 28, at en erhvervsdrivende der endnu ikke har bragt et farligt produkt på markedet ikke vil kunne straffes, hvorimod der ikke er noget til hinder for, at kontrolmyndigheden griber ind og forhindrer, at disse produkter kommer ud på markedet.

I 2. pkt. fastslås det udtrykkeligt, at lovforslaget også omfatter tjenesteydelser, såfremt de har tilknytning til et produkt. Direktivet om produktsikkerhed omfatter ikke tjenesteydelser, men er på den anden side ikke til hinder for, at forslaget fastsætter bestemmelser herom.

For tjenesteydelser gælder, at de ikke har noget præcist juridisk indhold i dansk ret, og at de er af meget forskellig karakter, som håndværksydelser, transport, rådgivning, reparation og vedligeholdelse, leasing eller softwareydelser. En lang række tjenesteydelser består dels af en arbejdspræstation, dels af brug af reservedele. Reparatører udskifter således ofte dele med nye dele, som de typisk selv leverer i forbindelse med reparationen.

Viser det sig, at en reservedel volder risiko for fare, vil der i medfør af direktivet kunne foretages indgreb. Såfremt de anvendte dele derimod ikke er farlige, men reparatøren har begået fejl i forbindelse med udførelsen af arbejdet, vil direktivets regler om fx. tilbagekaldelse ikke finde anvendelse. Det kan imidlertid i praksis ofte være uoverskueligt og problematisk at afgøre, hvor fejlen ligger. I nogle tilfælde kan reperationsindgrebet - med eller uden brug af reservedele - således medføre, at det reparerede produkt i sig selv bliver farligt. I andre tilfælde opstår faren ved produktet på grund af reparatørens forsømmelige undladelse af at reparere det. Udvalget foreslår derfor, at lovens anvendelsesområde udstrækkes til også at omfatte tjenesteydelser, der har tilknytning til et produkt.

I de tilfælde hvor den erhvervsdrivendes ydelse alene består i en arbejdspræstation, som fx. rådgivning af andre i tilknytning til liberalt erhverv og lignende, falder sådanne tjenesteydelser som helhed uden for lovens anvendelsesområde. Rene tjenesteydelser vil ofte give sig udslag i enkeltstående faresituationer, hvor den teoretiske mulighed for at gribe ind derfor ikke er tilstede, og det generelle hensyn af præventiv karakter, som ligger til grund for lovforslaget, derfor heller ikke er tilstede. Hertil kommer, at rene tjenesteydelser ofte vil være omfattet af et erstatningsansvar for fejl og forsømmelser, således at civilretlige regler er tilstrækkelige.

Som eksempel på tjenesteydelser med tilknytning til et produkt, der er omfattet af lovforslaget kan henvises til omtalen ovenfor af reparationsarbejde, hvor ydelsen består dels af en arbejdspræstation, dels af forbrug af reservedele. Viser det sig, at en reservedel, som er anvendt af reparatøren, eller at reparatøren har begået en fejl i forbindelse med udførelsen af arbejdet, der har bevirket, at den reparerede genstand er blevet farlig, vil hans ydelse i det hele falde inden for lovforslaget.

Der vil kunne forekomme tilfælde, hvor det er vanskeligt at afgrænse rene tjenesteydelser, fra blandede ydelser, der er omfattet af lovforslaget. Det vil her være afgørende, om den væsentligste del af ydelsen vedrører produktet eller tjenesteydelsen.

Det vil dog kun i undtagelsestilfælde være hensigtsmæssigt at foretage en egentlig kontrol med tjenesteydelser, idet faren ofte først opdages, når skaden er sket, og da der typisk vil være tale om enkeltstående fejl, hvor foranstaltninger i forhold til andre ikke kommer på tale.

Til stk. 2

I stk. 2 fastslås det udtrykkeligt, at lovforslaget gælder, uanset om produktet eller ydelsen tilbydes mod vederlag eller vederlagsfrit. Der kan således ikke stilles krav om, at der tilsigtes opnået økonomisk gevinst ved virksomheden.

Til stk. 3

Bestemmelsens stk. 3, undtager varer og tjenesteydelser, der udveksles mellem private. Der findes således ikke at være behov for at inddrage helt private forretninger under lovforslagets anvendelsesområde. Der er ingen mening i at pålægge fx. en privat person at tilbagekalde et farligt produkt og udbedre det. Forholdet kan derimod efter omstændighederne være omfattet af straffelovens regler, ligesom det vil være muligt at pålægge producenten af et farligt produkt at tilbagekalde det, selv om det i sidste omgang er overdraget mellem to private. Samtidig undtages i lighed med direktivet produkter og tjenesteydelser, der udelukkende indgår i produktionen i en erhvervsvirksomhed. Specialindretninger inden for industrien, som arbejdsmaskiner af speciel slags og andre lignende produkter, som udgør en særskilt risiko for fare, vil således falde udenfor.

Anvendes produktet derimod såvel i produktionen som af forbrugere, er det dækket af loven - i modsætning til direktivet, der også undtager disse produkter.

Når lovforslaget omfatter disse forhold, skyldes det bl.a., at det ofte er tilfældigt, om et produkt anvendes af en person i hans egenskab af forbruger eller erhvervsdrivende, idet mange produkter kan anvendes både af forbrugere og erhvervsdrivende. Hvis eksempelvis kontorinventar udgør en fare på grund af en defekt, eller en automobil er behæftet med sikkerhedsmæssige fejl ved bremserne og skal tilbagekaldes, ville det forekomme stødende, om et tilbagekaldelsespåbud ikke ramte samtlige bilmærker af den pågældende type, uanset om bilerne er solgt til privat personer eller til de anvendes som led i et erhverv. Produkter som anvendes i erhvervslivet er derfor omfattet af lovforslaget, i det omfang de også anvendes i privatlivet. Uden for lovforslaget falder alene varer og tjenesteydelser, som udelukkende anvendes erhvervsmæssigt med henblik på produktionen. Et værktøj, en husholdningsartikel eller et sportsredskab med farlige egenskaber vil således kunne tilbagekaldes såvel fra forbrugerens private bopæl, som fra værksteder, kontorer, institutioner osv., uanset hvor det befinder sig.

Et mindretal i udvalget (Anne Busk-Jensen og Line Holm Jacobsen) finder,

at sådanne forhold i tilstrækkeligt omfang er reguleret i særlovgivningen. Disse medlemmer finder derfor, at alle produkter og tjenesteydelser, der udelukkende er bestemt for en erhvervsvirksomhed bør undtages fra loven.

Fsv. angår arbejdstagere findes der inden for arbejdsmiljølovgivningen vidtgående specialreguleringer, der er baseret på fællesskabslovgivning, og som indeholder sikkerhedskrav til bl.a. maskiner, redskaber og andet, som anvendes i produktionen. Reglerne indebærer bl.a. mulighed for at stille krav om forhåndsprøvning af produkter og udfærdigelse af forskellige anvendelsesforskrifter i forbindelse med farlige situationer. Bestemmelserne medfører yderligere, at der findes kontrolmyndigheder, der overvåger sikkerheden. Bestemmelserne herom vil derfor i vidt omfang træde i stedet for reglerne efter nærværende lovforslag, jf. herved bemærkningerne til § 1, stk. 5.

Til stk. 4

Bestemmelsen svarer til direktivets art. 2, litra a, der undtager antikviteter og brugte løsøregenstande, der forud for deres brug skal repareres eller sættes i stand, hvis leverandøren klart har underrettet modtageren herom.

Lovforslaget omfatter således ikke brugte genstande, som både udbyder og erhverver er opmærksomme på skal repareres eller forarbejdes, før de kan benyttes på hensigtsmæssig måde. Det kan derfor være de oplysninger, der gives i forbindelse med salget af varen, der bliver afgørende for om loven kan anvendes eller ej.

Undtaget er alene brugte løsøregenstande, som skal repareres, men derimod ikke reparation af fast ejendom, uanset om det drejer sig om nye eller gamle ejendomme, forudsat at forholdet ikke er reguleret ved speciallovgivning.

Lovforslaget definerer ikke antikviteter, men det er hensigten at afgrænse antikviteter i overensstemmelse med anden lovgivning, herunder toldnomenklaturen som varer, der er over 100 år gamle.

Når brugte løsøregenstande, der skal repareres undtages fra lovforslagets anvendelsesområde skyldes dette, at sådanne produkter ofte udbydes i defekt stand, enten med det formål at køberen skal udtage brugelige komponenter, eller selv skal reparere defekten. Ved antikviteter, vil en defekt ved produktet ofte være at foretrække fremfor en reparation, der fratager produktet dets oprindelige originalitet. I disse tilfælde vil det i højere grad være nødvendigt at tage hensyn til parternes individuelle aftaler i forbindelse med købet, som efter en samlet vurdering i det konkrete tilfælde kan forekomme anerkendelsesværdig og rimelig, selv om der til produktet er knyttet en fare. På den anden side må det kræves, at forhandleren giver køberen en klar og præcis oplysning om den reparation, der er nødvendig,

for at forholdet kan falde uden for loven. Det er således ikke tilstrækkeligt, at det blot oplyses, at genstanden er defekt.

Til stk. 5
Bestemmelsen svarer til direktivets art. 1, stk. 2. Herefter finder lovforslaget anvendelse, med mindre der foreligger fællesskabsforskrifter med specifikke bestemmelser om sikkerheden ved de pågældende produkter. Det betyder, at såvel det generelle produktsikkerhedsdirektiv som lovforslaget viger for specialdirektiver om produktsikkerhed og særlovgivning og bestemmelser, der er fastsat til gennemførelse heraf, i det omfang disse regulerer det pågældende område fuldstændigt. Såfremt de kun regulerer visse forhold, vil disse være omfattet af særlovgivningen, hvorimod de øvrige sikkerhedsaspekter vil falde inden for lovforslaget. Som et eksempel kan nævnes støj forårsaget af legetøj. Hverken legetøjsdirektivet eller Industriministeriets bekendtgørelse om sikkerhedskrav til legetøj og produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler, omhandler dette aspekt, og det vil derfor falde inden for produktsikkerhedsdirektivet og lovforslaget.

Til §2

Til stk. I
Bestemmelsen indeholder regler om lovens geografiske anvendelsesområde. Direktivets geografiske anvendelsesområde er "medlemsstaterne", jf. art. 8, stk. 1. Derimod indeholder direktivet ikke bestemmelser om, at et forbud mod at markedsføre farlige produkter også omfatter eksport af produkter til tredielande.

I overensstemmelse hermed finder lovforslaget anvendelse på ethvert produkt eller tjenesteydelse, der udbydes i Danmark, eller som en dansk producent udbyder i et EF-land. Lovforslaget behandler således udenlandske og indenlandske varer og tjenesteydelser ens, og nogen diskriminering sker ikke.

Til stk. 2
Bestemmelsens stk. 2 er kun relevant i relation til produkter, som udelukkende er bestemt til eksport til tredielande, idet produkter, som også vil blive markedsført inden for EF, i henhold til stk. 1, automatisk er omfattet af loven. Dette udelukker ikke, at bestemmelsen anvendes på produkter, som i første omgang i medfør af lovens kap. 4 er forbudt markedsført i EF, og som derefter besluttes omdirigeret til et tredieland. I sådanne tilfælde kan industriministeren dog fastsætte regler, der forhindrer eksport af et farligt produkt til et tredieland.

Ligeledes kan lovens anvendelsesområde udstrækkes i kraft af en international aftale. EØS-aftalen er en sådan international aftale, idet produktsikkerhedsdirektivet er indført i denne. Loven omfatter således i kraft af

denne bestemmelse produkter, som udelukkende er bestemt for eksempelvis det norske marked.

Til § 3

Bestemmelsen indeholder en definition af begrebet produkt, men er videre end den tilsvarende bestemmelse i direktivets art. 2, litra a. Ifølge direktivet defineres et produkt som "ethvert produkt, som er bestemt til forbrugerne, eller som kan forventes anvendt af forbrugerne, og som mod betaling eller gratis leveres som led i handelsvirksomhed, hvad enten det er nyt, brugt eller istandsat".

Direktivet omfatter såvel genus- som species ydelser og tillige produkter, der indgår som accessorier til tjenesteydelser. Begrebet dækker ikke alene produkter, der erhverves af forbrugere, men tillige produkter, der anvendes af forbrugere. Som eksempel herpå kan nævnes kørende forlystelser i forlystelsesparker, der ejes af teltholderne, men benyttes af betalende gæster.

Direktivet finder således som udgangspunkt anvendelse på ethvert nyt, brugt eller ændret produkt, som ikke udelukkende er beregnet til brug eller forbrug i en erhvervsvirksomhed eller af en person som led i sit erhverv.

Produktionsanlæg, investeringsgoder og andre produkter, der alene anvendes som led i erhvervsmæssig produktion er således undtaget.

Ifølge lovforslaget omfatter begrebet "produkt" enhver løsøregenstand, hvad enten den er forarbejdet eller er et naturprodukt, fast ejendom og bestanddele og tilbehør hertil.

Lovforslaget omfatter ikke kun færdigvarer; men delprodukter, der indføjes i en anden genstand, er således også et produkt i lovforslagets forstand. Afgrænsningen i forhold til tjenesteydelser vil i nogle tilfælde forekomme vilkårlig i den konkrete sag. Enhver afgrænsning på dette område vil imidlertid uundgåeligt føre til grænsetilfælde. Dette kan betyde, at en producent af et delprodukt kan blive pålagt at trække det færdige produkt tilbage fra markedet i medfør af § 12, stk. 1, nr. 3, hvis det færdige produkt udgør en sikkerheds- eller sundhedsfare, der skyldes en defekt ved delproduktet. Sædvanligvis vil det dog af praktiske grunde oftest være producenten af det færdige produkt, der vil blive pålagt at trække produktet tilbage fra markedet. Er en bil eksempelvis farlig på grund af defekte bremseklodser, vil et påbud om tilbagetrækning mest naturlig blive rettet mod bilforhandleren fremfor producenten af bremseklodserne.

Det foreslåede produktbegreb omfatter også elektricitet, vand, gas, varme og lignende.

Som anført under § 1 omfatter lovforslaget også visse tjenesteydelser. Om baggrunden herfor henvises til bemærkningerne til denne bestemmelse.

Lovforslaget fastslår udtrykkeligt, at fast ejendom er omfattet af produktbegrebet. Direktivet tager ikke udtrykkeligt stilling til dette spørgsmål. Produktansvarsdirektivet og produktansvarsloven omfatter derimod ikke fast ejendom, men dog genstande, som indgår som en bestanddel i en fast ejendom. Lovforslagets anvendelsesområde er således videre end produktansvarslovens. Produktansvarsloven og produktsikkerhedslovens opfylder imidlertid hvert sit formål. Produktansvarsloven har til formål at skabe mulighed for at gennemtvinge et civilretligt erstatningssøgsmål for en skade forvoldt af et farligt produkt, hvorimod produktsikkerhedsloven skal forhindre, at farlige produkter markedsføres og skabe mulighed for hurtigt og effektivt at fjerne farlige produkter fra markedet, og hermed opnå den størst mulige beskyttelse af forbrugernes sikkerhed og sundhed. At fast ejendom inddrages under lovforslaget indebærer, at der kan gribes ind for at forhindre yderlige skader, hvis fx. en bebyggelse af 100 ens huse er farlige, fordi de bærende konstruktioner på grund af en beregningsfejl ikke er stærke nok. Her er faren ikke knyttet til en enkelt del af ejendommen, ligesom der vil være behov for at kunne foretage foranstaltninger for at afværge faren ved de resterende huse.

Lovforslaget omfatter også bestanddele og tilbehør til fast ejendom, og det vil i mange tilfælde være muligt at udskille de enkelte byggematerialer, som har medgået til opførelsen af den faste ejendom og rette et eventuelt indgreb mod det konkrete produkt, som udgør en sikkerhedsrisiko. Dette gælder, uanset om det pågældende produkt som fx. et farligt badeværelsesgulv efter tinglysningslovens §§ 37 og 38 er omfattet af den faste ejendom. Ofte vil en konkret fare ved en fast ejendom således kunne føres tilbage til en defekt ved en af bygningens bestanddele. Når lovforslaget imidlertid ikke kun omfatter bestanddele og tilbehør til fast ejendom, men også medtager den faste ejendom som helhed under anvendelsesområdet skyldes det, at også andre komplicerede produkter så som fly og skibe omfattes af produktbegrebet, og det ville derfor ikke være logisk at undtage fast ejendom.

Lovforslaget medtager tillige tjenesteydelser, uden at der er medtaget en definition af begrebet. Dette skyldes, at "tjenesteydelser" som ovenfor anført ikke har et præcist juridisk indhold i dansk ret, men snarere afgrænses negativt i forhold til fast ejendom, løsøregenstande og fordringer. Udtrykket "tjenesteydelser" skal i nærværende lovforslag forstås i overensstemmelse med den betydning, hvori det anvendes på det forbrugerretlige område.

Til §4

Til stk. 1

Bestemmelsen svarer til direktivets art. 2, litra d, og beskriver den kreds af personer, som i sidste instans har det endelige ansvar for, at der kun markedsføres sikre produkter. Da producenten som oftest er den, der i sidste instans er hovedansvarlig for risikoens opståen, vil den som hovedregel også komme til at bære den økonomiske byrde herfor.

Producenten er først og fremmest den, der fysisk fremstiller et produkt eller et delprodukt. Omfattet er derfor enhver, som har deltaget i fremstillingsprocessen, uanset om der er tale om et industrielt eller et håndværksmæssigt fremstillet produkt. Som producent anses endvidere den, der bringer en råvare eller et naturprodukt i omsætning, idet det i disse tilfælde er vanskeligt at tale om fremstilling, når produktet er naturskabt. Endvidere omfattes den der, selv om vedkommende ikke har fremstillet produktet, dog ved at anbringe sit navn, mærke eller andet kendetegn på et produkt, udgiver sig for at være dets fabrikant. Enhver som sætter et produkt i stand bliver også betragtet som producent. Dette vil navnlig få betydning i relation til tjenesteydelser, hvor reparatøren eller mekanikeren, der sætter en bil i stand, således er omfattet af lovforslagets producentbegreb, jf. § 1, stk. 2. Bestemmelsen svarer til producentbegrebet efter produktansvarslovens § 4, stk. 1.

Det kan formentlig i visse situationer give anledning til tvivl, hvem der kan anses for at være producent i relation til et istandsat produkt. Her er det afgørende, hvornår faren ved produktet er opstået. Hvis der således er tale om en risiko ved et produkt, der er opstået i forbindelse med fremstillingen, må fabrikanten betragtes som "producent" i relation til denne risiko. Er der derimod tale om en risiko, der først opstår i forbindelse med istandsættelsen, og fabrikanten derfor ikke har haft nogen indflydelse på faren, må reparatøren eller istandsætteren betragtes som producent.

Til stk. 2

Begrebet producent skal imidlertid ikke forstås snævert som den, der alene tager del i fremstillingsprocessen, men omfatter også den, der repræsenterer en fabrikant, der ikke er etableret i EF, eller den, som importerer produktet til Fællesskabet. Lovforslaget indeholder ingen definition af "repræsentant", men begrebet må forstås i overensstemmelse med sædvanlig sprogbrug.

Hvis fabrikanten er bosiddende i et andet EF-land, vil den, der importerer produktet til Danmark, blive betragtet som distributør, jf. nærmere herom under § 5.

Til stk. 3

Ifølge stk. 3 anses ethvert senere led i omsætningskæden også som produ-

center, hvis de på nogen måde påvirker produktets sikkerhedsmæssige egenskaber. Det betyder fx. at en grossist, der opbevarer et produkt på en sådan måde at det skaber en sikkerhedsrisiko ved produktet vil blive betragtet som producent, selv om han ikke har deltaget i den egentlige fremstillingsproces.

Producentbegrebet i loven er således meget vidt, og baggrunden for det vide begreb er at sikre, at der kan føres en tilstrækkelig kontrol for at undgå produkter, der indebærer sikkerheds- eller sundhedsmæssige risici og i sidste instans, som anført ovenfor, at pålægge det endelige ansvar og den økonomiske byrde, der er forbundet hermed hos den, der er ansvarlig for risikoens opståen.

Til §5

Til stk. I
Bestemmelsen svarer til direktivets art. 2, litra e, som definerer distributør som enhver erhvervsdrivende i afsætningskæden, hvis virksomhed ikke påvirker produktets sikkerhedsmæssige egenskaber.

Den pågældende skal således være et led i afsætningskæden. En vognmand, der alene transporterer et produkt, kan således ikke betegnes som distributør. Vedkommende skal også være "erhvervsdrivende", således som dette udtryk må forstås i den vide betydning, hvori det anvendes i anden nyere lovgivning. Om begrebet "bragt i omsætning" og "erhvervsdrivende" henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 1. Udenfor falder således, den der importerer et produkt fra et EF-land til et andet, såfremt den pågældende import er sket uden henblik på salg eller anden form for omsætning. Som eksempel kan nævnes en erhvervsdrivende, der importerer en maskine eller et redskab alene til brug i vedkommendes egen erhvervsvirksomhed.

Til stk. 2
Bestemmelsen fastslår, at en formidler af fast ejendom også anses for distributør.

Til §6
Bestemmelsen, der gennemfører direktivets art. 2, litra b, indeholder en beskrivelse af begrebet "sikkert produkt". Som udgangspunkt er et produkt kun sikkert, hvis det ikke indebærer sikkerheds- eller sundhedsfare. Såvel direktivet som lovforslagets formål er at skabe en tilstand af sikkerhed ved at forbyde farlige produkter.

Produktsikkerhedsdirektivets forbud mod markedsføring af farlige produkter, er et forbud mod at markedsføre produkter, som "under almindelige eller rimelige forudseelige anvendelsesbetingelser" frembyder risici, der ikke kan anses for acceptable, jf. art. 2, litra b. I art. 4, stk. 2, in fine, tales

om den "sikkerhed", som forbrugeren med rimelighed kan forvente.

De retsgoder, der beskyttes efter lovforslaget er "person" og "ejendom", hvorved forstås enhver fysisk person og ethvert fysisk gode, herunder dyr.

Udvalget har ikke fundet anledning til at begrænse kredsen af beskyttede personer, på samme måde, som direktivets anvendelsesområde, der er begrænset til forbrugerprodukter. Det er lovforslagets formål at beskytte enhver fysisk person mod farer fra produkter og tjenesteydelser, uanset om vedkommende er forbruger, erhvervsdrivende, arbejdstager eller andet, og uanset om den erhvervsdrivende, der udbyder produktet eller tjenesteydelsen, kender eller burde kende faren ved produktet. Kredsen af beskyttede personer omfatter således som udgangspunkt enhver fysisk person. Fsv. angår arbejdstagere henvises dog til bemærkningerne til § 1, stk. 3.

I praksis vil lovforslaget i første omgang navnlig få betydning for produkter, som har karakter af standardvarer, som anvendes af forbrugere i hjemmet, i fritiden eller på anden måde i privatlivet. men derudover vil det også få betydning for varer, der er individuelt tilpasset eller som i øvrigt savner karakter af standardvarer.

Ved vurderingen af, om produktet indebærer en fare, skal der tillige tages hensyn til, om det skyldes en forkert anvendelse af produktet, eller det anvendt sammen med et andet produkt får nogle uventede egenskaber. Det kan som udgangspunkt ikke gøre et produkt usikkert, at der kan opstå skader som følge af brug i strid med de forskrifter, der følger med produktet. Producenten må dog som anført tage højde for en vis atypisk brug af produktet, som det må forventes at blive anvendt på og må derfor sørge for, at produktet fx. forsynes med passende advarselsmærkning om fare ved forudseeligt misbrug eller fejlbrug.

I praksis betyder lovforslaget, at kun produkter, som på grund af deres egenskaber og brugervejledning ikke indebærer sikkerheds- eller sundhedsfare, vil være tilladt. Et produkt skal ikke kun være sikkert, hvis det anvendes i overensstemmelse med sit sædvanlige formål, men producenten må også tage højde for et vist forudsigeligt misbrug eller fejlbrug.

I følge direktivets art. 2, litra b, indgår følgende forhold ved bedømmelsen af, om et produkt må anses for sikkert,

1. produktets egenskaber, herunder sammensætning, emballering samt monterings- og vedligeholdelsesanvisninger,

2. produktets virkning på andre produkter, såfremt det anvendes eller med rimelighed kan forudses anvendt i tilknytning til andre produkter,

3. produktets præsentationsmåde, mærkning, eventuelle anvisninger ved-

rørende dets anvendelse og bortskaffelse samt alle andre angivelser eller oplysninger fra producenten,

4. produktets sædvanlige anvendelsestid,

5. de persongrupper for hvem produktets anvendelse især kan indebære fare, herunder navnlig børn.

I adskillige tilfælde vil faren ved et produkt være af en sådan karakter, at det uden videre er klart, at faren kunne og burde have været imødegået af producenten og derfor indebærer en uacceptabel risiko.

En vurdering af, om et bestemt produkt indebærer en risiko for skade er imidlertid i mange tilfælde ikke særlig åbenbar, fordi risikovurderingen undergår forandringer i takt med skiftende tider, og fordi man ved vurderingen må afveje risikoen ved brug af produktet over for produktets nytteværdi med henblik på at fastlægge det acceptable risikoniveau.

Lovforslaget omfatter også de såkaldte udviklingsskader, dvs. skader, der skyldes egenskaber ved produktet, der på grund af utilstrækkelig teknisk og videnskabelig viden ikke var kendt på det tidspunkt, produktet blev markedsført. Som eksempel herpå kan nævnes et lægemiddel, der efterfølgende viser sig at give forsterskader i form af misdannelser. Det vil således være muligt at gribe ind over for sådanne farlige produkter, så snart kontrolmyndigheden bliver bekendt med produktets farlige egenskaber. Produktansvarsloven undtager derimod sådanne skader fra lovens anvendelsesområde. Det kan forekomme rimeligt, fsv. angår ansvarsreglerne, men udvalget har dog ikke fundet det rimeligt at udelukke muligheden af at gribe ind over for sådanne farlige produkter.

Derimod er det ikke hensigten at inddrage langsigtede sundhedsskader ved visse produkter eksempelvis tobak, alkohol og visse lægemidler under lovens anvendelsesområde. Disse produkter vil i øvrigt ofte være omfattet af særlige regler om advarselsmærkning mv., som derfor vil få indflydelse på vurderingen af sikkerheden.

Det må også indgå i vurderingen, .hvilken kategori af mennesker, som skal anvende produktet. Fx. må et stykke legetøj være konstrueret således, at det ikke volder nogen skade, når det kommer i hænderne på små børn, medens en erfaren hobbymekaniker kan anvende potentielt farlige produkter, blot de er forsynet med nødvendig beskyttelsesanordning, og der oplyses om risikoen.

At et produkt er farligt behøver ikke at betyde, at det er defekt, således som det er tilfældet, hvis det er behæftet med en konstruktionsfejl.

De skader, som lovforslaget har til formål at forebygge, er navnlig alvorlige person- og tingsskader. Lovforslaget indeholder ikke nogen indskrænkninger med hensyn til arten af personskader. Formålet er således at modvirke såvel risiko for ulykkestilfælde som for sundheds- og sygdomsskader af forskellig slags.

Risikoen for skade beror således på et samspil mellem bruger, produkt og anvendelse. Produktet skal være indrettet under hensyn til den brug som brugerne med rimelighed kan forvente at udsætte det for, fordi de ikke kender de anvendelsesrisici, der er forbundet hermed.

Til stk. 2

Bestemmelsen svarer til direktivets art. 2, litra b, sidste led, der medfører, at muligheden for at skabe større sikkerhed eller for at skaffe andre, mere sikre produkter ikke er tilstrækkelig årsag til at betragte et produkt som ikke sikkert eller farligt. En Lada er ikke farlig, blot fordi en Volvo er sikrere. Først når man generelt kan forvente, at den pågældende sikkerhedsforanstaltning er almindeligt forekommende ved den type produkter, kan det forhold, at en sådan foranstaltning mangler, anses som en sikkerhedsrisiko ved produktet.

Sikkerheden skal således vurderes udfra produktet som det fremtræder, og ikke som det kunne fremtræde, hvis der eksempelvis var brugt flere ressourcer i forbindelse med frembringelsen eller foretaget en mere omhyggelig forarbejdning.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastslår, at hvad der er anført om produkters sikkerhed, på tilsvarende måde skal gælde for tjenesteydelser, der er omfattet af loven, jf. § l,stk. 1.

Til §7

Til stk. I

Bestemmelsen svarer til direktivets art. 4, der opstiller en rangorden over henholdsvis specifikke fællesskabsbestemmelser, specifikke nationale forskrifter, internationale standarder, nationale standarder og god forretningsskik, der skal inddrages i vurderingen af, om produktets sikkerhed er acceptabel.

Efter stk. 1 er der således en formodning for, at et produkt eller en tjenesteydelse er sikkert, hvis det er konstrueret, fremstillet eller udført i overensstemmelse med de sundheds- og sikkerhedskrav, der er fastsat i lovgivningen. Det betyder, at et dansk produkt, der er fremstillet i overensstemmelse med danske sundheds- og sikkerhedsforskrifter, må anses for sikkert. Bestemmelsen er udslag af det grundlæggende princip om, at enhver myn-

digheds administration som udgangspunkt sker i medfør af nationale regler. Det betyder også, at sådanne produkter frit kan forhandles inden for Fællesmarkedet. Princippet om, at danske myndigheder kan fastsætte bestemte sundheds- og sikkerhedsforskrifter for de produkter og tjenesteydelser, der forhandles her i landet, gælder dog kun, såfremt de nationale regler er i overensstemmelse med EØF-traktaten, særlig art. 30 og 36. Traktatens art. 30 skal ifølge EF-Domstolens praksis fortolkes således, at nationale regler ikke kan lægge hindringer i vejen for, at varer, som er lovligt fremstillet og bragt i omsætning i en medlemsstat, indføres til andre medlemsstater, medmindre sådanne regler er uomgængelige nødvendige af hensyn til især beskyttelsen af den offentlige sundhed, god handelsskik, effektiv skattekontrol og forbrugerbeskyttelse. Traktatens art. 36 tillader endvidere afvigelser fra forbudet i art. 30 mod nationale importrestriktioner, hvis reglerne, der medfører sådanne restriktioner er nødvendige af hensyn til en række forhold, herunder bl.a. den offentlige sikkerhed.

EØF-traktatens art. 30 er imidlertid ikke til hindre for, at danske myndigheder opstiller anvendelsesforskrifter, der supplerer kravene til produktets sikkerhed. Det vil således være mindre indgribende, at stille supplerende krav i form af anvendelsesforskrifter fremfor helt at forbyde produktet. Dette vil navnlig få betydning, hvor der er tale om et enkelt produkt, fx. kan man forestille sig, at en maskine overholder fremstillingslandets forskrifter med hensyn til støj. De danske myndigheder vil i disse situationer kunne foreskrive, at høreværn skal benyttes for at undgå støjgener fra maskinen. På tilsvarende måde kan det være nødvendigt, at forsyne produktet med en anden anvisning om brug eller ved mærkning at angive, at den pågældende produkttype ikke må benyttes til det antal personer, som den oprindelig var beregnet fx. en elevator.

Til stk. 2

I de tilfælde, hvor der ikke i lovgivningen er fastsat sundheds- og sikkerhedskrav, må der ved bedømmelsen af et produkts eller en tjenesteydelses sikkerhed ske en vurdering i forhold til anerkendte standarder eller god forretningsskik.

Lovforslaget opstiller her en bestemt orden for vurderingen, der svarer til direktivets art. 4, stk. 2. Bestemmelsen opstiller et hierarki, og vurderingen af et produkts sikkerhed skal derfor altid foretages efter de højst muligt placerede retningslinier.

Hvis der findes en dansk standard, der er baseret på en europæisk standard, (fx. CEN-standarder), eller andre tekniske specifikationer på fællesskabsplan danner disse udgangspunkt for sikkerhedsvurderingen. Hvis sådanne ikke findes, anvendes en ren dansk standard.

I mangel af såvel udenlandske som rent danske standarder eller tekniske

forskrifter, skal sikkerhedsvurderingen ske efter i forhold til det aktuelle tekniske stade og den sikkerhed, man som bruger af produktet med rimelighed kan forvente eller, hvad der er god forretningsskik inden for det pågældende område. man kan således ikke vurdere et produkt som sikkert, hvis det savner en sikkerhedsmæssig egenskab, der er sædvanligt forekommende ved produkter af denne art. Eksempelvis må man som bruger kunne gå ud fra, at et strygejern i dag er forsynet med en sikring, der forhindrer overophedning i tilfælde af, at man glemmer at slukke apparatet. Lovforslaget opstiller her en retlig standard i retning af generalklausulen i markedsføringslovens § 1, der ikke kan gives et præcist indhold. Fortolkningen af, hvad disse begreber dækker, vil forandres i takt med udviklingen på markedet, tekniske fremskridt samt variere inden for forskellige sektorer eller brancher.

Hvad der er god forretningsskik inden for et område afhænger af en række forhold, herunder det aktuelle tekniske og teknologiske stade, som den pågældende produkttype befinder sig på, og den sikkerhed som forbrugeren med rette kan forvente til produktet eller tjenesteydelsen.

Som det er anført ovenfor under bemærkningerne til lovforslagets § 6, stk. 2, er det dog ikke tilstrækkeligt til at anse et produkt for farligt eller ikke sikkert, blot fordi det er muligt at skabe større sikkerhed eller skaffe andre mere sikre produkter.

'Selv om produkter eller tjenesteydelser, der er fremstillet i overensstemmelse med sådanne standarder eller god forretningsskik i praksis må antages at være sikre og dermed opfylde et højt beskyttelsesniveau for forbrugernes sundhed og sikkerhed udelukker det dog ikke, at der kan foreligge et farligt produkt, jf. nærmere nedenfor lovforslagets § 13, stk. 2 og bemærkningerne hertil. Heraf fremgår, at sådanne forskrifter som omhandlet i § 7, stk. 2 er vejledende og ofte udslagsgivende, men ikke bindende for bedømmelsen af produktets sikkerhed.

Til stk. 3

Bestemmelsen fastslår, at de sikkerhedskrav, der er omtalt i stk. 1 og 2 kun finder anvendelse, hvis der ikke inden for EF er fastsat specifikke sikkerhedsforskrifter. I sådanne tilfælde vil disse i stedet for finde anvendelse ved bedømmelsen.

Lovforslagets sikkerhedskrav har således karakter af et supplement til EF-rettens øvrige regler om sikkerhedskrav. Kun i det omfang, der ikke herved er fastsat bestemte sikkerhedskrav for at forebygge skade på person eller gods, kan lovens forskrifter anvendes.

Findes der inden for EF-retten bestemte sikkerhedskrav til produkter og tjenesteydelser, finder disse anvendelse, uanset hvorledes de nærmere er udformet.

Bestemmelsen henviser til den del af fællesskabsretten, der indeholder sikkerhedskrav til særlige produkter, men ikke i øvrigt regulerer produktets sikkerhed, fx. ikke indeholder beføjelser til at gribe ind og tilbagekalde produkter, der ikke overholder forskrifterne. I modsætning hertil står produkter, der udtømmende er reguleret og særligt de, hvor reguleringen er sket efter den nye metode. Det må forventes, at fællesskabsretlige regler, der alene fastsætter sikkerhedsforskrifter, men i øvrigt ikke regulerer alle sikkerhedsaspekter over en årrække, vil forsvinde, og at anvendelsen af denne bestemmelse vil falde i takt hermed.

Til § 8

Til stk. 1

Bestemmelsen fastsætter det overordnede krav, at produkter kun må bringes i omsætning, og tjenesteydelser kun må udføres, hvis de er sikre. Bestemmelsen indebærer således et forbud mod at udbyde farlige produkter og angiver hermed lovens formål, der er at forebygge skade. Om begrebet "sikkert produkt" og "sikkerhed", henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 6, stk. 1, jf. § 7 ovenfor. Begreberne "bringes i omsætning" og "udføres" er anvendt i overensstemmelse med sædvanlig betydning som fx. annoncering, reklamering, udstilling og udførelse.

Fra det øjeblik, der er taget kridt til at bringe et produkt ud i omsætningen eller udføre en tjenesteydelse, der kan fx. være udsendt brochure, skal sik-, kerhedskravet være opfyldt, ligesom der kan iværksættes straf for overtrædelse i medfør af lovforslagets § 28, stk. 1, og forbud efter retsplejelovens § 646. Om forståelsen af begreberne "produkter" og "tjenesteydelser" henvises til bemærkningerne ovenfor til lovforslagets §§ 1 og 3.

Ifølge stk. 1, pålægges det producenten kun at fremstille sikre produkter og træffe de nødvendige kontrolforanstaltninger for at sikre, at produkter ikke senere udgør en sikkerheds- eller sundhedsfare.

De foranstaltninger der kan komme på tale for at forebygge og begrænse risici for skade er fx. forsvarlig emballage, mærkning af produktet eller produktpartiet, tilstrækkelige anvisninger på brug og lignende informationer samt advarsler mv. og forskellige former for kontrolforanstaltninger, både i den et produkt bringes på markedet, men også som led i en vedvarende overvågning.

Det er således ikke tilstrækkeligt at producenterne har bidraget til at sikre, at sikkerhedskravet er opfyldt, når produkterne bringes på markedet første gang, men de må hele tiden sikre sig ved stikprøvekontrol mv., at produktet også lever op til dette krav. Dette hænger naturligt sammen med de økonomiske risici, producenterne ellers udsættes for i tilfælde af indgreb efter denne lov.

Til stk. 2

Hensigten med denne bestemmelser er bl.a., at aktivere erhvervslivet til selvkontrol, det vil sige - til selv at vurdere og såvidt det er muligt selv at forhindre, at der opstår risiko for skade.

Det er altså i første række erhvervslivet selv, som har ansvaret for at udforme og kontrollere sine produkter og tjenesteydelser og sætte eventuelle forebyggende tiltag igang.

myndighederne skal kun gribe ind, hvor problemerne ikke bliver løst på tilfredsstillende måde.

Når myndighederne således kun kan supplere og understøtte denne pligt, som erhvervslivet har til kun at udbyde sikre produkter og tjenesteydelser, men derimod ikke erstatte den, hænger det sammen med, at det gennemgående er erhvervslivet, producent og importør som rent faktisk kender produktet bedst, og som har de bedste forudsætninger for at vide, hvordan det skal behandles.

En regel, som den foreslåede, der er baseret på frivillige tiltag, er af central betydning, idet den i højere grad end et konkret påbud kan motivere erhvervslivet til at engagere sig i produktsikkerhedsspørgsmål og dermed agere på et langt tidligere tidspunkt, således at skadetilfælde i større omfang kan undgås. Pligten består også efter, at produktet er bragt i omsætning, eller tjenesteydelsen er udført.

Til §9

Til stk. I

Bestemmelsen svarer til indholdet i direktivets art. 3, stk. 2 og foreskriver en række pligter for producenter og distributører.

Bestemmelsen pålægger de erhvervsdrivende, der udbyder et produkt eller en tjenesteydelse, at give oplysning om en eventuel fare og om, hvorledes den kan undgås.

Oplysningspligten påhviler enhver næringsdrivende, uanset i hvilket led i omsætningen den pågældende virker, og uanset om der er tale om et produkt eller en tjenesteydelse. Såvel fabrikant, importør som grossist og detaillist har således pligt til at give sikkerhedsinformationer.

Distribution af fx. farlige gaver i reklameøjemed eller tilbud om vederlagsfri reparationer i reklameøjemed er således omfattet af kravet om sikkerhedsinformation. Sikkerhedsinformationen bør, som navnet antyder, indeholde oplysninger om den fare, anvendelsen af produktet kan føre med sig, i hvilken situation faren kan opstå, og hvilke skader den kan medføre. I visse tilfælde kan den være ganske kortfattet, som fx. en advarsel om brandfa-

re. Endvidere bør oplysningerne indeholde anvisninger på, hvorledes man beskytter sig imod faren, fx. ved anvendelse af speciel beklædning mv.

En vigtig forudsætning for at sikkerhedsinformationen bliver effektiv og får den tilsigtede virkning at forebygge skader er, at den sker på en efter forholdet egnet måde.

Det kan således være nødvendigt at mærke varen eller en ejendom, som er under reparation. Det kan også angives i brugsanvisningen, som følger med varen eller udleveres, eller i anvisninger eller i annoncer eller på anden måde, at gøre opmærksom på faren.

Ved mærkning må den erhvervsdrivende desuden være opmærksom på, at mærkningen skal være iøjefaldende og let læselig.

Hvor der ikke er tale om mærkning af produkter, må det som udgangspunkt kræves, at sikkerhedsinformationen i det mindste findes på det salgssted hvor varen eller tjenesteydelsen udbydes. med salgssted tænkes ikke blot på faste udsalgssteder og permanente servicesteder, men også på mere tilfældige pladser, hvor produkter forhandles, som fx. markeds- og gadeudsalg.

I visse tilfælde kan markedsføringen af et produkt ske gennem særlige kanaler, afhængig af hvilken kundekreds, man henvender sig til fx. postordresalg. I sådanne tilfælde må sikkerhedsinformationerne rette sig herefter, og der kan fx. blive tale om at indtrykke informationer ved annoncering i visse særlige annonceringsorganer, som henvender sig til den særlige gruppe mennesker.

Det fastslås endelig i sidste pkt., at sikkerhedsinformationen ikke i øvrigt fritager fra lovens øvrige krav, som fx. at trække et produkt tilbage fra markedet eller udbedre det, hvis det viser sig, at det er nødvendigt at foretage en udskiftning af en del for at gøre produktet sikkert. Der kan fx. være tilfældet med en bil, der gennem annoncering trækkes tilbage med henblik på at udskifte bremsesystemet.

Til stk. 2
Bestemmelsen fastslår en generel pligt for producenter og distributører, til at træffe de nødvendige forholdsregler for at undgå at farlige produkter bringes i omsætning.

De foranstaltninger der kan komme på tale kan fx. være mærkning af produktet eller produktpartiet, så det kan identificeres, stikprøvekontrol med markedsførte produkter, behandling af klager og oplysning om fare ved produkterne.

Det er ikke hensigten med bestemmelsen, at angive en udtømmende opregning af de foranstaltninger, der kan komme på tale. Dette er ikke muligt i en generel produktsikkerhedslov, men vil afhænge af en konkret vurdering i det enkelte tilfælde, fsv. angår den pågældende produkttype.

Til stk. 3

Bestemmelsen svarer til direktivets art. 3, stk. 2, hvorefter producenten har pligt til, hvis det er nødvendigt, at trække produktet tilbage fra markedet.

De erhvervsdrivende og navnlig producenten vil i almindelighed selv have en interesse i at få de farlige produkter fjernet fra markedet. Også ud fra et rent økonomisk synspunkt, idet de ellers kan risikere et indgreb efter denne lov eller ifalde erstatningsansvar efter reglerne om produktansvar. Det erindres i den forbindelse, at erstatningsansvar efter reglerne om produktansvar ikke forudsætter, at der kan påvises nogen skyld eller andet dadelværdigt forhold hos den erhvervsdrivende, som produktansvaret gøres gældende mod.

Der findes således stærke motiver for virksomhederne til at gå aktivt ind i det skadeforebyggende arbejde. Denne frivillighed er af stor betydning. For at forhindre skader må tilbagekaldelse ofte foretages meget hurtigt, efter man er blevet klar over, at produktet er farligt.

Det vil ofte være hos de enkelte producenter, at man har det indgående kendskab til produktet, og de kanaler, gennem hvilke de distribueres, som muliggør en hurtig og effektiv tilbagekaldelse. Ofte vil et stort antal selvstændige forhandlere således hver for sig skulle foretage forskellige handlinger og skridt i forbindelse med tilbagekaldelsen.

Noget sådant fungerer dårligt uden en vis frivillig medvirken, og den formelle udstedelse af påbud og tilbagekaldelse af et produkt, som omtalt i §§ 11 og 12, må derfor anses som en nødløsning, der alene bør anvendes, hvor de erhvervsdrivende ikke selv foretager de nødvendige skridt til forebyggelse af fare.

Til § 10

Bestemmelsen fastslår, at kontrolmyndigheden har en almindelig tilsynspligt med hensyn til produkter og tjenesteydelsers sikkerhed.

Om kontrolmyndigheden henvises til lovforslagets § 18 og bemærkningerne hertil.

Det følger således heraf, at Forbrugerstyrelsen som udgangspunkt varetager opgaven som kontrolmyndighed, med mindre der i speciallovgivning er produktsikkerhedsregler. I disse tilfælde vil det være den myndighed, der påser overholdelsen af speciallovgivningen, som også har kontrollen efter denne lov.

I 2. punkt fastslås det, at ethvert led i omsætningen skal medvirke til kontrollen, i det omfang det er nødvendigt. Der kan foretages indgreb overfor enhver fysisk og juridisk person, der handler erhvervsmæssigt. Også offentlige myndigheders virksomhed er omfattet af lovforslaget, hvis virksomheden er af erhvervsmæssig karakter. Ikke alene erhvervsdrivende, men tillige den, der har erhvervet produktet, og som reelt er det sidste led i omsætningskæden, kan blive pålagt at medvirke til at sikre at farlige produkter fjernes. Der henvises til bemærkningerne til § 13, stk. 3.

Hvis det ikke er muligt at finde frem til producenten, kan der således foretages indgreb overfor andre led i markedsføringskæden. Der kan ligeledes forekomme tilfælde, hvor der ikke vil være nogen erhvervsdrivende at gribe ind overfor fra myndighedernes side. man kan da udstede advarsler og lignende, jf. § 14.

Udvalget er af den opfattelse, at indgreb ud fra et rimelighedshensyn i første række bør rettes mod det led i omsætningskæden, som primært er ansvarlig for faren ved produktet eller tjenesteydelsen, hvilket typisk vil være producenten eller importøren, medmindre det godtgøres, at faren ved produktet eller tjenesteydelsen først er opstået som følge af fejl begået af et senere omsætningsled.

I den konkrete faresituation kan der dog være behov for at rette indgreb til flere/andre led i omsætningskæden, uanset om disse har nogen skyld i den opståede fare eller ej. I en sådan situation må hensynet til det pågældende led i omsætningskæden vige for lovens overordnede formål - at forebygge, at produkter og tjenesteydelser forårsager skade på personer eller ejendom.

Som omtalt tidligere vil det næppe volde vanskeligheder i praksis, idet de fleste erhvervsdrivende, selv har en interesse i at produkter ikke udgør en fare.

De foranstaltninger som kontrolmyndigheden kan iværksætte, og som de erhvervsdrivende skal medvirke til, fremgår nedenfor i §§ 11-14.

Til § 11

Bestemmelserne i §§ 11 og 12 svarer i hovedtræk til direktivets art. 6 og foreskriver myndighedernes mulighed for at iværksætte kontrolforanstaltninger inden et produkt er bragt på markedet (§ 11) og efter det er bragt på markedet (§ 12).

Bestemmelserne giver kontrolmyndigheden en vifte af indgrebsbeføjelser spændende fra påbud om brugsvejledning og advarselsmærkning til tilbagetrækning og krav om destruktion. I valget af indgrebstyper forudsættes det, at myndigheden vælger det for den erhvervsdrivende mindst indgribende tiltag, der kan opfylde lovens formål.

Fra det øjeblik, der er taget skridt til at bringe et produkt ud i omsætningen (der er fx. udsendt brochure), vil der kunne iværksættes reaktioner. Lovforslaget indeholder derimod ikke hjemmel til at gribe ind allerede på produktionsstadiet, således at det bliver muligt at forbyde fremstilling af visse produkter eller tjenesteydelser, samt stille krav om forhåndsgodkendelse inden markedsføring. Da en regulering af den her skitserede karakter vil gribe meget dybt ind i erhvervslivets forhold og kræve en omfattende offentlig administration, har udvalget ikke fundet, at lovforslaget bør indeholde generel hjemmel hertil.

Såfremt der skønnes at være behov for at kunne foretage indgreb allerede på produktionsstadiet, bør der fastsættes regler herom via speciallovgivningen.

De foranstaltninger, kontrolmyndigheden pålægger den erhvervsdrivende, kan i forbindelse med udbud af et produkt eller en tjenesteydelse være forskellige former for sikkerhedsinformation og advarselsmærkning mv., således som det er beskrevet ovenfor i lovforslagets § 9, stk. 2. Bestemmelsen er derfor tænkt som et supplement hertil, i de tilfælde, hvor den erhvervsdrivende ikke selv tager skridt til at fjerne faren ved produktet.

Som omtalt tidligere under § 9 omfatter bestemmelsen ikke blot advarselsoplysninger om produktets indhold og benævnelse. Om et produkt forvolder skade vil desuden ofte afhænge af, hvorledes produktet bruges, vedligeholdelse og opbevares.

Oplysningerne kan gives på selve produktet eller produktmateriellet eller på anden måde, afhængig af produkttype og karakter.

Bestemmelsen i nr. 2 giver mulighed for at forebygge skade ved at stille krav og vilkår for udbud. Der vil fx. kunne stilles krav om, at visse produkter kun må udbydes med særlig sikkerhedsemballage, eller at produkter af en vis type kun må sælges til personer over en vis alder. På tilsvarende måde kan det foreskrives, at produktet ikke må forhandles ved selvbetjening eller automatsalg, hvor det ikke er praktisk muligt at sikre sig, at produktet kun købes af personer over den angivne aldersgrænse.

Bestemmelsen gør det også muligt at stille krav til produktets opbevaring, fx. krav om opbevaring under eller over en vis temperatur, krav til produktets indhold, egenskaber og benyttelse for at undgå skader, fx. krav om høreværn, afskærmning, isolering mv.

Efter nr. 3 kan kontrolmyndigheden udstede et midlertidigt markedsføringsforbud, hvis den skønner, at der er behov for at foretage kontrolforanstaltninger i anledning af risiko for skade.

Det er ingen betingelse, at oplysninger eller krav efter stk. 1 og 2 må anses for utilstrækkelige.

Ofte vil det jo netop først efter en kontrolundersøgelse kunne fastslås, om det vil være tilstrækkeligt effektivt at kræve forholdsregler som sikkerhedsinformation, advarselsmærkning, eller fastsætte vilkår for markedsføringen, eller produktet skal forbydes.

Efter nr. 4 kan der nedlægges et endeligt forbud mod at udbyde et produkt eller en tjenesteydelse.

Til § 12

Til stk. I

Bestemmelsen fastlægger kontrolmyndighedens indgrebsmuligheder, efter at et produkt eller en tjenesteydelse er bragt i omsætning eller en bestemt genstand er leveret.

Det er meget vigtigt, at kontrolmyndigheden kan træffe forskellige foranstaltninger for at afværge fare ved produkter, også efter de er bragt i omsætning, da farligheden ofte først opdages på dette tidspunkt, i visse tilfælde også selv om produkterne oprindeligt blev markedsført som sikre.

Det foreslås, at de beføjelser, der tillægges kontrolmyndigheden, er de samme, uanset om produktet er bragt i omsætning eller ej. myndigheden kan således udtage prøver, foranstalte undersøgelser (jf. § 22) og give påbud.

I medfør af § 12, stk. 1, nr. 1, kan det bestemmes, at den der har udbudt produktet, skal give oplysninger om faren og hvordan den undgås. Der henvises herom til det, der tidligere er anført under bemærkningerne til §§ 9 og 11 om sikkerhedsinformation mv.

Efter nr. 2 og 3 kan det pålægges en erhvervsdrivende at fjerne faren. Dette kan fx. ske ved at reparere produktet, ombytte det med et tilsvarende produkt af lignende art, der ikke frembyder den nævnte fare, eller tilbagekøbe det. Ombytning af et produkt vil fx. kunne komme på tale, hvis det ikke er muligt at fjerne faren ved produktet ved reparation. Der kan også tænkes tilfælde, hvor en ombytning er lettere og mindre omkostningskrævende for den erhvervsdrivende.

Efter § 12, stk. 1, nr. 4 kan det pålægges, at et farligt produkt skal destrueres på forsvarlig måde.

Det er ingen betingelse, at et produkt er nået frem til den endelige erhverver. Bestemmelserne vil kunne anvendes, uanset hvor i omsætningen produktet befinder sig, men må navnlig forventes at få praktisk betydning i de tilfælde, hvor produktet er nået frem til den endelige bruger eller forbruger.

Bestemmelserne i nr. 3 og 4 indeholder beføjelserne til at foreskrive egentlig tilbagekaldelse af farlige produkter fra markedet. Egentlig tilbagekaldelse af farlige produkter kendes inden for anden lovgivning fx. legetøj sbekendtgørelsen og stærkstrømsloven.

Der åbnes mulighed for at pålægge en erhvervsdrivende at trække det farlige produkt tilbage, reparere det eller at destruere det med henblik på at forebygge person- eller tingsskade.

Tilbagekaldelse af produkter er reserveret til de mere alvorlige tilfælde, fx. hvor der foreligger en urimelig fare for personskade.

men også for produkter, hvor der alene er tale om fare for skade på ejendom, kan der i visse tilfælde være behov for at foreskrive tilbagekaldelse.

Bestemmelse om tilbagekaldelse gælder alene for produkter, ikke for tjenesteydelser. Om udtrykket "produkt" henvises til bemærkningerne til § 3.

Reglerne i § 12 kan kombineres med reglerne i § 11. Det vil fx. være muligt på én gang at forbyde at erhvervsdrivende fortsat at udbyde et produkt og pålægge vedkommende at trække produktet tilbage fra markedet og destruere det, i medfør af § 11, stk. 1, nr. 4 og § 12, stk. 1, nr. 3 og 4.

Kontrolmyndigheden må, hvor der er en alvorlig fare ved produkter, der allerede er bragt på markedet, vurdere, hvorvidt det vil være tilstrækkeligt at foreskrive, at der skal oplyses om faren, eventuelt ved individuel meddelelse til de enkelte købere af produktet, hvis deres identitet kan tilvejebringes, eller om der skal skrides til en tilbagekaldelse. Helt grundlæggende må kontrolmyndigheden vælge det tiltag, som med den mindste ressourceindsats når målet, nemlig at forebygge skade. Udsendelse af informationsmateriale vil ofte være det mindst ressourcekrævende. Hvor faren skyldes manglede instruktion om produktet, vil udsendelse af advarselsinformationer ofte være det mest nærliggende.

I almindelighed vil det, uanset hvilken fremgangsmåde der anvendes, i praksis ikke være mulig fuldstændigt at eliminere faren. De foranstaltninger, som skal foretages, må imidlertid forebygge skadestilfælde i rimeligt omfang. Hvor en tilbagekaldelse kan medføre meget store omkostninger, mens udsendelse af advarselsinformation kan give et rimeligt resultat med mere moderate omkostninger, bør det sidste alternativ vælges.

Reglerne om gennemførelsen af tilbagekaldelsen er søgt udformet således, at tilbagekaldelsen bliver så enkel og smidig som mulig. Dette indebærer bl.a., at der ikke kan stilles krav om, at den, som vil udnytte et pålæg om tilbagekaldelse, skal kunne fremvise kvittering for købet af varen eller lignende.

Besiddelsen af varen skal anses for at udgøre tilstrækkelig legimation, således at den erhvervsdrivende for at kunne undslå sig fra at tage varen tilbage må godtgøre, at det pågældende eksemplar ikke er udbudt af ham.

Gennemførelsen af tilbagekaldelsen af produkter er således løsrevet fra de individuelle omstændigheder, hvorunder varen er erhvervet, og spørgsmålet om, hvorvidt køberen i medfør af reglerne i købeloven er berettiget til at gøre mangelansvar gældende, den pris, som køberen har betalt, spørgsmålet om der er reklameret over for sælgeren etc., vil således være helt uden betydning for tilbagekaldelsen.

Fsv. angår spørgsmålet om genstande, der er solgt som brugte, vil et påbud om tilbagekaldelse kunne meddeles til såvel den person, der oprindelig har solgt produktet (som nyt), som til den, der erhvervsmæssigt har markedsført det brugte produkt. Pålæg vedrørende varer, som i brugt stand er solgt af privatpersoner, kan alene meddeles de erhvervsdrivende, som har markedsført varerne som nye.

Tilbagekaldelsen må ikke tilrettelægges således, at den medfører væsentlige ulemper for indehaveren af de farlige produkter. Der kan dog kræves visse arbejdsindsatser af disse, fx. således at det farlige produkt, hvor det er praktisk, må transporteres af forbrugeren til den erhvervsdrivende.

Det skal understreges, at bestemmelsen naturligvis ikke giver mulighed for at pålægge en sælger at foretage reparation, udskiftning eller vedligeholdelse, der er en normal følge af brugen af produktet eller hører med til en forsvarlig og rimelig brug af produktet. En fare for personskader, der er en følge af, at sådanne foranstaltninger ikke foretages, kan ikke lastes produktet, men skyldes uforsvarlig brug af produktet.

Om forholdet til købeloven bemærkes i øvrigt, at et produkt i almindelighed anses for mangelfuldt i køberetlige forstand, hvis der til produktet er knyttet en urimelig fare for personskade, således at køberen vil kunne gøre mangelsbeføjeiser gældende. Dette forudsætte imidlertid, at køberen skal reklamere inden en vis frist; han er således som oftest afskåret fra at gøre mangelsbeføj eiser gældende, hvis der er gået mere end ét år fra overgivelsen af det købte, jf. købelovens § 54 og § 83. Hvor der er sket rettidigt reklamation, vil køberen imidlertid ofte ud over at acceptere et tilbud om afhjælpning i medfør af lovforslagets § 12 kunne påberåbe sig sine rettigheder i henhold til købeloven mv. Såfremt en erhvervsdrivende, der er meddelt pålæg i henhold til § 12, ikke følger dette pålæg op med tilbud om at afhjælpe de produkter, således som det er foreskrevet i pålægget, vil pålægget kunne gennemtvinges med tvangsbøder fastsat i henhold til lovforslagets § 27.

Til stk. 2
Bestemmelsen pålægger ethvert efterfølgende led i omsætningen fra det tidspunkt, hvor faren er opstået, at medvirke til at afbøde faren ved produktet. Derimod vil man ikke kunne pålægge fx. en producent at medvirke, såfremt produktet var sikkert, da det forlod produktionsstedet, og først senere er blevet farligt på grund af en uhensigtmæssig opbevaring.

Bestemmelsen kan eksempelvis tænkes anvendt til at pålægge en erhvervsdrivende at informere kontrolmyndigheden om, hvorvidt varen fortsat udbydes, efter at der er udstedt salgsforbud, eller at medvirke til indsamlingen af et tilbagekaldt produkt.

De erhvervsdrivende vil som omtalt ovenfor oftest have en sammenfaldende interesse i at få fjernet farlige produkter eller få dem repareret, ombyttet eller udstyret med advarselsmærke.

Til §13

Til stk. I
Bestemmelsen giver kontrolmyndigheden mulighed for at foretage indgreb overfor en ubestemt kreds af erhvervsdrivende.

Der opstilles ingen særlige betingelser for, hvornår bestemmelsen kan anvendes. Det er overladt til kontrolmyndighedens skøn, hvornår det er påkrævet. Behovet for at anvende bestemmelsen forudses særligt at opstå i tilfælde, hvor der er flere fabrikanter eller importører af et farligt produkt eller en produkttype, og hvor det er vanskeligt for kontrolmyndigheden indenfor rimelig tid at skabe sig et overblik over, hvorfra produktet kommer, og hvem der omsætter dette. Også i andre tilfælde vil der imidlertid kunne være behov for et generelt indgreb. Dette gælder eksempelvis i relation til modeprodukter, hvor der på tidspunktet for sagens behandling kun findes et overskueligt antal fabrikanter eller importører, men hvor produktets popularitet kan forventes at øge antallet af virksomheder, som bringer produktet på markedet.

Til stk. 2
Formålet med bestemmelsen er, at produkter med sikkerhedsrisici enten fjernes eller ændres, således at de ikke længere udgør nogen fare, ikke blot fra distributører og detailhandlende, men også fra forbrugere, der har erhvervet produktet.

De civilretlige spørgsmål, der måtte vise sig i forbindelse med anvendelse af bestemmelsen reguleres ikke af denne bestemmelse, men må afgøres efter de almindelige civilretlige regler.

Til stk. 3
Bestemmelsen svarer til direktivets art. 4, stk. 3, og fastslår, at selv om et produkt eller en tjenesteydelse opfylder de særlige sikkerhedsforskrifter, der er opstillet på området, udelukker det ikke, at der kan foreligge et farligt produkt eller tjenesteydelse, der ikke må udbydes.

Ved at anføre, at der skal være tale om en risiko for sundheden eller sikkerheden er det hensigten, at kun en fare af en vis alvorlig karakter kan medføre et forbud efter denne bestemmelse.

Kontrolmyndigheden vil også efter bestemmelsen kunne foreskrive nærmere angivne krav til produktet eller markedsføringen heraf.

Til § 14
Kun i få tilfælde vil det indenfor rimelig tid være muligt at identificere samtlige købere i forbrugerledet. Bestemmelsen giver i sådanne tilfælde kontrolmyndigheden mulighed for at træffe foranstaltninger således, at de hurtigst muligt når ud til flest mulige købere af et farligt produkt.

Det er overladt til kontrolmyndigheden at træffe beslutning om, hvornår offentliggørelsen skal ske. Bestemmelsen forudsætter dog, at det ikke sker før en fare er konstateret ved produktet eller tjenesteydelsen. Dette betyder, at der ikke kan ske offentliggørelse før kontrolmyndigheden på baggrund af de nødvendige undersøgelser har konkluderet, at produktet eller tjenesteydelsen er farlig. Det kræves ikke, at der i øvrigt er foretaget indgreb mod markedsføringen. Kontrolmyndigheden kan således i et konkret tilfælde vælge at nøjes med offentliggørelse.

Det er ligeledes kontrolmyndigheden, der vælger på hvilken måde offentliggørelsen skal ske. Oftest vil det formentlig ske gennem pressemeddelelser fremsendt til TV-stationerne og en række aviser.

Offentliggørelsen skal vedrøre faren ved produktet. Bestemmelsen giver hjemmel til offentliggørelse af alle nødvendige oplysninger til identifikation af produktet, herunder ved billedmateriale og informationer om navn og adresse på forhandlere og tidligere led. Det må også gennem offentliggørelsen sikres, at forbrugeren har mulighed for at medvirke til gennemførelse af eventuelle myndighedskrav om tilbagelevering eller tilbagetrækning af produktet efter lovens bestemmelser herom.

Til § 15
Bestemmelsen er overført fra markedsføringslovens § 12a, som ophæves ved produktsikkerhedslovens ikrafttræden. Vedrørende bestemmelsens materielle indhold henvises til bemærkningerne til bestemmelsen i markedsføringsloven.

med hjemmel i markedsføringslovens § 12a er udstedt bekendtgørelse nr.

125 af 6. marts 1991 om sikkerhedskrav til legetøj og produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler. Bekendtgørelsen forbliver ikraft efter lovens ikrafttræden, jf. § 29, stk. 3.

Til § 16
Bestemmelsen svarer stort set til markedsføringslovens § 12b. Således overflødiggøres markedsføringslovens § 12b, stk. 1 nr. 5 delvis, idet der i lovforslagets § 11, stk. 1, nr. 4 og § 12, stk. 1, nr. 3 allerede er hjemmel til at forbyde udbud af et produkt samt at påbyde tilbagetrækning. Endvidere er lovforslagets bemyndigelse til at opkræve betaling i forbindelse med kontrol blevet konkretiseret, således at denne svarer til § 5 i bekendtgørelse nr. 125 af 6. marts 1991 om legetøj mv. markedsføringslovens § 12b ophæves i lighed med § 12a ved produktsikkerhedslovens ikrafttræden.

Til §17

Til stk. I
Bestemmelsen fastslår, at der i forbindelse med administrationen af loven skal føres offentlig kontrol med produkter og tjenesteydelsers sikkerhed.

Til stk. 2
I bestemmelsens stk. 2 angives, at Forbrugerstyrelsen varetager denne opgave med mindre en anden myndighed, jf. § 18, allerede ikraft af anden lovgivninger er ansvarlig for området.

Den eksisterende kompetencefordeling mellem ministerierne opretholdes således. Udvalget finder dette mest hensigtsmæssigt, idet disse myndigheder er i besiddelse af den specialviden, der er nødvendig for effektivt at kunne administrere reglerne på deres område. Forbrugerstyrelsens opgave bliver i denne forbindelse at virke som det sikkerhedsnet, der opfanger residualområdet. I mangel af en generel produktsikkerhedslovgivning, har man hidtil anvendt markedsføringsloven § 1 som hjemmel i disse situationer til at forbyde farlige produkter. Loven administreres af Forbrugerombudsmanden med Forbrugerstyrelsen som sekretariat. Forbrugerstyrelsen forestår i dag kontrollen med legetøjs sikkerhed samt kontrol med levnedsmiddelefterligninger i henhold til bekendtgørelse om sikkerhedskrav til legetøj og andre produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler. Forbrugerstyrelsen råder samtidig ikraft af sit laboratorium over en vis teknisk sagkundskab. Det vil derfor være hensigtsmæssigt, at Forbrugerstyrelsen varetager administrationen af den generelle produktsikkerhedslov.

Bibeholdelsen af den nuværende struktur nødvendiggør udpegelsen af en koordinerende myndighed, der kan bistå med at sikre en ensartet administration af lovens regler, naturligvis under hensyntagen til de nødvendige forskelle, der udspringer af de særlige forhold, der gør sig gældende vedrørende forskellige produkter.

Forbrugerstyrelsen er jf. bestemmelsens stk. 2, 2. punktum udset til at varetage opgaven som koordinerende myndighed. Det vil være Forbrugerstyrelsens opgave at sikre overholdelsen af produktsikkerhedsloven og herunder koordinere de forskellige kontrolmyndigheder, således at der opnås en ensartet administration af denne lov. Forbrugerstyrelsen vil tillige få til opgave at varetage kontakten til EF-Kommissionen og det øvrige generelle internationale arbejde vedrørende produktsikkerhed. Endelig vil ansvaret for notifikationssystemet vedrørende indgreb over for farlige produkter blive placeret her.

Forbrugerstyrelsen foreslås ligeledes jf. lovforslagets § 24, 2. punktum at blive ansvarlig for at underrette Kommissionen om indgreb foretaget med hjemmel i produktsikkerhedsloven. Forbrugerstyrelsen er i dag koordinerende myndighed i forhold til legetøjsbekendtgørelsen, og ansvarlig for den danske deltagelse i EF-, det nordiske- og OECD's notifikationssystemer. Ligesom den deltager i generelt produktsikkerhedsarbejde på internationalt plan.

Til § 18

Til stk. 1

Ved denne bestemmelse opretholdes den nuværende ansvarsfordeling, hvorefter ansvaret for produktsikkerhed ikke samles hos en central myndighed, men deles mellem myndighederne efter hvilke produkter, der er tale om. Bestemmelsen fastslår denne arbejdsfordeling og åbner mulighed for, at myndigheder, der er underlagt andre ressortministerier, kan anvende lovforslagets bestemmelser, herunder udstyres disse myndigheder med kompetence til at foretage indgreb overfor farlige produkter, der hører under deres ressort, såfremt tilsvarende indgrebsmuligheder ikke allerede er tilvejebragt i de pågældende myndigheders lovgivning. Det betyder, at den pågældende kontrolmyndighed fx. kan udstede påbud om tilbagetrækning og afhjælpning i en konkret sag i medfør af denne lov, selv om myndigheden ikke har beføjelse hertil efter vedkommende speciallovgivning.

Alle de farligste produkter er omfattet af særlove, og beføjelserne for disse produkter bør derfor ikke være mindre vidtgående end for de relativt harmløse ting, der ikke er dækket af speciallovgivning.

Bestemmelsens 2. punktum åbner mulighed for, at loven kan indpasses i særmyndighedernes administrative hierarki, idet den bemyndiger andre ressortministre til ved bekendtgørelse at fastsætte afvigende regler om sagsbehandling i bredeste forstand, herunder alle aspekter af kontroludøvelsen samt klageadgang. Det sikres herved, at det enkelte ministerium kan tilpasse kontrolarbejdet efter produktsikkerhedsloven til myndighedens øvrige arbejde.

Bestemmelsen berører ikke kontrolmyndighedernes mulighed for efter egen lovgivning at fastsætte materielle krav til produkterne, herunder om indretning og mærkning mv.

Til stk. 2
Formålet med bestemmelsen er at hindre en situation, hvor der er tvivl om, hvem der skal tage sig af sagen. Er der fx. tale om et specialområde, der undtagelsesvist ikke er lovreguleret, men som mest naturligt hører under et andet ministeriums ressort, vil Forbrugerstyrelsen ifølge § 17, stk. 2 være kontrolmyndighed.

Dette kan dog i praksis vise sig uhensigtsmæssigt, idet Forbrugerstyrelsen savner den fornødne specialviden. I sådanne tilfælde foreslås det derfor, at - Forbrugerstyrelsen ved aftale kan overlade sine tilsynsbeføjelser til sær-myndigheden.

Til §19

Til stk. I
Bestemmelsen knytter sig til de særlige regler om sikkerhedskrav til legetøj og produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler. Den svarer i hovedtræk til markedsføringslovens § 15, stk. 2 og 3. Bestemmelsen gør det muligt at overlade den praktiske udførelse af tilsyn, godkendelse og kontrolforanstaltninger af private virksomheder og godkendte laboratorier som fx. DEmKO, der pr. 1. januar 1994 overgår fra at være en offentlig myndighed til et privat statsejet selskab. Forbrugerstyrelsen har idag indgået aftale med DEmKO om, at DEmKO udfører den praktiske del af stikprøvekontrollen på området. Uanset bestemmelsen , påhviler det endelige ansvar dog den pågældende ressortminister eller - myndighed.

Til stk. 2
Det foreslås, at kompetencen til at meddele påbud i henhold til lovforslagets kap. 5 overføres fra Forbrugerombudsmanden til Forbrugerstyrelsen. Dette sker for at følge forslagets systematik, hvorefter alle indgrebsbeføjelser efter denne lov er tillagt Forbrugerstyrelsen. Om baggrunden for at tillægge Forbrugerstyrelsen lovens administration henvises til bemærkningerne til § 17, stk. 1. markedsføringslovens § 15, stk. 2 og 3 foreslås samtidig ophævet ved produktsikkerhedslovens ikrafttræden, jf. lovforslagets § 30, stk. 2.

Til § 20

Til stk. I
Bestemmelsen giver kontrolmyndigheden beføjelse til i et vist omfang at tilrettelægge sit arbejde. Kontrolmyndigheden er således berettiget til at

foretage et skøn over, hvorvidt en risiko ved et produkt er så betydelig og sagen af tilstrækkelig almen interesse, at myndigheden af egen drift bør optage sagen til behandling.

I de tilfælde, hvor der foreligger en anmeldelse, kan kontrolmyndigheden dog kun afvise at behandle sagen, hvis den er grundløs, eller hvis omkostningerne ved at undersøge produktet står i klart misforhold til den fare, produktet måtte skønnes at udgøre. man kan fx. forestille sig, at en teknisk undersøgelse af, om et produkt kan give et let elektrisk stød, løber op i flere mio. kr.

Til stk. 2

Bestemmelsen svarer til direktivets art. 14, stk. 2, hvorefter der altid skal ske partshøring i forbindelse med et indgreb efter direktivet. Høringen skal, så vidt det er muligt, finde sted inden indgrebet foretages, men kan ske efterfølgende i sager af hastende karakter. Bestemmelsen er en afvigelse fra forvaltningslovens regler om partshøring, hvorefter der ikke er pligt til at foretage en efterfølgende høring i forbindelse med et hasteindgreb.

Til § 21

En tilsvarende bestemmelse findes i markedsføringslovens § 17. Bestemmelsen, der svarer til direktivets art. 6, stk. 1, litra b, giver kontrolmyndigheden hjemmel til at kræve alle oplysninger meddelt, som den skønner er nødvendige for udøvelsen af dens kontrol virksomhed.

Undladelse af at give de krævede oplysninger er, jf. lovforslagets § 28, stk. 3 strafbelagt. Udvalget finder således, at det er af afgørende betydning for kontrolmyndighedernes arbejde, at de sikres adgang til alle relevante oplysninger.

Anvendelse af tvangsforanstaltningerne forudsætter dog, at kontrolmyndigheden har konkretiseret hvilke oplysninger, man ønsker meddelt. Undladelse af at efterkomme en generel anmodning om kommentarer, kan således næppe danne grundlag for anvendelse af tvangsmidler.

Fsv. angår spørgsmål om begæring om aktindsigt, offentlige myndigheders tavshedspligt og videregivelse af oplysninger til en anden forvaltningsmyndighed og til EF-Kommissionen, henvises til reglerne i offentlighedsloven og forvaltningsloven. Det følger heraf, at den almindelige adgang til aktindsigt kan afskæres eller begrænses. Af betydning er især reglerne om interne dokumenter (offentlighedsloven §§ 7-8 samt forvaltningsloven §§ 12-13) eller reglerne om undtagelse af dokumenter, hvor en hemmeligholdelse er særlig påkrævet af hensyn til offentlige eller private interesser (offentlighedsloven § 13 samt forvaltningsloven §15). Sådanne interesser omfatter også oplysninger om virksomheders drifts- eller forretningsforhold, som afgørende vil kunne skade virksomhedens konkurrenceevne eller

i øvrigt medføre væsentlige økonomiske skadevirkninger, hvis de oplyses. Afgørelsen af, om der foreligger oplysninger, hvor en hemmeligholdelse er klart påkrævet, vil dog skulle afgøres på grundlag af en konkret vurdering i det enkelte tilfælde.

Offentlige myndigheder er desuden undergivet tavshedspligt, og videregivelse af fortrolige oplysninger vil kunne stafsanktioneres. Videregivelse af oplysninger kan dog i et vist omfang ske også til udenlandske myndigheder og EF-Kommissionen, hvis der foreligger en international aftale herom.

I lyset af bestemmelserne i offentlighedsloven og forvaltningsloven har udvalget konstateret, at der ikke i alle tilfælde vil kunne ske hemmeligholdelse af indsendte oplysninger. Et flertal har dog ikke på det foreliggende grundlag kunnet tage stilling til, om der er behov for i lovforslaget at fastsætte særlige regler om tavshedspligt.

Til § 22

Til stk. 1
Ifølge direktivets art. 6, stk. 1, litra c, skal kontrolmyndighederne have adgang til at udtage prøver af produkter eller produktserier. Bestemmelsen giver den nødvendige hjemmel hertil, ligesom der sikres myndighederne adgang til fabrikations- og lagerlokaler samt transportmidler uden retskendelse.

Udtagning af prøver og kontrolbesøg hos producenter og distributører må således indgå som en naturlig del af kontrolmyndighedernes arbejde. Udvalget går ud fra at dette arbejde kommer til at foregå i samarbejde med erhvervslivet og på en sådan måde, at der uden at svække kontrollens effektivitet, tages størst muligt hensyn til de erhvervsdrivende.

Til stk. 2
Såfremt den erhvervsdrivende ikke frivilligt vil medvirke til undersøgelsen, er myndigheden forsynet med den nødvendige hjemmel til at gennemføre arbejdet uden den erhvervsdrivende medvirken og om nødvendigt med politiets bistand, jf. bestemmelsens stk. 2.

Krav om udtagelse af prøveeksemplarer bør ikke gå ud over, hvad der behøves til en omhyggelig markedskontrol. Kontrolmyndigheden bør derfor være opmærksom på, at det ikke medfører uforholdsmæssige omkostninger og klart og præcist angive, hvad det er for materiale, der efterlyses. Det vil således falde inden for bestemmelsens formål at kræve prøveeksemplarer for at foretage enkelte afprøvninger af apparater eller lignende, hvorimod egentlige forskningsprojekter falder udenfor.

Bestemmelsen finder anvendelse over for ethvert kommercielt led i omsæt-

ningen, men tænkes primært anvendt overfor producenter og EF-importører. Bestemmelsen udelukker dog ikke, at kontrolmyndighederne eksempelvis kan udtage prøveeksemplarer uden betaling hos detailledet. Det er op til kontrolmyndighederne at afgøre hos hvilket led i omsætningen, det vil være mest hensigtsmæssigt at udføre denne del af kontrolarbejdet.

Til stk. 3

Bestemmelsens stk. 3 fastslår, at det primært er kontrolmyndighederne, der afholder udgifter til indhentelse af sagkyndige erklæringer, der skønnes nødvendige for afgørelsen af om der skal foretages indgreb. Udgifterne kan dog overvæltes til den, der får meddelt et påbud eller forbud. Som ovenfor anført er det således primært de erhvervsdrivende, der markedsfører produkter og tjenesteydelser, der er ansvarlige for disses sikkerhed, og kun såfremt erhvervslivet ikke selv overholder deres forpligtelse til at sikre, at der ikke findes farlige produkter på markedet, bør der gribes ind med forbud og påbud. Udvalget finder det derfor rimeligt, at en erhvervsdrivende, der får meddelt et påbud eller forbud, kan få overvæltet udgifterne til sagkyndig bistand i forbindelse med sagens behandling.

Dette kan fx. forekomme, når det drejer sig om en undersøgelse, som det havde været rimeligt, at den erhvervsdrivende selv havde udført. Når det imidlertid ikke foreslås, at den erhvervsdrivende i alle sådanne forhold uden videre skal refundere udgifterne til indhentelse af sagkyndige erklæringer, skyldes det, at det ofte på grund af sagens hastende karakter ikke vil være muligt at indhente præcise oplysninger om omkostningerne. Disse kan andrage meget betydelige beløb, og det skønnes derfor ikke rimeligt i alle tilfælde at overvælte dem på den erhvervsdrivende.

Til § 23

Direktivets art. 14, stk. 1 foreskriver, at der skal gives en berørt part klagevejledning i forbindelse med foretagelse af et indgreb. Der stilles imidlertid intet krav om, at der åbnes mulighed for at påklage sådanne afgørelser administrativt.

Bestemmelsen i lovforslaget afskærer som hovedregel muligheden for administrativ rekurs, dog således at en minister jf. § 18 kan fastsætte regler om klageadgang, fsv. angår den del af lovens administration, der finder sted inden for den pågældendes ressort. Lovforslagets hovedregel fraviger det almindelige forvaltningsretlige princip, hvorefter afgørelser kan påklages administrativt til højere myndighed.

Adgangen til at rekurrere afgørelser til Industriministeriet er imidlertid siden 70-erne i vidt omfang afskaffet enten ved oprettelse af ankenævn, ved rådsorganisation med endelige afgørelser eller ved at gøre institutionernes afgørelser administrativt endelige. Dette er sket i erkendelse af, at departementer ikke bør beskæftige sig med konkret sagsbehandling, hverken som

førsteinstans eller som ankeinstans. Som led i gennemførelsen af Industriministeriets analyse- og strukturprojekt den 1. januar 1988, blev der indført ankenævnsbehandling, i de tilfælde, hvor rekurs skønnedes påkrævet.

Udvalget finder imidlertid ikke, at afgørelser efter denne lov egner sig til administrativ rekurs, idet de typiske rekursmyndigheder ikke besidder den nødvendige faglige ekspertise til at vurdere et indgreb. Såfremt en erhvervsdrivende ikke kan anerkende kontrolmyndighedens afgørelse kan denne indbringe sagen for domstolene. Vedrørende domstolsbehandlingen i øvrigt henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 26. Ved den foreslåede ordning opretholdes den gældende retstilstand, idet kontrol med produkters sikkerhed hidtil er sket med hjemmel i markedsføringslovens § 1, der administreres af Forbrugerombudsmanden. Forbrugerombudsmandens afgørelser er jf. markedsføringslovens § 18, stk. 2 ikke underlagt administrativ rekurs. Ligeledes kan klager i forbindelse med bekendtgørelse om sikkerhedskrav til legetøj og andre produkter, som på grund af deres ydre fremtræder kan forveksles med levnedsmidler ikke påklages til en højere administrativ myndighed.

Til § 24
Direktivets art. 7 giver medlemsstaterne en forpligtelse til at underrette Kommissionen om indgreb foretaget i medfør af direktivet, medmindre indgreb kun har betydning for den stat, hvori det er foretaget. Formålet hermed er at sikre, at oplysninger om et farligt produkt - ved Kommissionens foranstaltning - tilflyder alle myndigheder i EF, således at der kan foranstaltes et hurtigt og effektivt indgreb over for et farligt produkt inden for hele direktivets anvendelsesområde. Samtidig sikres Kommissionen herigennem mulighed for at føre tilsyn med, at der sker en ensartet anvendelse af direktivet. Notifikation efter andre direktiver er denne lov uvedkommende og foretages af den kontrolmyndighed, der administrerer det pågældende område.

Bestemmelsen gør Forbrugerstyrelsen ansvarlig for den danske deltagelse i notifikationssystemet i henhold til produktsikkerhedsdirektivet og denne lov og pålægger de øvrige nationale kontrolmyndigheder at underrette Forbrugerstyrelsen om de indgreb, der foretages. Disse oplysninger vil desuden være af stor betydning for styrelsens arbejde som koordinerende produktsikkerhedsmyndighed, herunder til sikring af en ensartet regelanvendelse.

Til § 25

Til stk. I og 2
Eventuelle regler om formen for koordination af kontrolmyndighedernes indsats vil skulle forvaltes af Forbrugerstyrelsen ifølge § 17, stk. 2, 2. punktum. Det følger af stk. 2, at industriministeren kan overlade det til

kontrolmyndigheden selv at fastsætte nærmere bestemmelser om lovens administration. Dette vil især være praktisk inden for specialområder, men bemyndigelssesbestemmelsen udelukker dog ikke, at det også kan ske i andre tilfælde efter industriministerens skøn.

Til stk. 3

Bestemmelsen indeholder en generel bemyndigelse til industriministeren til at gennemføre fremtidige fællesskabsretlige regler vedrørende produktsikkerhed i dansk ret. Et eksempel på, hvilken type regler, bestemmelsen tænkes anvendt i forhold til, er reglerne i lovforslagets kap. 5 om sikkerhedskrav til legetøj mv. Det må således forudses, at der i takt med udbygningen af Det Indre marked vil blive fastsat sikkerhedskrav til særlige produktgrupper. Det vil i den forbindelse være hensigtsmæssigt, at implementeringen af disse produktspecifikke regler kan ske ved bekendtgørelser udstedt med hjemmel i den generelle produktsikkerhedslov.

Bestemmelsens 2. punktum skaber en tilsvarende bemyndigelse til andre ministre til via produktsikkerhedsloven at implementere fælleskabsretlige regler vedrørende produkter, der henhører under den pågældende ministers ressort.

Til § 26

Til stk. I

Som omtalt under bemærkningerne til § 8, er det væsentligste middel, til at sikre at loven overholdes, i første omgang de erhvervsdrivendes egen medvirken til at undgå farlige produkter og tjenesteydelser samt kontrolmyndighedens indgreb.

Egentlige retssager om overtrædelse af loven og strafsanktioner skal som udgangspunkt snarere opfattes som en trussel og noget, der først iværksættes, efter at det ikke er lykkedes ad frivillighedens vej eller ved kontrolmyndighedens tiltag at få fjernet faren ved produktet eller tjenesteydelsen.

Sø- og Handelsretten besidder den særlige fagkundskab til at behandle sager med særlige relationer til erhvervslivet, herunder sager vedrørende markedsføring. Det er derfor naturligt at overføre den kompetence, som Sø- og Handelsretten har efter markedsføringsloven til at behandle sager om indgreb mod farlige produkter, til produktsikkerhedsloven.

Den foreslåede bestemmelse har lighedspunkter med markedsføringslovens § 13, stk. 2.

Bestemmelsen er dog ifølge lovteksten begrænset til straffesager. men det bør overvejes, om der kan forekomme indgreb i den civile retsplejes former, hvor brugen af Sø- og Handelsretten er lige så velbegrundet.

Til stk. 2
Forbrugerstyrelsen fører i dag, som sekretariat for Forbrugerombudsmanden, dels straffesager for Sø- og Handelsretten vedrørende overtrædelse af markedsføringsloven, og dels civile sager om forbud mod markedsføring af farlige produkter.

Det må anses for hensigtsmæssigt, at Forbrugerstyrelsen, som i øvrigt i loven er placeret centralt i produktsikkerhedsarbejdet, også sikres ret til selv at udføre tiltalen i de sager, som styrelsen typisk allerede har haft til behandling forud for tiltalerejsningen.

Ifølge retsplejelovens § 104, stk. 2, kan Rigsadvokaten bemyndige andre end politimestrene og disses ansatte til at virke som anklager ved byretten og Sø- og Handelsretten i en enkelt sag. Denne bestemmelse vil formentlig kunne hjemle, at ansatte hos Forbrugerstyrelsen blev overladt at føre straffesager vedrørende overtrædelse af produktsikkerhedsloven, ud fra en vurdering fra sag til sag. Imidlertid må det forventes, at antallet af sager vil være af en sådan størrelse, at det er uhensigtmæssigt, at der skal træffes beslutning fra sag til sag. Der vil derfor være et behov for i retsplejeloven at indføre en bestemmelse svarende til den nu ophævede § 103, stk. 2.

Bestemmelsen indebærer, at Forbrugerstyrelsen i visse tilfælde skal udføre tiltalen i sager, som naturligt henhører under andre myndigheder.

Til § 27

Til stk. I og 2
Ligesom det er tilfældet i andre nyere erhvervslove, er det alene fundet påkrævet at benytte straf som sanktionsmiddel i tilfælde, hvor overtrædelsen kan tilregnes som forsætlig eller groft uagtsom, eller hvis der er tale om gentagne overtrædelser af forbud eller undladelser af at efterkomme kontrolmyndighedens påbud. Når der kræves fortsæt efter stk. 1, skyldes det, at gerningsindholdet i § 8, stk. 1 er så upræcist, at der kun bør pålægges straf i de tilfælde, hvor det var klart for den erhvervsdrivende, at bestemmelsen overtrades.

Det foreslås, at straffen for overtrædelse af produktsikkerhedslovens bestemmelser er bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Der er således efter bestemmelserne ikke mulighed for at idømme hæftestraf, selv når der foreligger skærpede omstændigheder. Derimod er der efter straffeloven, navnlig kap. 25, om forbrydelser mod liv og legeme, også mulighed for at ifalde hæfte- og fængselsstraf i tilfælde af simpel uagtsomhed.

Der foreligger gentagne overtrædelser, selv om vedkommende erhvervsdrivendes overtrædelser ikke er identiske, når de dog er ensartede fx. hvis

kontrolmyndigheden har udstedt påbud om, at et produkt kun må udbydes, hvis nærmere angivne krav om sikkerhedsemballage er opfyldt, og den erhvervsdrivende desuagtet anvender en anden og ringere form for sikkerhedsemballage.

Til stk. 3
Bestemmelsen fastsætter bødestraf for den, der ikke giver de oplysninger, som kontrolmyndigheden forlanger.

Simpel uagtsomhed er her tilstrækkelig til at statuere strafansvar.

Når simpel uagtsomhed i disse tilfælde er tilstrækkelig, skyldes det, at det ofte er meget væsentligt for kontrolmyndighedens mulighed for hurtigt at tage stilling til, om et produkt er farligt, at de ønskede oplysninger stilles til rådighed uden unødig forsinkelse.

Til stk. 4
Bestemmelsen svarer til § 19, stk. 6 i markedsføringsloven og indeholder en bemyndigelse for industriministeren til at fastsætte bødestraf for overtrædelse af de sikkerhedsforskrifter, der udstedes med hjemmel i lovforslagets § 15 om sikkerhedskrav til legetøj mv.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til markedsføringslovens § 19, stk. 6.

Til § 28
Bestemmelsen fastslår et kollektivt ansvar for selskaber, staten, kommuner mv. og svarer til andre bestemmelser om kollektivt ansvar i nyere erhvervslove.

Til § 29

Til stk. I
Bestemmelsen indeholder regler om lovens ikrafttræden. Direktivet skal efter art. 17 være gennemført i national lovgivning senest den 29. juni 1994. Det foreslås derfor, at loven træder ikraft den 15. juni 1994.

Til stk. 2
Samtidig med vedtagelsen af lovforslaget til produktsikkerhedslov, ophæves de bestemmelser i markedsføringsloven, der vedrører sikkerhedskrav til legetøj og produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler, idet de er foreslået overført som kap. 5, §§ 15 og 16, samt § 19, stk. 1 og 2, samt § 28, stk. 4, i nærværende lovforslag.

Der henvises herom til bemærkningerne til lovforslagets bestemmelser.

Til stk. 3
Som det fremgår af lovforslagets § 15 og bemærkningerne hertil overføres industriministerens kompetence til at fastsætte regler om sikkerhedskrav til legetøj mv. fra markedsføringslovens § 12a.

I medfør af markedsføringslovens § 12a er der som omtalt til § 15 udstedt en bekendtgørelse om sikkerhedskrav til legetøj og produkter som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler.

Det ville derfor ikke være hensigtsmæssigt, hvis bekendtgørelsen automatisk blev ophævet, således at der umiddelbart efter lovens ikrafttræden skulle udfærdiges en ny bekendtgørelse med samme indhold.

Det foreslås derfor, at bekendtgørelsen forbliver ikraft, indtil Forbrugerstyrelsen vurderer, i hvilket omfang de hidtidige bestemmelser bør opretholdes eller ændres.

Til § 30
Området, der hører til nærings- og konkurrencelovgivningen, er overtaget af hjemmestyret for henholdsvis Grønland og Færøerne.

Bilag I

RÅDETS DIREKTIV 92/59/EOF

af 29. juni1992

om produktsikkerhed i almindelighed

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, szrlig artikel 100 A,

under henvisning til forslag fra Kommissionen ([1])>

i samarbejde med Europa-Parlamentet ([2]),

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg ([3]), og

ud fra følgende betragtninger:

Det er vigtigt at vedtage foranstaltninger med henblik på gradvis oprettelse af det indre marked i perioden indtil den 31. december 1992; det indre marked indebærer et område uden indre grænser med fri bevægelighed for varer, personer, tjenesteydelser og kapital;

en række medlemsstater har vedtaget en horisontal produktionssikkerhedslovgivning, som blandt andet pålægger de erhvervsdrivende en generel pligt til kun at markedsføre sikre produkter; disse love indebærer forskellige beskyttelsesniveauer for borgerne; sådanne uligheder og manglende horisontal lovgivning i andre medlemsstater kan skabe handelshindringer og konkurrenceforvridninger i det indre marked;

det er meget vanskeligt at vedtage en fælleskabslovgivning for alle eksisterende eller fremtidige produkter; der er behov for brede, horisontale lovgivningsrammer for sådanne produkter og for at udfylde hullerne i den gældende eller kommende lovgivning, bl. a. med henblik på at sikre et højt beskyttelsesniveau for borgernes sikkerhed og sundhed i henhold til Traktatens artikel 100 A, stk. 3;

der bør derfor på fællesskabsplan fastsættes et almindeligt sikkerhedskrav til alle markedsførte produkter, som er bestemt til forbrugerne, eller som kan anvendes af forbrugerne; visse varer, der sælges brugt, bør dog ifølge sagens natur undtages Herfra;

produktionsanlæg, investeringsgoder og andre produkter, **der udelukkende anvendes i erhvervsmæssigt øjemed, er ikke omfattet af dene direktiv;**

bestemmelserne i dette direktiv finder anvendelse, medmindre der findes mere specifikke fzllesskabsforsrkifter om de berørte produkters sikkerhed;

når der findes specifikke fællesskabsforskrifter, der uger sigte på fuldstændig harmonisering, herunder navnlig forskrifter vedtaget efter den nye metode, som fastsætter forpligtelser vedrørende produktsikkerhed, skal de erhvervsdrivende ikke pålægges yderligere forpligtelser i forbindelse med markedsføringen af produkter, der er omfattet af sidanne forskrifter;

når bestemmelserne i en specifik fællesskabsforskrift kun dækker visse sikkerhedsaspekter eller risikokategorier i forbindelse med det pågældende produkt, fastsættes de erhvervsdrivendes forpligtelser vedrørende disse aspekter ved disse bestemmelser alene;

pligten til at efterkomme det almindelige sikkerhedskrav bør suppleres med en forpligtelse for de erhvervsdrivende til at give forbrugerne den relevante information og til under hensyntagen til de enkelte produkters egenskaber at træffe rimelige foranstaltninger til at sikre, at forbrugerne kan gøre sig bekendt med de risici, som disse produkter kan frembyde;

hvis der ikke findes specifikke forskrifter, skal der fastsættes kriterier for vurdering af produktets sikkerhed;

medlemsstaterne skal sørge for, at der er myndigheder til at føre kontrol med produktsikkerheden, samt at disse myndigheder har de nødvendige beføjelser til at træffe passende foranstaltninger;

det er navnlig nødvendigt, at de passende foranstaltninger kommer til at omfatte en bemyndigelse af medlemsstaterne til effektivt og omgående at foranstalte en tilbagetrækning af allerede markedsførte farlige produkter;

for at bevare markedets enhed er det nødvendigt at underrene Kommissionen om eventuelle foranstaltninger, der tager sigte på at begrænse markedsføringen af et produkt eller trække det tilbage fra markedet, undtagen hvis foran-

([1]) EFT nr. C 156 af 27. 6. 1990, s. 8
([2]) EFT nr. C 95 af 17. 4. 1990, s. 283, og afgørelse af 11. juni 199? (endnu ikke offentliggjort i Tidende.
([3]) EFT nr. C 75 af 26. 3. 1990, s. 1.

staltningerne vedrører en begivenhed, som kun har virkning lokalt, eller hvis virkning i hvert fald er begrænset til den pågældende medlemsstats eget område; sådanne foranstaltninger skal være i overensstemmelse med Traktaten, særlig artikel 30 til 36;

dette direktiv berører ikke de notifikationsprocedurer, der er fastsat i Rådets direktiv 83/189/EØF af 28. marts 1983 om en informationsprocedure med hensyn til tekniske standarder og forskrifter ([1]) og i Kommissionens beslutning 88/383/EØF af 24. februar 1988 om forbedring af informationsniveauet vedrørende sikkerhed, hygiejne og sundhed på arbejdspladsen ([2]);

en effektiv kontrol med produkrionssikkerhed forudsætter, at der på nationalt plan og fællesskabsplan indføres et system for hurtig udveksling af oplysninger i hastesituationer forårsaget af produkrrisici, og derfor skal den procedure, der er indført med Rådets beslutning 89/45/EØF af 21. december 1988 om et fællesskabssystem for hurtig udveksling af oplysninger om farer i forbindelse med anvendelse af forbrugsgoder ([3]), integreres i dette direktiv, og ovennævnte beslutning ophæves; det er desuden hensigtsmæssigt at lade de detaljerede procedurer, der er fastlagt i medfør af ovennævnte beslutning, indgå i dette direktiv, og bemyndige Kommissionen til at tilpasse dem, bistået af en komité;

der eksisterer allerede tilsvarende underretningsprocedurer for farmaceutiske produkter, jf: direktiv 75/319/EØF ([4]) og 81/851/EØF([5]) for dyresygdomme, jfr. direktiv. 82/894/EØF([6]), for produkter af animalsk oprindelse, jf. direktiv 89/662/EØF ([7]) og i form af et system for hurtig udveksling af oplysninger i tilfælde af strålingsfare, jf. beslutning 87/600/Euratom ([8]);

det er først og fremmest medlemsstaterne, der under overholdelse af Traktatens bestemmelser, særlig artikel 30 dl 36, skal træffe de nødvendige forholdsregler over for farlige produkter, der befinder sig på deres område;

medlemsstaterne vil i en sådan situation kunne træffe indbyrdes afvigende beslutninger med hensyn til et bestemt produkt; sådanne afvigelser vil kunne fare til uacceptable forskelle i beskyttelsesniveauet for forbrugerne og vil kunne udgøre en hindring for samhandlen i Fællesskabet;

der vil kunne opstå alvorlige produktsikkerhedsmæssige problemer, der umiddelbart berører eller vil kunne berøre hele Fællesskabet eller en stor del heraf, og som alt efter karakteren af det sikkerhedsmæssige problem, som produktet frembyder, på grund af den hastende situation ikke kan behandles effektivt inden for rammerne af de procedurer, der er fastsat i de specifikke fællesskabsforskrifter for de pågældende produkter eller den pågældende produktkategori;

det er derfor nødvendigt at indføre en mekanisme, der i sidste instans gør det muligt at vedtage foranstaltninger, der finder anvendelse i hele Fællesskabet, i form af en beslutning, der rettes til medlemsstaterne, til imødgåelse af ovennævnte form for hastesituationer; en sådan beslutning er ikke umiddelbart bindende for de erhvervsdrivende, idet den først skal gennemføres i en national retsakt; foranstaltninger, der vedtages efter denne procedure, kan kun være midlertidige og skal vedtages af Kommissionen, bistået af en komité sammensat af repræsentanter for medlemsstaterne; der bør derfor nedsættes en forskriftskomité i overensstemmelse med procedure IIIb i afgørelse 87/373/EØF ([9]);

dette direktiv berører ikke de skadelidtes rettigheder som omhandlet i Rådets direktiv 85/374/EØF af 25. juli 1985 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes administrativt eller ved lov fastsatte bestemmelser om produktansvar ([10]);

medlemsstaterne bør sørge for passende muligheder for at klage til de kompetente retsinstanser over foranstaltninger truffet af de kompetente myndigheder, som begrænser markedsføringen af et produkt eller trækker det tilbage fra markedet;

det skal på baggrund af de indhøstede erfaringer overvejes, om der er behov for en tilpasning af dene direktiv, navnlig hvad angår udvidelse af anvendelsesområdet samt bestemmelserne om hastesituationer og om indgreb på fællesskabsniveau;

hvad importvarer angår, skal foranstaltninger til imødegåelse af sikkerheds- og sundhedsmæssige risici for borgerne i øvrigt træffes under overholdelse af Fællesskabets internationale forpligtelser —

([1]) EFT nr. L 109 af 26. 4. 1983, s. 8.
([2]) EFT nr. L 183 af 14. 7. 1988, $. 34.
([3]) EFT nr. L 17 af 21. 1. 1989, s. 51.
([4]) EFT nr. L 147 af 9. 6. 1975, $. 13.
([5]) EFT nr. L 317 af 6. 11. 1981, s. 1.
([6]) EFT nr. L 378 af 31. 12. 1982, s. 58.
([7]) EFT nr. L 395 af 30. 12. 1989, s. 13.
([8]) EFT nr. L 371 af 30. 12. 1987, s. 76.
([9]) EFT nr. L 197 af 18. 7. 1987, s. 3.
([10])EFT nr. L 210 af 7. 8. 1985, s. 29.

UDSTEDT FØLGENDE DIREKTIV:

AFSNITI

mål — Anvendelsesområde — Definitioner

Artikel 1

1. Dette direktiv skal garantere, at markedsførte produkter er sikre.

2. Dene direktiv finder anvendelse, medmindre der foreligger fællesskabsforskrifter med specifikke bestemmelser om sikkerheden ved de pågældende produkter.

Navnlig finder artikel 2 til 4 ikke anvendelse, når en specifik fællesskabsforskrift indeholder bestemmelser om sikkerhedskravene til de af bestemmelserne omfattende produkter.

När en specifik fxllesskabsforskrift indeholder bestemmelser, der kun omhandler visse sikkerhedsaspekter eller risikokategorier i forbindelse med de pågældende produkter, er det disse bestemmelser, der finder anvendelse for de pågældende sikkerhedsaspekter eller risici.

Artikel 2

I dette direktiv forstås ved:

a) *produkt:* ethvert produkt, som er bestemt til forbrugerne, eller som kan forventes anvendt af forbrugerne, og som mod betaling eller grads leveres som led i handelsvirksomhed, hvad enten det er nyt, brugt eller istandsat.

Dene direktiv finder dog ikke anvendelse på brugte produkter, som har karakter af antikviteter, eller som forud for deres brug skal repareres eller sættes i stand, hvis leverandøren klart underretter den person, til hvem levering sker, herom.

b) *sikkert produkt:* ethvert produkt, der under almindelige eller rimeligt forudsigelige anvendelsesbetingelser, herunder anvendelsestid, ikke frembyder nogen risici eller kun minimale risici, der er forenelige med produktets anvendelse, og som under hensyntagen til et højt beskyttelsesniveau for borgernes sundhed og sikkerhed anses for acceptable, navnlig i betragtning af følgende forhold:

— produktets egenskaber, herunder sammensætning, emballering samt monterings- og vedligeholdelsesbetingelserr

— produktets virkning på andre produkter, såfremt en samtidig anvendelse med rimelighed kan forudses

— produktets præsentationsmåde, mærkning, eventuelle anvisninger vedrørende dets anvendelse og bortskaffelse samt alle andre angivelser eller oplysninger fra producenten

— de kategorier af forbrugere, for hvem anvendelse af produktet frembyder størst risiko, herunder navnlig børn.

muligheden for at skabe større sikkerhed eller for at skaffe andre, mindre farlige produkter er ikke tilstrækkelig årsag til at betragte et produkt, som ikke-sikkert eller farligt.

c) *farligt produkt:* ethvert produkt, der ikke svarer til definitionen på sikkert produkt,under litra b).

d) *producent:*

—' fabrikanten af et produkt, såfremt denne er etableret i Fællesskabet, og enhver, der optræder som fabrikant ved at påføre produktet sit navn, mærke eller andet kendetegn, eller som sætter produktet i stand

— repræsentanten for fabrikanten, såfremt denne ikke er etableret i Fællesskabet, eller, i mangel af en sådan repræsentant i Fællesskabet, importøren af produktet

— andre erhvervsdrivende i afsætningskæden, for så vidt deres virksomhed kan påvirke de sikkerhedsmæssige egenskaber ved et markedsført produkt

e) *distributør:* enhver erhvervsdrivende i afsætningskæden, hvis virksomhed ikke påvirker produktets sikkerhedsmæssige egenskaber.

AFSNIT II

Almindeligt sikkerhedskrav

Artikel 3

1. Producenter må kun markedsføre sikre produkter.

2. Producenterne skal inden for rammerne af deres respektive virksomhed:

— give forbrugeren relevante oplysninger, hvorved denne kan vurdere de risici, der er forbundet med et produkt i

dets normale eller med rimelighed forventede anvendelsestid, hvis disse ikke kan opfattes umidddelbart uden passende advarsel, og således sikre sig herimod.

Anførelsen af sådanne advarsler påvirker imidlertid ikke forpligtelsen til at overholde direktivets øvrige krav.

træffe sådanne foranstaltninger, som de leverede produkters egenskaber tilsiger, således at de bliver bekendt med de risici som produkterne måtte frembyde, og træffe passende forholdsregler, herunder om nødvendigt trække produktet tilbage fra markedet, for at disse risici kan udgås.

De foranstaltninger, der er omhandlet ovenfor, omfatter f. eks., hvor dette er hensigtsmæssigt, mærkning af produkterne eller af produktpartiet på en sådan måde, at produkterne kan identificeres, stikprøvekontrol med markedsførte produkter og behandling af klager samt oplysning til distributørerne om denne kontrol.

3. Distributørerne skal aktivt bidrage til at sikre, at det almindelige sikkerhedskrav er opfyldt, især ved ikke at levere produkter, hvorom de som fagfolk ved eller på grundlag af de for dem foreliggende oplysninger burde have vidst, at de ikke opfylder dette krav. De skal bl. a., inden for rammerne af deres respektive virksomhed, deltage i den løbende kontrol med de markedsførte produkters sikkerhed, navnlig ved at videregive oplysninger om risici ved produkterne og ved at deltage i de forholdsregler, der træffes for at undgå disse risici.

Artikel 4

1. Såfremt der ikke findes specifikke fællesskabsbestemmelser vedrørende de pågældende produkters sikkerhed, betragtes et produkt som sikkert, når det er i overensstemmelse med de nationale specifikke bestemmelser i den medlemsstat, på hvis område produktet er i omsætning, såfremt disse er i overensstemmelse med Traktaten, særlig artikel 30 og *36,* og vedrører de sundheds- og sikkerhedskrav, som det pågældende produkt skal opfylde for at kunne markedsføres.

2. I mangel af de i stk. 1 omhandlede specifikke bestemmelser vurderes et produkts overensstemmelse med de almindelige krav til sikkerhed på grundlag af ikke-bindende nationale standarder, der bygger på en europæisk standard, eller tekniske specifikationer på fællesskabsplan, hvis sådanne findes, eller, i mangel heraf, standarder gældende i den medlemsstat, hvor produktet er i omsætning, eller god forretningsskik med hensyn til sundhed og sikkerhed inden for den pågældende sektor eller i lyset af det aktuelle tekniske og teknologiske stade samt den sikkerhed, som forbrugerne med rimelighed kan forvente.

3. Selv om et produkt er i overensstemmelse med de i stk. 1 eller 2 omhandlede bestemmelser, **kan** medlemsstaternes myndigheder træffe passende foranstaltninger for at begrænse markedsføring af produktet eller kræve dets tilbagetrækning fra markedet, hvis produktet på trods af dets overensstemmelse med kravene viser sig at bringe forbrugernes sundhed og sikkerhed i fare.

AFSNIT III

medlemsstaternes pligter og beføjelser

Artikel S

medlemsstaterne vedtager de nødvendige love og administrative bestemmelser for at påbyde producenter og distributører at overholde deres forpligtelser i henhold til dette direktiv på en sådan måde, at markedsførte produkter er sikre.

medlemsstaterne skal navnlig oprette eller udpege myndigheder, der skal føre kontrol med, at produkterne opfylder kravet om, at kun sikre produkter må markedsføres, og sørge for, at myndighederne har de fornødne beføjelser til at træffe de foranstaltninger, der påhviler dem i medfør af dene direktiv, herunder muligheden for at iværksætte passende sanktioner i tilfælde af manglende overholdelse af kravene i dene direktiv. De underrener Kommissionen om disse myndigheder. Kommissionen fremsender oplysningerne til de øvrige medlemsstater.

Artikel 6

medlemsstaterne har i medfør af artikel 5 de fornødne beføjelser dl, i forhold til risikoens alvor og i overensstemmelse med Traktaten, særlig artikel 30 og *36,* at træffe passende foranstaltninger til bl.a.

a) at foretage egnede produktsikkerhedsundersøgelser af passende omfang frem til sidste stadium i produktets anvendelse eller forbrug, også selv om produktet første gang blev markedsført som et sikkert produkt

b) at kræve alle nødvendige oplysninger fra de berørte parter

c) at udtage prøver af et produkt eller en produktserie for at analysere dem med henblik på deres sikkerhed

d) at stille betingelser forud for et produkts markedsføring for at gøre produktet sikkert, og at kræve, at der

anføres passende advarsler om de risici, der kan være forbundet med produktet

e) at påbyde, at personer, som kan blive udsat for den risiko, der er forbundet med et produkt, på passende måde advares rettidigt mod denne risiko bl.a. ved udsendelse af særlige advarsler

f) midlertidigt, si længe det er nødvendigt med henblik på gennemførelsen af den nødvendige kontrol, afforbyde, at et produkt eller et parti af et produkt leveres, tilbydes leveret eller udstilles, hvis der foreligger præcise og sammenfaldende tegn pi, at det er farligt

g) at forbyde markedsføring af et produkt eller et parti af et produkt, der har vist sig at være farligt, og at fastsætte de nødvendige ledsageforanstaltninger for at sikre, at forbuddet overholdes

h) at organisere en effektiv og øjeblikkelig tilbagetrækning af et farligt produkt eller et parti af et farligt produkt, der allerede er bragt på markedet, og om nødvendigt at sikre, at det destrueres under forsvarlige vilkår.

2. De foranstaltninger, medlemsstaternes kompetente myndigheder skal træffe i medfør af denne artikel, renes, alt efter det konkrete tilfælde,

a) mod producenten;

b) inden for rammerne af deres respektive virksomhed, mod distributørerne og navnlig mod den ansvarlige for den første distribution på det nationale marked;

c) mod enhver anden, når det viser sig nødvendigt med henblik på, at vedkommende medvirker i forholdsreglerne til at undgå de risici, der er forbundet med et givet produkt.

AFSNIT IV

Underretning og udveksling af oplysninger

Artikel 7

1. Hvis en medlemsstat træffer foranstaltninger efter artikel 6, stk. 1, litra d) til h), til begrænsning af markedsføringen af et produkt eller et produktparti eller til dets tilbagetrækning fra markedet, underrener den Kommissionen om disse foranstaltninger og baggrunden herfor, for så vidt en sådan underretning ikke er foreskrevet ifølge specifikke fællesskabsbestemmelser. Pligt hertil består ikke, hvis foranstaltningerne vedrører en begivenhed, som kun har virkning lokalt, eller hvis virkning i hvert fald er begrænset til den pågældende medlemsstats eget område.

2. Kommissionen .hører hurtigst muligt de berørte parter. Hvis Kommissionen efter denne høring konstaterer, at foranstaltningen er begrundet, underretter den øjeblikkeligt den medlemsstat, som har truffet foranstaltningen, og de øvrige medlemsstater herom. Konstaterer Kommissionen efter denne høring, at foranstaltningen er ubegrundet, underretter den straks den medlemsstat, der har truffet foranstaltningen herom.

AFSNIT V

Hastetilfælde og indgreb på fællesskabsplan

Artikel 8

1. Hvis en medlemsstat træffer eller vedtager at træffe hasteforanstaltninger for at forhindre, begrænse eller indføre særlige bestemmelser for den eventuelle markedsføring eller brug af et produkt eller et parti af et produkt på sit område på grund af en alvorlig og umiddelbar risiko, som produktet eller partiet udgør for forbrugernes sundhed og sikkerhed, underrener den straks Kommissionen herom, medmindre andre, fællesskabsforskrifter omfatter tilsvarende underretningsprocedurer.

Pligt hertil består ikke, hvis virkningerne ikke rækker ud eller ikke kan række ud over den pågældende medlemsstats eget område.

med forbehold af det i første afsnit anførte, kan medlemsstaterne meddele Kommissionen sådanne oplysninger om eksistensen af en alvorlig og umiddelbar risiko, som de måtte råde over, inden de træffer afgørelse om de pågældende foranstaltninger.

2. Ved modtagelsen af sådanne oplysninger kontrollerer Kommissionen, om de er i overensstemmelse med bestemmelserne i dene direktiv og videresender dem til de øvrige medlemsstater, der straks underretter Kommissionen om, hvilke foranstaltninger de træffer.

3. De nærmere regler for det i denne artikel omhandlede fællesskabssystem for udveksling af oplysninger findes i bilaget. Kommissionen tilpasser disse nærmere regler efter fremgangsmåden i artikel 11.

Artikel 9

Hvis Kommissionen ved underretning eller gennem oplysninger fra en medlemsstat, bl.a. i medfør af artikel 7 og 8, bliver bekendt med, at et produkt udgør en alvorlig og umiddelbar risiko for forbrugernes sundhed og sikkerhed i flere medlemsstater og hvis

a) en eller flere medlemsstater har truffet foranstaltninger efter artikel 6, stk. 1, litra d) til h) til begrænsning af markedsføringen af produktet eller dets tilbagetrækning fra markedet, og

b) medlemsstaterne har truffet forskellige foranstaltninger angående den foreliggende risiko, og

c) risikoen ikke, pi grund af anen af det pågældende produktsikkerhedsproblem, kan imødegås på en måde, der svarer til sagens hastende karakter, på grundlag af de procedurer, der er fastsat i specifikke fællesskabsforskrifter vedrørende det pågældende produkt eller den pågældende produktkategori, og

d) risikoen alene kan imødegås effektivt ved vedtagelse af passende foranstaltninger på EF-niveau til beskyttelse af forbrugernes sundhed og sikkerhed og til sikring af, at det fælles marked fungerer tilfredsstillende,

kan Kommissionen efter at have hørt medlemsstaterne og efter anmodning fra mindst én af dem vedtage en afgørelse efter fremgangsmåden i artikel 11, der pålægger medlemsstaterne at træffe de nødvendige midlertidige foranstaltninger som omhandlet i artikel 6, stk. 1, litra d) til h).

Artikel 10

1. Kommissionen bistås af et udvalg for hastende produktsikkerhedsproblemer, i det følgende benævnt »udvalget«, der består af repræsentanter for medlemsstaterne, og som har Kommissionens repræsentant som formand.

2. med forbehold af bestemmelserne i artikel 9, litra c), sikres der er nært samarbejde mellem det udvalg, der er omhandlet i stk. 1, og de øvrige udvalg, der er nedsat ved en specifik fællesskabsforskrift, og som bistår Kommissionen med hensyn dl de sundheds- og sikkerhedsmæssige aspekter af det pågældende produkt.

Artikel 11

1. Kommissionens repræsentant forelægger udvalget et udkast til de foranstaltninger, der skal træffes. Efter en konstatering af, at de i artikel 9 omhandlede betingelser er opfyldt, afgiver udvalget en udtalelse om udkastet inden for en frist, som formanden kan fastsætte under hensyn til, hvor meget det pågældende spørgsmål haster, dog inden for en måned. Det udtaler sig med det flertal, der er fastsat i Traktatens artikel 148, stk. 2, for vedtagelse af de afgørelser, som Rådet skal træffe på forslag af Kommissionen. Ved afstemninger i udvalget tillægges de stemmer, der afgives af repræsentanterne for medlemsstaterne, den vægt, der er fastlagt i nævnte artikel. Formanden deltager ikke i afstemningen.

Kommissionen vedtager de påtænkte foranstaltninger, når de er i overensstemmelse med udvalgets udtalelse. Er de påtænkte foranstaltninger ikke i overensstemmelse med udvalgets udtalelse, eller hvis der ikke er afgivet nogen udtalelse, forelægger Kommissionen straks Rådet et forslag til de foranstaltninger, der skal træffes. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Har Rådet ved udløbet af en frist på femten dage regnet fra forslagets forelæggelse, ikke truffet afgørelse, vedtages de foreslåede foranstaltninger af Kommissionen, medmindre Rådet med simpelt flertal har udtalt sig mod de nævnte foranstaltninger.

2. Foranstaltninger, der vedtages i overensstemmelse med denne procedure, gælder i højst tre måneder. Denne frist kan forlænges efter samme procedure.

3. medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til gennemførelse af de efter denne procedure vedtagne beslutninger inden for en frist på under ti dage.

4. De kompetente myndigheder i medlemsstaterne, der gennemfører de foranstaltninger, der vedtages efter denne procedure, giver inden for en måned de berørte parter lejlighed til at fremføre deres synspunkter og underretter Kommissionen herom.

Artikel 12

medlemsstaterne og Kommissionen træffer de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at deres embedsmænd og andre ansatte ikke viderebringer oplysninger, der er indsamlet i henhold til dette direktiv, og som ifølge deres natur er forretningshemmeligheder, medmindre viderebringelse af oplysninger om et bestemt produkts sikkerhedsmæssige egenskaber under visse omstændigheder er nødvendig for at sikre beskyttelse af borgernes sundhed og sikkerhed.

AFSNIT VI

Forskellige og afsluttende bestemmelser

Artikel 13

Dene direktiv berører ikke anvendelsen af direktiv 85/374/EØF.

Artikel 14

1. Hvis der ifølge dene direktiv træffes beslutning om begrænsning af markedsføringen af et produkt eller dets tilbagetrækning fra markedet, skal der gives en passende begrundelse herfor. Den berørte part skal hurtigst muligt underrenes om den pågældende beslutning, om de klagemuligheder, der står til hans rådighed ifølge gældende lovgivning i den pågældende medlemsstat, samt om fristen for indgivelse af sidanne klager.

De berørte parter skal si vidt muligt have lejlighed til at fremkomme med deres synspunkter, før foranstaltningen træffes. Hvis der ikke forinden har fundet en høring sted pi grund af sagens hastende karakter, skal den gennemføres inden for en rimelig rid efter iværksættelsen af den pågældende foranstaltning.

Foranstaltninger, som pibyder et produkts tilbagetrækning fra markedet skal være således udformet, at de tjener til at tilskynde distributører, brugere og forbrugere til at medvirke til, at de gennemføres.

2. medlemsstaternes sikrer, at foranstaltninger truffet af de kompetente myndigheder til begrænsning af markedsføringen af et produkt eller dets tilbagetrækning fra markedet kan indbringes for de kompetente domstole.

3. Beslutninger truffet i medfør af dette direktiv om begrænsning af markedsføringen af et produkt eller dets tilbagetrækning fra markedet berører pi ingen mide vurderingen af den pågældende parts ansvar i henhold til medlemsstatens strafferedige bestemmelser pi området.

Artikel 15

Kommissionen forelægger hvert andet ir fra datoen for vedtagelsen Europa-Parlamentet og Ridet en rapport om anvendelsen af dette direktiv.

Artikel 16

1. Fire ir efter den i artikel 17, stk. 1, omhandlede dato skal Ridet pi grundlag af en rapport fra Kommissionen angående de indhøstede erfaringer og ledsaget af eventuelle hensigtsmæssige forslag træffe afgørelse om, hvorvidt dette direktiv bør tilpasses, bl.a. med sigte pi udvidelse af dets anvendelsesområde, jf. artikel 1, stk. 1, og artikel 2, litra a), og hvorvidt det er hensigtsmæssigt at ændre afsnit V.

Artikel 17

1. medlemsstaterne sætter de nødvendige love og administrative bestemmelser i kraft for at efterkomme dette direktiv senest den 29. juni 1994. De underrener straks Kommissionen herom. De vedtagne love og bestemmelser finder anvendelse fra den 29. juni 1994.

2. Når medlemsstaterne vedtager disse love og administrative bestemmelser, skal de indeholde en henvisning til dene direktiv, eller de skal ved offentliggørelsen ledsages af en sidan henvisning. De nærmere regler for denne henvisning fastsættes af medlemsstaterne.

3. medlemsstaterne meddeler Kommissionen de nationale retsforskrifter, som de udsteder på det område, der er omfattet af dene direktiv.

Artikel 18

Beslutning 89/45/EØF ophæves på den i artikel 17, stk. 1, nævnte dato.

Artikel 19

Dene direktiv er renet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Luxembourg, den 29. juni 1992.

På Rådets vegne

Carlos BORREGO

formand

NÆRmERE ENKELTHEDER I FORBINDELSE mED ANVENDELSEN AF FÆLLESSKABSSYSTEmET FOR HURTIG UDVEKSLING AF OPLYSNINGER SOm OmHANDLET I DIREKTIVETS ARTIKEL 8

1. Systemet omfatter produkter, der bringes på markedet, som defineret i direktivets artikel 2, litra a).

   Følgende er ikke omfattet af systemet, eftersom de er dækket af lignende notivikationssystemet: farmaceutiske produkter, der er omfattet af direktiv 75/319/EØF og 81/851/EØF, dyr, som direktiv 82/894/EØF finder anvendelse pi, produkter af animalsk oprindelse, for si vidt som der er omfattet af direktiv 89/662/EØF, og systemet for tilfælde af strålingsfare og betydeligt udslip af radioaktive stoffer, der er omfattet af beslutning 87/600/Euratom.

2. Systemet skal først og fremmest sikre hurtig udveksling af oplysninger i tilfzlde af alvorlig og umiddelbar risiko for forbrugernes sundhed og sikkerhed. Da det ikke er muligt at fastsætte nøjagtige kriterier for, hvad der helt specifikt udgør en umiddelbar og alvorlig risiko, foretager de nationale myndigheder en konkret vurdering af de enkelte tilfzlde. Eftersom artikel 8 i dette direktiv vedrører umiddelbar risiko for forbrugere, der anvender et produkt, skal det understreges, at produkter, der eventuelt indebarer risici pi lang sigt, og for hvilke mulighederne for en teknisk tilpasning gennem direktiver eller- standarder skal undersøges, ikke er omfattet af systemet.

3. Si snart der konstateres en alvorlig og umiddelbar risiko, konsulterer den nationale myndighed si vidt muligt henholdsvis producenten eller distributøren af det pågældende produkt. Deres synspunkter og de yderligere oplysninger, de kan give, kan være af vzrdi bide for medlemsstaternes myndigheder og Kommissionen, nir de skal afgøre, hvilke foranstaltninger der bør træffes for at beskytte forbrugerne, samtidig med at handelen forstyrres mindst muligt. Derfor bør medlemsstaterne indhente si mange oplysninger som muligt om produkterne og risikoens art, uden at dette gir ud over den hurtige informationsformidling.

4. Si snart en medlemsstat har konstateret en alvorlig og umiddelbar risiko, der ikke eller muligvis ikke er begrænset til den pågældende medlemsstats omride, og der er truffet eller vedtaget foranstaltninger til imødegåelse af denne risiko, skal Kommissionen straks informeres. medlemsstaten skal angive, at meddelelsen fremsendes til Kommissionen i henhold til artikel 8 i dette direktiv. Der skal gives nærmere oplysninger, navnlig om

   a) produktets art, si det kan identificeres

   b) den **pågældende** risiko, herunder resultater af prøvninger/analyser, der er relevante for vurderingen af risikoniveauet

   c) arten af trufne eller vedtagne foranstaltninger

   d) de forskellige **forhandlingsled** hvis dette er muligt.

   Oplysningerne fremsendes skriftligt, helst pr. telex eller telefax, men der kan forud herfor gives telefonisk meddelelse til Kommissionen. Der gøres opmærksom pi, at hurtig information er af altafgørende betydning for systemet.

5. med forbehold af punkt 4, kan medlemsstaterne, når det er hensigtsmæssigt, tilsende Kommissionen oplysningerne, inden der er truffet afgørelse om, hvilke foranstaltninger der bør trxffes. Nir en risiko eller mistanke om en risiko foreligger, kan øjeblikkelig kontakt rent faktisk fremme vedtagelsen af forebyggende foranstaltninger.

6. Såfremt medlemsstaten skønner, at visse oplysninger skal betragtes som fortrolige, skal den gøre opmærksom pi, hvilke oplysninger det drejer sig om, og begrunde sin anmodning om fortrolig behandling, idet en effektiv forbrugerbeskyttelse dog principielt mi gi forud for fortrolig behandling. Det skal ligeledes understreges, at bide Kommissionen og medlemsstaternes ansvarlige medlemmer af distributionsnettet altid træffer forholdsregler for at undgi unødig spredning af oplysninger, der kan skade et produkts eller en produktseries omdømme.

7. Kommissionen skal sikre sig, at de modtagne oplysninger er i overensstemmelse med direktivets artikel 8, og om nødvendigt tage kontakt med notifikationslandet, hvorefter den straks fremsender oplysningerne pr. telex eller telefax til de kompetente myndigheder i de øvrige medlemsstater samt en kopi til hver af de faste repræsentationer; samtidig med telexfremsendelsen kan der evt. tages telefonisk kontakt med de

pågældende myndigheder. Kommissionen kan også kontakte produktets formodede oprindelsesland for at foretage de nødvendige undersøgelser.

8. Samtidig kan Kommissionen under særlige omstændigheder, nir den finder det nødvendigt, dl supplering af de modtagne oplysninger selv iværksætte en undersøgelse og/eller indkalde den komité for hastende produktsikkerhedsprobiemer, der omhandles i direktivets artikel 10, stk. 1.

I tilfælde af en sådan undersøgelse skal medlemsstaterne så vidt muligt give Kommissionen de oplysninger, den udbeder sig.

9. De øvrige medlemsstater skal si vidt muligt og uden ophold

a) informere Kommissionen om, hvorvidt produktet er blevet markedsført pi deres område,

b) tilsende Kommissionen yderligere oplysninger, som de mitte have modtaget om den pågældende risiko, herunder resultaterne af prøvninger eller analyser, som de mitte have foretaget til vurdering af risikoniveauet,

og de skal under alle omstændigheder snarest muligt oplyse Kommissionen om

c) trufne eller vedtagne foranstaltninger af den art, der er narvat i direktivets artikel 8, stk. 1,

d) hvornår det i denne meddelelse nævnte produkt er blevet fundet pi deres omride, uden at der er truffet eller vedtaget forholdsregler samt årsagerne hertil.

10. I lyset af en bestemt sags udvikling og pi baggrund af de informationer, der er indkommet fra medlemsstaterne i henhold til punkt 9, kan Kommissionen indkalde ovennævnte hastekomité med henblik pi drøftelse af de opnåede resultater og vurdering af de trufne foranstaltninger. Hastekomitéen kan også indkaldes pi anmodning af en medlemsstats repræsentant.

11. Kommissionen bestræber sig ved hjælp af sine interne koordineringsprocedurer for

a) at undgå unødvendigt dobbeltarbejde i forbindelse med behandling af notifikationer

b) fuldt ud at udnytte den kapacitet og ekspertise, der er til rådighed i Kommissionen

c) at holde andre involverede tjenestegrene fuldt informeret

d) at sikre, at drøftelser, der skal finde sted i de forskellige relevante udvalg, finder sted i overensstemmelse med direktivets artikel 10.

12. Nir en medlemsstat agter at ændre sin lovgivning generelt gennem vedtagelse af tekniske specifikationer, og der således ikke er tale om en konkret foranstaltning truffet pi grund af en alvorlig og umiddelbar risiko, skal Kommissionen i henhold til direktiv 83/189/EØF underrettes om udkastet hertil, evt. under henvisning til presserende grunde som fastsat i nævnte direktivs artikel 9, stk. 3.

13. For at hastekomitéen kan fi overblik over situationen, skal den jævnligt informeres om alle de indkomme notifikationer og om opfølgningen heraf. med hensyn til punkt 8 og 10 og i de tilfælde, der falder ind under procedurer og/eller udvalg, der er omfattet af fællesskabslovgivningen om specifikke produkter eller produktområder, skal de pågældende udvalg involveres. I tilfælde, hvor hastekomitéen ikke er involveret, og der ikke er taga skridt i henhold til punkt 11, litra d), informeres kontaktstederne om alle udvekslinger af synspunkter i andre udvalg.

14. I øjeblikket findes der to net af kontaktsteder: et vedrørerende levnedsmidler og et vedrørende nonfood-produkter. Listen over de kontaktsteder og tjenestemænd, der er ansvarlige for de to net, med angivelse af adresse samt telefon-, telex- og telefaxnummer er fortrolig og udsendes kun til netmedlemmerne. Denne liste gør det muligt for medlemsstaterne at optage kontakter indbyrdes og med Kommissionen og således lettere fi afklaret visse detaljer. Hvis sidanne kontakter resulterer i nye oplysninger af generel interesse, skal den medlemsstat, der har indledt den bilaterale kontakt, informere Kommissionen. Kun oplysninger, der er modtaget eller bekræftet gennem kontaktstederne i medlemsstaterne, vil blive betragtet som modtaget gennem systemet for hurtig udveksling af oplysninger.

Kommissionen udarbejder hvert ir en rapport om nettets effektivitet, om nødvendige forbedringer og om fremskridt, der er gjort, inden for den kommunikationsteknologi, der anvendes mellem de myndigheder, der stir for den praktiske gennemførelse.

Industriministeriets lovbekendtgørelse nr. 594 af 27. juni 1992

Bekendtgørelse af lov om markedsføring

Herved bekendtgøres lov om markedsføring, jf. lovbekendtgørelse nr. 455 af 17. juni 1991 med de ændringer, der følger af lov nr. 831 af 18. december 1991 og lov nr. 209. af 30. marts 1992.

Kapitel 1

Almindelige bestemmelser

§ 1. Loven gælder i privat erhvervsvirksomhed og offentlig virksomhed, som kan sidestilles hermed. Der må i sådan virksomhed ikke foretages handlinger, som strider mod god markedsføringsskik.

§ 2. Der må ikke anvendes urigtige, vildledende eller urimeligt mangelfulde angivelser, som er egnet til at påvirke efterspørgsel eller udbud af varer, fast ejendom og andre formuegoder samt arbejds- og tjenesteydelser.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 gælder også angivelser, der på grund af deres form, eller fordi de angår uvedkommende forhold, er utilbørlige over for andre erhvervsdrivende eller forbrugere.

Stk. 3. Der må ikke anvendes vildledende fremgangsmåder af lignende betydning for efterspørgsel og udbud som angivet i stk. 1 eller fremgangsmåder af tilsvarende betydning, såfremt de på grund af deres særlige form, eller fordi de inddrager uvedkommende forhold, er utilbørlige over for andre erhvervsdrivende eller forbrugere.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1-3 finder også anvendelse på foreninger og sammenslutninger, der varetager erhvervsdrivendes eller forbrugeres interesser, samt på institutioner, der har til særlig opgave at foretage forbrugerundersøgelser af varer med henblik på offentliggørelse af undersøgelsesresultaterne.

§ 3. Ved tilbuds afgivelse, ved indgåelse af aftale eller efter omstændighederne på leveringstidspunktet skal der gives en efter formuegodets eller ydelsens art forsvarlig vejledning, når denne er af betydning for bedømmelsen af godets eller ydelsens karakter eller egenskaber, herunder især brugsegenskaber, holdbarhed, farlighed og vedligeholdelsesmulighed.

§ 4. Erklæring om ydelse af garanti eller lignende må kun anvendes, såfremt erklæringen giver modtageren en bedre retsstilling end den, han har efter lovgivningen.

§ 5. Erhvervsdrivende må ikke benytte forretningskendetegn og lignende, der ikke tilkommer dem, eller benytte egne kendetegn på en måde, der er egnet til at fremkalde forveksling med andres.

Kapitel 2

markedsføringsforbud

§ 6. Erhvervsdrivende må ikke ved salg af varer eller fast ejendom til forbruger eller ved udførelse af arbejds- eller tjenesteydelser for forbruger yde tilgift, eller hvad der må sidestilles hermed, medmindre tilgiften er af ganske ube-

Industrimin. j.nr. 90-332-4

TLOV

Schultz Grafisk A/S 081/02421 01-07 b/indu73413

tydelig værdi. Reklamering med ulovlig tilgift er ligeledes forbudt.

Stk. 2. En ydelse, der er af ganske samme art som hovedydelsen, anses ikke som tilgift.

Stk. 3. Uanset bestemmelsen i stk. 1 kan erhvervsdrivende med tilladelse efter luftfartslovens § 75, stk. 1 og 2, samt erhvervsdrivende, der samarbejder med sådanne tilladelsesindehavere om specielle kundeprogrammer, i kundearrangementer tilbyde flyrejser eller andre ydelser, der står i naturlig forbindelse hermed.

§ 6a. En detailvirksomhed må ikke fastsætte noget loft for, hvor stort et antal enheder den enkelte kunde må købe af en vare. Der må endvidere ikke nægtes salg til bestemte aftagere.

Stk. 2. De i stk. 1 fastsatte regler gælder ikke egentlige udsalgsvarer.

§ 7. Erhvervsdrivende må ikke ved salg af varer eller ved udførelse af arbejds- og tjenesteydelser give rabat eller anden ydelse i form af mærker, kuponer eller lignende til senere indløsning, medmindre hvert enkelt mærke på tydelig måde er forsynet med udstederens navn eller firma og med angivelse af en værdi i dansk mønt. Rabatmærkeudstederen skal indløse mærkerne her i landet til den pålydende værdi, når mærker til et beløb, hvis størrelse fastsættes af industriministeren, kræves indløst.

Stk. 2. Stk. 1 finder ikke anvendelse i forbindelse med de i § 6, stk. 3, nævnte kundeprogrammer.

§ 8. Erhvervsdrivende må ikke fordele gevinster ved lodtrækning, præmiekonkurrencer eller anden foranstaltning, hvis udfald helt eller delvis beror på tilfældet.

Stk. 2. Udgiveren af et periodisk skrift kan dog foranstalte lodtrækning til fordeling af gevinster i forbindelse med løsning af præmiekonkurrencer.

Stk. 3. Bestemmelsen i stk. 1 finder ikke anvendelse på fordeling af gevinster i henhold til lov om gevinstopsparing.

8 a. Erhvervsdrivende må ikke over for en forbruger yde eller reklamere med rentefri kredit eller anden lignende ordning, hvis kredittens løbetid overstiger den løbende og efterfølgende måned.

Stk. 2. Overstiger kredittens løbetid den periode, der er nævnt i stk. 1, skal den erhvervsdrivende opkræve en årlig rente, der mindst svarer til den til enhver tid fastsatte officielle diskonto med et tillæg på 4 pct.

Stk. 3. Stk. 1-2 gælder ikke for finansieringsinstitutter, der er undergivet andet offentligt tilsyn.

Kapitel 3

Erhvervshemmeligheder og tekniske tegninger

§ 9. Den, der er i tjeneste- eller samarbejdsforhold til en virksomhed eller udfører et hverv for denne, må ikke på utilbørlig måde skaffe sig eller forsøge at skaffe sig kendskab til eller rådighed over virksomhedens erhvervshemmeligheder.

Stk. 2. Er den pågældende kommet til kendskab om - eller har han fået rådighed over - virksomhedens erhvervshemmeligheder på retmæssig måde, må han ikke ubeføjet viderebringe eller benytte sådanne hemmeligheder. Forbudet vedvarer i 3 år efter tjenesteforholdets, samarbejdsforholdets eller hvervets ophør.

Stk. 3. Den, der i anledning af udførelsen af arbejde eller i øvrigt i erhvervsøjemed er blevet betroet tekniske tegninger, beskrivelser, opskrifter, modeller eller lignende, må ikke ubeføjet benytte sådant materiale eller sætte andre i stand hertil.

Stk. 4. Erhvervsdrivende må ikke benytte en erhvervshemmelighed, såfremt kendskab til eller rådighed over den er opnået i strid med de ovenfor nævnte bestemmelser.

Kapitel 4

mærkning og emballering

§ 10. Industriministeren kan efter forhandling med hovedorganisationerne for dansk erhvervsliv og forbrugerorganisationerne fastsætte bestemmelser om, at bestemte varer i detailsalg (salg til forbruger) kun må sælges eller udbydes til salg med angivelse af, om varen er dansk eller udenlandsk, eller dens frembringelses- eller oprindelsessted. Industriministeren kan nærmere fastsætte, på hvilken måde de pågældende angivelser skal anbringes, samt hvad der i hvert enkelt tilfælde skal forstås ved varens frembringelses- eller oprindelsessted.

Stk. 2. Industriministeren kan efter forhandling med hovedorganisationerne for dansk erhvervsliv og forbrugerorganisationerne fastsætte bestemmelser om:

1) at bestemte varebetegnelser eller symboler er forbeholdt eller skal benyttes for varer, der opfylder visse nærmere angivne betingelser, og
2) at bestemte varer kun må sælges eller udbydes til salg, såfremt varerne eller deres indpakning på nærmere af ministeren foreskreven måde er forsynet med oplysning om varernes indhold og sammensætning, holdbarhed, behandlingsmåde og egenskaber i øvrigt.

§ **11.** Varer af udenlandsk oprindelse må ikke sælges eller udbydes til salg med en på varen eller dens indpakning anbragt gengivelse af eller betegnelse for det danske flag eller andre nationale kendetegn eller mindesmærker. Det samme gælder varer af udenlandsk oprindelse, på hvilke eller på hvis indpakning der uhjemlet er anbragt portræt af medlemmer af den kongelige familie.

§ **12.** Industriministeren kan efter forhandling med hovedorganisationerne for erhvervslivet og forbrugerorganisationerne fastsætte begrænsninger i adgangen til køb og salg samt til benyttelse af sådanne emballagegenstande eller dele heraf, der på nærmere foreskrevet måde enten er mærket med nogen her i landet hjemmehørende virksomheds navn eller forretningskendetegn eller er mærket som bestemt alene til emballage for varer af en bestemt art. Industriministeren kan på tilsvarende måde forbyde, at sådanne genstande forsætligt tilintetgøres eller beskadiges.

Kapitel 4 a

Sikkerhedskrav til legetøj og produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler

§ **12a.** Industriministeren kan fastsætte regler om sikkerhedskrav til legetøj og produkter, der på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler og herigennem være til fare for forbrugernes sundhed eller sikkerhed.

§ **12b.** De i § 12a omhandlede regler kan indeholde regulering på følgende områder:

1) Forbud mod fremstilling og markedsføring, herunder forbud mod indførsel.
2) Krav vedrørende fremstilling i overensstemmelse med standarder, vedrørende typegodkendelse samt vedrørende mærkning.
3) Betaling for typegodkendelse.
4) myndighedskontrol, herunder adgang til relevante lokaliteter uden retskendelse samt betaling af omkostninger forbundet med kontrol.
5) Udstedelse af påbud for så vidt angår tilbagekaldelse fra markedet, tilbagekøb eller afhjælpning.

Kapitel 5

Om sagernes indbringelse for sø- og handelsretten og om forbrugerombudsmanden

§ 13. Borgerlige sager, for hvis udfald anvendelsen af denne lov er af væsentlig betydning, anlægges ved sø- og handelsretten i København, medmindre parterne vedtager andet.

Stk. 2. Offentlige straffesager om overtrædelse af denne lov behandles ved sø- og handelsretten i København, såfremt nærmere kendskab til markedsføringsforhold skønnes at være af væsentlig betydning for sagens afgørelse. I øvrigt gælder reglerne i retsplejelovens kap. 63.

§ 14. Retten kan ved dom forbyde handlinger, der er i strid med denne lov.

§ 15. Forbrugerombudsmanden fører tilsyn med, at der ikke sker overtrædelse af god markedsføringsskik eller af lovens øvrige bestemmelser eller af bestemmelser fastsat af industriministeren i medfør af loven.

Stk. 2. Tilsyns-, godkendelses- og kontrolforanstaltninger efter kapitel 4 a udføres af dertil af industriministeren bemyndigede statslige eller kommunale myndigheder eller private foretagender, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Påbud i henhold til § 12b, nr. 5, meddeles af forbrugerombudsmanden. Forbrugerombudsmanden kan bemyndige de i stk. 2 nævnte myndigheder og foretagender til at udstede påbud.

Stk. 4. Forbrugerombudsmanden skal på eget initiativ eller på grundlag af klager eller henvendelser fra andre ved forhandling søge at påvirke de erhvervsdrivende til at virke i overensstemmelse med loven og de af industriministeren i medfør af loven fastsatte bestemmelser.

§ 16. Borgerlige sager om forbud mod handlinger, der er i strid med §§ 1-5 og § 8 a, kan anlægges af forbrugerombudsmanden.

Stk. 2. Forbrugerombudsmanden kan, når der er øjensynlig fare for, at formålet med et forbud som nævnt i stk. 1 vil forspildes, hvis rettens afgørelse skal afventes, nedlægge foreløbigt forbud. Sag til stadfæstelse af forbudet skal anlægges senest næste hverdag. Reglerne i retsplejelovens §§ 648, stk. 1,1. pkt. og stk. 2, 649, 650 og 651 finder tilsvarende anvendelse, og reglerne i §§ 628, stk. 1,629,633, stk. 2[1]), 634, stk. 2 og 4[2]), 636, stk. 1,639 og 640, stk. 1, finder anvendelse med de fornødne lempelser.

Stk. 3. Såfremt sag til stadfæstelse af et forbud efter stk. 2 ikke kan afgøres ved dom senest 5 hverdage efter sagens anlæg, kan retten under sagens forberedelse inden udløbet af den nævnte frist ved kendelse bestemme, at forbudet fortsat skal stå ved magt. Retten giver, forinden sådan afgørelse træffes, så vidt muligt parterne adgang til at udtale sig. Stadfæstes forbudet ikke inden fristens udløb, er det bortfaldet.

Stk. 4. Retten kan efter forbrugerombudsmandens påstand ved dommen eller senere:

1) give sådanne pålæg, som anses nødvendige for at sikre, at et forbud overholdes, og
2) bestemme, at aftaler, som fremtidig indgås i strid med et nedlagt forbud, er ugyldige, medmindre den, over for hvem forbudet er nedlagt, i det enkelte tilfælde godtgør, at den handling, der forbydes, har været af uvæsentlig betydning for den anden part.

§ 17. Forbrugerombudsmanden kan kræve meddelt alle sådanne oplysninger, som skønnes nødvendige for hans virksomhed, herunder til afgørelse af, om et forhold falder ind under lovens bestemmelser.

§ 18. Forbrugerombudsmanden skal opfylde de almindelige betingelser for at blive udnævnt til dommer.

Stk. 2. Forbrugerombudsmandens afgørelser efter denne lov kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 3. Industriministeren fastsætter nærmere regler om forbrugerombudsmandens virksomhed.

Kapitel 6

Straf og påtale

§ 19. Tilsidesættelse af et af retten nedlagt forbud eller givet pålæg straffes med bøde eller hæfte.

Stk. 2. Den, som undlader at meddele oplysninger, der afkræves ham efter § 17, eller som i forhold, der omfattes af loven, meddeler forbrugerombudsmanden urigtige eller vildledende oplysninger, straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Stk. 3. Overtrædelse af bestemmelserne i § 2, §§ 6-8 a og § 11 og forsætlig overtrædelse af § 5 straffes med bøde, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning. Overtrædelser af § 2, stk. 2 og 3, der består i skadelig omtale af en anden erhvervsdrivende eller af forhold, der særligt angår ham, er undergivet privat påtale.

*Stk. 4.*1 forskrifter, der udstedes i henhold til §§ 10 og 12, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 5. Overtrædelse af § 9 straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år. Påtale finder kun sted efter den forurettedes begæring. Sagerne behandles som politisager. Retsmidlerne i retsplejelovens kapitel 68, 69, 71 og 72[3]) finder anvendelse i samme omfang som i statsadvokatsager.

Stk. 6. Industriministeren kan i forskrifter udstedt med hjemmel i § 12a fastsætte straf af bøde for overtrædelse af forskrifterne.

Stk. 7. Er overtrædelsen begået af et aktieselskab, andelsselskab, anpartsselskab eller lignende, kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar.

Kapitel 7

Ikrafttrædelse m. v.

§ 20. Loven træder i kraft den 1. maj 1975, dog § 18, stk. 1 og 3, den 1. april 1975.

§ 21. Lov nr. 98 af 29. marts 1924 om uretmæssig konkurrence og varebetegnelse, jfr. lovbekendtgørelse nr. 145 af 1. maj 1959, ophæves den 1. maj 1975.

§ 22. Lov nr. 165 af 13. april 1938 om tillæg til lov om uretmæssig konkurrence og varebetegnelse ophæves den 1. maj 1975.

Stk. 2. De bestemmelser, der er fastsat i medfør af loven, forbliver i kraft, indtil de afløses af bestemmelser, fastsat i henhold til denne lov. Overtrædelse af bestemmelserne straffes med bøde. § 19, stk. 6, finder tilsvarende anvendelse.

Bilag 3

Industriministeriets bekendtgørelse nr. 125 af 6. marts 1991

Bekendtgørelse om sikkerhedskrav til legetøj og produkter, som på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler

I medfør af § 12 a i lov om markedsføring, jf. lovbekendtgørelse nr. 55 af 28. januar 1987, som ændret ved lov nr. 307 af 16. maj 1990, og §§ 6,10, stk. 4 og 30, stk. 2 og 3,38 d, 43,45,61, 62 og 64 i bekendtgørelse nr. 566 af lov om kemiske stoffer og produkter af 15. august 1989 og under henvisning til rådsdirektiv af 3. maj 1988 (88/378/EØF) om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om sikkerhedskrav til legetøj samt rådsdirektiv af 25. juni 1987 (87/357/EØF) om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om produkter, der på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med andre produkter og herigennem være til fare for forbrugernes sikkerhed eller sundhed, fastsættes følgende efter aftale med boligministeren, miljøministeren og sundhedsministeren:

Kapitel 1

Anvendelsesområde m.v.

§ 1. Bekendtgørelsen finder anvendelse på legetøj, der klart er konstrueret eller bestemt til legeformål for børn under 14 år.

Stk. 2. Bestemmelserne i kap. 6 finder anvendelse på produkter, der på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler og herigennem være til fare for forbrugernes sikkerhed eller sundhed, idet produkterne, skønt de ikke er levnedsmidler, har en form, duft, farve, udseende, præsentationsform, mærkning samt volumen eller størrelse, der bevirker, at forbrugere, navnlig børn, kan forveksle dem med levnedsmidler og derfor tage dem i munden, sutte på dem eller nedsvælge dem og derved udsætte sig for kvælning, forgiftning, perforering eller blokering af spiserøret.

§ 2. De i bilag 1 nævnte produkter anses ikke som legetøj i henhold til denne bekendtgørelse.

§ 3. Legetøj må ikke markedsføres, hvis det indebærer fare for sikkerheden eller sundheden for brugerne eller andre personer, når det anvendes til det beregnede formål eller på en måde, som børn må forventes at anvende det på.

Stk. 2. Legetøjet skal i den tilstand, hvori det markedsføres, og under hensyn til dets normale forventede levetid opfylde de i bilag 2 fastsatte sikkerheds- og sundhedskrav.

§ 4. Legetøj må kun markedsføres, såfremt det er forsynet med det i kap. 4 omhandlede EF-mærke.

Stk. 2. EF-mærket må kun påsættes, såfremt legetøjet er fremstillet i overensstemmelse med § 5, jf. kap. 2, og forsynet med de i kap. 4 nævnte oplysninger.

Kapitel 2

Fremstilling af legetøj i overensstemmelse med de harmoniserede standarder samt typegodkendelse af legetøj

§ 5. Legetøj må kun markedsføres, hvis det enten

Schultz Grafisk A/S 011/12044 07-03 b/indu63l75

1) er konstrueret og fremstillet i overensstemmelse med de harmoniserede standarder, som er udstedt i medfør af Rådets direktiv (88/378/EØF) om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om sikkerhedskrav til legetøj, eller
2) er konstrueret og fremstillet i overensstemmelse med en prototype, der er typegodkendt af et organ, som er godkendt hertil af myndighederne i et EF-land.

Stk. 2. Såfremt legetøj, uagtet at det opfylder bestemmelsen i stk. 1, nr. 1, af den for markedsføringen ansvarlige eller af kontrolmyndighederne skønnes at kunne indebære risiko for sundhed eller sikkerhed af en art, der ikke er taget højde for ved de nævnte standarder, må det kun markedsføres, såfremt det har opnået typegodkendelse.

Stk. 3. Af bilag 3 fremgår referencerne for de i stk. 1 omhandlede harmoniserede standarder samt de danske standarder m.v., der er udstedt til gennemførelse heraf.

Stk. 4. Ændring af bilag 3 sker ved offentliggørelse i Statstidende og DS-Standardnyt.

§ 6. Industriministeren bemyndiger et eller flere laboratorier til som typegodkendelsesorganer at meddele typegodkendelse af legetøj efter bestemmelserne i dette kapitel.

Stk. 2. Ved udpegning af typegodkendelsesorganer bør der fortrinsvis vælges laboratorier, der er akkrediteret i henhold til EN 45001-3 til at foretage prøvninger af legetøj indenfor de relevante prøvningsområder.

Stk. 3. Bemyndigelsen kan betinges og begrænses.

§ 7. De i § 6 nævnte typegodkendelsesorganer skal opfylde følgende krav:

1) De skal råde over det nødvendige personale og apparatur.
2) Personalet skal have den fornødne tekniske kompetence.
3) Lederne og teknikerne, der har ansvar for eller varetager de til typegodkendelsen knyttede funktioner, skal være uafhængige af alle kredse, grupper og personer, der direkte eller indirekte har interesser på legetøjsområdet.
4) Der skal være tegnet en ansvarsforsikring.

Stk. 2. Et typegodkendelsesorgan må ikke behandle en anmodning om typegodkendelse af legetøj, såfremt der er grund til at antage, at organet i den konkrete situation må betragtes som inhabilt.

Stk. 3. Ansatte i et typegodkendelsesorgan har tavshedspligt, jf. § 32, stk. 3.

§ 8. Typegodkendelsesproceduren indledes med indgivelse af en skriftlig anmodning om typegodkendelse, der skal indeholde de i bilag 4 nævnte oplysninger.

§ 9. Typegodkendelse meddeles, såfremt legetøjet opfylder de i § 3, jf. bilag 2, nævnte krav. Ved bedømmelsen af, om en prototype opfylder de i bilag 2 nævnte krav, følger typegodkendelsesorganet den i bilag 4 angivne fremgangsmåde.

Stk. 2. Såfremt prototypen opfylder de i § 3, jf. bilag 2, nævnte krav, udsteder typegodkendelsesorganet en godkendelsesattest til ansøgeren. I godkendelsesattesten anføres fabrikantens navn og adresse, prøvningsresultaterne og eventuelle betingelser, der er knyttet til godkendelsen. Attesten skal indeholde de nødvendige data til identificering af den godkendte type. Relevante dele af den tekniske dokumentation vedlægges attesten, og kopi heraf opbevares af typegodkendelsesorganet. .

Stk. 3. Ansøgeren skal underrette det organ, der har udstedt godkendelsesattesten, om ændringer i det godkendte produkt, hvis ændringen har betydning for typegodkendelsen. Den nye type skal godkendes, hvis ændringerne påvirker overensstemmelsen med de væsentlige krav eller de foreskrevne betingelser for produktets anvendelse. Tillægsgodkendelsen gives som en tilføjelse til den oprindelige godkendelsesattest.

Stk. 4. En typegodkendelse kan tilbagekaldes af kontrolmyndighederne, hvis det efterfølgende viser sig, at prototypen alligevel ikke opfylder de væsentlige sikkerhedskrav i bilag 2.

§ 10. For behandling af ansøgning om typegodkendelse erlægges en betaling, der af typegodkendelsesorganet fastsættes således, at samtlige omkostninger i forbindelse med behandlingen dækkes.

§ 11. Typegodkendelsesorganet kan lade foranstalte eller kan henvise ansøgeren til at lade foranstalte de prøvninger, der er nødvendige for behandlingen af ansøgningen, ligesom ansøgeren selv kan lade foranstalte de pågældende prøvninger.

Stk. 2. Hvis prøvningen foretages i Danmark, skal den i videst muligt omfang udføres og rapporteres som akkrediteret teknisk prøvning af et laboratorium, som er akkrediteret i henhold til stk. 3 til prøvning indenfor de relevante prøvningsområder. Hvis prøvningen foretages af et laboratorium i udlandet, skal betingelserne i stk. 3 være opfyldt.

Stk. 3. Som akkrediteret prøvning forstås teknisk prøvning foretaget af laboratorier, der opfylder kravene i EN 45001 eller de internationale vejledninger ISO/IEC guide 25 og 38, og er akkrediteret i henhold til bestemmelserne i EN 45002 eller ISO/IEC guide 55 af et organ, der opfylder betingelserne i EN 45003 eller ISO/IEC guide 54.

Stk: 4. Prøvning foretaget af myndigheder i et andet EF-land kan danne grundlag for typegodkendelse.

Stk. 5. Bestemmelserne i § 7 finder tilsvarende anvendelse på laboratorier, som udfører de i stk. 1 nævnte prøvninger.

§ 12. Såfremt typegodkendelsesorganet afslår en anmodning om udstedelse af typegodkendelse, underretter det straks Forbrugerstyrelsen og Kommissionen herom.

Stk. 2. Såfremt Kommissionen, en medlemsstat eller et organ, der i en anden medlemsstat er tillagt beføjelse til at meddele typegodkendelse, anmoder derom, fremsender typegodkendelsesorganet kopi af typegodkendelsen. Efter begrundet anmodning fremsendes endvidere kopi af tekniske konstruktionsdata samt undersøgelses- og afprøvningsresultater.

§ 13. Typegodkendelsesorganet kan bestemme, at indehaveren af typegodkendelsen skal opbevare en plomberet model af den godkendte legetøjskonstruktion i 10 år, efter at det sidste eksemplar af produktet er bragt på markedet.

Kapitel 3

Fremlæggelse af dokumentation

§ 14. Fabrikanter af legetøj, der er fremstillet i overensstemmelse med de harmoniserede standarder, skal kunne fremlægge de i bilag 5 nævnte oplysninger.

Stk. 2. Fabrikanter af typegodkendt legetøj skal kunne fremlægge de i bilag 6 nævnte oplysninger.

§ 15. Den i § 14 omhandlede dokumentation skal fremlægges på dansk eller på engelsk.

Stk. 2. Dokumentationen skal opbevares i 10 år, efter at det sidste eksemplar af produktet er bragt på markedet.

§ 16. Hvis hverken fabrikanten af legetøjet eller en repræsentant for denne, der har beføjelse til at repræsentere fabrikanten overfor kontrolmyndighederne, er etableret i Fællesskabet, påhviler forpligtelsen til at fremlægge de i § 14 nævnte oplysninger importøren af legetøjet.

Kapitel 4

mærkning

§ 17. Legetøj må kun markedsføres, såfremt det er forsynet med EF-mærke, jf. § 4. EF-mærket er fabrikantens, dennes repræsentants eller importørs indeståelse for, at legetøjet er fremstillet i overensstemmelse med de harmoniserede standarder eller er typegodkendt. EF-mærket består af symbolet "CE". I bilag 7 er optrykt en model af CE-mærket.

Stk. 2. Der må ikke anbringes sådanne mærker eller inskriptioner på legetøj, som vil kunne give anledning til forveksling med CE-mærket.

Stk. 3. Legetøjet skal endvidere forsynes enten med fabrikantens navn og/eller mærke samt adresse, såfremt denne er etableret i Fællesskabet, eller navn og adresse på en i Fællesskabet etableret repræsentant for fabrikanten, der har beføjelse til at repræsentere fabrikanten overfor kontrolmyndighederne, eller navn og adresse på den, der har importeret det pågældende legetøj til Fællesskabet.

Stk. 4. De i stk. 1 og 3 nævnte angivelser skal være anbragt synligt, læseligt og således, at de ikke kan fjernes, enten på legetøjet eller på emballagen. På legetøj af ringe størrelse samt for legetøj, der består af dele af ringe størrelse, kan disse angivelser endvidere på tilsvarende vis være anbragt på en etiket eller på en brugsanvisning.

Stk. 5. De i stk. 3 nævnte angivelser kan forkortes i det omfang, forkortelser giver mulighed for at identificere fabrikanten, dennes repræsentant eller importør i Fælleskabet.

§ 18. På legetøj, dets emballage eller i en medfølgende brugsanvisning skal gøres opmærksom på de risici, der er forbundet med anvendelse af legetøjet, samt på hvorledes man imødegår disse risici.

Stk. 2. Foruden de i stk. 1 nævnte oplysninger skal nedennævnte former for legetøj være forsynet med følgende advarsler og oplysninger om forsigtighedsregler ved brug:

1) Legetøj, der kan være farligt for børn under 36 måneder, skal bære en advarsel herom samt en angivelse af de særlige risici, der betinger advarslen. Denne bestemmelse finder ikke anvendelse på legetøj, der på grund af dets funktion, størrelse, særpræg, egenskaber eller andre afgørende forhold klart ikke kan være bestemt for børn under 36 måneder.
2) Rutschebaner, gynger, ringe, trapezer, tove og lignende legetøj, der er monteret på en bjælke, skal vedlægges en brugsanvisning på, hvorledes det samles korrekt, samt oplysning om de dele, der kan frembyde fare, hvis anvisningen ikke følges. Der skal endvidere vedlægges oplysning om nødvendigheden af kontrol og vedligeholdelse af de vigtigste monteringsanordninger samt om risikoen for fald eller væltning, hvis kontrol og vedligeholdelse ikke foretages.
3) Funktionelt legetøj, hvorved forstås legetøj, der har samme funktion som apparater eller anlæg bestemt for voksne, skal på selve legetøjet eller dets emballage bære en advarselspåskrift med oplysning om, at det skal anvendes under opsyn af voksne. Det skal endvidere vedlægges oplysning om forsigtighedsregler samt om de risici, brugeren udsætter sig for, hvis disse ikke følges. Endvidere skal angives, at funktionelt legetøj ikke må være tilgængeligt for helt små børn.
4) Legetøj, der indeholder farlige stoffer eller præparater, samt kemisk legetøj skal, medmindre andet er fastsat i fællesskabsdirektiverne om klassificering, emballering og etikettering af farlige stoffer og præparater, vedlægges oplysning om forsigtighedsregler, angivelse af særlige risici samt anvisning på førstehjælp i tilfælde af ulykker. Det skal desuden angives, at legetøjet ikke må være tilgængeligt for helt små børn. Emballagen til kemisk legetøj skal endvidere bære en advarselspåskrift med oplysning om, at legetøjet udelukkende er beregnet til børn over den i de relevante standarder nærmere fastsatte alder, samt at det skal anvendes under opsyn af voksne.
   Bl.a. følgende legetøj betragtes som kemisk legetøj: Kemisæt, sæt til plaststøbning, keramik-, emaljerings- og fotografsæt samt lignende legetøj.
5) Skateboards og rulleskøjter til børn skal bære en advarselspåskrift med oplysning om, at de skal anvendes med beskyttelsesudstyr. Der skal i brugsanvisningen gøres opmærksom på, at legetøjet skal anvendes med forsigtighed, og der skal gives anvisninger vedrørende tilrådet beskyttelsesudstyr.
6) Legetøj til anvendelse i vand, jf. bilag 2, afsnit II, pkt. 1, litra f), skal i overensstemmelse med DS/EN 71, del 1, bære en advarselspåskrift samt oplysning om, at det kun må anvendes under opsyn og på vanddybder, hvor barnet kan bunde.

§ 19. De i § 18 omhandlede oplysninger skal være på dansk.

§ 20. Er de i §§ 17 og 18 nævnte oplysninger ikke anbragt på selve legetøjet, skal brugeren gøres opmærksom på hensigtsmæssigheden af at opbevare dem.

Kapitel 5

markedskontrol

§ 21. De ansvarlige ministre kan henlægge kontrolopgaverne efter denne bekendtgørelse til styrelser, andre statslige institutioner eller kommunale myndigheder og institutioner eller private foretagender.

Stk. 2. Forbrugerstyrelsen forestår og koordinerer kontrollen med, at det legetøj, der findes på markedet, opfylder forskrifterne i denne bekendtgørelse. Kontrollen med legetøjs kemiske og elektriske egenskaber forestås af henholdsvis miljøministeriet og Boligministeriet.

§ 22. Såfremt der bemyndiges private laboratorier til at udføre kontrollen, bør der i videst muligt omfang anvendes laboratorier, der er akkrediteret i overensstemmelse med § 11, stk. 3.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 7 finder tilsvarende anvendelse på de her omhandlede laborato-

§ 23. Kontrolmyndighederne og de i § 22 nævnte laboratorier foretager stikprøvekontrol af, om det legetøj, som findes på markedet, er i overensstemmelse med forskrifterne i denne bekendtgørelse.

Stk. 2. Kontrolmyndighederne samt de i § 22 nævnte laboratorier skal uden retskendelse have adgang til fabrikations- eller lagerstedet og til alle de oplysninger, som skønnes nødvendige, herunder de i kap. 3 omhandlede oplysninger, samt have adgang til uden betaling at udtage prøveeksemplarer af produktet eller bestanddele heraf med henblik på undersøgelser og prøvninger.

Stk. 3. Kontrolmyndighederne kan påbyde fabrikanten, dennes repræsentant eller importør i Fællesskabet at fremlægge de i kap. 3 omhandlede oplysninger indenfor en nærmere fastsat frist, som normalt er på 14 dage.

Stk. 4. Såfremt den, som dokumentationspligten påhviler, ikke inden udløbet af den i stk. 3 nævnte frist har fremlagt de i kap. 3 omhandlede oplysninger, eller såfremt kravene til dokumentationen åbenbart ikke er opfyldt, kan kontrolmyndighederne for den pågældendes egen regning kontrollere, at legetøjet er i overensstemmelse med de harmoniserede standarder og de i bilag 2 fastsatte sikkerheds- og sundhedskrav.

Stk. 5. Ethvert led i omsætningen kan pålægges at medvirke til kontrollens gennemførelse.

§ 24. Hvis et produkt er markedsført i strid med § 3, jf. bilag 2, kan det påbydes enhver, der har markedsført produktet, straks eller indenfor en nærmere angivet frist at

1) give efterfølgende oplysning om faren ved produktet, og om hvordan faren kan forebygges,
2) afhjælpe forhold, som er årsag til faren, eller
3) trække produktet tilbage eller tilbagekøbe produktet til en pris, der normalt ikke må være højere end anskaffelsesprisen for et tilsvarende ufarligt produkt.

Stk. 2. Såfremt påbud meddelt i henhold til stk. 1 ikke efterkommes, kan der nedlægges markedsføringsforbud overfor ethvert led i omsætningen.

Stk. 3. Påbud i henhold til stk. 1, nr. 2 og 3, kan alene meddeles af Forbrugerombudsmanden. Forbrugerombudsmanden kan dog bemyndige de i § 21 nævnte kontrolmyndigheder til at udstede påbud i henhold til stk. 1, nr. 2 og 3.

Stk. 4. Forbrugerstyrelsen skal straks have underretning om foranstaltninger truffet i henhold til stk. 1 og 2. Forbrugerstyrelsen underretter Kommissionen herom.

§ 25. Kontrolmyndighederne kan opkræve betaling af fabrikanten, dennes repræsentant, importøren eller den, der i øvrigt markedsfører legetøjet i Fællesskabet, for de omkostninger, der er forbundet med kontrol, såfremt det i forbindelse med kontrol konstateres, at legetøjet ikke opfylder de væsentlige sikkerhedskrav i bilag 2, eller ikke er fremstillet i overensstemmelse med standarderne eller en godkendt prototype.

§ 26. Såfremt et kontrolorgan, der på vegne af en anden medlemsstat udøver en tilsvarende kontrol, anmoder derom, skal de i § 14 nævnte oplysninger fremsendes til dette.

§ 27. Forbrugerombudsmandens afgørelser i henhold til denne bekendtgørelse kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Stk. 2. miljøstyrelsens afgørelser efter § 5, stk. 2, § 9, stk. 4 og § 24 kan påklages til miljøankenævnet. Afgørelser efter § 23, stk. 3, kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

§ 28. Forbrugerstyrelsen aflægger hvert tredje år beretning til Kommissionen om anvendelsen af direktivet om sikkerhedskrav til legetøj.

Kapitel 6

Levnedsmiddelefterligninger

§ 29. Der må ikke indføres, fremstilles eller markedsføres produkter, der på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler og herigennem være til fare for forbrugerens sikkerhed eller sundhed, idet produkterne, skønt de ikke er levnedsmidler, har en form, duft, farve, udseende, præsentationsform, mærkning samt volumen eller størrelse, der bevirker, at forbrugere, navnlig børn, kan forveksle dem med levnedsmidler og derfor tage dem i munden, sutte på dem eller nedsvælge dem og derved udsætte sig for kvælning, forgiftning, perforering eller blokering af spiserør.

Stk. 2. For levnedsmiddelefterligninger finder reglerne i §§ 21, 22, 23, stk. 1 og 2, og §§ 24 og 27 tilsvarende anvendelse. Endvidere gælder reglerne i §§ 31 og 33-35 for disse produkter.

Stk. 3. Kontrolmyndighederne kan pålægge fabrikanten, dennes repræsentant eller importør i Fællesskabet at give oplysning om, hvordan produktet er fremstillet. Oplysningerne skal gøre det muligt at vurdere produktets sik-

kerhed. Oplysningerne skal fremlægges på dansk eller på engelsk inden for en nærmere fastsat frist, som normalt er på 14 dage.

§ 30. Kontrolmyndighederne kan opkræve betaling af fabrikanten, dennes repræsentant, importøren eller den, der i øvrigt markedsfører legetøjet i Fællesskabet, for de omkostninger, der er forbundet med kontrol, såfremt det ved kontrollen konstateres, at der markedsføres produkter, der på grund af deres ydre fremtræden kan forveksles med levnedsmidler og herigennem være til fare for forbrugernes sikkerhed eller sundhed, jf. § 29.

Kapitel 7

Straf, overgangsbestemmelser og ikrafttræden

§ 31. Overtrædelse af §§ 3,4 og 29, stk. 1 og 3, straffes med bøde.

§ 32. med bøde straffes den, der påsætter eller lader EF-mærke påsætte uden at kunne fremlægge dokumentation for, at legetøjet er fremstillet i overensstemmelse med de harmoniserede standarder eller er typegodkendt, jf. §§ 5 og 14.

Stk. 2. med bøde straffes importører i de i § 16 nævnte tilfælde, såfremt de markedsfører EF-mærket legetøj uden at kunne fremlægge dokumentation for, at legetøjet er fremstillet i overensstemmelse med de harmoniserede standarder eller er typegodkendt, jf. § 5.

Stk. 3. Bestemmelsen i straffelovens § 152 finder anvendelse på personalet i laboratorier, der er meddelt bemyndigelse i henhold til §§ 6 eller 21, stk. 2.

§ 33. markedsføring af et produkt i strid med et forbud meddelt i henhold til § 24, stk. 2, straffes med bøde.

§ 34. Undladelse af at efterleve et påbud, der er meddelt i henhold til § 23, stk. 2, 3 og 5, og § 24, stk. 1, straffes med bøde.

§ 35. For overtrædelser, der begås af aktieselskaber, andelsselskaber, anpartsselskaber eller lignende kan der pålægges selskabet som sådant bødeansvar. Er overtrædelsen begået af en kommune eller et kommunalt fællesskab, der er omfattet af § 60 i lov om kommunernes styrelse, kan der pålægges kommunen eller det kommunale fællesskab bødeansvar.

§ 36. Eksemplarer af legetøj, der af fabrikanten inden bekendtgørelsens ikrafttræden er bragt på markedet, og som ikke er forsynet med CE-mærke, er indtil den 1. januar 1993 ikke omfattet af bestemmelserne i denne bekendtgørelse.

§ 37. Bekendtgørelsen træder i kraft den 11. marts 1991.

Industriministeriet, den 6. marts 1991

ANNE BIRGITTE LUNDHOLT

/ O. Brocks

Bilag 1

Produkter, der ikke betragtes som legetøj i henhold til denne bekendtgørelse

1. Juledekorationer.
2. Byggemodeller beregnet til voksne samlere.
3. Legepladsudstyr, der er beregnet til fælles brug på legeplads.
4. Sportsudstyr.
5. Vandlegetøj beregnet til at blive brugt på dybt vand.
6. Nationaldukker og dekorationsdukker samt lignende artikler beregnet til voksne samlere.
7. »Professionelt« legetøj opstillet på offentlige steder (indkøbscentre, stationer, osv.).
8. Puslespil med over 500 brikker eller uden billede beregnet til specialister.
9. Luftgeværer og -pistoler (trykluftvåben).
10. Fyrværkeri, herunder knaldhætter med undtagelse af knaldhætter, der er specielt beregnet til at blive brugt sammen med legetøj.
11. Slynger og slangebøsser.
12. Dartspil, hvor pilene har metalspids.
13. Elektriske ovne, strygejern eller andre funktionelle artikler, der skal tilsluttes mere end 24 V nominelt.
14. Produkter, der indeholder varmeelementer, og som er beregnet til anvendelse under en voksens overvågning i undervisningsøjemed.
15. Køretøjer med forbrændingsmotorer.
16. Legetøjsdampmaskiner.
17. Cykler, undtagen cykler, der anses for at være legetøj, dvs. cykler med en største sadelhøjde på 635 mm.
18. Videospil, der skal forbindes med en skærm, der skal tilsluttes mere end 24 V nominelt.
19. Narresutter.
20. Nøjagtige kopier af rigtige våben.
21. Bijouteri til børn.

Bilag 2

Væsentlige sikkerhedskrav til legetøj

I. *Generelle Principper*

1. I henhold til de krav, der er omhandlet i artikel 2 i dette direktiv, skal brugerne af legetøj samt andre personer beskyttes mod de sundheds- og sikkerhedsmæssige risici, der består, når legetøjet anvendes til det beregnede formål eller på den måde, som børn normalt må forventes at anvende det på. Der er tale om
   a) de risici, der skyldes legetøjets design, konstruktion og sammensætning
   b) de risici, der er forbundet med anvendelsen af legetøj, og som ikke helt kan fjernes ved at ændre legetøjets konstruktion og sammensætning uden at forringe dets funktion eller fjerne dets væsentlige egenskaber.
2. a) Graden af den risiko, som brugerne løb'er ved anvendelsen af et stykke legetøj, skal stå i rimeligt forhold til den evne, brugerne, og i givet fald de personer, der fører opsyn med brugeren, har til at imødegå denne risiko. Dette gælder især legetøj, der på grund af dets funktion, størrelse og særpræg er bestemt for børn under 36 måneder.
   b) For at overholde dette princip skal der i givet fald fastsættes en laveste aldersgrænse for brugerne af legetøjet og/eller forskrifter om, at det udelukkende må anvendes under opsyn af en voksen.
3. De på legetøjet og/eller dets emballage påklistrede mærkater skal sammen med den medfølgende brugsanvisning på effektiv og udtømmende måde gøre brugerne eller de personer, der fører opsyn med dem, opmærksom på de risici, der er forbundet med anvendelsen af produkter samt på, hvorledes man kan undgå disse.

II. *Særlige risici*

1. Fysiske og mekaniske egenskaber
   a) Legetøjet og de dertil hørende dele samt fastspændingsmekanismer på sammenhæftet legetøj skal have en mekanisk modstandskraft og i givet fald en stabilitet, der er tilstrækkelig stor til at kunne modstå de beslastninger, som det udsættes for i forbindelse med anvendelsen, uden at gå i stykker eller kunne blive deformeret med risiko for at forvolde sår og skrammer.
   b) Kanter, fremspring, snore, ledninger og tilgængelige tilhæftninger på legetøjet skal udformes og fremstilles på en sådan måde, at risikoen for sår og skrammer ved kontakt begrænses mest muligt.
   c) Legetøjet skal udformes og fremstilles på en sådan måde, at risikoen for, at brugeren påføres sår og skrammer som følge af legetøjsdelenes bevægelse, reduceres til et minimum.
   d) Legetøjets og dets bestanddele og de dele, der kan adskilles og samles, skal have sådanne dimensioner, at de ikke kan sluges og/eller indåndes, når der klart er tale om legetøj til børn under 36 måneder.
   e) Legetøjet og dertil hørende dele samt den emballage, det er pakket ind i med henblik på salg i detailleddet, må ikke udgøre nogen kværknings- eller kvælningsfare.
   f) Legetøj, der er bestemt til anvendelse på lavt vand og til at holde børn oven over vandet eller støtte dem, skal udformes og fremstilles på en sådan måde, at risikoen for, at legetøjet mister sin flyde- eller støtteevne, begrænses mest muligt under hensyn til det beregnede formål med legetøjet.
   g) Legetøjsgenstande, som man kan komme ind i, og som derfor udgør et lukket rum for de personer, der befinder sig der, skal være forsynet med en udgang, som let kan åbnes indefra.
   h) Legetøj, der øger brugernes mobilitet, skal, i det omfang det er muligt, være forsynet med en bremseanordning, der er tilpasset den pågældende type legetøj og som står i et rimeligt forhold til den kinetiske energi, legetøjet frembringer. Denne anordning skal være let anvendelig for brugeren uden risiko for, at denne slynges ud, eller at denne eller andre personer pådrager sig sår og skrammer.

i) Projektilers sammensætning og konstruktion og den kinetiske energi, disse kan frembringe, når de affyres fra hertil beregnet legetøj, skal være at en sådan art, at der under hensyn til legetøjets karakter ikke er en urimelig risiko for, at legetøjets bruger eller andre personer kommer til skade.

j) Legetøj, der indeholder varmeelementer, skal være fremstillet således:
- at den maksimale temperatur på tilgængelige overflader ikke kan forårsage brandsår ved kontakt
- at væsker, dampe og gasarter i legetøjet ikke når op på sådanne temperaturer eller tryk, at udslip heraf - bortset fra udslup, der er nødvendige for, at legetøjet kan fungere tilfredsstillende - kan forårsage forbrændinger eller andre former for skader.

2. Antændelighed

a) Legetøj må ikke udgøre et farligt, antændeligt element i børns omgivelser. med henblik herpå skal legetøj består af materialer:
1. som ikke brænser under direkte påvirkn ing af en flamme, en gnist eller enhver anden potentiel antændingskilde, eller
2. som er vanskeligt antændelige (ilden går ud, så snart antændingskilden fjernes), eller
3. som, hvis de antændes, brænder langsomt med en lav flammeudbredelseshastighed, eller
4. som er behaandlet på en sådan måde, at forbrændingsprocessen forsinkes uanset legetøjets kemiske sammensætning.

De brændbare materialer må ikke udgøre en flammeudbredelsesrisiko for de øvrige i legetøjet anvendte materialer.

b) Legetøj, der af grunde, som er nødvendige for funktionen, indeholder farlige stoffer eller præparater som defineret i direktiv 67/548/EØF(¹), bl.a. materialer og udstyr til kemiske forsøg, samlesæt, modellermasse i plast eller keramik, emaljerings- og fotografsæt eller lignende legetøj, må ikke indeholde stoffer eller præparater, som kan blive antændelige efter tab af flygtige, ikke-antændelige bestanddele.

c) Legetøj må ikke være eksplosionsfarligt eller indeholde elementer eller stoffer, der er eksplosionsfarlige, når det anvendes som nævnt i direktivets artikel 2, stk. 1. Dette gælder ikke for knaldhætter til legetøj, jf. bilag 1, punkt 10, og den tilsvarende fodnote.

d) Legetøj og navnlig kemisk legetøj må ikke direkte indeholde stoffer og præparater,
- som, når de blandes, kan forårsage en eksplosion:
  - ved kemisk reaktion eller ved opvarmning
  - ved blanding med oxiderende stoffer
- som indeholder flygtige bestanddele, der er antændelige i luften, og som kan danne antændelige- eller eksplosive blandinger af damp og luft.

3. Kemiske egenskaber

1. Legetøj skal være udformet og fremstillet således, at det, når det anvendes som nævnt i direktivets artikel 2, stk. 1, ikke udgør nogen sundhedsrisiko eller risiko for sår og skader som følge af indtagelse, indånding eller berøring med huden, slimhinderne eller øjnene.

Det skal under alle omstændigheder være i overensstemmelse med de relevante fællesskabsbestemmelser m visse kategorier af produkter eller om forbud mod begrænsninger i anvendelsen af eller mærkning af visse farlige stoffer og præparater.

2. med henblik på beskyttelsen af børns sundhed må navnlig biotilgængeligheden som følge af anvendelsen af legetøj som et mål ikke pr. dag overstige:

0,2 (xg antimon
0,1 ug arsen
25,0 ug barium
0,6 µg cadmium
0,3 µg chrom
0,7 ug bly
0,5 ug kviksølv
5,0 ug selen

eller andre værdier, der kan fastsættes for disse eller andre stoffers vedkommede gennem fællesskabsbestemmelser, der udarbejdes på videnskabeligt grundlag.

Ved biotilgængelighed forstås afgivelsen af opløselige stoffer, som har væsentlig toksikologisk betydning.
Legetøjet må ikke indeholde farlige stoffer eller præparater som defineret i direktiv 67/548/EØF og 88/379/EØF(1), der kan skade sundheden for de børn, der bruger det. Det er under alle omstændigheder strengt forbudt i legetøj at lade indgå farlige stoffer eller præparter, hvis disse er betemt til anvendelse som sådanne underlegen.
Hvis imidlertid et begrænset antal stofer eller præparrater er absolut nødvendige for, at visse former for legetøj kan fungere, bl.a. materialer og udstyr til kemiske forsøg, samlesæt, modellermasse i plast eller keramik, emaljerings- og fotografsæt eller lignende legetøj, kan disse stoffer og præparater godkendes op til en vis øvre koncentrationsgrænse, der skal fastsættes for hvert stof eller præparat ved bemyndigelse til Den Europæiske Standardiseringsorganisation (CEN) efter fremgangsmåden gældende for det ved direktiv 83/189/EØF nedsatte udvalg, forudsat at de godkendte stoffer og præparater er i overensstemmelse med de gældende EF-klassificeringsbestemmelser vedrørende etikettering, jf. dog bilag 4, punkt 4.

4. Elektriske egenskaber

a) Elektrisk legetøj m ikke forsynes med en nominel spænding, der er højere end 24 volt, og ingen del af legetøjet må have en spænding på over 24 volt.
b) De dele af legetøjet, der er i kontakt med, eller som kan komme i kontakt med en elektricitetskilde, kan give elektrisk stød, samt ledninger eller andre strømførende tråde, hvorigennem elektriciteten kan føres til disse dele, skal isoleres og beskyttes mekanisk for at undgå risikoen for sådanne stød.
c) Elektrisk legetøj skal være udformet og fremstillet således, at de højeste temperaturer, som enhver af de direkte tilgængelige bverrflader får, ikke forårsager forbrændinger ved kontakt.

5. Hygiejne
Legetøj skal udformes og fremstilles på en sådaan måde, at det opfylder hygiejne- og renhedskravene, så risiko for infektion, sygdom og smitte undgås.

6. Radioaktivitet
Legetøj må ikke indeholde radioaktive bestanddele eller stoffer i sådanne former eller mængder, der kan være skadelige for børns sundhed. Direktiv 80/836/Euratom([2]) finder anvendelse.

Bilag 3

Referencer for offentliggjorte standarder pr. 1. april 1990:

CEN, nr. EN71-1,	DS/ EN71-1 Legetøj. Sikkerhedskrav, Del 1: mekaniske og fysiske egenskaber.
CEN, nr. EN71-2,	DS/ EN71-2 Legetøj. Sikkerhedskrav, Del 2: Brændbarhed.
CEN, nr. EN71-3,	DS/ EN71-3 Legetøj. Sikkerhedskrav, Del 3: migration af særlige stoffer.
CEN, nr. EN71-4,	DS/ EN71-4 Legetøj. Sikkerhedskrav, Del 4: Eksperimentelle sæt for kemiske forsøg og tilsvarende aktiviteter. Foreligger pr. 1. april 1990 kun på engelsk.
CENELEC, HD 271 S1,	Stærkstrømsreglementet, afd. C, afsnit 134-2-22, del 2. Særlige bestemmelser for elektrisk legetøj forsynet med sikkerhedsspænding. Ændring 1: HD 271 S1, Ændring2:HD271 S og Ændring 3: HD 271 S1

Bilag 4

Fremgangsmåde ved typegodkendelse af legetøj

Anmodning om typeprøvning indgives skriftligt af fabrikanten eller dennes i EF værende repræsentant eller importør til et af Industriministeriet udpeget typegodkendelsesorgan og skal omfatte:

- navn og adresse på fabrikanten eller dennes repræsentant eller importør i Fællesskabet
- erklæring om, at ansøgeren ikke har indgivet anmodning til andre udpegede organer i Fællesskabet
- teknisk dokumentation.

Den tekniske dokumentation skal - hvis det er relevant for vurderingen - indeholde:

- en generel beskrivelse af typen
- konstruktions- og produktionstegninger samt lister over komponenter, delmontager, kredsløb, etc.
- nødvendige beskrivelser og forklaringer til forståelse af nævnte tegninger og lister samt af produktets funktion
- en liste over helt eller delvist anvendte standarder samt beskrivelse af de løsninger, der er valgt for at opfylde direktivkravene i de tilfælde, hvor standarder ikke er anvendt
- resultater af konstruktionsberegninger, kontrolundersøgelser, etc.
- eventuelle prøvningsrapporter.

Ansøgeren stiller en eller flere prøver - kaldet type(r) - som er repræsentative for den planlagte produktion, til rådighed efter aftale med typegodkendelsesorganet.

Typegodkendelsesorganet

- undersøger den tekniske dokumentation og kontrollerer, at typen er fremstillet i overensstemmelse med dokumentationen, samt fastslår hvilke elementer, der er konstrueret i overensstemmelse med standarder, og hvilke der ikke er det
- gennemfører - eller lader gennemføre - prøvning til kontrol af, om fabrikantens løsninger opfylder bekendtgørelsens væsentlige krav i de tilfælde, hvor standarder ikke er anvendt
- gennemfører - eller lader gennemføre - prøvninger til kontrol af, om relevante standarder faktisk er blevet anvendt af fabrikanten i de tilfælde, hvor fabrikanten angiver at have anvendt disse
- aftaler eventuelt med ansøgeren, hvor de nødvendige prøvninger skal gennemføres
- kan beslutte at lade prøvninger gennemføre på et andet laboratorium. I så fald skal ansøgerens accept heraf indhentes forud.

Overensstemmelsesprøvninger skal af typegodkendelsesorganet begrænses til det absolut nødvendige.

Bilag 5

Overensstemmelse **med** de i § 5, stk. 1, nr. 1, nævnte standarder

Fabrikantens eller dennes repræsentant eller importør i Fællesskabet anbringer CE-mærket på produktet som garanti for, at produktet overholder bekendtgørelsens og dermed legetøjsdirektivets krav.

Til bekræftelse heraf skal fabrikanten eller dennes repræsentant eller importør i Fællesskabet ligge inde med en teknisk dokumentation, der gør det muligt at forstå produktets konstruktion, fremstilling og funktion samt vurdere overensstemmelse med bekendtgørelsens og dermed legetøjsdirektivets krav.

Dokumentationen, som skal kunne fremlægges på kontrolmyndighedernes forlangende, skal omfatte:

- adresse på fabrikations- og lagerstederne
- en generel beskrivelse af produktet
- konstruktions- og produktionstegninger samt lister over anvendte materialer, komponenter, delmontager, kredsløb, etc.
- de nødvendige beskrivelser og forklaringer til forståelse af nævnte tegninger og lister samt produktets funktion
- en liste over anvendte standarder
- beskrivelse af, hvorledes det sikres, at produktet er i overensstemmelse med standarderne, herunder resultater af konstruktionsberegninger, kontrolafprøvninger, etc.
- eventuelle prøvningsrapporter.

Bilag 6

Overensstemmelse med en godkendt prototype, jf. § 5, stk. 1, nr. 2

Fabrikanten eller dennes repræsentant eller importør i Fællesskabet anbringer CE-mærket på produktet som garanti for, at de pågældende produkter er i overensstemmelse med den prototype, som er beskrevet i typegodkendelsesattesten, og overholder bekendtgørelsens krav.

Følgende dokumentation skal kunne fremlægges på kontrolmyndighedernes forlangende:

adresse på fabrikations- og lagerstederne
typegodkendelsesattest bilagt relevante dele af den tekniske dokumentation
kopi af de dokumenter, som er forelagt typegodkendelsesorganet
beskrivelse af, hvorledes det sikres, at produktet er i overensstemmelse med den godkendte prototype, herunder resultater af konstruktionsberegninger, kontrolafprøvninger, etc.

15

Bilag 7

Bilag 4

(Retsakter hvis offentliggørelse er obligatorisk)

RÅDETS FORORDNING (EØF) Nr. 339/93

af 8. februar 1993

om kontrol med, at produkter indført fra tredjelande overholder produktsikkerhedsreglerne

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 113,

under henvisning til forslag fra Kommissionen ([1]), og

ud fra følgende betragtninger:

Et produkt kan ikke markedsføres i Fællesskabet, hvis det ikke er i overensstemmelse med de forskrifter, der gælder for det, og det påhviler derfor medlemsstaterne at kontrollere produkternes overensstemmelse ;

da kontrollen ved Fællesskabets indre grænser er afskaffet i henhold til Traktatens artikel 8 A, bør det sikres, at de enkelte medlemsstater ved udøvelsen af kontrollen ved de ydre grænser handler efter ensartede regler, for således at undgå enhver fordrejning, der kunne forringe sikkerheden og sundheden ;

under behørig hensyntagen til de berørte nationale myndigheders respektive beføjelser og midler bør toldmyndighederne, når det drejer sig om produkter fra tredjelande, knyttes tæt til det markedstilsyn og de informationssystemer, der er etableret efter fællesskabsreglerne og de nationale regler;

når toldmyndighederne ved den kontrol, de foretager ved produkters overgang til fri omsætning, konstaterer, at produkterne frembyder egenskaber, der giver grund til alvorlig mistanke om, at der består en alvorlig og umiddelbar fare for sundheden og sikkerheden, skal de kunne suspendere frigivelsen og underrette de nationale markedstilsynsmyndigheder, således at disse kan træffe de fornødne foranstaltninger;

dette bør ligeledes være tilfældet, når toldmyndighederne under de samme omstændigheder konstaterer, at der mangler et dokument, som skal ledsage produkterne, og/eller en mærkning, som er foreskrevet i de fællesskabsregler eller nationale regler om produktsikkerhed, der gælder i den medlemsstat, hvor der ansøges om overgang til fri omsætning;

af hensyn til effektiviteten og samordningen må medlemsstaterne udpege de nationale markedstilsynsmyndigheder som de myndigheder, toldmyndighederne skal underrette i ovennævnte tilfælde;

efter en sådan underretning skal de kompetente myndigheder kunne forvisse sig om, at de pågældende produkter er i overensstemmelse med fællesskabsreglerne eller de nationale regler om produktsikkerhed;

myndighederne skal imidlertid handle inden for en frist, som er tilstrækkelig kort, i betragtning af ovennævnte alvorlige mistanke og Fællesskabets internationale forpligtelser, bl.a. med hensyn til kontrol af overensstemmelsen med tekniske standarder;

hvis de nationale markedstilsynsmyndigheder ikke inden for en sådan frist træffer foranstaltninger, herunder forebyggende foranstaltninger, skal det tillades, at de pågældende produkter overgår til fri omsætning under forudsætning af, at samtlige andre indførselsformaliteter er opfyldt;

af hensyn til sammenhængen med andre forskrifter bør denne forordning imidlertid kun anvendes, såfremt fællesskabsforskrifteme om sundhed og sikkerhed ikke omfatter særlige bestemmelser om tilrettelæggelsen af kontrol af bestemte produkter ved grænserne ;

den således udøvede kontrol skal tilgodese dels proportionalitetsprincippet og dermed være i nøje overensstemmelse med behovene, dels forpligtelserne i henhold til den internationale konvention om harmonisering af kontrol af varer ved grænserne, som er godkendt på Fællesskabets vegne ved Rådets forordning (EØF) nr. 1262/84 0;

for at bevare et højt sikkerhedsniveau for importen påhviler det Kommissionen og hver enkelt medlemsstat at drage omsorg for gennemsigtighed i forbindelse med foranstaltningerne til anvendelse af denne forordning og samtlige medlemsstater at yde hinanden den fornødne bistand ;

([1]) EFT nr. C 329 af 15. 12. 1992, s. 3.

([2]) EFT nr. L 126 af 12. 5. 1984, s. 1.

toldmyndighederne skal have adgang til passende information til løsningen af deres opgave og derfor gøres bekendt med dels de særligt berørte produkter eller produktkategorier, dels mærkninger og ledsagedokumenter for de pågældende produkter;

anvendelsen af denne forordning skal følges, således at der kan foretages de tilpasninger, der er nødvendige for at gøre den effektiv;

denne forordning udgør en integrerende del af den fælles handelspolitik; den er begrænset til, hvad der er nødvendigt for en harmonisk udøvelse af kontrollen med, at produkter, der indføres fra tredjelande, er i overensstemmelse med de regler om produktsikkerhed, der gælder på fællesskabsmarkedet ;

sådanne kontrolforanstaltninger bør respektere de forpligtelser, -der påhviler Fællesskabet inden for GATT, for så vidt angår udvikling af samhandelen på et ikke-diskriminatorisk grundlag, samt i medfør af GATT-kodeksen om tekniske handelshindringer, ifølge hvilken anvendelsen af normer ikke må være et middel til at skabe hindringer for den internationale samhandel —

UDSTEDT FØLGENDE FORORDNING:

Artikel 1

I denne forordning forstås ved :

— -national markedstilsynsmyndighed« : den eller de nationale myndigheder, som medlemsstaterne har udpeget og pålagt at kontrollere, at produkter, der markedsføres på fællesskabsmarkedet eller det nationale marked, er i overensstemmelse med de fællesskabsbestemmelser eller nationale bestemmelser, der gælder for dem

— »ledsagedokument« : et dokument, der ifølge gældende fællesskabsbestemmelser eller nationale bestemmelser fysisk skal ledsage et produkt, når det markedsføres

— »mærkning« : mærkning eller etikettering, der ifølge gældende fællesskabsbestemmelser eller nationale bestemmelser skal være anbragt på et produkt, og som viser, at produktet er i overensstemmelse med disse bestemmelser

— »toldmyndigheder«: de myndigheder, der er ansvarlige for bl.a. anvendelsen af toldforskrifterne.

Artikel 2

Konstaterer toldmyndighederne ved den kontrol, de foretager af varer, der er angivet til overgang til fri omsætning :

— at et produkt — eller et parti produkter — frembyder egenskaber, der giver grund til alvorlig mistanke om, at der består en alvorlig og umiddelbar fare for sundheden eller sikkerheden ved anvendelse af produktet under almindelige og forudsigelige betingelser, og/eller

— at der mangler et dokument, der skal ledsage et produkt — eller et parti produkter — eller en mærkning, som er foreskrevet i de fællesskabsregler eller nationale regler om produktsikkerhed, der gælder i den medlemsstat, hvor der ansøges om overgang til fri omsætning

suspenderer de frigivelsen af det pågældende produkt — eller parti produkter — og underretter straks de nationale markedstilsynsmyndigheder.

Artikel 3

medlemsstaterne meddeler Kommissionen, der underretter de øvrige medlemsstater herom, hvilke nationale markedstilsynsmyndigheder de har udpeget til at skulle underrettes i tilfælde af anvendelse af artikel 2.

Artikel 4

1. De nationale markedstilsynsmyndigheder skal kunne gribe ind over for ethvert produkt, for hvilket toldmyndighederne har suspenderet frigivelsen i henhold til artikel 2. Griber markedstilsynsmyndighederne ikke ind, finder artikel 5, stk. 2, anvendelse.

2. Når det drejer sig om letfordærvelige varer, drager de nationale markedstilsynsmyndigheder og toldmyndighederne i videst muligt omfang omsorg for, at de betingelser, de måtte foreskrive for oplagring af vareme eller parkering af transportmidlerne, ikke er til hinder for, at varerne kan holde sig.

Artikel i

Hvis de nationale markedstilsynsmyndigheder efter at have grebet ind i medfør af artikel 4 skønner, at det pågældende produkt ikke frembyder en alvorlig og umiddelbar fare for sundheden og sikkerheden og/eller ikke kan anses for ikke at være i overensstemmelse med de gældende fællesskabsregler eller nationale regler om produktsikkerhed, overgår produktet til fri omsætning under forudsætning af, at alle øvrige betingelser og formaliteter for overgang til fri omsætning er opfyldt.

Det samme gælder, hvis de toldmyndigheder, der har anvendt artikel 2, ikke senest tre arbejdsdage efter suspensionen af frigivelsen har modtaget meddelelse om, at de nationale markedstilsynsmyndigheder har truffet foranstaltninger, herunder forebyggende foranstaltninger.

Artikel 6

1. Hvis de nationale markedstilsynsmyndigheder konstaterer, at det pågældende produkt frembyder en alvorlig og umiddelbar fare, træffer de foranstaltninger til forbud mod markedsføring i overensstemmelse med gældende fællesskabsregler eller nationale regler og anmoder toldmyndighederne om at anføre en af følgende påtegninger på den handelsfaktura, der ledsager produktet, samt på ethvert andet relevant ledsagedokument:

— »Producto peligroso — no se autoriza su despacho a libre práctica — Reglamento (CEE) n" 339/93«

— »Farligt produkt — overgang til fri omsætning ikke tilladt — forordning (EØF) nr. 339/93«

— »Gefährliches Erzeugnis — Uberfuhrung in den zollrechtlich freien Verkehr nicht gestattet — Verordnung (EWG) Nr. 339/93«

— »Επικίνδυνο προϊόν — δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κυκλοφορία — Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 339/93«

— »Dangerous product — release for free circulation not authorized — Regulation (EEC) No 339/93«

— **»Produit** dangereux — mise en libre pratique non autorisée — reglement (CEE) **n°** 339/93«

— »Prodotto pericoloso — immissione in libera pratica non autorizzata — regolamento (CEE) n. 339/93«

— **»Gevaarlijk** produkt — het in het vrije verkeer brengen ervan niet toegestaan — Verordening (EEG) nr. **339/93«**

— »Produto perigoso — colocacäo em livre pratica näo permitida — Regulamento (CEE) n? **339/93«.**

2. Hvis de nationale markedstilsynsmyndigheder konstaterer, at det pågældende produkt ikke opfylder gældende fællesskabsregler eller nationale regler om produktsikkerhed, træffer de passende foranstaltninger, herunder om nødvendigt forbud mod markedsføring, i overensstemmelse med nævnte regler; ved forbud mod markedsføring anmoder de toldmyndighederne om at anføre en af følgende påtegninger på den handelsfaktura, der ledsager produktet, samt på ethvert andet relevant **ledsagedokument:**

— **»Producto** no conforme — no se autoriza su despacho a libre práctica — Reglamento (CEE) n" 339/93«

— »Ikke overensstemmende produkt — overgang til fri omsætning ikke tilladt — forordning (EØF) nr. 339/93«

— »Nichtkonformes Erzeugnis — Uberfuhrung in den zollrechtlich freien Verkehr nicht gestattet — Verordnung (EWG) Nr. **339/93«**

— »Ακατάλληλο προϊόν — δεν επιτρέπεται η ελεύθερη κυκλοφορία — Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 339/93«

— »Product not in conformity — release for free circulation not authorized — Regulation (EEC) No **339/93«**

— **»Produit** non conforme — mise en libre pratique non autorisée — reglement (CEE) n" **339/93«**

— »Prodotto non conforme — immissione in libera pratica non autorizzata — regolamento (CEE) n. 339/93«

— »Niet-conform produkt — het in het vrije verkeer brengen ervan niet toegestaan — Verordening (EEG) nr. 339/93«

— »Produto näo conforme — colocacäo em livre pratica näo permitida — Regulamento (CEE) n? **339/93«.**

3. med henblik på anvendelsen af denne forordning finder Rådets forordning (EØF) nr. 1468/81 af 19. maj 1981 om gensidig bistand mellem medlemsstaternes administrative myndigheder og om samarbejde mellem disse og Kommissionen med henblik på at sikre den rette anvendelse af told- og landbrugsbestemmelserne ([1]) tilsvarende anvendelse.

4. Hvis det pågældende produkt derefter angives til en anden toldmæssig bestemmelse eller anvendelse end overgang til fri omsætning, anføres de påtegninger, der er nævnt i stk. 1 og 2, på samme betingelser ligeledes på dokumenterne vedrørende denne bestemmelse eller anvendelse, medmindre de nationale markedstilsynsmyndigheder modsætter sig dette.

Artikel 7

Denne forordning finder anvendelse, såfremt der ikke i fællesskabsforskrifter er fastsat særlige bestemmelser om tilrettelæggelsen af kontrol af bestemte produkter ved grænserne.

Denne forordning finder under ingen omstændigheder anvendelse i de tilfælde, der er omhandlet i fællesskabsforskrifterne om fytosanitær, veterinær og zooteknisk kontrol samt kontrol med henblik på beskyttelse af dyr.

Artikel 8

Senest tre måneder efter denne forordnings ikrafttræden fastlægger Kommissionen efter fremgangsmåden i artikel 9 med henblik på forordningens anvendelse en liste over de produkter eller produktkategorier, der for så vidt angår fællesskabsforskrifterne er særligt berørt af artikel 2, andet led; listen fastlægges på grundlag af erfaringerne og/eller de gældende regler for produktsikkerhed. Listen revideres efter samme fremgangsmåde, når det er nødvendigt for at tilpasse den til de nye situationer, der følger af erfaringerne og udviklingen i de gældende regler for produktionssikkerhed.

Artikel 9

1. Kommissionen bistås af et udvalg, der består af repræsentanter for medlemsstaterne, og som har Kommissionens repræsentant som formand.

([1]) EFT nr. L 144 af 2. 6. 1981, s. 1. Forordningen er ændret ved forordning (EØF) nr. 945/87 (EFT nr. L 90 af 2. 4. 1987, s. 3).

2. Kommissionens repræsentant forelægger udvalget et udkast til foranstaltninger vedrørende fastlæggelse — eller ændring — af listen over produkter eller produktkategorier, der er særligt berørt af artikel 2, andet led. Udvalget afgiver en udtalelse om dette udkast inden for en frist, som formanden kan fastsætte under hensyn til, hvor meget det pågældende spørgsmål haster. Det udtaler sig med det flertal, der er fastsat i Traktatens artikel 148, stk. 2, for vedtagelse af de afgørelser, som Rådet skal træffe på forslag af Kommissionen. Ved afstemninger i udvalget tillægges de stemmer, der afgives af repræsentanterne for medlemsstaterne, den vægt, der er fastlagt i nævnte artikel. Formanden deltager ikke i afstemningen.

3. a) Kommissionen vedtager foranstaltninger, der straks finder anvendelse.

b) Er disse foranstaltninger ikke i overensstemmelse med den af udvalget afgivne udtalelse, underrettes Rådet dog straks af Kommissionen om dem. I så fald gælder følgende :

— Kommissionen udsætter gennemførelsen af de foranstaltninger, den har truffet afgørelse om, i et tidsrum på højst tre måneder regnet fra datoen for denne underretning

— Rådet kan med kvalificeret flertal træffe en anden afgørelse inden for det tidsrum, der er nævnt i ovenstående afsnit.

Artikel 10

Hver medlemsstat sender Kommissionen oplysninger om de produktmærkninger og ledsagedokumenter, der er defineret i artikel 1, og som er påkrævet efter fællesskabsforskrifterne eller medlemsstatens nationale forskrifter, samt begrundelsen for dé instruktioner, toldmyndighederne har fået med henblik på anvendelsen af artikel 2, andet led. Kommissionen sender straks de oplysninger, den har modtaget, til de øvrige medlemsstater. Den første oplysning tilstilles Kommissionen senest to måneder efter denne forordnings ikrafttræden.

Artikel 11

1. Hvis en medlemsstat af hensyn til anvendelsen af denne forordning finder det nødvendigt at udpege specialiserede toldbehandlingssteder til kontrol af bestemte varer, underretter den Kommissionen og de øvrige medlemsstater derom ; Kommissionen fører løbende en liste over de specialiserede toldbehandlingssteder og offentliggør denne.

2. De restriktioner, der følger af forpligtelsen til at anvende et specialiseret toldbehandlingssted i medfør af stk. 1, må ikke være urimelige for de erhvervsdrivende i forhold til det tilsigtede mål og de faktiske omstændigheder, der kan tale for en sådan forpligtelse.

Artikel 12

Senest to måneder efter denne forordnings ikrafttræden meddeler hver medlemsstat Kommissionen, hvilke foranstaltninger den har truffet med henblik på anvendelsen. Kommissionen meddeler de øvrige medlemsstater disse bestemmelser.

Artikel 13

Senest to år efter denne forordnings ikrafttræden aflægger Kommissionen rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om, hvordan den fungerer, og foreslår de ændringer, den måtte skønne hensigtsmæssige. Til brug ved udarbejdelsen af denne rapport meddeler medlemsstaterne Kommissionen alle relevante oplysninger om, hvordan de anvender forordningen, herunder om de statistikker, der vedrører anvendelsen af artikel 6.

Artikel 14

Denne forordning træder i kraft en måned efter offentliggørelsen i *De Europæiske Fællesskabers Tidende.*

Denne forordning er bindende i alle enkeltheder og gælder umiddelbart i hver medlemsstat.

Udfærdiget i Bruxelles, den 8. februar 1993.

På Rådets vegne

J. TRØJBORG

Formand

Bilag 5

Oversigt over bekendtgørelser på Arbejdsministeriets område:

Bekendtgørelser, der gennemfører fællesskabslovgivningen.

Bekg. nr. 694 af 7. august 1992, (tekniske hjælpemidler), kap. 2 om maskiner.
Bekg. nr. 651 af 23. juli 1992, (personlige værnemidler).
Bekg. nr. 443 af 19. august 1977, (aerosoler).
Bekg. nr. 648 af 19. september 1986, (hejse-, løfte-, og transportmateriel).
Bekg. nr. 674 af 27. oktober 1989, (lydeffektniveau og lydtryksniveau på førerpladsen for tårnkraner).
Bekg. nr. 126 af 17. marts 1986, (entreprenørmateriel).
Bekg. nr. 6 af 4. januar 1989, (støjemission fra forskellige gravemaskiner).
Bekg. nr. 242 af 6. juni 1978, (trykbeholdere).
Bekg. nr. 627 af 7. september 1990, (simple trykbeholdere).
Bekg. nr. 475 af. 18. september 1975, (landbrugs-, skovbrugs- og hjultraktorer).
Bekg. nr. 1163 af 16. december 1992, (faste arbejdssteders indretning).
Bekg. nr. 660 af 24. september 1996, (asbest).
Bekg. nr. 47 af 26. januar 1990, (førerværn, fobs).
Bekg. nr. 48 af 26. januar 1990, (førerværn, rops).
Bekg. nr. 15 af 9. januar 1989, (industritruck).
Bekg. nr. 129 af 25. marts 1977, (ståltove).
Bekg. nr. 301 af 13. maj 1993, (kodenumre).

Bekendtgørelser, der er udstedt med hjemmel i arbejdsmiljølovgivningen.

Bekg. nr. 626 af 18 december 1980, (elevatorer, rulletrapper og lign.)
Bekg. nr. 627 af 18. december 1980, (suppl. regler om indretning af elevatorer).
Bekg. nr. 776 af 25. november 1991, (centrifuger).
Bekg. nr. 539 af 30. december 1950, (køleanlæg).
Bekg. nr. 181 af. 18. maj 1965, (lastning og losning af s kibe).
Bekg. nr. 564 af 22. december 1971, (dampkedelanlæg).
Bekg. nr. 565 af 22. december 1971, (pasning af dampkedler).
Bekg. nr. 520 af. 1. november 1978, (F-gasbeholdere).
Bekg. nr. 746 af 26. november 1987, (trykbeholdere og rørsystemer under tryk).

Bekg. nr. 626 af 10. august 1990, (transport af trykbeholdere med indhold).
Bekg. nr. 414 af 8. juli 1988, (sikkerhedsbest. vedrørende naturgas).
Bekg. nr. 519 af 30. juli 1987, (førerværn til traktorer).
Bekg. nr. 621 af 11. december 1975, (boltpistoler).
Bekg. nr. 70 af 22 februar 1980, (containere).
Bekg. nr. 694 af 7. august 1992, (tekniske hjælpemidler), bortset fra kap. 2 om maskiner.
Bekg. nr. 309 af 16. november 1935, (elevatorer, indr. og brug).
Bekg. nr. 199 af 26. marts 1985, (epoxyharpikser og isocyanater).
Bekg. nr. 380 af 11. oktober 1965, (excenterpresser).
Bekg. nr, 1101 af 14. december 1992, (hejseredskaber og spil).
Bekg. nr. 529 af 11. november 1983, (motorkædesave).
Bekg. nr. 52 af 13. januar 1988, (org. oplysningsmidler).
Bekg. nr. 505 af 19. november 1980, (sikkerhedsskiltning).
Bekg. nr. 775 af 17. september 1992, (skurvogne).
Bekg. nr. 14 af 26. januar 1961, (slibemaskiner).
Bekg. nr. 540 af 2. september 1982, (stoffer og materialer).
Bekg. nr. 43 af 11. januar 1981, (tekniske hjælpemidler, indr. og anv.).
Bekg. nr. 183 af 15. maj 1975, (cadmiumholdige loddemidler).
Bekg. nr. 661 af 28. november 1983, (chromat i cement).
Bekg. nr. 67 af 8. februar 1974, (klæbemidler på byggepladser).

Bilag 6

II

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

RÅDET

RÅDETS BESLUTNING

af Z. marts 1984

om indførelse af et fællesskabssystem for hurtig udveksling af oplysninger om farer i forbindelse med anvendelse af forbrugsgoder

(84/133/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til traktaten om oprettelse af Det europæiske økonomiske Fællesskab, særlig artikel 235,

under henvisning til forslag fra Kommissionen ([1]),

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet ([2]),

under henvisning til udtalelse fra Det økonomiske og sociale Udvalg ([3]), og

ud fra følgende betragtninger:

Det fremgår af Det europæiske økonomiske Fællesskabs første program for en politik vedrørende forbrugerbeskyttelse og -oplysning ([4]), at de varer, der stilles til forbrugernes rådighed, skal være af en sådan karakter, at de ved normal og påregnelig anvendelse ikke indebærer farer for forbrugernes sundhed og sikkerhed; hvis de indebærer sådanne farer, skal der træffes foranstaltninger, der tager sigte på at informere forbrugerne om de pågældende risici, at forbedre betingelserne for anvendelsen af varerne eller at trække dem tilbage fra markedet ved hurtige og enkle fremgangsmåder;

hvis det konstateres, at forbrugsgoder, der forhandles i Det europæiske økonomiske Fællesskab, kan bringe menneskers sundhed og sikkerhed i fare på en sådan måde, at det er nødvendigt omgående at træffe egnede foranstaltninger, skal det være muligt på fællesskabsplan hurtigt at kunne udveksle oplysninger om sådanne varer, ved hjælp af et organiseret system ;

et sådant informationssystem forekommer påkrævet for at virkeliggøre et af Fællesskabets mål med hensyn til forbrugerbeskyttelse og -oplysning; traktaten indeholder ikke den særlige hjemmel med henblik herpå ;

forbrugsgoder, der udelukkende er bestemt til anvendelse i erhvervsmæssigt øjemed, bør undtages; desuden bør produkter, for hvilke der i medfør af andre fællesskabsretsakter gælder tilsvarende meddelelsesprocedurer, undtages;

med henblik på at gøre det muligt at vurdere den måde, hvorpå et sådant informationssystem fungerer, bør systemet afprøves i en indledende periode af begrænset varighed;

der bør endvidere ved Kommissionen nedsættes et rådgivende udvalg, som kan konsulteres om ethvert problem i forbindelse med forvaltningen af systemet —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING :

Artikel 1

1. Enhver medlemsstat, der beslutter at træffe hasteforanstaltninger til at forhindre, indskrænke eller **knytte** særlige betingelser til markedsføringen eller anvendelsen eller til den eventuelle -markedsføring eller anvendelse på dens område af et produkt eller et parti af produkter som følge af den alvorlige og umiddelbare fare, som dette produkt eller parti af

([1]) EFT nr. C 321 af 22. 12. 1979, s. 7.
([2]) EFT nr. C 182 af 19. 7. 1982, s. 118.
([3]) EFT nr. C 182 af 21. 7. 1980. s. 13.
([4]) EFT nr. C 92 af 25. 4. 1975, s. I.

produkter udgør for forbrugernes sundhed eller sikkerhed, når det anvendes på normal og påregnelig måde, giver straks Kommissionen meddelelse herom. Producenten, distributøren eller importøren af produktet eller partiet bør om muligt høres forud for meddelelsen.

2. Denne meddelelse skal indeholde :

— oplysninger, der gør det muligt at identificere produktet eller partiet, navnlig dets art og kendetegn ;

— oplysninger, der beskriver arten og omfanget af de pågældende farer;

— oplysninger om de . foranstaltninger, som medlemsstaten har beslutet at træffe.

3. Så snart Kommissionen har modtaget en sådan meddelelse, påser den, at meddelelsen er i overensstemmelse med nærværende beslutning, og fremsender den herefter til de kompetente myndigheder i de øvrige medlemsstater.

Artikel 2

Denne beslutning finder anvendelse på alle produkter,. der er bestemt til at skulle anvendes af forbrugerne, bortset fra :

a) produkter, der udelukkende er bestemt til anvendelse i erhvervsmæssigt øjemed ;

b) produkter, for hvilke der i medfør af andre fællesskabsretsakter gælder tilsvarende meddelelsesprocedurer.

Artikel 3

De kompetente myndigheder i en medlemsstat underretter hurtigst muligt Kommissionen om foranstaltninger, som de måtte have truffet efter modtagelse af den i artikel 1, stk. 3, omhandlede meddelelse. Så snart Kommissionen har modtaget en sådan underretning, videregiver den denne til de kompetente myndigheder i de øvrige medlemsstater.

Artikel 4

De nærmere enkeltheder i fremgangsmåden for fremsendelse af den i artikel 1 omhandlede meddelelse fastlægges af Kommissionen i forståelse med medlemsstaternes kompetente myndigheder.

Artikel 5

Hver medlemsstat informerer Kommissionen om en eller flere kompetente nationale myndigheder, der er udpeget til at fremsende eller modtage de i artikel 1 og 3 omhandlede meddelelser og underretninger. Så snart Kommissionen har modtaget sådan information, fremsender den denne til de kompetente myndigheder i de øvrige medlemsstater.

Artikel 6

I tilfælde, som berettiger hertil, og såfremt den kompetente myndighed i den medlemsstat, der fremsendte oplysninger i henhold til denne beslutning, anmoder herom, behandles de pågældende oplysninger fortroligt.

Artikel 7

1. Der nedsættes ved Kommissionen et rådgivende udvalg, i det følgende benævnt »udvalget«; det består af to repræsentanter for hver medlemsstat og har en repræsentant for Kommissionen som formand. medlemsstaternes repræsentanter kan lade sig bistå af indtil to eksperter pr. medlemsstat.

2. Udvalget kan behandle ethvert spørgsmål vedrørende iværksættelsen og forvaltningen af informationssystemet, der rejses af formanden enten på dennes eget initiativ eller efter anmodning fra en repræsentant for en medlemsstat.

3. Udvalgets, sekretariatsforretninger varetages af Kommissionen.

Artikel 8

1. medlemsstaterne træffer de foranstaltninger, der er nødvendige for at efterkomme denne beslutning inden for en frist på tolv måneder fra dens meddelelse (').

2. Denne beslutning gælder i en periode på fire år fra datoen for dens meddelelse. Inden udløbet af denne periode forelægger Kommissionen på baggrund af de indvundne erfaringer en rapport samt forslag, på grundlag af hvilke Rådet kan træffe afgørelse om, hvorvidt systemet skal videreføres eller ændres.

Artikel 9

Denne beslutning er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 2. marts 1984.

På Rådets vegne

C. LALUmlÉRE

Formand

(1) Denne beslutning er meddelt medlemsstaterne den 7. marts 1984.

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

RÅDET

RÅDETS BESLUTNING

af 21. december 1988

om et fællesskabssystem for hurtig udveksling af oplysninger om farer i forbindelse med anvendelse af forbrugsgoder

(89/45/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 235,

under henvisning til forslag fra Kommissionen ([1]),

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet ([2]),

under henvisning til udtalelse fra Det Økonomiske og Sociale Udvalg ([3]), og

ud fra følgende betragtninger:

Det fremgår af Det Europæiske Økonomiske Fællesskabs første program for en politik vedrørende forbrugerbeskyttelse og -oplysning ([4]), at de varer, der stilles til forbrugernes rådighed, skal være af en sådan karakter, at de ved normal og påregnelig anvendelse ikke indebærer farer for forbrugernes sundhed og sikkerhed; hvis de indebærer sådanne farer, skal der træffes foranstaltninger, der uger sigte på at informere forbrugerne om de pågældende risici, at forbedre betingelserne for anvendelsen af varerne eller at trække dem tilbage fra markedet ved hurtige og enkle fremgangsmåder;

hvis det konstateres, at forbrugsgoder, der forhandles i Fællesskabet, kan bringe menneskers sundhed og sikkerhed i fare på en sådan måde, at det er nødvendigt omgående at træffe egnede foranstaltninger, skal det være muligt på fællesskabsplan hurtigt ar kunne udveksle oplysninger om sådanne varer ved hjælp af et organiseret system ;

et sådant informationssystem forekommer påkrævet for at virkeliggøre et af Fællesskabets mål med hensyn til forbrugerbeskyttelse og -oplysning;

forbrugsgoder, der udelukkende er bestemt til anvendelse i erhvervsmæssigt øjemed, bør undtages fra denne beslutnings anvendelsesområde; ligeledes bør produkter, for hvilke der i medfør af andre fællesskabsretsakter gælder tilsvarende meddelelsesprocedurer, undtages ;

der bør endvidere ved Kommissionen nedsættes et rådgivende udvalg, som kan konsulteres om ethvert problem i forbindelse med forvaltningen af systemet;

med henblik på at gøre det muligt at vurdere den måde, hvorpå et sådant informationssystem fungerer, vedtog Rådet den 2. marts 1984 beslutning 84/133/EØF om indførelse af et fællesskabssystem for hurtig udveksling af oplysninger om farer i forbindelse med anvendelse af forbrugsgoder ([5]) med en gyldighedsperiode på fire år; denne beslutning udløb den 6. marts 1988 ;

ved udløbet af nævnte periode forelagde Kommissionen en rapport om systemet;

med forbehold af andre kommissionsforslag, navnlig vedrørende forbrugersikkerhed, bør det fællesskabssystem for hurtig udveksling af oplysninger, som indføres ved nærværende beslutning, ligeledes have en begrænser gyldighedsperiode;

Traktaten indeholder ikke, for den pågældende foranstaltning, anden hjemmel end den i artikel 235 fastsatte —

([1]) EFT nr. C 124 af 11. 5. 1988, s. 9.
([2]) EFT nr. C 235 af 12. 9. 1988, s. 174.
([3]) EFT nr. C 175 af 4. 7. 1988. s. 11.
([4]) EFT nr. C 92 af 25. 4. 1975, s. 1.
([5]) EFT nr. L 70 af 13. J. 1984, s. 16.

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING :

Artikel 1

1. Enhver medlemsstat, der beslutter at træffe hasteforanstaltninger til at forhindre, indskrænke eller knytte særlige betingelser til markedsføringen eller anvendelsen eller til den eventuelle markedsføring eller anvendelse på dens område af et produkt eller et parti af produkter som følge af den alvorlige og umiddelbare fare, som dette produkt eller parti af produkter udgør for forbrugernes sundhed eller sikkerhed, når det anvendes på normal og påregnelig måde, giver straks Kommissionen meddelelse herom. Producenten, distributøren eller importøren af produktet eller partiet bør om muligt høres forud for meddelelsen.

2. Denne meddelelse skal indeholde :

— oplysninger, der gør det muligt at identificere produktet eller partiet, navnlig dets art og kendetegn
— oplysninger, der beskriver arten og omfanget af de pågældende farer
— oplysninger om de foranstaltninger, som medlemsstaten har besluttet at træffe.

3. Så snart Kommissionen har modtaget en sådan meddelelse, påser den, at meddelelsen er i overensstemmelse med nærværende beslutning, og fremsender den herefter til de kompetente myndigheder i de øvrige medlemsstater.

Artikel 2

Denne beslutning tinder anvendelse på alle produkter, der er bestemt til at skulle anvendes af forbrugeren, bortset fra:

a) produkter, der udelukkende er bestemt til anvendelse i erhvervsmæssigt øjemed
b) produkter, for hvilke der i medfør af andre fællesskabsretsakter gælder tilsvarende meddelelsesprocedurer.

Artikel 3

De kompetente mvndigheder i en medlemsstat underretter hurtigst muligt Kommissionen om foranstaltninger, som de måtte have truffet efter modtagelse af den i artikel 1. stk. 3, omhandlede meddelelse. Så snart Kommissionen har modtaget en sådan underretning, videregiver den denne til de kompetente myndigheder i de øvrige medlemsstater.

Artikel 4

De nærmere enkeltheder i fremgangsmåden for fremsendelse af den i artikel 1 omhandlede meddelelse fastlægges af Kommissionen i forståelse med medlemsstaternes kompetente myndigheder.

Artikel 5

Hver medlemsstat informerer Kommissionen om en eller flere kompetente nationale myndigheder, der er udpeget til at fremsende eller modtage de i artikel 1 og 3 omhandlede meddelelser og underretninger. Så snart Kommissionen har modtaget sådan information, fremsender den denne til de kompetente myndigheder i de øvrige medlemsstater.

Artikel 6

I tilfælde, som berettiger hertil, og såfremt den kompetente myndighed i den medlemsstat, der fremsender oplysninger i henhold til denne beslutning, anmoder herom, behandles de pågældende oplysninger fortroligt.

Artikel 7

1. Der nedsættes ved Kommissionen et rådgivende udvalg, i det følgende benævnt »udvalget«, der består af to repræsentanter for hver medlemsstat og har en repræsentant for Kommissionen som formand. medlemsstaternes repræsentanter kan lade sig bistå af indtil to eksperter pr. medlemsstat.

2. Udvalget kan behandle ethvert spørgsmål vedrørende iværksættelsen og forvaltningen af informationssystemet, der rejses af formanden enten på dennes eget initiativ eller efter anmodning fra en repræsentant for en medlemsstat.

3. Udvalgets sekretariatsforretninger varetages af Kommissionen.

Artikel 8

Denne beslutning gælder indtil den 30. juni 1990. Senest den 30. juni 1989 forelægger Kommissionen en rapport om, hvorledes systemet fungerer, ledsaget af forslag, på grundlag af hvilke Rådet kan træffe afgørelse om, hvorvidt systemet skal videreføres eller ændres.

Artikel 9

Denne beslutning er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Bruxelles, den 21. december 1988.

Pä Rådets vegne

V. PAPANDREOU

Formand

(Retsakter hvis offentliggørelse ikke er obligatorisk)

RÅDET

RÅDETS BESLUTNING

af 29. juni 1990

om ændring af beslutning 89/45/EØF om et fællesskabssystem for hurtig udveksling af oplysninger om farer i forbindelse med anvendelse af forbrugsgoder

(90/352/EØF)

RÅDET FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER HAR —

under henvisning til Traktaten om Oprettelse af Det Europæiske Økonomiske Fællesskab, særlig artikel 235,

under henvisning til forslag fra Kommissionen ([1]),

under henvisning til udtalelse fra Europa-Parlamentet ([2]), *og*

ud fra følgende betragtninger :

Der blev ved beslutning 89/45/EØF ([3]) indført et fællesskabssystem for hurtig udveksling af oplysninger om farer i forbindelse med anvendelse af forbrugsgoder, som skulle gælde indtil den 30. juni 1990;

beslutning 89/45/EØF bør forlænges og ændres ;

med forbehold af andre forslag fra Kommissionen, specielt vedrørende forbrugersikkerhed, bør fællesskabssystemet på baggrund af de hidtidige erfaringer nu indføres for en periode, der senest udløber på datoen for gennemførelsen af direktivet om gensidig tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om produktsikkerhed i almindelighed —

VEDTAGET FØLGENDE BESLUTNING :

Artikel 1

Artikel 8 i beslutning 89/45/EØF affattes således :

• Denne beslutning forbliver i kraft indtil den dato. hvorfra medlemsstaterne skal have tilpasset sig direktivet om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser vedrørende produktsikkerhed i almindelighed.

Kommissionen forelægger mindst hvert andet år en rapport om, hvorledes systemet fungerer.«

Artikel 2

Denne beslutning er rettet til medlemsstaterne.

Udfærdiget i Luxembourg, den *29.* juni 1990.

På Rådets rtgne

m. SmITH

Formand

([1]) EFT nr. C 135 af 2. 6. 1990, s. II.
([2]) Udtalelse afgivet den 15. juni 1990 (endnu ikke offentliggjort i EFT).
([3]) EFT nr. L 17 at 21. 1. 1989, s. SI.

Assurandør-Societetet

Assurandøremes Hus

Industriministeriet
Att.: C. Boye Jacobsen/
marianne Brechling

Slotsholmsgade 12
1216 København K

Amalieqade 10
1256 Kobenhavn K
Tlf 33137555
Postgiro 1 00 19 22
Telegramadr. »Tordenhus«

Vor reference	Journalnummer	Deres reference	Dato
åk/18/maa	36.9-42	-	29.09.1993

Udkast til lov om produktsikkerhed.

Det foreliggende produktsikkerhedsdirektiv og tilhørende udkast til lov om produktsikkerhed indebærer, som det også, omend ganske kort, er anført i bemærkningerne, en risiko for et ikke ubetydeligt økonomisk tab for producenter m.fl.

Risikoen udspringer af den omstændighed, at der etableres en kontrolmyndighed, der udstyres med beføjelser til at påbyde virksomhederne at iværksætte foranstaltninger, der kan være bekostelige for virksomhederne.

Dette vil formodentligt resultere i et behov for at få forsikringsdækket denne risiko, eller i det mindste dele heraf udover, hvad der allerede i dag er omfattet af en sædvanlig forsikringsdækning.

Da der i realiteten er tale om en risiko for pålagte forøgede driftomkostninger fremfor en risiko for et erstatningsansvar, kunne det med nogen rimelighed anføres, at denne risiko ikke hører hjemme under en ansvarsforsikrings område. Da der imidlertid unægtelig er en sammenhæng dels mellem de påbudte foranstaltningers indvirkning på risikoen for erstatningskrav, dels mellem dele af den nuværende kombinerede erhvervs- og produktansvarsforsikrings dækningsområde, og da den forholdsvis sjældne "Recall-forsikring" traditionelt tegnes i tilknytning til ansvarsforsikringen, vil der i det følgende blive

taget udgangspunkt i ansvarsforsikringens muligheder.

Den forøgede økonomiske risiko efter lovudkastet kan opløses i nogle enheder, der kræver forskellig forsikringsmæssig dækning. Disse enheder er følgende:

a) Omkostninger i forbindelse med varsling af kendte eller ukendte aftagere af produktet i form af skriftlige meddelelser, annonceringer i presse, køb af sendetid i radio og fjernsyn m.v.

b) Transportomkostninger til returnering af det farlige produkt og eventuelt til fremsendelse af et tilsvarende ufarligt (eller repareret produkt).

c) Demonterings- og remonteringsomkostninger, for så vidt det farlige produkt indgår i en større sammenhæng (fx. en bygning).

d) Omkostninger til destruktion.

e) Omkostninger hos kunder til undersøgelser og frasortering af defekte enheder.

f) Værdien af selve det farlige produkt, eller den nødvendige reparation heraf.

Ad a)
Den kombinerede erhvervs- og produktansvarsforsikring meddækker sædvanligvis omkostninger til fareafværgelse med en særlig anført (ofte mindre) forsikringssum. men dækningen forudsætter, at der er tale om foranstaltninger, der skal afværge en umiddelbar fare for, at der kan indtræde en dækningsberettiget produktansvarsskade. Det kan imidlertid efter lovudkastet ikke udelukkes, at der vil kunne blive givet påbud i situationer, hvor der alene er en fare på længere sigt, således at kravet om, at faren skal være umiddelbar, ikke er opfyldt, eller at der er tale om at afværge en fare for noget, der ikke er omfattet af en produktansvarsforsikring.

Ad c)

Såfremt den kombinerede erhvervs- og produktansvarsforsikring er tegnet med ingrediensdækning, vil de under c) anførte omkostninger kunne dækkes herunder.

Ad f)

Risikoen for at skulle hæve handlen eller foretage naturalopfyldelse lader sig ikke forsikringsdække. Sådanne produktgarantiforsikringer er praktisk talt uopnåelige i Europa i dag, og det forekommer usandsynligt, at dette vil ændre sig i fremtiden.

Ad b), d) og e) m.v.

De under b), d) og e) anførte omkostninger samt de under a) anførte tilfælde, der ikke ville være omfattet af produktansvarsforsikringens fareafværgelsesdækning, lader sig i princippet forsikringsdække under en såkaldt "product recall-forsikring". Denne forsikring er imidlertid uhyre sjælden her i landet og tegnes i øvrigt typisk med en relativt høj selvrisiko (fra kr. 100.000,- og opefter). En forventelig konsekvens af lov om produktsikkerhed må formentlig være en efterspørgsel efter denne forsikring i en helt anden størrelsesorden, end det hidtil er set. Det blev i øvrigt også konsekvensen i Sverige, hvor der i dag markedsføres en såkaldt "Återkaldelsesförsäkring", hvis dækning knytter sig tæt op af den svenske produktsikkerhedslov. Også i Tyskland markedsføres en særlig bil-tilbagetagelsesforsikring.

Da der er tale om implementering af et EF-direktiv, kan det vel i øvrigt forventes, at denne forsikring også vil blive mere sædvanlig i de øvrige EF-lande. Det største problem vedrørende en sådan forsikring, er det manglende erfaringsgrundlag til præmieberegningen, da der næppe findes nogen anvendelig statistik på området. Hvis man imidlertid desuagtet skal forsøge at give et bud på præmieniveauet - med alle mulige forbehold - må det antages, at præmien vil ligge i intervallet fra 50-60% til 250% af produktansvarsforsikringspræmien, men således at gennemsnitspræmien nok vil ligge på omkring 75%. Præmien vil antagelig skulle differentieres

afhængig af typen af risiko således, at forsikringsdækningen vil være dyrest, hvor der kan blive tale om en "personskade-orienteret" forsikringsdækning (automobiler, el-artikler, fødevarer, medicinalvarer o.l.). Herudover vil præmien bl.a. afhænge af en subjektiv og konkret vurdering af den forsikringssøgendes kontrolssystemer og tilbagetagelsesberedskab.

Hvis der imidlertid viser sig at være et rimeligt marked for denne forsikringstype, kan det ikke udelukkes, at forsikringsselskaberne vil forsøge at imødekomme efterspørgslen.

Med venlig hilsen

Åse Kogsbøll